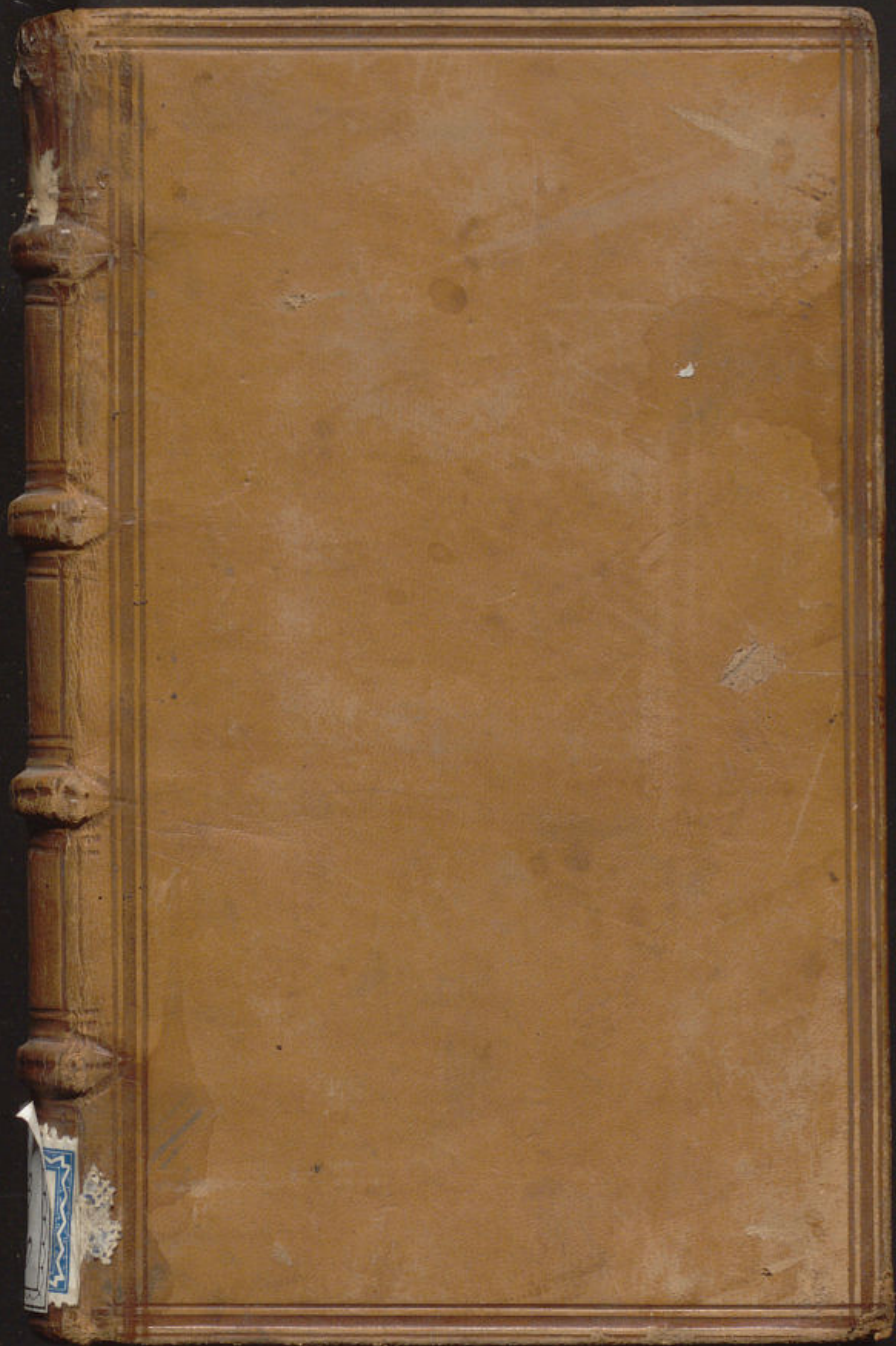

A
43
370

2

77-28

10

Biblioteca de	
GRANADA	
Sala	C
Estante	3
Tabla	
Número	85

BIBLIOTECA HOSPITAL REAL	
GRANADA	
Sala:	A
Estante:	43
Número:	370

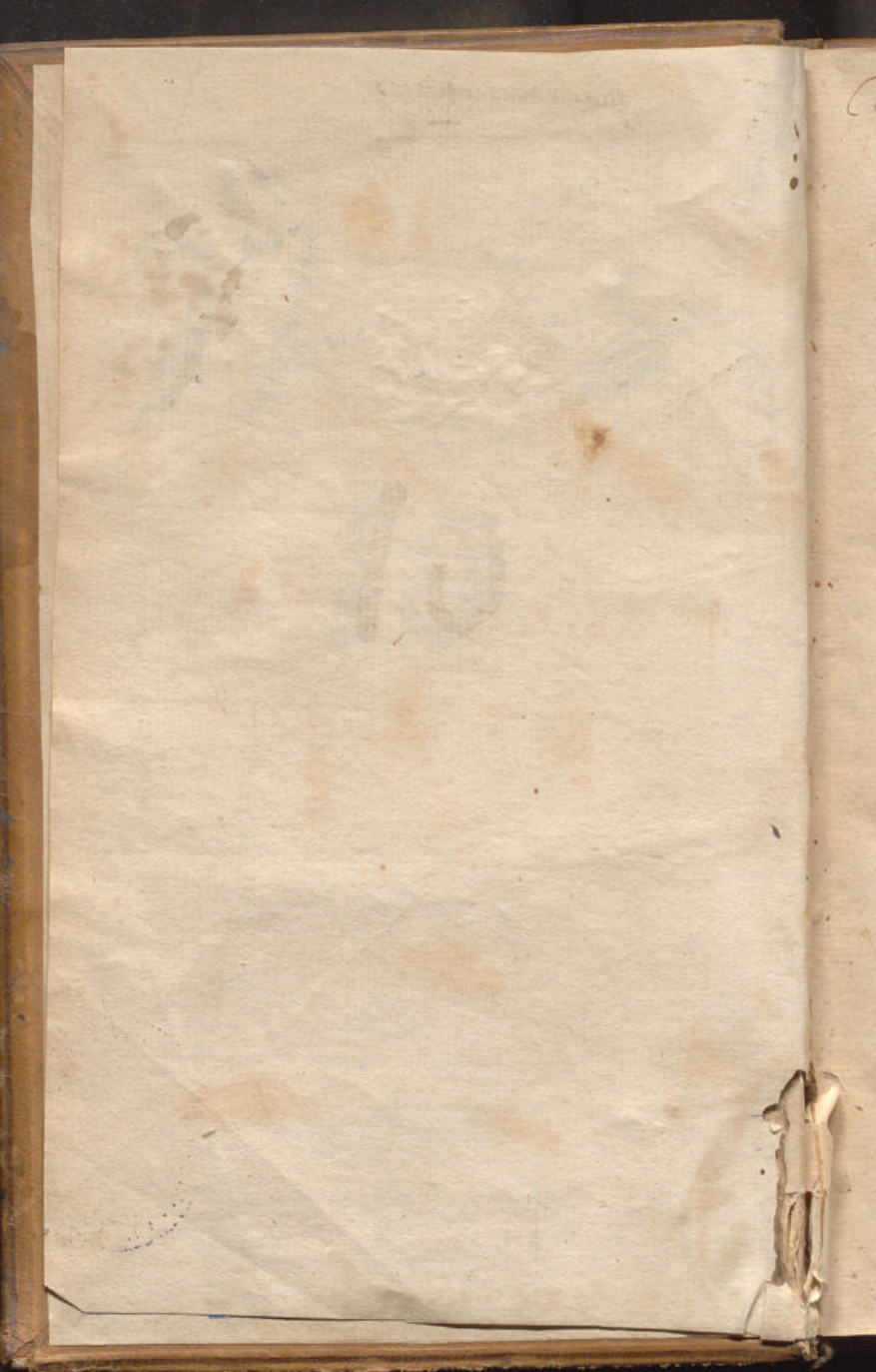
quadratus in primos

22a - 8 - 12

61

156769922

Del Colegio de la Comp. de S. de gran. B.^a
R. 27471

AMOS

PROPHETA,

VIGINTI ET NOVEM
Homilijs explicatus, opera &
studio F. MATHVRINI QVA-
DRATI, Parisiensis Theologi,
Franciscani Ebroici.

*Additus est index copiosissimus rerum
& verborum.*

PARISIIS,
Apud MICHAELEM SONNIVM, via
Iacobæ sub Scuto Basiliensi.

M. D. LXXXVII.

CVM PRIVILEGIO REGIS.

1754

PROPHETA

VINCENTII NOVI

LIBER PRIMUS

DE VITIIS

ET VITIIS

ET VITIIS

ET VITIIS

ET VITIIS

ET VITIIS

ET VITIIS

ET VITIIS

ET VITIIS

ET VITIIS

ET VITIIS

ET VITIIS

ET VITIIS

ET VITIIS

ET VITIIS

ET VITIIS

ET VITIIS

ET VITIIS

ET VITIIS

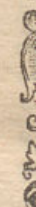
ET VITIIS

ET VITIIS

ET VITIIS

C

fu
ti
lo
u
li
o
n
E

GENERIS NO-

BILITATE, ERV DITIONE ET VIRTUTE PRÆstanti viro Roberto Boleuesqueo Bellomontiorum Procomiti integerrimo F. Mathurinus Quadratus, S. P. D.

*I*HI fatiscenti atque fere deficiente, Roberte pietate & eruditione clarissime, tuis perdoctis literis Phœnice viuacioribus, quas ad me sapiſſimè ſcripſiſti, ab eo tempore quo è Delphinare Ebroicas redy, animum & vires ſubminiſtraſti, & quaſi pro calcaribus adhibuiſti: ſtilum enim tuum, recondita eruditio, multiplex lectio, longiſſimus uſus diu quaſi obliuauit atque ſecundauit, ut ceteros Prophetas, quos minores uocant, Homiliis noſtris elucidaremus, colluſtraremiſque, maxime cum ita auidè & uno impetu præter morem tuum, ut mihi frequenter in familiari colloquio ſignificaiſti, tractim & non per trãſennam legeris, que tyro in Mala-

EPISTOLA.

chiam & Iochem scripseram. Adde quod Mammon-
tius singulari eruditione vir, dum hac transiret diuum
Michaelem salutaturus, eique nepos tuus & è sacro
baptismi fonte filius Guillelmus Postellus Ebroicensis
Canonicus & Ecclesiastica iurisdictioni Praefectus, de
politicioribus literis ac sodalities nostro bene meritis
Homiliis nostris in Malachiam obtulisset, nostrum la-
borem laudauerit, neque frustratorium infrugife-
rissimè fore in concionibus Prophetas interpretaturis
expertus ipse (ut dicebat) constanter asseruerit. Quos,
rogo, mihi tanta ista iudicia vestra aculeos, pene dixe-
rim stimulos, ad scribendum non admouissent? Amo-
sum igitur nostrum aggressus sum, quem tuum iure
dicere possem, quia me cunctantem concitasti, ut in lu-
cem prodiret. Is licet armentarius esset ac opilio, vix
tamen quis inter alios prophetas inueniri posset, qui
acrius impios ac praedonios reges exagitauerit, falsos
sacerdotes & ministros increpauerit & insectatus fue-
rit, atque corruptissimos iudices seuerissima ac plane
censoria oratione represserit ac coarauerit. Merito igitur
& optimo iure cum vocare possumus Parrhesia-
stem, id est, audacter, ingenuè, planèque quod res postu-
labat, dicentem, & scelera libere arguentem, quales in
Republica libera esse debent. Illa vis è Graecis appel-
latur παρρησία, Latine dicere possemus liberam con-
tumaciam, quae non à superbia, sed ab animi magni-
tudine ducitur. Nisi enim diuina providentia saeculis
ac etatibus omnibus illud diuinum genus hominum
suscitasset, quis ea omnia quae Sathan è fraude ac im-
petu profirata atque percussa iacebant, releuasset? Quis
tetras & impuras libidines compressisset, & tyran-
nidis iugum vnauam excutere ausus fuisset? Illud di-

EPISTOLA.

uinæ providentiæ admirabile ac diuinum beneficium,
 eo mihi admirabilius videri solet, quod illa diuina pie-
 tatis & veritatis omnis propagatrix & vitiorum ex-
 pultrix ac eradicatrix natio floruerit ac viguerit, non
 modo apud eos, quibus Deus impensus magisque ex
 animo cupere videbatur, Iudæos videlicet, quibus ipse
 thesauros suos omnes & gazas effudit, non per se mo-
 do, verum per eos, quos Basilus Magnus ἐκπαρτοεξ,
 hoc est Angelos ac diuinos Vates, qui rerum abscon-
 ditarum, cælestium & diuinarum euoluendarum mu-
 nere apud Hebræos non solum perfuncti sunt, verum
 etiam apud Chaldæos, Ægyptios, Persas ac ceteras na-
 tiones exteris, vel ad quas, Deo providente, missi sunt,
 vel apud quas exularunt, vel in quibus longe latèque
 peregrinati sunt. Nonne Abraami illa excelsa, infra-
 cta ac inuicta animi præstantia & vi inconcusso pater-
 no solo deserto abdicatōque Chaldæam regionem sibi
 lustrandam peragranda inque cælesti montis oraculo,
 decreuit, in qua idololatria, quam præcipuum sæculi
 reatū verè Tertulianus dicit, elisis stirpibus, veræ &
 germanæ pietatis latissimam segetē fecit? Certè tanti
 huius tam præclari, tamque salutari instituti fontē,
 nullum alium statuit Philo, quàm τὰ ἐννοία, quam
 Abraamo Deus à teneris vnguiculis ad maximarum
 rerum propagationem ac amplificationem afflarat &
 adstularat. Quo enim quæso alio ex fonte est illa infra-
 cta ac incōcussa vis, qua Moses apud Ægyptios Pha-
 raonis in filios Israel immanem & efferatam impi-
 tatem repressit atque retudit? Aut qua diuinus Vates
 Nathan Dauidem regem duabus sædis suis adulterij
 & homicidij maculis spurcum atque contaminatum
 grauissimo seuerissimoque iudicio perfudit, & perfu-

EPISTOLA.

som ad pœnitētis scalorem ac sordes abiicit atque pro-
 stravit. Eadem dicendi libertate instructi consequen-
 tes diuini Vates, nunc luxu ac lasciuia diffuētes, nunc
 ad segnitiam ac vecordiam, ad auaritiā, idololatriam
 procubentes ac proclinantes, ad veram germanamque
 pietatem, ad abstinentiam & vitæ puritatem & in-
 firmitatum salubrium exercitationem reuocarunt ac
 excitarunt. Diuinum illud hominum genus qua dixit
 sensitque, semper dixit, sensitque παρρησιασιν, neque
 unquam assentatorio fūco quicquam venena-
 uit, nihil tectorio pictæ linguæ subliuit, quod est pro-
 prium ac solenne homini qui vere nuncupari potest
 παρρησιασιν. Huius honoris insigni honestatum fuisse
 apud Athenienses Democharem monumentis suarum
 literarum prædicit Laertius, propter eam quam in sen-
 tentiis dicendis vsurpabat nemini seruientem ac man-
 cipatam libertatem. Neque enim aliunde permanuit
 illa admirabilis ac plane diuina animi vis & presen-
 tia, qua Diuus Ioannes Herodem Tetrarcham in fœ-
 disimo incestus cæno volutabūdum imperterritus re-
 prehendit, aut qua Petrus & Ioannes sancti Apostoli
 alioqui illiterati in libere pronuntiando non esse sub
 cælo aliud nomen datum hominibus, in quo oporteat
 nos saluos fieri, quàm in nomine Iesu Christi Ναζαρε-
 ni, & melius esse obedire Deo quàm hominibus. Nisi
 enim me tempus deficeret, possem in medium afferre
 tot ac tantos viros Apostolicos strenuos milites, qui il-
 la vi & energia libere dicendi instructi armati que se-
 uissimorum tyrannorum acerrimos impetus fregerunt
 atque contuderunt. Nisi enim Deus Opt. Max, sæculis
 ac ætatibus omnibus apud quascunque gētes & natio-
 nes sua diuina providentia curasset ut ingenii & li-

EPISTOLA.

beri oris heroes proptam ac paratam in dictis, factis &
 quotidianis vita insitutis vibrassent ac coruscassent
 veritatem, Cymeriis tenebris in humana vita fuissent
 caliginosiora ac tenebricosiora omnia, & quamlibet
 praeclare constituta ac temperata Respublica aut re-
 gna, in presentem perniciem ac exitium dilapsa fuif-
 sent. Quid enim? Nonne in praesens exitium ibat praec-
 ceptis Graeca res, nisi exardescentem ac gliscntem inter
 Agamemnonem & Achille iracundiam sua parrhesia
 restinxisset ille, cuius ex ore melle dulcior fluabat
 oratio, Nestor Pylus? Ideoque optimo cum iure rex
 Agamemnon sibi optat non Graecorum strenuissimo
 Aiaci, sed liberrimo ore veritatem rebus in omnibus
 expromenti Nestori similes decem. Quid praeterea exi-
 stimandum est futurum fuisse arumnosius, quid fo-
 dius aut Atheniensi democratico statu, aut Romano
 regio, ac deinde aristocratico, nisi parrhesia Solonis
 tyranno Pisistrato, Demostenis Philippo Macedonum
 regi, Graeciae libertatem & aperta vi & cuniculis
 labefactanti, Marci Bruti Tarquinio Superbo, Virgi-
 nij Appio Claudio X. viro, Furij Camilli M. Manlio,
 Hala Seruiliy sp. Melio, Marci Tulij Catilinae & Mar-
 co Antonio magno & excelso intercessisset ac relucta-
 ta fuisset animo? Quae monarchia Franca iniustitiae
 & impotentia labe futurum fuisset contaminatius, si
 quo tempore Ludouicus XI. Rex ut fortissimus ac fe-
 licissimus, sic in suis cupiditatibus ardentissimus, eius
 clauum tenebat, illius paulo à bono & a quo & eius
 pudore & maiestate abruptis atque abscessis cupidi-
 tatibus liberrime obstinisset ac refragatus fuisset inte-
 gerrimus & inculpatissimus Praeses Parisiensis Sena-
 tus IIII. Virum princeps Guillelmus Vacherius?

EPISTOLA.

Edicto cauerat nescio quid, quod Annalium Franco-
rum monumentis non est proditum, hic Rex, quod &
eius fiscus damno, & corona probro coniunctum erat ma-
ximo. Cum autem ille cupiditate praestinctus, de more,
cuperet Senatum Parisiensem auctorem esse, ei vero
Senatus tunc temporis incorruptissimus atque inta-
minatissimus, & in optimis ac saluberrimis rebus cō-
stantissimus auctoritatem suam quartum usque ad im-
perium ac iussum abiurauit. Quam tam constanti, tam
praefracta atque abscissa, tam Parrhestastica abiuratione
succensus ac percitus, ille feruentioris quam par esset
animi rex magistrallis omnibus (sic enim sapientissimus
ac sanctissimus illius synedrion & confessum per ludibrium
nuncupabat) concepto suorum augustiorum Pascha-
liorum iureiurando, mortem est interminatus; quae
mortis interminatio cum ad Senatum perlata fuisset,
ei vero Guillelmus Vacherius auctor fuit ut eorum
capitibus exitium & perniciem imminentem consilio
peruerteret, nec sinerent se tandiu, ut est in prouerbio,
is arau ēv Eugōv aruū, hoc est stare in acie nouacula.
Consilium, anteuersioque fuit huiusmodi. Senatus uni-
uersus in solempni purpura Luparam iter arripuit, in
cuius atrium cum se penetrasset, & rex iras plumbeas
praestans, ab eis minabundus exposulasset quid expe-
terent, quidve questum venissent. Tum vnus pro om-
nibus Senatus princeps Vacherius: Mortem, o bone
Rex, quam omnibus certum est oppetere prius, quam ei
tuo decreto nostram accommodemus auctoritatem, quod
& conscientis mentium nostrarum, quas accepimus à
Deo, & quae à nobis distrahi auellique non possunt, ob-
sistit ac obtrectatur, & quod regno tuo perniciem exi-
tiumque constat atque commolitur. Hoc tam constanti,
tamque

EPISTOLA.

támque pio responso pulsus ac permotus Rex, in proximum conclaue tanto hoc Senatoria in rebus equis-
simis ac sua corona sceproque coniunctissimis perse-
uerantia horrore perfusus se recepit, in quo cum per-
diu ingentem lachrymarum vim profundens mansif-
set, ad Senatum congenulatum & eum apertis capiti-
bus expectatē rediit. At cum eum excitare, ac bon-
animo ac spe esse iussisset, liquido ex animi regy seno-
tentia deierauit se nunquam quicquam edicturum,
quod iustitia & eius dignitati ac maiestati congrue-
ret atque adhæresceret. O Vacherium IIII. Virum
Parisiensium Prasulem constantissimum, & in re-
bus iustissimis perseuerantissimum, dignissimum sane,
qui miserrimis his temporibus & perditissimis mori-
bus, quibus non veritate temperatur, sed obsequio,
susq; deq; volutatur omnia, Franco diplomati præfesset.

Quid bone Christe, futurum fuisset magis lacera-
tum, exulceratum atque profligatum Ecclesia Chri-
stiana, Catholica, Apostolica & Romana nostris in
hisce partibus, nisi eo, quo hæc exarabam excudebamq;
anno ad ea percurada ac persananda atrocissima vul-
nera, quibus eam transuerberarat ac perculerat Cal-
uiniana impietas, sese erexisset ac excitasset Franca
nobilitatis ac pietatis flos Carolus Borbonius illustris-
simus ac piusissimus Cardinalis, cuius in hoc saluberrimo
& diuinissimo accurando munere tanta effloruit
vel alacritas, vel felicitas ut in hi piusissimus ille heros,
& Christiana ac orthodoxa religionis propugnator
acerrimus videatur dignissimus eo immortalis glorie
infigui, quo Arcesilaũ Cyrenẽũ ornat ac decorat Pin-
darus Pyth. hymno IIII. his pellucētissimis versibus:

EPISTOLA.

Ἐσσι δ' ἰατὴρ ἐπιχειρότατος,
 Παιαὶ τέ σοι πρῶτα φάσθ'.
 Χρὴ μαλακὰν χεῖρα σπρῶσ -
 βάλλοντα σπρῶμαν ἔλκεσθ' ἀμφὶ πτελεῖν
 Π' ἄδιον μὲν γὰρ πολὺν σπεί-
 σαι καὶ φαιροτέροις, ἀλλ' ἐπὶ χό-
 ραι αὐθις ἔσσαι δ' ὑπαλαεῖς
 Δὴ γίνεται ἐξαπίνας,
 Ἐἰ μὴ θεοῦ ἀγαμονέσσι κωβερ-
 νατὴρ γένηται.

*Sed longo ex diuerticulo ad institutum nostrum re-
 uolet oratio. Siquis unquam eximius inter eorum he-
 roicum aureum genus, & sententiarum grauitate, pon-
 dere, sanctitate collucens ac renidens fuerit, certè di-
 uinus Vates Amos punctum omne tulit. Nam meo
 iudicio, diuinorum Vatu nemo est, qui acrius, libe-
 rius, uisucius transfigat ac transuerberet vitia, quibus
 cadebat Israelitas sua libera electione à vera Ecclesia
 deficientes, at ue contributos suos Dei iustissimam iram
 in se accendere ac exacuere hoc uno, licet in syluis inter
 pecuarios & bubulcos enutrito, stringendis sicomoris
 affucto: in quem à me scriptis comentariolis his tem-
 poribus subscripsis, & qua mihi reliqua sunt ex ne-
 gotiis domesticis, quæ me distringunt, aut concionibus
 quibus pro mea virili pomærium Ecclesiæ Catholicæ
 aduersus eius finium disturbatores profero, cū duces
 aliquem exquirerem sub cuius labaro hæc mea in di-
 uinum hunc Vatem Homiliæ tuta ac ab omni liuoris
 ac Momi impetu morsuque sartas tectas in manus pio-
 rum hominū prodirent: Tu mihi, vir clarissime, vnus,
 ut præsens aliquis Angelus Tobia filio, occurristi:
 qui mihi dignus visus est, cui hæc mea in hunc τὰξὴν
 διακοδήτατον Vatem lucubrations dicerentur ac nun-
 cuparentur. Nam primum si de studio quo semper*

EPISTOLA.

exarsisti ad propagationem aequi & boni, aliquid aspergendum est. Ecquis te in vniuersa Diœcesi nostra reperitur dignior hoc Horatiano encomio? Et qui constantius, firmitus perseuerantius encomii illius omnibus perfunctus sit partibus? Encomium illud Horatianum expressum est his versibus, in quibus, tãquam in picta tabula videor mihi intueri delineatam graphicè eam iustitiam ac equitatem, qua commissam tibi à Deo & Rege Iurisdictionem obiisti atque reperasti. Vir bonus, quis?

Qui consulta patrum, qui leges iurâque seruat.
Quo multæ magnæque secantur iudice lites,
Quo responsore, & quo causæ teste tenentur.

Quis præterea aut te vno, aut filiis (quibus te ut verissimis tuæ in optimis ac saluberrimis rebus verissimis exemplaribus Deus auxit) constantius perseuerantius populum suæ fidei commissum rexit, leges atque instituta antiquæ religionis, & à maioribus per manus traditæ congruentia atque cõuenientia stabilivit? Impios & publicæ trãquilicatis euersores, & à Christiana atque Catholica pietate profugas, liberius & quotidianis sanctissimis sermonibus & politissimis scriptis castigauit atque repressit? Quis bonos, pios & orthodoxæ religionis fortes propugnatores confidentius, alacrius, benignius aut consolando, aut consilio, aut re subleuauit? Quis præcepta salutis laudabiliora, ac cum diuina lege coniunctiora, siue priuatim cõ suis colloquendo, siue pro tribunali sededo liberius ac promptius edidit? Quis alacrius unquam horatus est ad decus & obsequentiam, qua nostrum quisque obstrictus est Deo Regi, Magistratui? Quis regionis in qua Deus tuarũ collocauit sedem fortunarũ & enodochia,

EPISTOLA.

cænobia & alia religionis loca, quæ Basilius dicit
 ἀσκήσια aut ornauit, aluit, focillatus est cominus ac
 benignius uno te, aut uxore tua Genouefa de Sur-
 reau Farcensi primaria ac lectissima fœmina, cuius in
 pauperes Christi membra verissima, tam fuit liberalis
 ac exprompta propensio, ut nunquam exarescentibus
 piis eius in pauperes erogationibus liquido significa-
 rit, se sibi in animum induxissè, quod Basilius Ma-
 gnus ἐν τῷ αἰεὶ ἐλεημοσύνης deprædicarat habere per-
 suasum debere eos omnes quibus est cordi animi sa-
 lus, videlicet, fortunæ bonorum, quibus te & eam
 Deus auxerat œconomiam, hoc est procurationē tem-
 perationēque tuam & suam tantum: ceterū vsum
 & mancipium esse penes Christi membra, pauperes,
 quorum subleuatio est certissimus in cælum gradus.
 Certè minime dubium est, quin ut Basilius Magnus
 ait, eam Deus in extremo iudicio non amplectetur ac
 excipiat. Non eam collaudent Angeli, & homines à
 condito mundo. Non beatissimam autument, & quin
 illi benignissima mulieri aterna gloria, corona iusti-
 tiæ, & regnum cæleste in præmium cessura non sint.
 Sed iam exaudiamus nostrū diuinum Patrem, & cum
 quidem ὑψηλῶς παρρησιασῶν ea præcepta salutis pri-
 mum Israclitis ad quos præcipuè delegatus fuerat,
 tum domum Ecclesiæ Iudæ edēdem, quibus si illi mo-
 rem gessissent, Dei iustissimā in hac vita iram amo-
 liri fuissent ac auertissent, & post mortem ab Orci &
 sathanæ faucibus eripuissent. Vale vir nobilis ac
 sapiens: Et si me scias dies ac noctes ad preces pro tua
 incolomitate fundendās excubare, mutuum mecum
 facito. Ebroicis, die 22. Septembris, M. D.LXXXV.

IN
 ta
 ni
 sic

V
 Domi
 suam.
 vertex

Ierol

IN AMOS PROPHE-
tam Homilię fratris Mathuri-
ni Quadrati, Doctoris Pari-
sienſis ſodalitij franciſcani.

CAP. I.

Homilia prima.

Verba Amos, qui fuit in paſtoribus Thecua:
qua vidit ſuper Iſrael in diebus Ozia regis
Iuda, & in diebus Ieroboam filij Ioas regis
Iſrael ante duos annos terrę motus. Et dixit:
Domus de Sion rugiet, & de Ieruſalem dabit vocem
ſuam. Et luxerunt ſpecioſa paſtorum, & exſiccatus eſt
vertex Charmeli.

Iametsi duobus in im-
periis Iudæ & Iſraelis
eſſent quāplurimi ſciē-
tia, nobilitate & diui-
tiis clari (maxime iſtis
duobus regibus Vſia &
Ieroboam, vtriuſq; imperij clauum te-

A

IN AMOS PROPHETAM

Am. 15.

nentibus & Republicæ gubernacula tra-
 ctantibus) quorum ministerio Deus Op-
 timus Maximus, vti poterat in illis ar-
 guēdis, qui à pietate & à domo regia Da-
 uidis defecerant, Amosum tamen, cuius
 auctoritatem Apostoli in concilio Hierosolimitano maximi fecerunt, opilionē
 pascendis pecoribus assuetum, humi pro-
 stratum suscitāt & de puluere tollit, vt ip-
 se prophetiæ spiritu donatus & instru-
 ctus, reges alto sedentes folio, sacerdote
 ipsos; (quorum alios docere interfuerat
 & totum denique populum seueriter ob-
 iurgaret, constāter argueret, atque virili-
 ter carperet nullius fauorem ambiens
 neque potentium minis & terroribus ce-
 dens. Quo loco re ipsa comperimus apud
 Deum personarum nullum esse delectū
 sed vt potentes & nobiles (qualis Isaia
 extitit) sic etiam humiles & pecuarios
 Amosum nostrum, quem vobis interpre-
 tandum suscepimus, ad propheticum
 munus euexit. Habet Christus in Eccle-
 sia sua Paulos, Timothæos, Apolos, &
 Dionysios literis pollentes, & scriptura-
 rum cognitione egregiè instructos, se-
 habet etiam & piscatores & telonarios

Non
 con-
 los p
 do tr
 Qui
 bat
 hum
 Infi
 perb
 enin
 vasis
 virtu
 bilif
 tem
 vici
 ctus
 vnq
 plur
 tus
 nob
 qua
 ros
 cura
 ac r
 nam
 spir
 ren

Non igitur amplius pauperes & abiecti
 conquerantur, ac si Dominus Deus il-
 los preteriret. Quò enim iniquius à mun-
 do tractantur, eo magis Deo curæ sunt.
 Quis sicut Dominus Deus noster, dice-
 bat David, qui quidem in altis habitat,
 humiliâque respicit in caelo & in terra?
 Infirma & imbecilia mundi eligit, vt su-
 perba & fortia confundat. Theaurum
 enim incomparabilem suæ doctrinæ in 2. Co. 4.
 vasis fictilibus reponit, quo melius eius
 virtus reluceat. Hierusalem urbium no-
 bilissima, pietatis & literarum mater va-
 tem nostrum non protulit, sed Thecoa
 vicus ignobilis, alendis pecoribus addi-
 ctus ab isto vico aliquid boni exire, quis
 vnquam existimasset? Istud interim facit
 plurimum in doctoris & eruditoris spiri-
 tus commédationem: atque huic melius
 nobis sancitur huius vaticinij auctoritas,
 quandoquidem armentarium Sycomor-
 ros vellicantem sustulit è caulis, vt studio
 curâque fideli populum Israel pasceret
 ac regeret. Hinc discamus veram doctri-
 nam non ex hominibus pendere, sed à
 spiritu sancto. Ab eo igitur sollicitè qua-
 renda veritatis scientia est. Ipse est qui

omnem docet homines veritatem. Magnū profecto gratiæ & gloriæ Domini præconium est, in eo quod pastorem desertis assuetum, prophetam mirificum facere & dignanter voluit & efficaciter potuit. Per os enim huiusce vatis nostri ipse loquutus est, qui & quondam fecerat, ut a sina balaã loqueretur. Et quemadmodum in Gentis Hebrææ iudicium & condemnationem Ionas ad niniuitas missus fuerat, sic & iste armëtorum custos ad munus propheticum assumptus est, ut pseudoprophetarum, ambitione turgentium, stultitiam condemnaret, qui reiecto vero deo, Baalis oracula & vitulos cõsulebant. Quamvis enim vates in epigraphæ verba, seu res, quæ super Israelem, id est decem tribus vidit, sua esse dicat, nihil tamẽ aliud vult, quàm se duntaxat ministrum profiteri, quum & ea per reuelationem accepisset (iuxta verbi Hebraici מן: proprietatem pro quo Cicero diceret animo videre) asserat: neque qui plantat, neque qui rigat aliquid est, sed qui incrementum dat deus. Sic nos ergo existimet homo, dicebat Apost. ut ministros Dei & dispensatores mysteriorum eius.

Illu
dece
rios
stros
lem
lera
penc
Græ
conf
impo
secta
ipsu
filen
olim
pict
duce
bus
mar
scip
mul
rios
vel
Q
dec
dici
fua
tam

IN AMOS PROPHETAM

Illud interea silentio non prætereundū, decem tribus, quæ sacerdotes dei ordinarios verbi & ceremoniarum legis ministros respuerāt, coguntur pecuarium exulem & extraordinarium audire, qui & scelera illis exprobrēt, & totius gētis suæ impendens exitium intrepidè denunciēt. Græci qui Ecclesiam catholicam recta consulentem audire noluerunt, modo impelluntur superstitosam Mahometi sectam oculis perspicere, & prophanos ipsius sectæ mystos audire, dissimulare, & silentio probare. Nos autem Galli qui olim monstris caruimus, & qui à fide & pietate aberrantes solebamus in viam reducere, coacti fuimus neglectis pastoribus & doctoribus nostris catholicis Germanos exules & Allobroges infideles suscipere, qui suis nouis & falsis doctrinis multos corruerunt. Parum fuisset pecuariorum & exules audire, modo orthodoxè veluti Amos, ipsi docuissent.

Quamuis hoc vaticinium: maximè in decem tribus æditum sit, quibus prædicitur, propter impietates & scelera sua, penitus deuastandas esse, duarum tamen tribuum, meminit aliquando

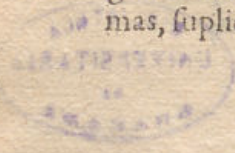
A iij

IN AMOS PROPHETAM

& stillum suum in illas stringit, sed obiter tantum & per transennam. Vt autem vaticinij ratio magis ac magis elucescat, sub quibus regibus vaticinatus fuerit Amos, paucis aperiamus. Sub Ozia rege Judæ & Ieroboamo filio Ioas Israelis rege. Cum ambo reges isti vtriusque Imperij res satis fœliciter administrarent, & prosperè ipsis imperantibus omnia se haberent, quẽadmodum ex libris Regum & ex cronicis constat. Amos noster ad regnum Israelis missus est, qui regum, principum, & sacerdotum insolentiam comprimeret. Vix enim fieri potuit, quin successus rerum felicior, nimium elatos effecerit, suamque religionem nouam & perniciosam maximè confirmarit quasi ipsa melior esset, Deoque acceptior quàm illa vetus à duabus tribubus hæctenus retenta. Si quid lætius & secundius solito hæreticis accidat, eo suam hæresim aduersus Catholicos obfirmare conantur. Longè profectò aliud sibi pollicebantur Israelitæ ex felici euentu ac rerum prosperitate, qua ebrijerát, quàm illud quod vates interminabatur, vt pote iram Dei grauissimam, maledictiones infelicissimas, supplicia seuerissima atque va statio-

nes a
ficu
robo
Ema
iuxt
locu
Am
der
in f
vne
imp
Hir
dor
hui
tu
pia
nit
fi c
po
po
de
eff
na
ne
su
m
m

nes abominandas. Hæc maxima cum difficultate persuaderi poterant, cum Hieroboam restituisset terminos Israel ab Emath, vsque ad desertum solitudinis iuxta sermonem Domini Dei Israel, quæ locutus fuerat per seruum suum onam Amathi filium: ipse etiam teste Iosepho, de regno Israel optime meritus fuerat, & in summa felicitate vitam degebat, & vt vno verbo dicam, vix vnquam Israelis imperium florentius & beatius fuerat. Hinc docemur non in vtramque aurem dormiendum, cum ex animi sententia, huius seculi res nobis contingere videntur: imo vero accurate cogitandum est copiam bonitatis diuinæ, tolerantia ac lenitudine nos ad pœnitentiã imitari, quasi contempserimus, pro duritia & corde pœnitere nescio, iram Dei nobis ipsis reponimus thesaurisamusque in die iræ & declarationis iusti iudicij Dei. Ne similes efficiamur iis, qui præsentem rerum fortuna excecati, Noe & Loth iustitiæ præcones audire noluerunt.

Ozias qui & Azarias non minori rerum successu potitus fuerat quàm Hieroboamus initio cum faceret quod coram Domino rectum erat: nam hostes circum-

IN AMOS PROPHETAM

quaque domuit, rerum vero successu elatus, regum & principum more in tantam arrogantiam prorupit, vt contra statuta diuina sacerdotale munus assumpserit. Propterea & lepra in fronte percussus, & si Iosepho credatur ac R. Selemo, terræ motus quoque magnus tunc factus est, cuius hic meminit vates vna cum Zacharia tanquam notissimi & maximè insignis capite sui vaticinii vltimo. Sub iisdem enim temporibus imperabat apud Assyrios Sardanapalus turpior vitiis quàm nomine. Apud latinos vero Procas Siluius, cui Amulius, expulso numitore germano, successit in regnum. Quo interfecto cōgregata pastorum & latronum manu, Romulus sui nominis condidit ciuitatem: videant interea reges & cuiuscunque sint ordinis, vt Dominus Deus sui cultus & ministerii contemptum non sinat multum, sed grauissime in eos animaduertat etiam publice qui eum præfracta & impudenti temeritate contemnunt. Id enim multis exemplis deprehendere licet, & maxime israelitarum, quos vates plurimū insectatur, concionem suam pulcherrime accommodās suæ pristinæ arti, vt & Christus in apostolorum piscatorum vocatio-

2. PAR. 6.

ne, qu
 vos fi
 enin
 ab ar
 tract
 Va
 tia d
 rugit
 euerf
 lori,
 & fer
 Di
 quæ
 dictu
 prim
 men
 rael
 Israe
 ctum
 exili
 T
 Israe
 licit
 pter
 poti
 sper
 ri &

ne, quibus dixit, Venite post me, & faciam vos fieri piscatores hominum. Cuique enim artificii proprium est, exemplis vti ab arte sua desumptis, vt est in prouerbio, tractant fabrilia fabri.

Vates ergo similitudinibus à re pastoritia ductis, Dei iram describit, Leonis rugitui ipsam comparans, & regnorum euersionem, mansionum pastoralium scolori, atque pascuorum amœniorumque & feracium locorum desicationi.

Dixit autem Amos scilicet. Hæc sunt quædam præludia & parasceues ad ea quæ dicturus est de sex regnorum euersione: primum quidem de externis, vicinis tamen perituris, quæ variè & grauitè Israel affixerant differit: Tum demum de Israel & Iudæ ob Moscholatriam, & abiectum verum syncerumque dei cultum, in exilium tradendis.

Tam acri exordio vsus est vates, ne Israelitæ sibi blandirentur, & vana pollicitatione seipsos seducerent, ac si propter merita sua felices agerent & victoriis potirentur, imo vero vt hac rerum prosperitate allekti resipiscerent, alias audituri & consideraturi Dominum Deum de

IN AMOS PROPHETAM

Syone rugientem & de Hierusalem vocem suam ædentem . Quasi diceret, hætenus patrem indulgentem vobiscum egit Deus non sceleribus vestris connuens, sed ad resipiscentiam subaccendēs, modo vero crudelem carnificem, immittem tyrannū sentietis. Non amplius vos custodiet, quasi pupillam oculi sui, nec expandet super vos alas suas, sicut aquila prouocans pullos suos ad volandum, sed vt Leo peccatis vestris prouocatus rugiet, vósque dilacerabit ac discerpet. Et quemadmodum Leo in supplices alioqui clementissimus, fame pressus & ira concitatus ne infantibus quidem parcat, sic neque Deus vestris parsurus est. Voce sua non secus vosterrebit, quàm cætera animantia Leo rugiens terrere solet. Incomparabilis illius potentia est, cui ne vlla quidem humana obsistere potest. Vellem isti homonciones qui à Deo nefanda audent, diligentius Dei virtutem ac vim considerarēt. Non enim minæ per prophetas denunciatae vanæ sunt & euanidæ . Illæ tandem aliquando suum fortientur effectum, nisi castigati resipuerimus. Legis concio Leonis rugitui comparatur, quum Euangelium sit suauissima

Deut. 32.

doct
Dei
mit
quoc
voce
vates
licet
tus c
tos f
thesi
est l
Deu
buen
sed
fuit
sup
Hie
& v
desi
nen
spir
Sub
fana
dit
stal
Hie
per
qua

doctrina peccatoribus resipiscantibus, Dei gratiam, & misericordiam re-promittens. Notatione dignum existimo, quod de Sione & Hierusalem Dominus vocem & rugitum æditurum pronuntiat vates (quo in loco externè coli volebat, licet internè vbique) vt omnes alios cultus cautè à primo Hieroboamo adiuventos fuitiles & vanos, tacita quadam anti-^{3. Reg. 12.} thesi demonstraret. Sion ciuitas sancta, id est Ecclesia vnica est in qua duntaxat Deus purè colitur. Athenienses aras ha-^{Act. 17.} buerunt, Deum ignotum illic coluerunt, sed cultus ille nequaquam ipsi gratus fuit, quia extra ecclesiam montem sanctum superstitiosè exhibebatur. Ipsa Sion est & Hierusalem, vbi Deum vetè specularum, & vbi vera pacis visio: vbi sic verbum indefinenter permanet, vt ab ea sola indefinenter perfinat, vbi fons veritatis, Dei spiritus rigans omnes plantationes Dei. Sub huius limine exeunt aquæ omnia^{Ezech. 47.} sanantes, Sedes Dei & agni, vnde proce-^{Apoc. 22.} dit aquæ viæ fluuius splendens vti crystallus. Cum Dominus de Sione illa & Hierusalem, de specula Ecclesiæ, quæ su-^{Matth. 5.} per montem sita latere non potest, & in qua visio pacis est, dederit per vetus & no-

uum testamētum, & per doctores ecclesiasticos vocem suam, & quasi clara buccina insonuerit: tunc omnia speciosa pastorum, id est doctrina hereticorum, quæ pulchro concino & composito videbatur sermone elaborata, lugebit atque exarefcet. Hæretici ipsi simias agant quantum voluerint, omnes eorum cœtus mera sunt lupanaria, nec quicquam in illis gratum deo facere possunt. Catholici ipsis obiiciunt Ecclesiam catholicam, & apostolicam, vt & Anos decē tribubus à domo David & religione veteri separatis, Sionem & Hierusalem. Hinc deus oracula sua ædere, preces & vota exaudire solitus erat. Ex illo sancto loco suo vocē æditurus est, non illam dulcem, qua olim Abraamum allocutus est, noli timere Abraame, ego protector tuus sum, & merces tua magna nimis: non illā qua Isaaco docebat, Ero tecum & benedicam tibi. Tibi enim & semini tuo dabo illas vniuersas regiones: sed illam vocem terribilem, qualis est leonis prædæ inhiantis illa vox est, quæ confringit cedros, quæ dissecat flammis ignis, quæ commouet desertū Gades, cuius terrifico sonitu pastorum mapalia seu mansiones antea vires & pascuis abundātes ab habitatori-

bus si
cis ta
sicca
siue
dian
pasc
ouiu
ad se
freq
frug
Ner
man
tia &
dan
fudo
tur.
telli
con
pro
hil
vat
cu
ton
elit
qu
& p
Na

bus suis vacuæ derelinquentur. Huius vo-
 cis tam ignitus sermo est, vt ardor eius ex-
 siccaturus sit verticem montis Carmeli,
 siue intelligas Carmelum illum ad meri-
 dianam plagam, in tribu Iuda situm, qui
 pascuis suis quondã Nabalo tria millia
 ouium, & mille capras alebat, siue alium
 ad septentrionẽ in tribu Isachar vbi Elias
 frequens fuit, non minus altero pascuis,
 frugibus vineis ac arboribus fertili ssimũ.
 Nemini dubiũ esse debet hisce pastorum
 mansionibus regum & principum pala-
 tia & domos florentes, opibusque abun-
 dantes prophetam intelligere, quæ sæpe
 sudoribus & sanguine populi ædifican-
 tur. Lugendi verbo metaphoricos in-
 telligit scilicet & desolationem, vt nos
 contra, videre prata dicimus. Satis enim
 probabile est à nasutis hominibus qui ni-
 hil audire possunt, nisi elegans & torsum,
 vatem fuisse derisum, ac si videretur esse
 cum vaccis suis, ouibus & capris: nihil in-
 tonare nisi Caulas & ouilia, interim & Isra-
 elitæ & regna sequẽtia, experti sunt quic-
 quid sub metaphoris & verborũ rusticorũ
 & pastoralium inuolucris minatus fuerat
 Nam quicquid præstans fuit & eximium

funditus deperit. Nemo sanctarum scripturarum simplicitatem contemnat : Nilvis & efficientia spiritus qui in ipsis loquitur, omnis eloquentiæ humanæ vi longe superat. Ipse est spiritus sanctus qui per prophetas locutus est, & in illis Christum Dei filium nos docet, cui laus, honor & gloria in secula seculorum. Amen.

HOMILIA 2.

Sic dixit Dominus : propter tria scelera Damasci & quatuor non conuertam eam, propterea quod tritauerit plaustris ferreis ipsam Gilead. Et mittam ignem in domum Hazael, & deuorabit palatia Benhadad. Et conteram uicem Damasci, & eiciam habitatores de campo Auen, & sceptrigerum de domo Edon, & exulabit populus Syria ad Cyrenem dixit Dominus.

Vlgo dicere solemus canem coram leone verberandum, vel ut Græci dicunt, μορμολυκίαις ἐμφοβῆν τὸν λέοντα laruis terrere leonem, cum aliquæ ex alterius animaduersione & castigacione ad meliorem frugem adducere, & alienis periculis cautiorem reddere tentamus. Quod & à propheta factitatum hoc in loco conspiciamus. Nam cum ad Israe-

litas maxime missus fuisset, qui ob præsentem fortunam, nimium superbirent, in Syriæ regnum, cuius Damascus Metropolis extitit, & in alia vicina regna stilum suum acriter stringit, illorum exitium minatus, alio nimirum cōsilio, quàm Esaias, Hieremias & Ezechiel. Nam ipsi ex Syrorum, Idumæorum, Ægyptiorum & Babyloniorum vastatione & interitu nituntur populo suo quandam afferre consolationem, ne animum desponderent, ac si aduersarij ipsorum perpetuis victoriis potirentur, ac illis vtique superbè illuderēt. Amos vero non vt Israelitas consoletur, horum regnorum destructionem prædicat, vt pote Syriæ, Palestinorum, Tyri, Idumææ, amon & Moab, sed potius vt eis terrorem incutiat, ex pœnis quas Dominus sumpturus erat ab infidelibus qui ipsum non nouerant, & vt ex illis discerent, quas ipsi pœnas & supplicia meriti fuerant, quibus cum Deus Optimus Maximus fœdus inierat, legem & Prophetas dederat, aliis interim gētibus in sua crassa ignorantia relictis. Seruus sciens voluntatem Domini sui & non faciens, pluris vapulabit quàm is qui nescit, nec facit. Quid igitur nobis facturus iudex viuorū

Lucæ 12.

& mortuorum si ingrati voci eius non obediuerimus, quibus multo plura contulit beneficia, quàm Iudeis etiam ipsis. Discamus igitur gētium exterarum simplicis respicere, & voces prophetarum non contemnere: ne id nobis contingat, quod & Israelitis, qui aliorum malis nec sibi cauentes nec castigati pœnas suis sceleribus dignas exoluerunt.

Sic dixit Dominus, cuius sermo ignitus est, quique nec infirmari nec retractari potest, quique nec fallit nec fallitur. Hoc frequēs est in prophetis exordium, quod suis prophetiis preponunt, vt significant se nihil de suo fingere, sed quæ dicunt à spiritu Domini accipere. Ex vilitate igitur personæ, grauitas doctrinæ non minuitur. Vnde Tertulianus asserit, fidem non ex hominibus æstimandam esse. Sed quid dicat Dominus audiamus. Propter tria scelera Damasci, &c. Syriam, cuius Damascus fuit metropolis & caput, vt Es. 7. habetur, primùm insectatur vates. Nam si futura mala Israelitis dumtaxat, præntiafferet, & postea ipsi vidissent vicinos suos iisdem vel similibus plecti, existimassent fortunã cæco impetu in omnes irruere & absque delectu ditionem im-

impotentiamque suam exercere, & sic cō-
cidisset vatis auctoritas. Voluit igitur om-
nium afflictiones prædicere, vt nihil futu-
rum contingere scirent, quod nutu & con-
silio diuino non fieret. Præterea si etiam
gentes istas prophanas tantùm in medium
attulisset, & eas hisce calamitatib. percelli
non vnà cum Israelitis prædixisset, simul-
que non omnes inuoluisset, existimassent
Israelitæ deum sibi fore propitium, idque
propter religionem inuentam, nouam &
fictitiam. Cum prophanis ergo gentibus
illos complectitur. Videmus quoque sæpe
contingere, vt præfracti homines magis at-
tenti sint ad aliorum peccata & supplicia,
quàm ad sua audienda. Quapropter paula-
tim & sensim ex consideratione aliorum
vult vates assuescant ad sua cognoscenda,
super tribus scel. Potuisset vates multa &
varia Syrorum peccata recensendo exagi-
tare, sed vnicum duntaxat vellicat, videli-
cet quòd ferris vel tribulis ferreis, id est su-
prà quã dici potest Gilcadas triturauis-
sent. Galaad regio & ciuitas est in sorte di-
midia tribus Manassæ, vbi Syrij vehemen-
ter Israelitas affixerant. Hi enim qui no-
ua supplicia excogitarunt, tyrannis etiam
ipsis odiosi fuerunt. Id clarum & manifestū

HOMILIA II.

est de tyranno qui pro mercede illius qui
 taurum eneam inuenerat, ipsum inuento-
 rem in taurum primus coniecit: ad gene-
 rum etiam cereris non discedunt morte
 sicca tyranni, nec magis nouum in tota su-
 perigrinatione vidit philosophus quã ty-
 rannum diu vitam trahere. Vult intere-
 vates hoc argumento ostendere qualia &
 quanta supplicia manerent Israelitas, qui
 longe grauiora perpetrarent. Nam & reli-
 gionem & cultum veterem peruerterent
 mutuis se vulneribus in bellis ipsi & de-
 cem tribus confecerant, omnem profu-
 exuerant humanitatem, ita vt in scelere
 omnia coniurasse dixisses. Infert ergo non
 impune laturos tot peccata, quando quidam
 gentes incircūcisæ sic tractadæ erant, pro-
 pterea quod professos inimicos iniquitate
 quàm pat erat, afflixerant.

Sub tribus interim & quatuor, peccato-
 rum magnitudinem & multitudinem cõ-
 prehendit, quibus Syrii & alij irretiti fue-
 rãt. Nam tres & quatuor numerum septu-
 narium efficiunt. Septenario numero Le-
 26 punitionis grauitas in verbi contem-
 ptores ostenditur. Puniam, ait, vos septu-
 plo. Et Gen. 4. Deus interfectorem Cap-
 septies punitum iri, dicit, id est multis

graui
 alios
 obft
 resipi
 reluc
 non p
 indu
 ob m
 usque
 puni
 conq
 in sce
 stræ i
 feran
 me v
 bile i
 dicta
 deus
 præst
 gene
 miser
 dat, c
 bim
 abut
 reuo
 relin
 sibi i
 Prop

grauibus pœnis. Summa ergo est, Syros & alios, quos nominat in tantam scelerum obstinationem prorupisse, vt nulla esset resipiscentiæ spes. In istis omnibus populis, relucet longanimitas & paciētia dei, qui non propter vnum scelus aut alterum eos indurat, & in reprobum sensum tradit, sed ob multa & varia propè que infinita. Quousque enim completæ fuerint iniquitates, punitiones & pœnas differt, ne igitur quis conqueratur de nimio rigore, quam deus in sceleratos & impios animaduertit, si nostræ infelicissimæ tempestatis scelera conferamus cum Syrorum sceleribus, maxime vereor ne nostras sint tetriora. Non mirabile igitur si omnia fere diuinæ iræ & vindictæ flagella in dies experiamur. Frustra deus Opt. max. tandiu ad resipiscentiam præstolatur, vsque ad tertiam & quartam generationem noxas condonare solet, vt misericordiarum suarum copiam ostendat, quum vero toties eodem peccati relabimur, atque leuitate & patientia ipsius abutimur, non vltra ad resipiscentiam nos reuocat, nec vltra expectat, sed nobis ipsis relinquit. Grauiissima sane omnium pœna, sibi ipsi hominem relinqui, nec à deo erigi. Propterea Hieremias lamentationes suas

claudit, Conuerte me ad te domine, & conuertemur. O ter quaterque beatum illū, quem dominus conuertit & ad se reuocat, ne pereat. Nolim hunc sequi sensū, quem ex hoc loco eruunt aliqui, nimirū, si quater quis eodem sceleris relapsus fuerit, à deo abiici omnino & sibi ipsi relinqui: nam quoties ingemiscit peccator, paratus est dominus & ipsi parcere. Periculum tamen plenum est toties eodem peccato relabi. Ecclesia primæua maxima cū difficultate huiusmodi ad poenitentiam admittere solebat, vt ex Tertuliani, duorum Cypriani & Ambrosij scriptis videre licet.

Priora quidem bella, quæ Syri Israelitis intulerant, patienter dominus deus sustinuerat, & præcipuè cū ab Achabo essent lacerati, quippe qui falsis ministris credens, mera sui animi libidine bellum contra veracis vatis Michææ votum mouerat, quæ admodum legitur 3. Reg. 22. Sed cū Azazel Syrorum rex & filium eius benadad suæ tyrannidis modum statuentes, munitas Israelis ciuitates igne succenderent, iuuenes eorum gladio interficerent, paruulos eorum eliderēt, & prægnantes distraherēt, adeoque quasi puluerem, in tritura arca

ad nī
sustin
& ab
dam
auto
quæ
quæ
tiosa
Paru
pote
tit, in
rioru
gnifi
struē
id est
totam
mera
bus
cont
huic
qui a
& iu
regn
& vt
cont
ciosi
rum

ad nihilum eos redigerent, nullo modo sustinere potuit, quin tantum facinus igne & aliis suppliciis expiaret. Sunt bella quædam iusta, & ea maximè, quæ magistratus autoritate suscipiuntur, & præcipuè ea quæ contra hostium incurfus. Alia verò, quæ mera animi libidine mouentur, exitiosa sunt. *Mittam ignem in domum Arael &c.*

Parum fuisset regis Syrorum familiam, utpote eius nepotes, (ex quibus Rezin extitit, interfectus à Tiglath, Pileser rege Assyriorum) palatia sine cæde & Rapina magnificè & superbe sibi & suis posteris constructa, igne absumi, nisi & Damasci vectes, id est iudices, sua concordia & consensu totam ciuitatem continentes, atque à temerario malorum hominum insultu, legibus tamquàm repagulis eam defendentes, contriuisset. Phrasis loquèdi non multùm huic ab similibus reperitur, prouerb. 18. Frater qui adiuuatur à fratre quasi ciuitas firma, & iudicantes quasi vectes vrbium. Quid regnis, imperiis, & rebus publicis cõmodius & vtilius æqui & recti amantib^o iudicibus contingere posset? contra vero nihil perniciosius ipsis priuari. Nã tunc rerum publicarum perniciēs liberè in bonos grassatur.

HOMILIA II.

Ietro Mosis focer, quales deberēt esse Iudices, paucis sed viuis coloribus depinxit. Cuius consilium vtinam reges essent sequuti, non sic prædæ essent omnia exposita. Scriptura vbique clamat, Rectum iudicium iudicate, quia iudicium domini est. Iudicia olim in portis quæ sanctæ erant, fiebant, vt sic rustici citius expedirentur. Druydes vno die olim totius regni lites componebant, hodie vero in infinitum protelantur atque prorogantur, nescio an iudicium aut patronorum astutia, vel populi vitilitigatoris malitia.

Ad pœnam internam, quæ omnium grauissima est, nempe à Deo relinqui, hæc externa consequitur. Fieri profecto non potest, quin miserrime cum eo agatur qui dominus deus totius bonitatis fons respuerit ac repudiauerit ipse omnibus malis & pœnis exponatur necesse est, vt hic perspicere licet de Syris. Vectes eorum, id est, robur, munitiones, portas & claustra munitissima deus confregit, vrbes populosas habitatoribus nudauit. Reges & regiam dignitatem abstulit. Coactique fuerunt exteris seruire gentibus & in remotissimas regiones & vrbes, vt in Cyrenem relegati sunt. Damasci deuastratio & populi transla-

tio facta
stat. S
ricula
mini
tuor
tici n
nent
vte o
Vng
& in
& di
tem
næ e
est,
fcel
terr
unt
nis,
ma
ret
fer
me
de
lis
ga
ob
&

tio facta est ab Assyriis, vt 4. Reg. 16. constat. Similia quotidie nobis impendent pericula, nec serio tamen resipiscimus. infra minimum temporis spatium tres aut quatuor reges in Gallia amisimus, quos heretici non fleuerunt, qui omnem regium tenentem sceptrum vellent exterminatum, vt eorum excitatorium testatur marutinū Vngaria Christianis suis regibus priuata, & in turcarum manus ob seditiones suas & diuisiones prolapsa, nos ad saniores mentem adduxisse debuisset. Si autem istæ pœnæ externæ solæ essent, & non internæ, id est, non derelinqueremur à Deo propter scelera nostra, parum esset. Nam pœnæ externæ sunt amantis virga, qua sæpe afficiuntur electi. Paulo datus est stimulus carnis, & Sathanas qui ipsū collaphizaret, ne magnitudo reuelationum illum extolleret, cui deprecanti dominum vt à se auferet, dictum est, Paule tibi sufficiat gratia mea, virtus enim in infirmitate perficitur. Deum igitur Opt. max. precemur vt flagellis istis quæ à multis annis patimur, Castigati & humiliati flectamur, nōsque toti ad obediendum ei tradamus. Cui laus, honor & gloria in secula seculorum.

Amen.

B iij.

2. Cor. 12.

HOMILIA 3.

Dixit dominus. Super tribus sceleribus Gaza, & super quatuor non conuertam eum (vel nō parcā ei) eo quod transtulerunt captiuitatem perfectam, vt concluderent eam in Idumæam. Et mittam ignem in murum Gaza, & deuorabit ædes eius, Et disperdam habitatorem de Azoto, & tenentem sceptrum de Abscalone. Et conuertam manum meam super Acron: Et peribunt reliqui Philistinorum. Hec dicit dominus Deus. Hec dicit dominus. Super tribus sceleribus Tyri, & super quatuor non conuertam eum, quod concluserunt captiuitatem perfectam in Idumæa. Et non sunt recordati fœderis fratrum. Et mittam ignem in murum Tyri, & deuorabit ædes eius.

Quænam fuerit obductionis ac reprobationis causa, non parum multorum animos anxie torsit, cum dei, iusti & æqui iudicis inuariabile decretum sit generalis causa. Quod si speciales sæpe nobis occultentur, aliqua tamen, ne deus iniustitiæ argueretur, hoc in loco ostenduntur, ob quas gentes istæ reprobatae ac reiectæ fuerint. Vtpote in Damascenis

crud
mani
ni ac
quire
impe
cont
diu
dò in
non
mani
Israe
noru
& de
cùm
& Sa
vt fa
scip
rit. B
deus
nem
exul
lost
uenc
in vi
mitt
Phil
null
fugit

crudelitas, in Philistæis, quòd omnis hu-
 mani affectus obliui, afflictionem afflictio-
 ni addiderint, &c. Ne in consiliis dei dis-
 quirendis, quæ inscrutabilia, & abyssus
 impenetrabilis, simus nimium curiosi, sed
 contenti rationibus, quas tradit scriptura Rom. 11.
 diuino spiritu afflata, vt & ista, quam mo-
 dò interpretaturi sumus, quæ docet deum
 non fore propitium Palæstinis ob inhu-
 manitatem & immisericordiam suam in
 Israelitas persecutionis tempore. Palæsti-
 norum gēs Israelitis maximè infensa fuit,
 & de ipsis triumphos sæpe reportauit, vt
 cùm arcam sub Heli sacerdote ceperunt,
 & Saulem in tantas angustias redegerunt,
 vt salutis spe omnino destitutus, ensẽ in
 seipsum conuerterit, eoque sese transfode-
 rit. Bella ista non illis exprobrantur, quæ
 deus excitauerat in populi sui correctio-
 nem, sed illis vitio vertit, quòd victis &
 exulibus tam miserè insultarent, & ad il-
 lostanquã ad asylũ recurrentes, alienis di-
 uendebãt. Iure belli multavictoribus licet
 in victos, quæ aliàs extra bellum non per-
 mitterentur: non tamen omnia licent.
 Philistini autem Israelitas, quibuscum
 nullum tunc intercesserat bellum, suos
 fugientes inimicos perquã inhumaniter

MOMILIA III.

tractauerunt. *Captiuitatem completam & perfectam*
transfulerunt quia neque mulieribus, neque
 paruulis, neque senibus pepercerunt. Et id
 circo extremum illis vates denunciatur sup-
 plicium, vt si Israelitæ non fuerint satis ex-
 citati ad pœnitentiam, damascenorum
 exemplo, saltem discât ex palestinis. Quin-
 que fuerunt præcipuæ Palestinorum ciui-
 rates, Azza, Asdod, Ascelon, Ecron, &
 Gath, cuius hic non fit mentio, quia in di-
 tionem regum Iuda temporibus Dauidi
 venerat. Azza vrbs regia, & inter alias in-
 gnis vicina Ægypto in qua Sanson ductus
 vinctus & mortuus est vbi Cambises om-
 nes belli quod in Ægyptum parabat, copi-
 as & opes reposuerat, in eaque sibi *ὀπλοθήκη*
xvii, hoc est, armamentarium defixerat
 ipsa tamen ignibus & flammis deuouebi-
 tur. Murus, vallum, fossa & aggeres non
 impediēt quo minus in cineres redigatur
 Palatia, regia domus non obfuerunt, quia
 in illam seuerè deus animaduertet. Azot-
 to non proderit celebre fauum Veneri sa-
 crum. Regia nobilitas de Ascelum peribit,
 Ecron manum domini vindicem sentiet,
 & vt summatim dicam, ira diuina in reli-
 quos palestinis deseuiet. Spiritus sanctus
 sui vbique consentiens de palestinorum

Judic. 16.

1
 interi
 idem
 bus de
 plurim
 prophe
 geren
 iacula
 reliqu
 est ha
 inter
 partu
 fieret
 & ho
 res &
 re, qu
 ret,
 laud
 ut ha
 non
 & c
 men
 vere
 Bab
 mo
 ten
 vere
 me
 vat

interitu apud Hieremiam & Ezechielem
idem docet. Terrores autem & minæ, qui-
bus deus Opt. max. piis & impiis minatur,
plurimum inter se distant. nam dum per
prophetas suos in Israëlitas, Ecclesię typū
gerentes, minarum fulmina & tonitrua e-
iaculatur, vbique pollicetur se populi sui
reliquias seruaturum. Palestinos vero, id
est hæreticos & infideles omnes vsque ad
internecionē deleturum, neque reliquiis
parsurum, nisi ex lapidibus semen Abrahæ
fierent ac subolescerēt, & Christum deum
& hominem pure amplecterētur. Quot gē-
tes & populi olim maximi nominis extite-
re, quorum memoria penitus extincta fo-
ret, nisi historia ab antiquis tam feliciter
laudata, eos nobis rediuuios fecisset. Quo-
ut hæreticorum sectæ perierunt, quorum
nomina duntaxat in ipsorum ignominiã
& confusionem remanserunt? iustorum
memoria erit in seculum seculi, impiorū
vero funditus peribit: vbi modo Ninia,
Babylon, Thebæ, Spartha, & Athenæ? vbi
modo fortes illi gigantes & monarchę po-
tentes, qui toti mundo erant terrori? iusti
vero in perpetuū viuēt, & apud dominū est
merces eorum. minime dubium est quin
vates à multis derisus fuerit, quandoquidē

HOMILIA III.

Palæstini erant tunc & nobilissimis vrbi-
 bus & fortissimis munitiōibus instructi
 quos Hebræi é suis antiquis sedibus eiice-
 re & deturbare nunquā potuerunt. Quod
 præfagiebat vates, huius seculi hominibus
 impossibile videbatur. Sed rerum euentus
 verum esse probauit. Ne igitur imperij, re-
 gnorum, & rerum publicarum stabilitatē
 & robur é munitiōibus & præfidiis æsti-
 memus, sed ex timore dei & bonarum le-
 gum perpetua obseruatione. Erant fortas-
 se adhuc boni aliqui in hac ciuitate, ob
 quos dominus deus tandiu pepercit illi.

Rationem ferè eandem affert, ob quam
 nobilissimæ vrbes illæ perierunt cum vni-
 uersa Palæstinorum terra, quam prius cō-
 tra Syrios assignauerat, vtpote inclemen-
 tiam, & immisericordiam in eos, quos vici-
 nia commendatos facere debuerat. Mise-
 ricordia apud omnes fit plurimi, contra
 vero omnes crudelitatem detestantur.
 Christus misericordes beatos prædicat,
 qui eo nomine misericordiam sunt conse-
 caturi. Iacobus apostolus iudiciū sine mi-
 sericordia fieri docet, ei qui misericordiā
 non fecerit. Conseruus qui socij sui non
 misertus fuerat, se misericordia indignum
 reddidit. Paulus Corinthiorum immiseri-

Mat. 5.

*Iacob. 2.
 Mat. 18.*

1. Cor. 11.

cordi
 xat, &
 vari
 tem
 & cru
 quam
 rum v
 paup
 ij qui
 dare
 nion
 nos, v
 tres e
 cti. T
 pter
 nem
 colu
 tant
 ipfui
 perfe
 usqu
 mis
 vici
 firm
 nis
 tes,
 trad
 dera
 per

cordiam cum cænæ dominicæ abusu taxat, & ob id multos vita orbatos, & alios variis morbis affectos docet. deus per vatem omnes istas gentes immisericordiæ & crudelitatis in populum suum arguit, quam non sinit inultam. Præcipuæ Galliarum vrbes, vt Parisij & Lugdunum, erga pauperes tanta misericordia afficiuntur, vt ij qui ab ecclesia sese diuulserunt, ipsas laudare cogantur. beneficentiæ & communionis memores simus, omniaque inter nos, vt inter amicos, cõmunia sunt. Fratres enim sumus sacrosancto foedere iuncti. Tyrij tertio loco reprehenduntur propter foederis cum Israelitis initi violationem. Hiram summa amicitia Dauidem coluit, cūque Solomone fœdus percussit, tantaque ei amicitia coniungebatur, vt ipsum fratrem appellaret. Quæ amicitia perseverauit in istis duobus populis, quousque Tyrij perspexerunt Israelitas maximis miseriis affici. Tunc tēporis amicitiarū vicinix & foederis lōga seculorū serie cõfirmati omnino immemores, amicis, vicinis foedere sociatis cõtumeliose insultantes, eos ipsos Idumeis inueteratis hostibus tradiderūt. Sunt populorū amicitie, & foedera maximè laudāda, sed vt plurimū prosperitatis tēpore tantū seruari & coli solēt,

Si vero contigerit vnum eorum bellis pro
 mi & profligari, alter ridere solet in inter
 tu sociorum, dummodo nullum sibi in
 commodum sentiat. Satis superque galliæ
 nostra in his exitiosis bellis ciuilibus ex
 perta est, quæ per paucos socios & amicos
 fidos habuit. Si fueris felix, ait poëta, mul
 tos numerabis amicos, tempora si fuerint
 nubila, solus eris Saguntini Romanis sui
 sociis foederatisque longè fideliores exte
 terunt. Hoc ad exaggerationē sceleris mul
 tum affert, quod ipsi Tyrij profugos & ex
 ules Idumeis tradiderint, cum illis infen
 sissimi essent. Constat enim Esau persecu
 tum fuisse fratrem suum Iacobum, & idu
 meos fratribus suis iacobeis ex Ægypto
 egressis transitum non solum denegasse,
 sed & eis cū graui exercitu occurrisse, &
 semper hostili animo in posterum erga eos
 fuisse. Has quidem inimicitias inter fra
 tres, cognatos & affines fouere non oppor
 tuit, imo ipsi potius ad concordiam reuo
 candi fuerāt. Tyrij interim odiorum igni
 culos inter istos germanos populos ale
 bant, quando exules & profugos infensis
 idumeis fratribus vēdebant, vt suę crude
 litatis satietatem implerent. Procul ab au
 la principum deus quatiat & arceat istos,

Num. 30.

nebul
 & pri
 tate
 mutu
 & mi
 regur
 tatem
 deus
 vindi
 de co
 hoste
 ligin
 incer
 dono
 sunt
 mus
 rum
 gnu
 affy
 qua
 gno
 nuo
 res
 dar
 tar
 fatu
 Gr
 Eu

nebulones qui follis instar reges accendūt & principes confanguinitate, propinquitate, vicinitate & fœdere deuinctos, vt mutuis bellis sese atterant confodiantque, & miserum popellum (qui principum & regum deliria plectitur) in extremā paupertatem redigant. de huiusmodi dominus deus tandem aliquando suos afferet & vindicabit, vt Tyriorum exemplum abunde confirmat. Ignis etenim, cuius nomine hostem validissimum & acerrimum intelligimus, in Tyri mœnia immissus, vastabit incendio palatia eius. Hæc per Nabuchodonosorem Chaldeorum regem impleta sunt, vt sub finem cap. 29. Ezechielis habemus, etiam si posterioribus temporibus Tyrum grauissime afflixerit Alexander magnus, ex insula peninsulam efficiens. Nam Assyrij non funditus euerterant Tyrum, quapropter nouis virib. collectis ipsi è regno in rem publicam euaferunt, quam de nouo alexander diripuit & vastauit. Terrores & minæ diuinæ sunt maxime reformidandæ, quæ & si lento gradu procedant, tarditas tamen supplicij grauitate compensatur. Non solum à Chaldeis, sed etiam à Græcis Cyrij vastati sunt. Tyrus cuius Euangelistæ vt prophetæ sepe meminerūt

HOMILIA III.

ad septentrionem occiduum terræ Israe
 vergebat, tribui Aser assignata pariter cū
 Sydone, quas quidem vrbes Israelitę nun-
 quam laceffiuerant, nec infestas habue-
 rant. Et ideo maxime culpandę & suppli-
 cius grauiffimis puniendę, quia non lesę,
 non laceffitę. sic vicinos malę tractarunt.
 Nescio an Ecclesia nō passā sit grauiora ab
 iis qui sese electos & Ecclesię fratres ven-
 ditant, quum nil minus sint, imō vero lupi
 rapaces gregi Christiano omnibus modis
 insidiantes, & nomine quidem Christum
 profitentes, re verō ipsa cum oppugnan-
 tes ac labefactātes. Plus Ecclesię Catho-
 licę nocent huiusmodi falsi fratres, quā
 extranei, qui Christum nunquam professi
 sunt. Turcicos sanē furores nostri tēporis
 hęretici longē superarunt. sed tandem ali-
 quādo ab vtrisque liberabit nos dominus.
 Cui laus, honor, & gloria in secula secu-
 lorum, Amen.

Homilia 4.

H

vltra su
 vsque in
 ades Boj
 filiorum
 eo quod
 terminu
 & deuot
 bine in d
 ipse, & p

U

endis
 te qui
 illam
 tasse n
 indies
 ac fer
 Senat
 ob ea
 Cum
 ad ali
 mum
 hīc m

Hæc dicit dominus, Super tribus sceleribus Edom, & super quatuor non conuertam eum, eo quod persecutus sit in gladio fratrem suum, & violauerit misericordiam eius, & tenuerit ultra furorem suum, & indignationem suam seruauerit vsque in finem. Mittam ignem in Theman, & deuorabit aedes Bosre. Hæc dicit dominus. Super tribus sceleribus filiorum Ammon, & super quatuor non conuertam eum, eo quod dissecuerit prægnantes Galaad ad dilatandum terminum suum. Et succendam ignem in muro Rabbath, & deuorabit aedes eius in ululatu in die belli, & in turbine in die commotionis, & ibit Melchon in captiuitatem ipse, & principes eius simul, dicit dominus.

Vanquam hæc concepta verborum formula, parum variata & toties repetita, qua deus æquissimus iudex, in certissimis, aduersus impios, constituendis pœnis, hoc in loco vtitur, prima fronte quibusdam superuacanea videri posset: illam tamen in iudiciis vsitatam esse, fortasse nemo non vestrum intelligit. Si enim indies iudex mille ferret sententias, eadẽ ac fere nihil immutata formula vti solet. Senatus vel curia decreuit hunc vel illum, ob ea vel huiusmodi scelera, morti addici. Cum igitur supremus iudex, à quo nullus ad aliquem alium appellare potest, extremum ferat iudicium in ista regna, quorũ hîc meminit, non mirum cuiquã videatur,

HOMILIA 4.

si nihil aut parum sententiam immutaret.
 Magna profectó adhibenda est cautio, ne
 extrema illa iudicia in nos ferantur. Quis
 enim sustinere poterit sententiam illam du-
 rissimam, Ite maledicti in ignem æternum.
 At vero huc redeo vnde sum digressus.
 Talis enim ordo in istis iudiciis pronun-
 ciandis seruetur, vt posteriora prioribus
 lucis plurimum afferant. Gradatione
 siquidem quæ à Græcis *κλιμαξ* appellatur
 vates vtitur. Nam primo quidem loco ge-
 tes exteras omnino quæ nec cognatione
 nec aliquo religionis sacramento cum
 Israelitis conveniebant, nec ad ipsos perti-
 nebant, nisi quadam vicinitatis coniun-
 ctione, attingit, tum demum Idumæos qui
 non solum vicinia, sed & cognatione (nam
 duo populi ab Isaco et Rebecca traxerant
 originem) & aliquibus etiam ceremoniis
 in religione communibus & similibus, nec
 pe circuncisione iuncti erant. Quos si vi-
 cinia non retineret, quo minus suos vic-
 nos gladio persequerentur, ista vt furorem
 suum nunquam intermitterent, saltem
 cognatio & sacra illa compunctio, ac reli-
 gionis in aliquibus paritas, illos cohibere
 debuerat, alias cæteris regnis grauius pun-
 niendi fuerant. Quanta proh dolor mala

passi f
 baptis
 oblig
 Nel
 quam
 sint al
 forum
 rum, d
 tes mi
 à deo a
 est dic
 orum
 mano
 Post
 cenis
 & de p
 nale
 tetric
 moraf
 nerent
 os, Am
 orient
 hoc nu
 videm
 nostri
 meam
 Angli,
 quot

passi sunt Christiani ab hæreticis, qui & baptismo aliisque sacramentis, vt & ipsi, obligabantur.

Nescio si ab extraneis, qui sacris nunquam fuerant initiati, tam dura & acerba sint aliquando perpeffi. Sed tandem sua ipsorum malitia vt & Idumæi, Antichristorum, & pseudocredientium typum gerentes miserè peribunt. Tempus enim habent à deo ante secula præfinitum, quo necesse est dispereant. Abdias & Ezechiel Idumæorum vastitatem penicillo plus quàm humano depinxerunt.

Postquam autem vates noster de Damascenis, qui ad septentrionalem orientem talè, & de palæstinis qui ad occasum meridionalem, & Tyriis, & Sydonibus qui ad septentrionalem occiduum siti erant, cõmemorasset, quæque illorum capitibus imminerent, discrimina denarrasset, ad Idumæos, Ammonitas & Moabitas ad meridiem orientalem terræ Israel sitos vaticinium hoc nunc dirigit. *Sic dixit iehona &c.* Cum sic videmus populos vndiquaque in circuitu nostri à domino deo affligi, nobis ipsis timeamus & in futurum caueamus. Scoti, Angli, Germani, Heluetij, Vngari, & quotquot ciuilia bella passi sunt, nos sapien-

tiores & prudentiores effecisse oportuit
 duos istos populos sub duorum fratrum
 nominibus ad ex aggerandam Idumeorum
 barbariem proponit. debuissent enim pro
 prio sanguini parcere, in quem tam atro
 citer saeuierunt. Persecuti sunt fratres gladi
 in praestanda quoque misericordia com
 pte ad eum egerunt, necessitudinem illam
 coniunctionem ac affectum internum, qui
 inter fratres esse debet, & solet, barbaram
 Scythicè corrupendo ius naturæ abole
 runt, & omnem prorsus humanitatem e
 uerunt. ex quo enim Iacobus benedictio
 nem paternam Esauo praeripuit, singula
 odium Esauus concepit in fratrem, & pe
 petuum, ita ut de eo occidendo post mor
 tem patris sui in animo statuerit. Hæc in
 micitiæ in posteris permanserunt, ut Id
 mæi suos fratres patrueles Israelitas qua
 docunque & quibuscumque possent ma
 afficerent. Innatam hanc simultatem fra
 superque ostenderunt, cum Israelitis tra
 situm per regionem suam denegarunt, &
 cet Israelitæ pollicerentur, se via reg
 ituros, nullo quemquam damno affectu
 ros, nil incommodi agris aut regioni all
 turos, nullos cibos, imo ne aquam quic
 sine precio, ut sibi vel pecoribus ac iumento
 tis suis a
 licentia
 cum ma
 suis rep
 niam, &
 tarum
 perpetu
 imman
 in eiusd
 ipsi vero
 tissime
 tres sim
 fecerint
 deposu
 felici te
 neos, si
 gladiis
 huic var
 Interea
 ficiens
 bus pra
 deleren
 comme
 Lothua
 tim pac
 gia: fra
 nei & a
 reprehe

Gen. 27.

Num. 20.

ortu
 n fra
 gora
 im pr
 n atr
 gladi
 a com
 illam
 um, q
 rbarē
 bole
 tem e
 edict
 ngula
 a, & p
 ost mo
 Hæ in
 vt Id
 as qua
 nt ma
 rem fa
 litis t
 arunt
 ia reg
 affect
 oni all
 m qui
 e iume

tis suis accepturos. Sed tantum abest vt eis
 licentiam officiosè tribuerint, quin potius
 cū manu valida occurrerint, aperta vi eos à
 suis repulsuri finibus. Et vt vno verbo fi-
 niam, fuerunt Israelitis infensissimi aui-
 tarum inimicitiarum & hæreditariarum
 perpetuo memores. Hæc ferarum agrestē
 immanitatem & feritatem superant, quæ
 in eiusdē generis animātia minimè sæuiūt.
 ipsi vero mordicus tenent, & inconstan-
 tissime ac pertinacissime retinent in fra-
 tres similitudinem, vt nunquam eam missam
 fecerint, nulla temporum intercapedine
 deposuerint, nisi inter Christianos hac in-
 felici tempestate experiremur consanguineos,
 siue vllō sanguinis sui delectu sese
 gladiis mutuis confodere, non tam facile
 huic vaticinio fortasse fidem adhiberemus.
 Interea naturæ cognatio satis & super suf-
 iciens esse deberet, vt nobis illatas à fratri-
 bus præteritas iniurias obliuione perpetua
 deleteremus. Huius cognationis naturalis
 commemoratione Abraham nepotē suum
 Lothū à seruis ipsius Abraham offensum sta-
 tum pacauit. Ne sint inquit, inter nos iur-
 gia: fratres enim sumus, id est, consanguine-
 i & affines. Quod si hoc loco maxime
 reprehendantur Idumei, quia cognationis

immemores fratres suos Iacobeos gladiis
 sint persecuti, quid Gallis nostris Deus
 eturus est, qui sese gladiis mutuis abhi-
 sexdecim annis crudeliter trucidarunt.
 Quum Cicerone etiam teste, ne Cognatam
 quidem vlla propior esse potest, quam patri-
 triam? Quid conciuibus exprobraturus es
 qui vicissim, vt fors belli ferebat, sese ci-
 tatibus præcipites exturbabant? Erant
 men omnes consanguinei, aut affines, et
 quadam necessitudine & familiaritate
 ter sese conglutinati. Præterea Idumæi
 Israelitæ aliquo religionis symbolo in-
 se conueniebant, quod ambo circumcisi
 rentur. Religionis enim paritas multo
 prodest in simultatibus condonandis,
 vt nos mutuò recõciliemus. Hinc est quod
 Iosephi fratres post mortem patris ipso-
 rum verentes ne ipse Iosephus iniuriam
 acceptam vlcisceretur, in medium pro-
 lerunt, se vnus & eiusdem dei cultores
 se, eandemque religionem amplecti. Ne
 inquit, oramus, vt seruis dei patris tui
 mittas iniquitatem hæc. Et quum Iudæ
 ad virtutem excitare opus fuit, & ad an-
 citiam, hoc illis occinebatur, Filij sancto-
 sumus. Sed illud me summopere angit
 excruciat, nimirum, quum eundem die

num
 neam
 Eccle
 mus, i
 perpe
 mitte
 mitti
 bet su
 re. Ac
 cerne
 ramu
 secul
 aduer
 busna
 terata
 efferu
 fuerin
 metru
 tis ci
 Esau
 latia
 Bofit
 & M
 ri sole
 ligin
 absu
 erit o
 us oc

num cultum, & easdem ceremonias te-
neamus, & deum patrum nostrorum in
Ecclesia Catholica reuereamur & adore-
mus, inimicitias, velut Idumæi foueamus
perpetuas. Quid iuuat quotidie dicere, di-
mitte nobis debita nostra, sicut & nos di-
mittimus debitoribus nostris? Sol non de-
bet super iracundiam nostram occumbe-
re. Ad hæc ira impedit animum ne possit
cernere verū. Ne igitur iras plumbeas ge-
ramus, & retineamus excandescentiam, in
seculum, id est, sempiternis temporibus
aduersus fratres nostros, audiamus qui-
busnam suppliciis Idumæi propter inue-
teratam, exæstuantem, & præter modum
effervescentem iram aduersus fratres suos,
fuerint affecti. *immittam igitur ignem in Teman*
metropolim & primariam. Edomiticæ gē-
tis ciuitatem (à Taman filio Eliphaz filij
Esaü dictam) qui deuoraturus etiam est pa-
latia, arces ac superbas domos ciuitatis
Bosræ, quæ quod esset in confinio Idumæe
& Moabitidis, nūc huic nunc illi assigna-
ri solet. Ignis nomine dei vindictam intel-
ligimus, quæ incendio omnia deuoranti
absumentique comparatur. Ipsa quicquid
erit odij absument, non relinquetur ampli-
us odij locus. Hostis gladio & igne omnia

vastans, odia componet, iisque dabit
 nē. Turca iusto dei iudicio dissidia & odi
 quæ Græci aduersus Ecclesiã Latinã con
 ceperāt durē & seuerē puniuit. Verum hæc
 hæc. Ab Idumæis meridionalibus
 res digreditur ad Ammonitas & Moabitas
 qui a nbo ex Loth orti fuerant, ad orientem
 fitos statim post Galatidem (cuius hîc me
 minit) vltra Iordanem, vbi tres tribus Re
 ben, Gad, & dimidia tribus Manasse por
 tionem acceperant.

Ad plurima Ammonitarum scelera ob
 dormisse vel potius cōniuisse deus videbe
 tur. Cū vero suos terminos latius extendē
 di, & tanta sui imperij fines proferendi co
 peditate insanirent, vt etiam mulieres præ
 gnantes in Galaad medias dissecarēt qui
 reliquum esset, nisi vt & ipsi penitus disse
 carentur? Ammonitæ non contenti suis
 finibus, quos satis amplos diuina misere
 cordia possidebant, vrbes & agros suorum
 vicinorum, prout fert humana cupiditas,
 quæ quo plus habet, eo plura habere cupit
 affectare cœperunt. Præclaras illas atque
 instar montium excelsas ciuitates Galaad
 disseauerūt siue inter se dispertierunt: at
 que contigit illis quæ contingere solent
 iis, qui aliena possidere malunt quã par
 tueri. Nam præferocem hostem adduxit

tande
 telligi
 poste
 sonat
 gnom
 quod
 moni
 tempo
 turbu
 pitu,
 damp
 ment
 ctuse
 tur co
 ne cap
 carcer
 bita n
 locuti
 fuit v
 diam
 tande
 Si C
 tenti
 mari,
 buste
 claros
 etiam
 rent h
 rentis
 facta

tandem dominus (quem ignis nomine intelligit) in murū Rabab. Rabab enim quę posteris tēporibus Philadelphia dicta est, sonat multam, copiosam: forsan inde cognomen nacta quòd populosa esset, vel quòd opulenta & bonis affluens. Illa Ammonitarum metropolis est, quam ignis tempore belli, die procelloso, aut alioqui turbulento tempore, cum tumultu, strepitu, vociferatione ac veluti turbine quadam proturbabit ac deuorabit. ignis vehementius & latius grassari solet, vbi adiunctus est turbo, huc illuc delatus. Rex igitur eorum & principes mutata conditione captiui abducentur in exilium, & in carceres coniiicientur, nulla cuiusque habita ratione. Hinc vaticinio conformia locuti sunt Hieremias & Ezechiel: æquum fuit vt talem experirentur immisericordiam, qualem Israelitis præstiterant, & eos tandem illa exedere quæ aliis intriuerant.

Si Galli nostri suis finibus essent contenti, qui longè lateque patent, quique mari, Rheno, Alpibus & Pyreneis montibus terminantur, non tot nobiles & præclaros viros in præliis amissemus, neque etiam in huiusmodi discordiis tot gliscerent hæreses, quæ regnum quondam florentissimum miserè excidunt & labefactant, Ammonitæ nostri non inuidia

HOMILIA III.

solum, sed & auaritia laborabant. Omni studio conabantur terminos suos profere atque propagare, atque libidine quadam regnandi inuadebant proximos, vt latius dominari possent, & id cum proximi damno. Nam montes Galad dissecuerant, quos admodum vertunt aliqui, vt suos terminos dilatarent. De prægnantibus tamen cum vetere interprete intelligemus, quibus humanitatis expertes & vitæ communis ignari, non pepercerunt. Cum enim dominus uinus uates Hieremias dominum deum rogauerit, ne Israëlitarum liberis & hæredibus carerent, qui in ius patrum succederent, eo respexisse videtur vulgaris interpres, dicens Ammonitas dissecuisse grauidas Galaditarum, ne scilicet super essent liberi, qui ius paternum repeterent, & ita terminos suos amplificarent, inuadentes in fines Galaditicos, cum nemo qui tam atrocem iniuriam uisceretur, superstes esset. Nescio si Hugnoti mitiores extiterunt erga Catholicos, dominus deus rependet illis tandem aliquando talem immisericordiam in die procelloso. Laudabimus interea deum Opt. Max. qui talia permittit in peccatorum nostrorum vindictam. Ipsi sit laus, honor, & gloria, in secula seculorum.

E

clango
nes pri
dicit a
quatuor
mini,
eos id
ignem

V

ori r
ag r
mit
qu
men
ctu
lege
xat
illu

Homilia 5.

HÆc dicit dominus. Super tribus sceleribus Moab, Et super quatuor non conuertam eum, eo quod incenderit ossa regis Idumææ vsque ad cinerem: & mittam ignem in Moab in clangore tubæ: Et disperdam iudicem de medio eius, omnes principes eius interficiam cum eo, dicit dominus. Hæc dicit dominus deus: Super tribus sceleribus iudæ, & super quatuor non conuertam eum, eo quod abiecit legem domini, & mandata eius non custodierit. deceperunt enim eos idola sua, post quæ abierant patres eorum. Et mittam ignem in Iudam, & deuorabit aedes Hierusalem.

Quemadmodum Dominus deus communis omnium pater suam clementiam misericordiamque plane & aperte demonstrat, quum solem suum oriiri facit super bonos & malos, ac super agros utrorumque tempestiuam pluuiam mittit, sic iustum & æquum sese ostendit, quum utrosque indiscriminatim, prout merentur, iustissimè punit, non habito delictu si legem in solidum acceperint, vel si exleges omnino, vel si legis quasdam duntaxat ceremonias approbarint. in hoc enim illud Pauli apostoli verum esse apparet,

Quicumque sine lege peccauerunt, sine lege quoque peribunt, & quicumque in lege peccauerunt, per legem damnabuntur.

Superioribus enim homiliis intelleximus deum animaduertisse in Syros, Palaestinos, Tyrios, Sidoniosque, gentes incircuncisas, legis & prophetarum insolentes, atque in Idumeos ex equo aliis similes (nisi quod à Sancto patriarcha Abraamo circuncisionem duntaxat retinuerant) tum demum in Ammonitas & Moabitas similiter. Sed quia de poenis quæ Ammonitarum gentem manebant, superiori concione disseruimus, reliquum est, ut illas attingamus, quibus Moabitæ comprimendæ erant, eo quod præcipuè suam deploratam crudelitatem sæuitiam & rabiem in regis Idumæorum demortui ossa inhumane ter exercuerant, quas in morte illos finisse oportuerat. Cordati solent victis parcere, quanto magis mortuis? Romanorum imperatores aliqui fleuerunt super vrbes ruituras, quas obsidebant. Achilles etsi maxime indignatus esset propter mortem Patrocli amici sui quem Hector occiderat, nihilominus Hectore interepto, permisit ut eius cadauer sepulturæ traderetur. in bellis ciuilibus Gallicis tantus extitit furor, ut ne sepultis quidem parceretur, sed

sepul
si mo
rum,
trah
(præ
runt
tiam
in pri
riana
prop
qui c
stiga
dede
runt
Aute
pulto
pone
xeru
bici
nitas
rum
talia
doqu
bus,
Qu
infid
mul
bus
runt

sepulchris effossis contra fas omne, nō passi mortem esse omnium extremum malorum, cadauerum ossa per vicos, & plateas trahentes postea combusserunt, & cineres (præcipuè martyrum) in fluuios proiecerunt, sic obstinatum & deploratum malitiam ac impietatem satiantes. Hugnotici in primis ciuilibus bellis apud eadem Clerianam Diuæ Marię nuncupatam ac sacrã prope Aureliã, Regis Ludouici vndecimj, qui quondam peruelles ipsis similes castigauerat, ossa è sepulturæ requie vi & cū dedecore maximo extracta combusserunt: nec etiam Francisci Secundi cordi Aureliæ in æde sanctæ crucis recens sepulto pepercerunt, quod in sartagine deponentes Anthropophagorum more frixerunt: cui effrenatæ ac planè ferinæ rabiei modum fecisse debebat, si non humanitas & pietas, at saltem mors quæ est rerum omnium linea vltima. Dominus deus talia nefanda scelera non sinet inulta, quãdoquidem non pepercit Moabitibus, qui regis Idumææ ossa combusserant. Quod si deus vltor existat iniuriarū, quæ infidelibus & sceleratis inferuntur, nonne multo atrocius vlciscetur eas quæ regibus nostris christianissimis illatæ fuerunt? Nemini facienda iniuria siue bonus

fit siue malus, nam vterque proximi non
 fortitur, vt in hominis fauciati parabola
 Christus docuit. dei vltio est, & non homi-
 nis, nisi deus ipse illam præciperet, quem
 admodum olim Israëlitis præceptum fue-
 rat, vt gentes in terra Canaan, deuastaret.
 Magistratui quoque ciuili mandatur, vt in
 fontes animaduertat, cum non abs re gla-
 dium deferat. Priuatis vero personis nul-
 quam licuit, qui & ab inimicis vtilitatem
 maximam capere possunt: nam vt testatur
 Apostolus, afflictio patientiam, patientia
 probationem, probatio autem spem, &c.
 Cordatorum & prudentium virorum est
 quales Christiani esse debent, ex inimicis
 vtilitatem capere, quemadmodum ex se-
 ctis videre est, quas necessario futuras esse
 in Ecclesia prædixit Paulus.

Ne igitur prauo Moabitarum exemplo
 de inimicis nostris pœnas repetamus, quæ
 ossa Idumæorum regis combusserunt in
 libris namque regum legimus Moabita-
 rum regem à tribus regibus obsessum, vi-
 delicet Israel, iuda, & Edom, sic cōstrictum
 & coangustatum fuisse, vt filium suū im-
 molarit super murum, quo perspecto tres
 isti reges obsidionem soluerunt. Hinc hæ-
 bræi colligunt Moabitas in ossa regis Edo-

sequisse
 Aliqu
 stasse
 doqui
 tuorum
 gentes
 vsque
 ipsos v
 habea
 quam
 intelli
 Moab
 dignu
 nomi
 quicq
 zeriou
 regni
 vnà cu

Ne
 dicit
 ru vel
 deus
 cit po
 gener
 Quia
 Mors
 ni B
 Colig

sequisse, quin in illum viuum non potuerūt. Aliqui notarunt Moabitas parietes incrustasse ex cineribus ossium regis Edom, quādoquidem parūm videtur esse ossa mortuorum cōburere, cum fere apud omnes gentes solenne fuerit, corpora mortuorū vsque ad cinerem absumere, cineresque ipsos urnis condere. Quoquomodo res se habeat, deus prohibet talem vindictam, quam seueriter punit, vt in sequenti textu intelligemus. *Et mittam ignem in zeriōt &c.* Vt Moabitæ exitium suis agrestibus moribus dignum recipiant, tantam calamitatē (que nomine ignis designatur) immittam, vt quicquid est magnificarum ædium in ipsa zeriōt metropoli, diruam, atque totius regni magistratum bellica strage interficiā vnā cum principibus ipsi us.

Non silentio prætereundum id quod dicit, nimirum Moab moriturum in sonitu vel tumultu & clangore tubæ, quoniā deus non sinit tyrannos morte sicca, vt dicit poeta, id est in lecto & morte placida ad generū Cereris descendere, hoc est mori. Quia vel gladio, vel veneno interimuntur. Mors Cyri, Alexandri, Hānibalis, Maximini Britonis, & nostris temporibus Gaspari Colignei Talassiarchæ, istud verum esse

testatur. At vero seruatum ordinem in puniendis Moabitis attendamus. Primum deus iudices excindit, quo nihil grauius & periculosius imperiis & rebus publicis accidere potest. Nam si magistratū careamus, qui consilium det, atque principum iram & furorem cohibeat, ipsi protinus in tyrannos degenerant, & se mutuis bellis confodiunt & perimunt. Et vt paucis & breuiter dicam, si magistratum quis sustulerit quid reliquum erit, nisi totius patrie vniuersa deuastatio? Vt autem Lacedemonij regum suorum quiduis audendi libidinem comprimerent, Ephoros habebant Galli, Germani, & Angli comitia generalia. Episcopi olim Ephorum loco habebantur in vitiis imperatorum arguendis, vt patet de iis qui Philippū imperatorem primum christianum pœnitentiæ publicæ addixerunt, Et de D. Ambrosio qui Theodosio templi fores clausit, & sacris interdixit. Minatur ergo deus se iudices scelesti vindices ablaturum, tum demum principes fortitudine animi & viribus quondam valentes, de quibus maximam spem concipere poterant in hostibus procul arcendis à patria. Si prope rempublicam nostram Gallicam miserè labantem aspexerimus

hunc

hūc or
studio
coop
essent
cuniar
habent
primor
tot be
fontiu
deam
tribub
tāciis
ribus
memi
sitam
expro
rant in
id, qu
verò f
ptam,
gressu
gem &
ctores
Melius
agnou
Tales
gem
custo

hūc ordinem seruari cognoscemus. Olim studiosiores, & doctiores ad magistratum cooptabantur, quousque omnia inter nos essent venalia; modò verò cū omnia pecuniæ obediunt, laruos sæpe magistratus habemus, qui non auderent nobilium & primorum tyrannidem reprimere. Hinc tot bella; tot seditiones, tot tumultus, ac fontium cædes. Sed hæc missa facientes videamus quidnam Dominus Deus duabus tribubus minetur, postquã gentes exterarum tantis suppliciis terruerit. Super tribus sceleribus &c. Cæteris nationibus quarum prius meminit, legis naturæ, quam mentibus insitam vnusquisque habet, transgressionem exprobrat, quia adeo crudeliter desæuierant in alios, quibus fecisse non debuissent id, quod sibi ipsis fieri noluisent. Iudam verò fortiter insectatur, quòd legem scriptam, de qua plurimum gloriabatur, transgressus fuisset. Parum imò nihil iuuat legem & promissiones habere, nisi legis factores, & executores nos præstiterimus. Melius est, inquit Apostolus, veritatem nõ agnouisse, quam post agnitam retro abire. Tales interea duæ tribus extiterunt, qui legem Dei repulerunt, & illius præcepta nõ custodierunt: hinc decepti sunt in vanita-

Tob. 4.

2. Pet. 2.

tibus suis, vel deceperunt eos idola sua post quæ abierant patres eorum in Ægypto, bouis Ægyptiaci simulacra fingentes. Non enim potuit prius fucus eis ab idolo fieri quã legẽ Domini repulissent, ac repulisset. Nò tot viri aliàs stematibus & scititia clari in hæresim tã fœdè lapsi fuissent nisi prius legẽ Domini & trãsgressi fuissent atq; obtriuissent; quũ hæresis non sit primum peccatũ, sed etiã peccati pœna & supplicium. Potuisset enim Israëlitæ, ad quos vates præcipuè legatus fuerat, stoccifacere omnes minas: quas Amos nationibus exteris & à testamento & promissionibus alienis interminatus fuerat, quasi ob infidelitatem suam huiusmodi exitium commerissent, nisi & duas tribus non minora supplicia passuras in medium etiam attulissent. Vult ergo dicere: Nolite, ô Israëlitæ, qui religione auita penitus defecistis, vos vates pollicitatione seducere, quasi impune sit habituri, quum Dominus non sit parsurus huic populo qui veterem Dei Cultum in templo Hierosolimitano hætenus retinuit, etiam si aliquid superstitionis Ægyptiacæ cum eo immiscuerit. Si correctio incipiat, teste Petro, in domo Domini quanta & quam grauia impendent ac imminuent supplicia hæreticis & infidelibus

1. Pet. 4.

Mitta
& de
vates
oberi
tam f
proph
godon
habet
go ma
state
facta
ta fue
mand
vanita
runt n
à quib
efficin
ius &
nerat
ipsum
is qui
cond
&c. C
tingu
bis ip
gem
man
cio f

Mittam, inquit Dominus, ignem in Iudam, & deuorabit ædes Hierusalem. Ac si diceret vates, loci sanctitas cui vanè fiditis, nihil oberit quo minus diuina ira defæuiat in tam sumptuosas ædes Hierusalem. Hæc prophetia adimpleta fuit, quando Nabugodonosor vi cœpit eam, quemadmodum habetur 4. Reg. vltimo & Hier. vltimo. Ego maxime vereor ne hac infelici tempestate Christianorum templa adeo fabre facta ob huiusmodi peccata igne consumpta fuerint. Nam legem Domini repulimus: mandata eius non custodiimus: Atque in vanitatibus nostris delusi fuimus: Deluserunt nos idola nostra, id est vitia & peccata à quibus fascinati & occæcati ipsorū serui efficiamur. A quo enim quis superatur, huius & seruus est. Vnusquisque colit ac veneratur id quod pluris facit quàm Deum ipsum: quemadmodum avarus pecuniam; is qui gulæ deditus ventrem, & quæ ventri conducunt: lasciuus, venereas voluptates &c. Quod si bellorum ciuiliū ignem extinguere velimus, talia idola procul à nobis ipsis abigamus atque absterreamus: legem Domini ex animo amplectamur, & mandata eius ad amissim, Christi beneficio freti custodiamus, Cui laus honor &

2. P. 2.

gloria, in secula seculorum.

Homilia 6.

HÆC dicit Dominus. Super tribus sceleribus Israel, Et super quatuor non conueniam eum, pro eo quod vendiderit pro argento iustum; & pauperem pro calceamentis, qui conterunt super puluerem terræ caput pauperum; & viam humilium declinant. Et si inuenerint pater eius ierunt ad puellam, ut violaret nomen sanctum meum: Et super vestimentis pignoris accubuerunt iuxta omne altare: & vinum damnatorum bibebant in domo Dei sui. Ego autem exterminavi Amorrhæos a facie eorum: cuius altitudo, cedrorum altitudo est: & fortis ipse quasi quercus: & contriui fructum eius de super, & radices eius subter.

Postquam vates vicinos populos ad quos præcipue notus missus fuerat, per transennam coarguisset, modò Israëlitas id est decem tribus, qui a domo Davidis & communi Ecclesia defecerant, quorum erat propriè legatus, constanter aggreditur, hunc ipsum ordinem data opera seruans, quum fere omnia que sequuntur ad illos quidem sibi credito pertineant. Super tribus &c. Ab eo enim tempore, quo Hieroboam huiusce nomi-

nis' pr
sua' pe
apost
ri non
bus, q
neque
clarue
rentur
schism
rarunt
duber
gionis
semel
ac ne v
possun
secun
tation
dum c
notun
qui si
iudici
cis ad
& fact
nam a
iam ia
nimio
stinus
tuens

nis primus Israelitarum apostatarum rex,
 sua perdita ambitione decem tribus ad
 apostasiam & defectionem sollicitauit, fie-
 ri non potuit, vt Prophetarum concioni-
 bus, quę plurimę & ipsę graues extiterūt,
 neque miraculis, quibus Elias & Heliscus
 claruerunt, ad meliorem frugem adduce-
 rentur, sed quo longiores progressus in illo
 schismate & secta fecerunt, eo grauius er-
 ratunt, quousque per Assyrios in exilium
 ducerentur, vbi suę falsę & damnatę reli-
 gionis exercitio omnino priuarētur. Qui
 semel a veritate cognita descuerunt, vix
 ac ne vix quidem per pœnitentiã renouari
 possunt. Hinc hæreticum post primam &
 secundam admonitionem (& non dispu-
 tationem, sicut notat Tertulianus) vitan-
 dum docet Apostolus, cum satis superque
 notum sit ac peruium, euersum esse eum
 qui sit eiusmodi, & peccare, vt qui suo-
 pte iudicio sit condemnatus. Nam Ecclesiasti-
 cis admonitionibus insanabilis, præfractę
 & factiosę perturbat Ecclesię pacem. Vti-
 nam abscinderentur qui Ecclesię pacem
 iam iam conturbant. Talibus quondam
 nimium indulgens fuerat D. Pater Augu-
 stinus, quorum peruicaciam propius in-
 tuens, coactus est palinodiam cantare.

Hebr. 6.

Gal. 5.

HOMILIA 6.

Huius palinodiarum memores esse Gallorum oportuerat, nec tam clementer cum hæreticis agere. Si enim quandiu secta & factio Antonij permansit, Romana Respublica pacifice degere non potuerit, quanto minus Ecclesia Catholica, nisi hærese non fibras radicitus euulserimus? *Super tribus &c.* Potuisset vates Israelitis suam imperium Apostasiam & Idololatriam impietatem exprobrare, quàm Oseas & cæteri Prophetæ toties insectati fuerant, sed malo apostasie fructus coram ipsis proponere, & verecundia ducti culpam agnoscerent, ad Ecclesiarum unitatem iam tandem rediret. Sic nos affari liceat. Hugnoticos: misericordiam faciamus quam prætextis restitutam si Deo placet, religionem, & fructus quos perdidit paulò attentius consideremus. Sic sine reformatio vestra docet arma sumenda contra Christianissimum Regem nostrum? Sic sine iubet ciuitates regias fortissimis præsidij munitas ex cuniculis occupare, & Anglis vel alijs regni Galliarum perpetuis inimicis tradere, expulsis proprijs incolis? Sic sine persuadet Christi, Ecclesiarum & Regis ministros iugulare? &c. huiusmodi fructibus colligere quis possit quàm facillimè qualis sit arbor. Omittamus

nunc
opinio
dam
stū. In
Dei l
uere
nes, c
trane
vel ab
In hæ
Tertu
mittu
uenti
Falsi
lum
Hier
ordin
tra R
delu
atqu
Con
tion
illo
frauc
oppi
redig
nian
peri

nunc ergo qualem de religione habeatis opinionem & opera vestra penitus attendamus. Vendidistis pecunia numerata iustū. Inter vos in Ecclesia vestra noua cōtra Dei legē, quę habetur Deu. 24. impune uiuere finitis plagiarios, latrones & prædones, qui infontes, & nihil tale meritos extraneis gentibus accepto pretio vendant, vel ab ipsis pro redemptione extorqueant. In hæreticorum castris, vbi manere, ait Tertulianus, promereri est, tales facile admittuntur. Venditio quoque pro circumuentione accipi solet. Vult ergo Propheta: Falsi prophetæ & reprobi principes populum mira calliditate circumuenerunt, vt Hieroboam filius Nabath cum suis extraordinariis ministris. Nam popellum contra Roboam ob dura responsa indignatum delusit, pollicitus illum leuare oneribus, atque tali prætextu religionem mutauit. Condeus & Collineus eadem circumuentione vsi sunt. Erant etiam fœneratores in illo nouo imperio; qui falsis artibus in fraudem illiciebant iustos & pauperes, & oppigneratos obæratosque in seruitutem redigebant. Lex interim docebat, si pecuniam mutuam dederis populo meo pauperi, qui habitat tecum, non vrgebis eum

3. Reg. 12.

Exod. 22.

HOMILIA 6.

Deut. 23. quasi exactor, nec usuris oprimes. Non fraterabis fratri tuo ad usuram pecuniā, nec fruges nec quamlibet aliam rem. Sunt qui per iustum intelligunt, habentem iustam causam in iudicio, quem iudices iusta causa excidere faciebant. A deo pauperes contemnebant, ut par calceorum pluris facerent. Et ideo conterebant super pulverem terrae capita eorum: *Ils leur mettoient le pied sur la gorge*: pedibus eos conculcabant. Iustum & pauperem, id est simplicem domini populum, ipsorum superstitioni nolentem acquiescere, affligebant & trucidabant. *Ils les vouloient faire croire à force.*

Epiſt.

Solent enim haeretici, quos semel suis monstrosis opinionibus fascinarunt, grauius affligere, percellereque nisi eas modicus retineant. Augustinus sciscitabatur ab aliquo ad Ecclesiam Catholicam reuerso, quare tandiu cunctatus fuisset, quod respondit haeticorum minas timuisse. A pluribus certe accepi cum quibus sermones serere mihi contigit, sibi nihil potest optabilius accidere, quam regem ipsos edicto compellere, ut a sociis qui eos impotente sollicitant, facilius diuellerentur. Hebraeus habet pro conterunt *ha scaphim*, quod significat etiam absorbentes, sec

Non fr
niã, ne
Sunt qu
n iustan
iusta ca
eres cor
uris face
erem te
e pied fa
t. Iustum
mini po
olentem
idabant

atrahentes spiritum, anhelantes; transumi-
tur pro appetere, & quasi anhelò spiritu
concupiscere, & deinde cum voluptate
quasi anhelanter aspicere. Sept. habent
ἐμον δὲ λίζον εἰς κεφαλὰς πτωχῶν, pugno percutie-
bant capita pauperum. Pauperum occur-
sum, quasi malum òmen auersabantur;
hinc viam humilium declinabant, id est
actus, opera, & conuictum pauperum ac
simplicium in populo: dedignabatur cum
illis versari, sublimius de se sentientes. Ob
conditionem humilium, non est in illis
profecto Christus spernendus.

Ut autem vates ostenderet schisma &
hæresim omnium malorum sentinam se-
cum afferre, subdit filium & patrem eius
ad eandem puellam (ò flagitium detestan-
dum) introisse, quod lex vetat. Turpitudi-
nem patris tui non reuelabis, & turpitudi-
nem nurus tuæ non discooperies. Ruben
qui patris sui Iacobi cubile polluit cum
Bala concubina, à patre fuit prærogatiua
primogenitorum priuatus. Paulus Corin-
thio Ecclesia & sacris interdixit, qui cum
nouerca rem habuerat. Sectæ fere omnes
quæ ab Ecclesia Catholica descuerunt,
stupris nefandissimis sese polluerunt, vt
de Nicolaitis, Adamitis, Valdensibus, &

Leui. 18.

Gen. 35.

Gen. 49.

I. Cor. 5.

HOMILIA 6.

aliis nostræ tempestatis hæreticis qui se iactant Valdensibus vel Pauperibus de Lugduno successisse. Parentum fuerat liberorum docere castos mores, sed pater fornicatur, & filius scortatur. Pater adulteriũ committit, filius verò incestus: Et, vt breuiter dicã, Pater & filius cum vna & eadem puella, profanes! congregantur. Quo facinore Deum nomen apud exterarum nationes male audiebatur. Sic in prioribus Ecclesiis Christiani accusabantur promiscui concubitus ab infidelibus, propter nefanda hæreticorum scelera, vt modo Catholici apud Turcas male audiunt ob Hugonosticorum nefaria crimina. Vt autem Israelitæ apostatæ suam velarent obnubarentque turpitudinem aliquo religionis prætextu, in fanis idolorum sacrificia offerebant, & ibi conuiuabatur, sed luxurię, commestationi & ebrietati vacabant. Afferrebant vestimenta, id est substantiam, quam acceperant vt pignora, ab iis quos opprimerant. Et vinum non suum bibebant, sed eorum quos iniuste damnauerant. Magna instituunt & porragunt sacrificia & conuiuia, non è bono iusto labore partis aut relictis, sed è rapinis & pignoribus pauperum. Si sacrificiorum apparatus & conuiuiorum suppellectilem

attent
est ve
sunt
forum
gnus p
tur, n
stiani
institu
calum
tentq
& con
vitia r
dium
eos c
Ego a
rum, c
fortis
eius d
Cana
diffin
res g
ces,
Pare
uit, v
gent
terp
tua c
debu

attente consideraueris, vt *ἡ ἀργηρία* id est
 est velamina & cætera huiusmodi, non
 sunt nisi pauperum pignora & vi oppres-
 sorum opes. Lex interim iubebat vt pi- Deut. 24.

gnus pauperi ante Solis occasum reddere-
 tur, non autem offerretur. Videant Chri-
 stiani qui *ἔνοδοχία*, scholas & anniuersaria
 instituunt, ne ex diuitiis fœnore, rapinis &
 calumnia acquisitis illa dotent, collocuple-
 tentque, quandoquidem eis in iudicium
 & condemnationem cederet. Postquam
 vitia nomine Israëlitarum indigna in me-
 dium attulisset vates, beneficia aliquot in
 eos collata enumerat, vt in cor redirent. Num. 21.

*Ego autem exterminauī Amorreum à facie eo-
 rum, cuius altitudo cedrorum, altitudo eius &
 fortis ipse quasi quercus, & contriui fructum
 eius de super, & radices eius subter.* Hij qui
 Canancorum terram explorauerant non
 dissimulauerant huius gentis robur ac vi-
 res giganteas. *Num 13.* Per fructus & radi-
 ces, patres filiosque intelligit ac si diceret:
 Parentes vna cum liberis funditus dele-
 uit, vel principes & subditos cœlestes illius
 gentis præsides & custodes, R. Selomo in-
 terpretatur. Hæc omnia Israelitas ad mu-
 tua officia & gratiarum actiones inuitare
 debuissent, sed cōtra diuinis beneficiis sa-

Num. 21.Deut. 2.Jof. 10.Jud. 11.Psal. 134.

HOMILIA 7.

ginati in peius ruerunt, & in foediora eru-
perunt scelera. Caueamus ne nobis sangui-
ne Christi redemptis & tot diuinis cha-
rismatibus auctis, simile contingat. Ne
abutemur Dei donis per Christum nobis
ipsis collatis. Ipsi enim sit honor, & gloria
in secula seculorum. Amen.

Homilia 7.

EGO sum qui ascendere vos feci de terra
Aegypti, & eduxi vos in desertum qua-
draginta annis, ut possideretis terram. Am-
rei. Et suscitavi de filiis vestris in prophetas, & de-
uocis vestris in Nazareos. Nunquid non ita est, sicut
Israel, ait Dominus. Et propinabatis Nazareis vinum,
& prophetis mandabatis, dicentes, Ne prophetis. Ego
ego stridebo super vos, sicut stridet plaustrum onustum
feno, & peribit fuga a veloce, & fortis non obtinebit
virtutem suam, & robustus non saluabit animam suam,
& tenens arcum non stabit, & velox pedibus suis
non saluabitur, & ascensor equi non saluabit ani-
mam suam; & robustus corde inter fortes nudus est
fugiet in illa die, dicit Dominus.

Vamquam Iacobus Aposto-
lus doceat Dominum Deum
dona sua prolixè cumulate-
que largiri, nec exprobrare
sceleratis tamen & ingratis qui de acce-

ptis g
gnas p
benef
trant,
res fac
tem a
charit
ti eni
agnos
etiam
Grati
tur. A
scunt
me co
rem.
etiam
atque
ipfam
discru
mirun
grati
ptura
se non
per fi
co re
brzos
quam

ptis gratias minime referunt, ne dum di-
 gnas persoluunt, imo vero Dei Opt. Max.
 beneficiis saginati contra stimulos calci-
 trant, ingrati cogitur insimulare, vt ratio-
 res facti Deum liberalissimum Mœcena-
 tem agnoscant, & ad mutuuum officium
 charitatisque exercitia incitentur. Porten-
 ti enim instar est Dei beneficentiam non
 agnoscere, quam non in dies solum sed
 etiam in singulas horas experiri constat.
 Gratitude ipsa lege naturæ commenda-
 tur. Animalia ipsa rationis expertia agno-
 scunt dominos suos, quin ipsa terra si opti-
 mē colatur, fructum reddit abundantio-
 rem. Ixionis ingrati animi labe a Poëtis
 etiam arguitur, quem ad inferos deiectum
 atque detrusum & ibi rotæ deinctum ob
 ipsam ingratitude differrī perpetuo,
 discruciarique suis canunt versibus. Non
 mirum igitur si per vatem Israëlitæ in-
 gratitude accusentur. *Ego sum &c.* Scri-
 ptura in recensendis Dei beneficiis curio-
 se non seruat ordinē, sed frequenter euenit
 per figuram, quam Græci vocant ὕστερον
 πρότερον, vt quæ prima facta sunt, vltimo lo-
 co recenseantur. Prius enim Deus He-
 bræos de terra Ægypti ascendere fecerat,
 quàm Amorream suis propriis sedibus ex-

pulerit, sed prius beneficium secundo ponit. Præterea corporalia beneficia spiritalibus præponit, ut qui populum rudem stupidum & bardum terrenis inhiante erudiebat, quemque terrenis & crassioribus magis affici sciebat quam iis qui spiritum attinebant. Nec abs re quoque Amorreorum prius meminisse mihi videtur, quippe qui propter nefanda scelera sedibus antiquis pulsi fuerant, quos quidem Israelitæ imitati fuerant atque peccanda æquauerant ne dicam superarant. Idcirco alius propheta dicebat Amorreum ipsorum patrem esse! Volebat ergo vates tacite demonstrare & summam huiusce populi ingritudinem, simulque breui futuram esse terra mel & lac fluente, ciecitionem propter peccata quæ Amorreorum scelera superabāt: Hæc diligentius intueri nunc operæ pretium esset, quum in dies perspicimus Catholicos suis expelli urbibus ab hæreticis, atque hæreticos vicissim Catholicis; agnoscamus ergo peccata nostra talia commereri. Mihi venit in mentem dicti vel potius apophtegmatidis cuiusdam Angli ad propria redeuntis, quando Gallorum regi Normania & cæteræ provincie redditæ sunt, Vale inquit senex An-

I
glus qu
superar
pletur
mus, ne
gratitu
guit. Eg
dicere
stis, qu
annos
tis mul
benefi
proph
tur lon
vestris
reos. Su
rent &
facere
quum
vestris
siores
morib
simis.
accide
Dei a
lica er
& san
hoc e
exem

glus quousque peccata vestra longè nostra
 superarint. Vereor ne tempus istud com-
 pletum fuerit. Pœnitentiam igitur aga-
 mus, nec Israelitas referamus, quorum in-
 gratitudinem hîc Dominus cōstanter ar-
 guit. *Ego sum qui ascendere vos feci &c.* Ac si
 diceret. Me autore è terra Ægypti ascendi-
 stis, qui & per desertum totos quadraginta
 annos vos deduxi, vt terram Amorreï, gē-
 tis multo potentissimæ, possideretis. Istud
 beneficium quasi ceteris præstantius sæpius
 prophete inculcant, sed tamē quę sequun-
 tur longe maiora videntur. *Suscitavi de filijs
 vestris in Prophetas, & de iuuenibus in Naza-
 reos.* Suscitavi ex filiis vestris qui propheta-
 rent & vos de obseruanda lege commune
 facerent, atque vos quod iustum ac æ-
 quum est, docerent. De iuuenibus item
 vestris, qui ipsa natura voluptatis studio-
 siores sunt, dedi vobis, qui Nazarei essent,
 moribus per omnia inculpatis & castif-
 simis. Quid quæso Ecclesiæ conducibilius
 accidere posset, quàm prophetis spiritu
 Dei afflatis in doctrina pia vera & Catho-
 lica erudiri, ac Nazareorum, id est piorum
 & sanctorum (vel vt lxx. habent *ἡγιασμένων*
 hoc est sanctificatorum) probis & sanctis
 exemplis, & vitę austeritate ad temperan-

HOMILIA 7.

tiam & modestiam hortari? Id autem
 exaggerandum beneficium non minime
 facit, quod de filiis eorum ad tantum
 honorem aliquos eueheret cum gloria
 patrum sit filios habere sapientes: misisti
 vos prophetas non aduenas, sed indignos
 nos & gentilios. Adhuc multo magis erga
 patriam afficimur quam erga extraneos
 ut de Iona constat, qui fugam capessere
 ne ad Niniuitas exteros, suis relictis in
 concionatum. Nazarei (de quorum institu-
 tione habetur Num. 6.) propria quadam
 viuendi regula a ceteris vulgi separati
 apud Iudeos quasi monachi Domino sancti-
 ficati habebantur. Monachi enim non
 dicuntur ab eo, quod debeant soli viuere
 sed qui vnum efficiuntur cum Deo, ut testatur
 ait Areopagita. Tantum vero absuit, ut
 raelitæ hæretici & apostatæ horum viu-
 sanctitatem austeritatemque imitarentur
 quin illos ad ingluuiem & ebrietatem, pro-
 pote vinum contra suæ regulæ præscrip-
 ptum biberent, sollicitarunt. Nonne
 num, dicit aliquis, creatura Domini De-
 est? nonne sanctificatur per verbum Dei
 & orationem? nonne Dominus præcep-
 dare siceram mœrentibus & vinum
 qui amaro sunt corde? Cur igitur viu-
 vertit

Prov. 15.

Jon. 1.

1. Tim. 4.

Prov. 31.

vertit
 pinaru
 centi
 mino.
 ter Ch
 rum n
 que d
 voti; ip
 vota te
 Actis
 missio
 verbo
 no pa
 Qu
 morta
 hibue
 nibus
 Naza
 Sed v
 clesia
 proph
 ctissim
 destit
 ribus
 bant
 rent:
 bat h
 gueb

vertit

vertit Israelitis, qui Nazareis vinum propinarunt? Quia contra verbum Dei dicentis, vouete & reddite vota vestra Domino. Apud Esaiam votum reponitur inter Christianorum officia, quos Ægyptiorum nomine vult intelligi. Solomon quoque dicit perniciosam esse violationem voti; ipseque Moses exigenda ab ipso Deo vota testatur. Paulus non semel voluit in Actis Apostolicis. Tolè votū (quod est promissio legitima rei bonæ facta Deo) Dei verbo conforme, & tunc liberum erit vino parce & modeste vti.

Quare pomi vsus Adamo veneficus & mortalis extiterit, nisi quia Dominus prohibuerat? Sic monachi omnes libere carnibus vesci possent, nisi illam abstinēciam Nazareorum instar Domino vouissent. Sed vt vnde digressa est oratio redeat, Ecclesia his postremis temporibus, neque prophetis, id est interpretibus, iisque doctissimis, neque sanctis ac pijs monachis destituta fuit: Sed interpretibus ac doctoribus nostris hæretici apostatæ prohibebant, ne Catholicè & orthodoxè docerent: quod si paulo vehementius contingebat hæresim carpere, seditionis statim arguebantur: Monachis non solum vinum

*Psal. 79.**Esai. 19.**Ecles. 5.**Num. 50.**Act. 18.**21.*

propinarunt, quo patre vti in monasterio
Apocal. 2. licebat, sed etiam mulieres, Baalam pseudoprophetæ pessimum exemplum sequentes illis obtulerunt, quibus, contra præscriptam omnium monachorum normam sub matrimonij prætextu impune, in turcius Christianissimi dispendium & scandalum, abuterentur. Incestus istos nefarissimos monachorum excusare conatur, quia continentia donum Dei sit, a qua que hominum vires longè superet. Quod quidem omnia ingenuè fatemur, sed interea nihil obest quo minus viduæ in Ecclesiæ ministerium ascitæ, continentię votum conceperint, quarum aliquas primam dem irritam facientes, seuerè increpat apostolus. Vellem legissent & alta mentem reposuissent Iouiniani Imperatoris piissimi edictum in sacrilegos, qui effrenata & nimia indulgentia Iuliani Apostatæ, cui Iouinianus in imperium successerat, moniales ex ipsorum monasterijs extraxissent, & eis contra vitæ monasticæ institutum abusi fuissent. Ego satis mirari non possum quorundam votifragorum monachorum impudentiam, qui coram fidei Gallo. ù Senatu ausi sunt sanctimonialium dotem contra fas iusque omni

petere
 cuti ne
 tem in
sicut st
 Ecce
 que co
 ctatur
 quot f
 enim v
 que in
 pedite
 lis, non
 hoc e
 onustu
 pende
 expedi
 patebi
 quam
 bustiss
 gittari
 vel sag
 valent
 auxilia
 dicam
 fuerit.
 impie
 auffug
 bis pr

petere. Verum hæc impunè non ferent, sicuti nec Israelitæ, quos Dominus per vatem ita alloquitur, *Ecce stridebo subter vos sicut stridet plaustrum onustum fæno*, id est; Ecce ego vos vestro in loco coarctam atque constringam, quemadmodum coarctatur atque constringitur plaustrum aliquot frumenti manipulis refertum. Hoc enim vento concussum, stridet altum, atque ingemit. Ego efficiam vt arcte & impeditè ingrediamini, ac ingruentibus malis, non possitis effugere. Sicut coarctatur, hoc est impeditè progreditur plaustrum onustum fæno. Ita & vobis summa impendet calamitas & angustia: vnde ijs qui expediti atque agili erunt corpore, nullum patebit effugium. Neque fortem quicquam iuuerit sua fortitudo. Vnde & de robustissimorum quoque vita actum erit. Sagittarium non deffendet arcus aut telum, vel sagittarij non subsistent; & qui pedibus valent, non poterunt euadere. Equiti non auxiliabitur equi velocitas, & vt breuiter dicam, qui inter fortes animo infractiore fuerit, is tunc temporis, tanta futura est impietatis afflictio, vt vel nudus studeat aufugere. Nulla sane dona corporalia nobis profunt, teste etiam Hieremia dicen-

Hierem. 9.

HOMILIA 7.

te, Non gloriatur sapiens in sapientia sua, nec fortis in fortitudine sua, cum ad iudicium Domini ventum fuerit. Videant igitur ut qui Dei donis sunt exornatiore, excultiores aliis ne in ipsis spem collocent, sed in Domino Deo, cui laus, honor, & gloria in secula seculorum. Amen.

Homilia 8.

AVDITE verbum hoc, quod locutus est Dominus super vos, filij Israel: super gentem cognationem quam eduxi de terra Aegypti, dicens: Tantummodo vos cognoui ex omnibus cognationibus terrae: Idcirco visitabo super vos omnes iniquitates vestras. Nunquid ambulabunt duo pariter nisi conuenerit eis?

POSTquam suis superioribus concionibus vates multum laborans sudauit & alfit, in maiestatis Dei vindice demonstranda auersus sceleratos, & maxime impios Israelitas præfractos, in suoque schismate & hæresi obduratos, ad quos præcipuè fuerat minister delegatus, nunc vero in illius sectione, flagella æquissima, meritisque ipsorum futuram deuastationem ob summam eorum

ingrat
ficacia
confer
proba
tionib
& ope
exhor
men f
in sua
contie
fatis f
quitu
bat, a
Ad ha
riuntu
fide &
melio
lus C
tentat
tione
set ad
sterio
dos. N
suo f
stigmat
salter
tiam
ansa t

ingratitude, mira dexteritate & efficacia prænu-
 ciat: idque argumento à consensu spiritus in prophetis petito, com-
 probat, & aliquot prouerbialibus locutionibus inculcat. Quamuis enim oleum
 & operam, suis prioribus concionibus & exhortationibus, perdidisset, non se ta-
 men suo ministerio statim abdicat, neque in suam patriam, despondens animum,
 continuo remeat, sed fortissime, quod nõ fatis felicibus auspiciis inceperat, prose-
 quitur, certo sciens labores quos assumebat, apud Deum saltem haud perituros.
 Ad hæc ubique aliqui inter impios reperiuntur, qui verbo Dei obediunt, eoque in
 fide & diuinis promissis confirmantur, ac meliores euadunt. Id sane Paulus Apосто-
 lus Corinthi expertus est, a qua discedere tentabat, quod ibi nihil profuisse prædica-
 tione verbi videretur, nisi in somnis fuisset admonitus adhuc plures esse suo mini-
 sterio ad veritatis cognitionem adducendos. Ne igitur doctor ac Ecclesiastes cesset
 suo fungi ministerio, etiam si paucos castigatos & emendatos sentiat. Nam & suã
 saltem liberabit exonerabitque conscientiam; & præfractis vniuersa excusationis
 ansa tolletur, vt & istis, quos sic vates allo-

Act. 18.

HOMILIA 8.

quitur: Audite igitur hanc, quam in vo
Dominus tulit, sententiam filij Israel.
raelitas quos in crimen vocat & præcipi
reos facit, attentos esse vult eosdemque
orationis suæ veritatem probandam
stes atque iudices aduocat.

Tāta fuit horum apostatarum superbo
ac securitas, vt prophetæ necesse fuerit
his verbis, quæ suam vocationem asserunt
& tuentur, autoritatem sibi & suæ doctri
næ conciliare. Audite non alicuius oppo
sitionis & pecuarij somnia, sed Domini
cusatoris sermonem, quem contra vos
se pronunciat. Sustineo enim Dei accu
santis in agendo personam. Solent enim
huius seculi homines ministrorum C
atholicorum doctrinam contemptui hab
bere, quia ij qui eam ex suggestu propo
nunt, sunt vel ex fæce plebis, aut pauperi
mi monachi: cum nosse debuissent Deum
ipsis veluti instrumentis electis vti, & quod
eos spernunt, Deum in ipsis loquentem
spernere. Sententia ista, in totam Israe
liticam seu nationem (vt *Mispabbab*
gnificat) quam à terra Ægypti, vbi miser
infandumque opprimebatur, cum signis
& portētis fortiter eduxerat, lata est. Quod
si diceret. Ne vobis ob circuncisionem

Luc. 10.

מִשְׁפָּחָה

Rom. 2.

I
quam
blandi
esse el
mirabi
tam ge
motus
hanc se
fero: V
tinet,
tum qu
scienti
Sunt q
referun
titudin
effereb
ctis pat
rent. H
buit, qu
minus
gentes
ter. V
quod e
solos v
sum. I
tantum
peculi
comm
mini,
querer

quam in preputium vertistis, amplius blandiamini: Nolite vos iactare populum esse electum, sanctum Abrae genus, gentem mirabiliter redemptam: Nam contra totam gentem & omnes familias, quas sola motus misericordia, ex Ægypto liberaui, hanc sententiam, ut equissimus iudex profero: Verbum Dei ad omnes ex æquo pertinet, tum quia ipso peccata arguantur, tum quia eodem afflictis & mœstis conscientijs consolatio maxima proponatur. Sunt qui ad decem tribus ista duntaxat referunt, quæ se cõtra duas, ob suam multitudinem, heretica temeritate & audacia efferebant, quasi omnes promissiones sanctis patribus factæ ad ipsas solas pertinerent. His ergo vates per concessionem tribuit, quod ipsi Israelitæ iactabant, nihilominus inquit, seueriter Deus in omnem gentem & familiam vestram animaduertet. Vobis in mentem venire debuerat, quod ex omnibus terræ cognationibus, solos vos agnoui, id est eligere dignatus sum. Ex omnibus terræ nationibus vos tantum gratos habui, & in populum mihi peculiarem delegi, quibus mea oracula committerem, qui populus meus dicimini, & quos singulari meo studio prosequer, ac beneficijs donisque exornarem.

Ioan. 8.

Deuter. 7.

Quoniam vero hæc omnia furda ac
 transinistis, idcirco grauiores etiam super
 omnibus iniquitatibus vestris, de vobis
 pœnas sumprurus sum. Possit hoc herem
 stichium, *Vos duntaxat agnoui ex omnibus
 terræ cognationibus*, quibusdam scrupulis
 iniicere, quasi Deus esset Israelitarum duntaxat
 Deus, & non aliarum gentium; quibus fiet
 fati, si verbi agnoscendi vsus in scripturis
 passim occurrentem, paulo attentius inspexerint.
 Sumitur quam frequentissime pro rationem habere,
 curam prouidere, & acceptum habere: vt, *No-
 uit Deus viam iustorum. Et, Quid est homini
 quod agnoscat eum? Et Moysen, Nouit
 de nomine, & id genus alia. Nosse ergo
 Dei, non tantum significat notitiam, sed etiam
 affectum misericordiæ & effectum id est, rerum
 bonarum largitionem. Sicut Mat. 6. Nouit
 Dominus quibus opus habetis, hoc est curam
 vestri agit, proptus est ad largiendum, cum
 ulat vobis necessitatis. Quod si diuina prouidentia
 & cura vsque ad auiculas, nedum ad humanum
 genus sese extendat, patrisque officio erga
 omnes homines Dominus Deus fungatur, quan-
 tum ad vitæ subsidia, nec tamen fecit taliter
 omni nationi, quæ*

Psal. 1.

Exod. 33.

hunc
 nit, &
 prium
 instar
 titudi
 modū
 Plus
 dæis
 maior
 ex in
 tus al
 res à
 & pro
 estis.
 tione
 tinis
 quali
 Nam
 & no
 nesci
 plior
 vlcif
 ter te
 cipit
 Et iu
 bere
 corr
 reci

hunc populum à reliquis gentibus separavit, & illum elegit in peculiarem & proprium populum, ut sibi propriæ familiæ instar esset. Hæc omnia istius populi ingratitude summe exaggerant. Quemadmodum si populo Christiano diceret Deus, Plus omnibus aliis populis, ipsis etiam Iudæis vos sum amore complexus, atque maioribus beneficiis vos auxi, quippe qui ex infidelibus & a cognitione mea penitus alienis, prognati, absq; Christo, extorres à Republica Israelis, extranei a pactis & promissionibus filiorum loco adoptati estis. *Visitabo ergo iniquitates vestras.* Visitacionem autem hoc in loco, idem quod Latinis animadversionem esse dicimus. Sed qualis illatio, dicet aliquis? Optima sane. Nam servus sciens voluntatem Domini & non faciens pluris vapulabit, quam qui nescit nec facit. Quo enim Dei dona ampliora sunt, eo magis ipse eorum abusum vlciscitur ac persequitur. Potentes potentius tormenta patientur. A sanctis meis incipite, dicit Dominus apud Ezechielem. Et iudicium Dei de domo eius dicitur habere principium. Quem diligit Dominus corripit, & castigat omnem filium, quem recipit. Quemadmodum enim rex magis

Eph. 2.

Luc. 12.

Sap. 6.

Ezech. 9.

Heb. 12.

irasci & succensere solet suis aulicis, qui cum ipso familiariter versantur, & ipsius voluntate intelligunt, si quid aduersus maiestatem regiam commiserunt quam in iis, quibus non ita familiariter utitur: sic Deus eos visitatum minatur, quibus satis superque voluntatem suam per legem & prophetas manifestauerat. Quomodo enim in hoc populo præ cæteris ornando, beneficentissimam se Deus exhibuerat: sic repetendo ab eis officio, æquissimum iudicium acerrimumque sese præbebit exactorem. Ad hæc Dominus Deus sic cum Israeliticis olim pepigerat: Si audieris vocem Dei tui, eris benedictus: Si non audieris, eris maledictus. Satius ergo esset, respondere quispiam, gentilissimum & infidelitatem profiteri. Diuus Apostolus tibi occurrit; Qui sine lege peccauerunt, sine lege quoque peribunt. Visitat interea tuorum etiam culpas, quos non vult cum iniquo perire mundo. Hæc phrasis passim occurrit: Deus enim visitare dicitur, cum penas infligit, quæ tamen visitatio quandam correctionem paternam importat, quia Dei plaga, visitatio est atque curatio. Cum medici suos visitant infirmos, in hanc totum incumbunt curam, ut & illi conualescant, quibus, si curationibus leuioribus mini-

Exod. 19.

Deu. 7.

28.

Rom. 2.

me profunt; acerbiora admouent remedia, ut sapius ferrum & ignem. Sic se erga nos Dominus Deus habet, quum super nos iniquitates omnes nostras visitat. Nam hiis visitationibus, etiam si ferrum & ignem, obscuracionis difficultatem aliquando cogatur apponere, ipsi tamen semper curæ est ut sanet. Propterea quum suis nos flagellis castigat, illum nos visitare dicimus. Huius enim visitationis seu animaduersionis super utrumque regnum faciendæ causam Deus vatis nostri ministerio paucis assignat, videlicet, quia prophetas aspernabantur, quorum tantus fuit inter eos & cum ipso Deo consensus, ut cognitu facile fuerit ipsos spiritu diuino afflatos fuisse. Quod enim apud Israelitas Amos, id idem Micheas & Hosias, & ad duarum tribuum (quæ sceleris sociæ tandem extiterant) regnum, Isaias futurum prænunciabant. Id pulchra similitudine proposita demonstrat. *Nunquid ambulabunt duo pariter nisi conuenerit eis?* quasi diceret, ut res magis ac magis clara ac illustris euadat, agite quibusdam similibus & ad rem maxime accommodatis vobis explanem. Num iter facient duo simul, nisi ita pacti inter eos conuenerit, & eodem studio vterque te-

HOMILIA 8.

neatur? Fere fieri non solet, ut duo homines fortuito concurrant ad idem iter faciendum aliquod, ob aliquot negotiorum prius de eo inter illos conuentum fuerit, & tempus itineris capescendi sibi invicem condixerint ac locum prescripserint. Nam alioqui si in itinere sibi occurrerint alter alteri non fidet, quum nihil magis homines in itinere aut aliquo negotio sollicitet, quam studiorum & animorum similitudo. Sicuti ergo haud temere pariter ambulant duo homines & longum iter una conficiunt, nisi ante in illud consenserint: sic haud quaquam credendum prophetas aliquid predicere nisi à Deo acceperint, & illis prius cum Deo convenire ut hoc aut illud prænunciaret. Nunquam enim casu fortuito aut de suo corde quicquam dicerent non acceptum à Domino. Vult igitur prophetas qui non dissident cum Deo, neque secum discordant, nil ex mente sua aut cerebro comminisci. Pseudo prophetæ vero & hæretici, qui a mendacio contra veritatem stant, neque cum Dei verbo, neque inter sese congruunt. Scribit enim Villaganeus Eques Rhodensis duodecim Caluini Ministros, quos secum in Franciam Antarcticam duxerat

diuersi
tulisse
de ipsi
censis
quinq
πρωτῶν
Hoc e
contra
verissim
Tertul
perien
Eccles
& ubi
quæ su
confer
sancti
sancta
quomi
res, q
ruere,
scripti
nem n
ipsis fi
domin
vertigi
sentiu
mus v
qui m

diuerſas prorfus ſententias de Cœna protuliſſe, cum ab illis ſciſcitaretur quidnam de ipſa ſentirēt. Dominus ſanctus Ebroi- cenſis Epifcopus pietate & literis clarus, quinque diuerſas interpretationes *δὲς δὲ α παροι* inter ſe diſtantes huius axiomatis, Hoc eſt corpus meum, à Sacramentariis contra veritatem commentas ac confictas veriffime citat. Hæreticorum diſcipuli, vt Tertullianus author eſt, & ipſa docet experientia, à ſuis magiſtris vtique diſſident; Eccleſiæ vero Catholicæ paſtores ſemper & vbique locorum conſentiunt in hiis quæ ſunt fidei. Non abs re igitur eorum conſenſum, vel potius archanam Spiritus ſancti conſenſionem, iis qui defecerunt à ſancta communionē, opponimus. Nam quomodo fieri poſſet, vt Eccleſiæ doctores, qui diuerſis temporibus & locis floruere, vnam & eandem rem docuiſſent & ſcripſiſſent, niſi ſpiritu diuino, qui diuiſionem non admittit, acti fuiſſent? His igitur ipſis fidem adhibemus, non autem pseudo-miniſtris, qui nouitatis, diuiſionis & vertiginis ſpiritu ducti, nunquam idē ſentiunt. Conſentiamus igitur ac concinamus vna & mente & voce de fide in eum qui medium parietem macerix deſtruēs,

Eſa. 19.

Ephes. 2.

HOMILIA 9.

vtraque in seipso & inter se & cum Deo
copulat atque coaptat. Cui laus, honor,
gloria, in secula seculorum. Amen.

Homilia 9.

NUNQUID rugit leo in saltu, & non
habebit prædam? Nunquid dabit catul
leonis vocem de cubili suo, nisi aliquid
præhenderit? Nunquid cadet avis in rete
absque aucupe? Nunquid auferetur laqueus de terra
antequam quid caperit? Si erit malum in Civitate
quod Dominus non fecerit? Quia non faciet Dominus
Deus verbum, nisi reuelauerit secretum suum ad
uos suos prophetas. Leo rugit, quis non timebit? Dom
inus Deus locutus est, quis non prophetabit?

Act. 7.

DVRÆ cervicis & incircunc
cordis populus, à veteri reli
gione & auita pietate detur
ciens, prophetarum sacrarum
consonantiam, consensum
ac conuenientiam flocci faciebat, existi
mans diuini numinis minas, vana esse di
taxat puerorum simplicisque rusticitate
terracula, atque ipsos prophetas inani ver
borum sonitu tantum aërem verberare
quasi eis non fuisset à Deo clamandi ne
cessitas imposita, ob istius apostatæ gentis
ergo

scelera, quæ longe omnium exterarum
 gentium superstitiones impietatesque su-
 perauerat. Siccine imprudens & stulta
 mundi prudētia de verbo Dei, ministerio
 prophetarum doctorumque orthodoxè
 prædicato iudicare sibi arrogat? At sen-
 tient tandem aliquando, vt vt stupidi &
 vecordes modo sint, Deum non ludere
 verbis, nec frustra neque fortuito prophe-
 tas clamasse, quod & noster Amos secun-
 da similitudine & sequentibus è re vulga-
 ri pastoritia, & pastoribus, vt plurimum
 petitis, scitè admodum probat. *Num leo in
 sylua rugire solet, quin prædam iam teneat, aut
 vicinam habeat, quam statim vbi volue-
 rit, possit arripere? Num vocem suam emitet
 leunculus è lastro suo, nisi quid apprehenderit?*
 Scitote vobis paratam pugnam cum leo-
 ne, quo nullum fortius cuique natura con-
 cessit in cætera animantia principatum.
 Dominus vt leo est, qui de Sione monte
 sancto, id est Ecclesia per prophetas, pa-
 stores & doctores opportune & importu-
 nè rugit, tum aduersus Israelitas, tum ad-
 uersus omnes sceleratos formidabilia sua
 iudicia, & manum horrendam prænun-
 tiat, si peccare peigant. Quemadmodum
 ergo non sine causa rugit leo nimirum

nisi prædam habeat, aut iam apud se, aut paratam & in propinquo quam corripit. Sic Dominus Deus non sine causa per prophetas comminatur, sed est aliquid quod eum huc impellat, præda scilicet præparata, id est populorum peccata, quæ scilicet tim sit puniturus, nisi maturè resipuerint. Quasi diceret, Si nec leo iam grandior, nec leunculus maior catulorum frustra rugiunt, num frustranea esset vox Domini per os prophetarum suorum rugientis? Ut autem leonis rugitus certissimum argumentum atque indicium est aut capiendæ aut captæ prædæ, sic Dominus vox futuræ cladis & exitij quæ vobis imminet. Hoc simili facillè percipimus quantæ virtutis & energię sit sermo Dominus quem nisi lubenter audiuerimus, & audiendo resipuerimus, futurum est ut leonem rugienti & querenti quem deuoret, præsumimus. Prophetarum ministerium resipiscendi leonis rugitui comparatur, & præcipuum cum per eos Dominus palam & aperte iratum ostendit. Cum igitur tanta dicitur libertate, seposito omni timore, rugientes & clamitantes Ecclesiastas audimus, nobis caueamus, nec in peccatis nostris ferri stertamus, ut & Israelitæ, quos etiam

1. Pet. 5.

tio sim

tio simili, eodem fere pertinente vates sic
 exhortatur: *Num cadere solet avis in laqueum
 humi tensum, vti ipsi avi offendiculum, rete
 aut tendicula non est? id est nisi irretiatur &
 illaqueetur? Num laqueus tolletur a prudente
 scilicet aucupe, soluetur inquam & ab-
 rumpetur, si nihil prorsus coeperit? Quasi
 diceret, quemadmodum enim non solet
 aucups retia complicare vel tensum la-
 queum auferre, priusquam aliquid coepe-
 rit: Ita Dominus Deus, vbi per prophetas
 aliquid minatus fuerit, vt pote pestem, fa-
 mem, bellum vel alia flagella, non prius
 illa retrahet, quàm eos perdidit aut pu-
 nierit, quos ipse volebat, vt non subduci-
 tur laqueus, neque conuoluitur è terra col-
 lectum rete, (vel vt docte l. x. x. habent
ἄδυστοι soluetur vel abrumpetur) nisi aue
 capta. Iam a multis annis bellis ciuilibus
 illaqueati sumus, Deus non soluet neque
 abrumpet retia & laqueos, nisi resipueri-
 mus. Aucupes venatoresque nec frustra
 ac sine causa tendunt sua retia, & vos exi-
 stimabitis Dominum prædicationis suæ
 laqueos atque impendentis calamitatis
 retia frustra retendisse? Et si aliqui sint, qui
 Fortunæ rerum euentus ascribant, quasi
 cæco impetu ipsa in omnes res dominate-*

HOMILIA 9.

tur, vates tamen hac similitudine luce clari-
 rius ostendit, vt retia non sese fortuito con-
 texunt, neque aues sine aucupis indultu
 capiuntur: sic omnia illa flagella, Dei ma-
 tu & voluntate Israelitas manere. Quæ
 admodum aucupes patienter ferunt in
 mem, sitim, temporisque iniuriam vt
 quid capiant, nec in vanum laborasse
 lunt; ita Deus non frustra spargit mina
 nec colliget retia donec executus fuerit
 quæ per prophetas minatus est. Verbum
 suum simul cum effectu coniunctum
 quod & sequenti similitudine clarum fit
 An citra populi patorem in ciuitate
 felici tamque securè agenti classicum
 netur importuno tempore, ita vt quia
 dierint non moueantur, timeant, perter-
 bentur, rebusque suis publice & priuè
 prospiciendum putent? Cum enim tem-
 pore belli constitutus speculator in alti-
 mo loco vt aduentum hostium prospiciat
 buccina clangit, & militare signum tu-
 canit, quis non moueatur & expanesce-
 nisi prorsus amens & stupidus fuerit. Vt
 Dei per prophetas emissa, plus reuerenti-
 timoris & tremoris meretur, quam tubæ
 sonus, quo classicum canitur: Cur ergo
 commoti & tremefacti superstitione
 vestri
 religio
 min
 temp
 pœn
 emer
 fugia
 cet E
 tia si
 exiti
 præ
 Om
 tores
 sunt.
 & po
 nant
 tes in
 Paster
 licæ
 mala
 passi
 men
 ro qu
 ctent
 popu
 omni
 tiare
 quicq

uestra non deseritis & veterem patrum
 religionem æquis animis non amplecti-
 mini: Prophetæ speculatores agunt, qui in
 tempore populum de impendentibus ei
 pœnis præmonent, quo tremefacti vitam
 emendent, & sic iudicium & iram Dei ef-
 fugiant. Prophetas speculatores agere do-
 cet Ezechiel, quorum culpa & negligencia
 si quis è populo sibi commisso perierit,
 exitium illius imputatur eis: quod si vero
 præmonuerint, culpa eius est qui perit.
 Omnes Ecclesiæ pastores veluti specula-
 tores sunt: hinc & Græcis *ἐπισκοπῆς* dicti
 sunt. Illi igitur instar tubæ vocem exaltent
 & populum excitent. Quod si surdis ca-
 nant perdantque oleum & operâ: innocen-
 tes interim erunt a sanguine pereuntium.
 Pastorum ac doctorum Ecclesiæ Catho-
 licæ voces assiduæ & importunæ futura
 mala, euentusque nefastos prædicentes,
 passim audiuntur, & tamen nemo sibi ti-
 mendum ducit. Sed de his satis. Nunc ve-
 ro quonam omnes hæ similitudines spe-
 ctent, paucis aperiamus. Eò nimirum ut
 populum stolidum & bardum docerent
 omnia ea flagella, quæ præcauenda nun-
 tiarent prophetæ à Deo immitti. *An mali-
 quicquam in ciuitate acciderit, id est vlla pu-*

Ezech. 3. 4

33-

Amos. 3.

- blica calamitas. *quod non faciat Dominus* ab ipso immittatur? Non est quod proprietas accusetis, quasi seditionis & tumultuum autores essent, & populos ad dejectionem sollicitarent. Deus is ipse est, ut facit pacem, ita & malum paci contrarium, ut bellum est, condit; quem tam aliquando pœnitet mali quod se factum comminatus fuerat, si resipiscentiam pœnitentiam animaduernerit, ut in *Ni* uitis clarum ac manifestum fuit. *Lo* iste neque Marcionis neque Manicheorum, neque etiam Caluini fauet erroribus, quandoquidem ex præcedentibus sequentibus facile sit iudicare vatem qui non de malo, ut virtuti opponitur aduersatur, sed ut afflictionem & cruciatum importat: quam etiam loquendi phrasim apud D. Matheum reperimus, cui Christus docebat suos non nimium crastino fore sollicitos, quod vnicuique dici malitia sua sufficeret, hoc est afflictio labor improbus, erumna, tribulatio & angustia. Duplicem ergo mali speciem adferre necesse est, pœnæ & culpæ: vel sicut visum cum Tertulliano vetustissimo Theologo loqui, delicti & supplicii: vel cum Ruperto, iniquitatis & afflictionis. *M*
- Isa. 45.*
- Ezech. 18.*
- Ion. 3.*
- Math. 6.*

lum damni iterum subdividunt in publicum & priuatum. Publicum (quod malum ciuitatis vel in ciuitate factum dicitur) à Deo semper immittitur, sceleris expiandi causa? priuatum vero non semper propter scelus, vt de cæco nato certiores Christus fecit Apostolos. Deum igitur mali poenæ vel supplicii publici, id est belli, famis, pestis & huiusmodi afflictionum autorem esse ingenuè quidem cum Scriptura & patribus profiteamur: mali vero culpæ, id est peccati, delicti, reatus tantum abest vt Deum autorem & causam esse fateamur, vt ab ista opinione a multis seculis damnata, tanquam ab hæresi pestilentissima, abhorremus. Qui odit iniquitates Iacob, & detestatur superbiam Israel, quomodo illa patreret? Prohibet & vetat Dominus Deus sua lege omnia peccata, quomodo igitur illa vellet & conscisceret? Neque opus est vt tam subtilius requiramus distinctionem inter potentiam & voluntatem Dei, quasi ipse malum culpæ sua potentia operaretur, vt dicunt, non autem voluntate. Deus enim non vtitur sua potestate contra diuinam suam voluntatem. Igitur vt huic quæstioni finem imponamus, Deus neque malum culpæ vult, ne-

Amos. 6.

*Amos. 3.**Amos. 3.**Gen. 6.**Gen. 18.
& 19.**Gen. 41.*

que etiam operatur: De supplicij afflictio-
nibus & pœnæ malo, nullum est in quacumque
piam ciuitate quod non fecerit, & quod non
faciat. Deus igitur est qui suam Ecclesiam
tot malis & angustiis erudit, castigat &
affligit, pessimorum nebulosorum opera
usus, quos malè perdet ut quam primum
nos castigatos & emendatos perspexerit.
Ad prophetam vero redeamus, ut probet
Deum autorem esse publicorum malorum
quæ Israelitæ experienterant, neque
fortuito illis euenire, neque etiam malo
animo, subiungit cum quicquam facturum
esse, nisi secretum suum seruis suis
prophetis reuelauerit, quos ad resipiscen-
tiam vocentur scelera & consolationem
accipiant pij & prophetæ. *Secretum diu-
inum* Amos appellat reuelationem
futurarum cognitionem, quam neque
Mathematici neque magi assequi possunt
sed soli prophetæ, & ij quibus secretum
obnuntiant. Noë seruo suo diuinitus
reuelauit quod diluuium esset inductum.
Reuelauit Abraamo & Lotho seruis suis
quod Sodomam & alias ciuitates in
die haustus & assumpturus esset. Re-
uelauit Iosepho somnij interpretationem
qua famem septem annos duraturam

præ-
uerli-
futu-
cia,
yitar-
rentu-
pand-
quic-
phet-
gnur-
hom-
mo,
Siby-
signi-
in h-
let (p-
cessa-
lauer-
rit, v-
di oc-
in E-
Ang-
gant-
atqu-
tion-
prop-
voca-
steri-

*Jon. 3.**Act. 11.*

prænuñciauit: Ionæ quoque Niniuæ sub-
 uersionem, & Agabo famem sub Claudio
 futuram, vt qui audirent ventura suppli-
 cia, aut pœnitentiam agerent, & tormenta
 vitarent, aut contemñentes, iustius puni-
 rentur. Necdum futura mala publica suis
 pandit prophetis Dominus Deus, sed nec
 quicquam magni efficit, nisi prius per pro-
 phetas suos longè antè prænuñtiarit. Ma-
 gnum quidem erat miraculum Deum
 hominem fieri, & illud Adamo, Abraa-
 mo, Dauidi indicauit, & per prophetas &
 Sibyllas etiam futurum toti mundo præ-
 significauit. Et vt paucis concludam, nihil
 in humanis rebus memorabile facere so-
 let (præcipuè si istud fuerit Ecclesiæ ne-
 cessarium) quin per prophetas antea reue-
 lauerit, vel signis & prodigijs præmonue-
 rit, vt interim filij Dei habeant resipiscen-
 di occasionem, tenebrarum vero filij (qui
 in Ecclesia cum bonis miscentur, donec
 Angeli tempore messis zizaniam colli-
 gant) subinde magis ac magis occalescant
 atque excæcentur, sicque iustam damna-
 tionem accipiant. Neque quis existimet
 prophetas suo pte studio currere absque
 uocatione, cum Dominus ipsorum mini-
 sterio vsus gentem aliquam vult ad pœni-

*Gen. 3. 12.**2. Reg. 7.**Matth. 13.*

HOMILIA 9.

tentiam conuocare, vel funditus euertere simul ac extirpare. Neque etiam licet ministerium, etsi cum grauissima cruce coniunctum, detrectare, vt Ionas fecit. Nam quis non timeat ad leonis rugitus? Atqui Dominus Deus cum locutus est, quis ausit eum contemnere, atque eum debente non prophetare? Quemadmodum leonem rugientem in saltu audientes non timere non possumus, sic nec propheta diuina mandata tacere, vt & suo ipsius exemplo in sequentibus probat Amos, inuitam accusationem persecutus. Quamuis graue sit onus, his præcipue qui in infimæ sortis, qualis erat Amos, mundicia lera carpere, reges & principes exacerbare: vbi tamen prophetisandi necessitas vobis imponitur, subterfugere non debemus, quia Deus Opt. Max. qui nos multas vires suppeditabit, per Christum Dominum nostrum. Cui laus, honor, & gloria in secula seculorum. Amen.

Luce. 21.

Homilia 10.

AVDITVM facite in adibus Æti, & in adibus terræ Ægypti: & dicite, Congregati sumus super montes Samariae, & videte insanias nostras in medio eius, & calumniam patientes in penitentiis.

bus eius. Et nescierunt facere rectum, dicit Dominus, thesaurisantes iniquitatem, & rapinas in adibus suis. *Irpropterea hæc dicit Dominus Deus, Tribulabitur & circuietur terra: & detrahetur ex te fortitudo tua, & diripientur ades tue. Hæc dicit Dominus. Quomodo si cruat pastor de ore leonis duo crura aut extremum auricula: sic eruentur filij Israel qui habitant in samaria, in plaga lectuli, & in Damasci grabato. Audite & contestamini in domo Iacob, dicit Dominus Deus exercituum: quia in die eum visitare cæpero prauaricationes Israel, super eum visitabo & super alare Bethel: & amputabuntur cornua altaris, & cadent in terram. Et per uiam domum hiemalem cum domo aestiua: & peribunt domus cburnea: & dissipabuntur ades multe, dicit Dominus.*

T autem vidit vates se nihil hætenus minis & terroribus profecisse erga desertores Israelitas, qui frontem & supercilium meretricis induerant, quique iudicium Dei ferre noluerant; ad alienigenas & gentes incircuncisas iam damnatas orationem suam traduxit ac conuertit, inuitans illas vt cognoscant æquiritatem iudiciorum Dei in hunc Israeliticum populum; cuius corruptissimos mores & scelera ipsi si perspexerint alienigenæ in vbe eorum præcipua, sine dubio ea horreant, & eos sint damnaturi.

Dicite ergo ut in palatijs *Azothi*, inter Palestinos hæc audiantur, nuntientur, significantur, atque diuulgentur: & item in palatijs, quæ sunt in terra *AEgypti*; quando quidem in huiusmodi loca hominum magna turba confluit, & quod etiam in aulæ principum diuulgatur, latere non potest cum ne quidem ipsorum secretiora vitia lateant. Quod & Claudianus satis expressisse videtur in Panegyrico, Honorium Imperatorem sic Theodosium filium suum alloquentem inducens:

Hoc te præterea crebro sermone monebo,

Vt te totius telluris in orbe

Viuere cognoscas; cunctis tua gentibus esse

Facta palæ, nec posse dari regalibus usquam

Secretum vitij: Nam lux altissima fati

Occultū nil esse sinit; latebrasq; per omnia

Intrat & obstrusos explorat fama recessus

Dicite ergo, aperta scilicet voce & palam, congregate vos, & conuenite in monte *Samarie*, ut ex illis facilius videatis quæ intra urbem fiunt, ut pote ingentes tumultus, strepitus & turbas: vel si mauiſ cum *LXX. Δαυμασα*, mira, id est incurſus admirandos & irruptiones in pauperes, quos pe-

calum
eius o
lis et
berent
gion
in mo
anima
fraud
oppre
metr
dies
in ho
nifeſ
impi
qua
quos
ſupe
reos
ſuiſſ
bell
Et
ſer,
tare
Sed
auli
vel
exil
alie

calumniam & iniquis iudicijs in medio eius opprimunt. Ac si diceret, Si coram illis ethnicis a fide alienis vos citarem & iuberem adesse, & scelerum vestrorum (religionis etiam causa semota, in qua mirum in modum peccastis) accusarem, & ipsi animaduertent tumultus, cædes, dolos, fraudes, rapinas, calumnias & pauperum oppressiones, quæ in Samaria vrbe vestra metropoli & in alijs etiam ciuitatibus in dies patrantur, certo scio futurum esse vt in hoc iudicio superior abirem, & vos manifestorum criminum apud iniquos & impios iudices reuincerem. Iudicate ergo quantis flagitijs apud Deum teneamini, quos tantorum scelerum alienigenæ etiã superstitioniores, quales Ægyptij erant, reos faciunt. Adulator quispiam veritus fuisset populi iam nimium præfracti & rebellis animos exasperare, ac suæ gentis facta nefaria silentio præteruolare maluisset, quam ea apud exteras nationes exagitare in totius patriæ probrum ac dedecus: Sed vates curat vt Israelitarum scelera in aulis principum exterorum spargantur, vt vel confusi tandem resipiscerent, vel in exilium acti, Deus æquissimus iudex ab alienigenis etiam censeretur, & ipsorum

calculis sententia in Israelitas exules late
 probaretur. Alioqui dicere potuissent
 quod Moses verebatur, Deum callide
 eduxisse eos ut interficeret & deleret de
 terra. Opportuit ergo ipsos agnoscerent
 quod iuste ob nefanda scelera in exilium
 Israelitæ relegarentur. Sed quàm ægrè tu-
 lerint Israelite, nemo est qui ambigat, cum
 in rebus miseris nihil miserius vix accide-
 re potest, si inimici ex nostra calamitate
 perspecta lætitiā percipiant: propterea
 David illud metuens dicebat, Ne annun-
 tietis in Geth, neque annuntietis in com-
 pitis Ascalonis, ne forte lætentur filia: Pa-
 lestinarum, ne exultent filia: incircunci-
 forum. Nemo nobis vitio vertat, si hæreti-
 corum furta, expilationes, rapinas, sacrile-
 gia, cædes & id genus nefanda, non dissi-
 mulemus. Huiusmodi merentur coram
 Turcis & Iudæis accusari, quos certo scio
 perdueilionis diuini & humani Gallos hæ-
 reticos cōuicturos esse. Videamus interea
 quæ vitia Israelitis vates obijciat. *Nesciunt*
rectè agere, id est, Nullus est intra Samariam
 qui possit aut velit, aut cui placeat quicquid
 rectè agere; & ut nihil boni faciunt, ita nul-
 lum malum omittunt. *Recondunt*, id est re-
 ponunt, congerunt in domibus suis, quæ

Exod. 32.

2. Reg. 1.

raptio
 sunt:
 perfr
 in pa
 super
 sangui
 tis ex
 quid
 id est
 ac si
 uitia
 nis et
 que
 tuisse
 genti
 sed
 lis co
 dunt
 ut &
 natu
 tis ha
 fiorib
 quæ
 alien
 æten
 furta
 supe
 rum

rapto atque populi expilationibus parata sunt: id est opes vi & vastatione pauperum & per fas & nefas, ut dicunt, rapina quaesitas in palatijs suis. Inuidiose hoc dicit, quasi supertas & magnificas eedes ex pauperum sanguine visceribusque & bonis rapto partitis excitent. Istud innuere videntur LXX. qui doctè τῆς πλεωροίας passiuè verterunt, id est miseriam & ærumnam pauperum: ac si diceret, Recondunt in palatijs suis diuitias corrasas ex pauperibus, quos fortunis euerterunt, & ad miseriam summamque egestatem & inopiam redegerunt. Potuisset Dominus & alia multa scelera huic genti exprobrare, quibus obstricta esset, sed quia coram cæcis iudicibus & crassilis constituenda foret, ea quæ vulgaria erant duntaxat affert in medium. In illa tamen ut & in alia grauius se animaduersurum minatur Dominus. Si cum nostræ tempestatis hæreticis litem intenderemus, de crassioribus tantum peccatis, coram gentibus quæ sunt à Christiana religione penitus alienæ, ipsos mille mortis generibus plectendos pronuntiarent. Cum insanias, furta & expilationes Israelitarum longe superent hæreticorum sacrilegia, templorum incendia, sacerdotum & monacho-

Sched

rū horrēdē ac nefandē cædes. Sed ista quæ
 sine horrore ne cogitare quidē possumus
 missa facientes, Deum in propheta loquē-
 tē audiamus. Aduersarius adueniet, omnia
 hæc quæ cōgessistis direpturus, & palatium
 vestra ex pauperū rapina constructa & con-
 nata diruturus: Et erit in circuitu terræ tuæ
 tuis vestram regionem vndiquaque circū-
 cundabit, vt nemo possit euadere. Porro
 tunc fortitudo tua concidet atque inter-
 bit, & domus tua diripietur atque dispo-
 liabitur. Id tibi fiet quod alijs facere con-
 sueuisti. Iusto siquidem Dei iudicio, qui
 tyrannide, iniquis iudicijs & rapina com-
 parantur, bellis puniuntur, & quæ longo
 temporis spatio corrasa fuerant, statim ab-
 ripiuntur. Quid iuuat tantas opes vi, frau-
 de & calumnijs partas in palatijs recon-
 dere? Nonne hosti aduersario & militi fa-
 uo tandem præda fient? Quid igitur
 opes malis artibus cumulandas tantopere
 contendis? Audi quid Isaias in eandem di-
 cat sententiam: Væ tibi qui prædaris, nam
 & ipse prædæ expositus eris. Cur ergo
 proximi fortunas sic immines, cum mala
 parta, iuxta parcemiam, pessime dilabi
 necesse? Omne munus & iniquitas delebitur,
 ait scriptura. Quæ enim tantis conati-

Isa. 33.

Ecl. 4.

bus i
 hosti
 Quæ
 & in
 fieri
 pauca
 autem
 tionis
 illam
 robu
 dam
 pios
 non
 serua
 dis, it
 dis b
 simil
 dem
 adm
 iam
 aut a
 trem
 eius
 Sama
 ea tan
 scun
 rece
 stori

bus inique comparasti, non hæredibus sed
 hostibus, non amicis sed inimicis paras.
 Quod si hæredes bona tua ex rapina parta
 & in thesauros coacta contigerint, vel ip-
 si erunt ingrati, vel tandem omnia infra
 paucos dies liguriēt ac deuorabunt. Cum
 autem gens maxime in præsidijs & muni-
 tionibus spem omnem collocaret, Deus
 illam de robore & opibus istis (in quibus
 robur & fiduciam collocabat) deiicien-
 dam pronuntiat. Seruabit interim paucos
 3. Reg. 19.
 pios de manu hostis, qui genua ante Baal
 non curuauerant. Quemadmodum Deus
 seruat suam autoritatem in malis punien-
 dis, ita etiam clementiam adiungit seruan-
 dis bonis, quod vates apposita & eleganti
 similitudine sumpta ex arte sua pastoritia
 demonstrat. *Sic locutus est Dominus.* Quem-
 admodum pastor ex faucibus leonis ouē
 iam discerpentis ac dilaniantis crus vnum
 aut alterum eripit, vel segmentum & ex-
 tremam auriculæ particulam: nihilo feli-
 cius eripietur quispiam ex filijs Israel, qui
 Samariam metropolim inhabitant, & in
 ea tanquam in lecto iacentes securi quie-
 scunt: Neque etiam qui in Damasco (quā
 recens receperat præpotens ac clarus vi-
 4. Reg. 14.
 ctoriis ac rebus gestis Hieroboam) tam-

quam in strato securè viuūt & mollem
 suauem vitam agunt. Simul omnes peri
 mentur, nisi forte fortuna seruari contin
 gat aliquem in angulo lecti & in spon
 grabati ex longa & diuturna infirmitate
 decumbentem, bello prorsus ineptum
 nec hostibus vsui futurum, si caperetur.
 Quasi diceret, quam paucissimi man
 hostium euadent, vt minimum quid leo
 ni aut lupo ouem discerpenti ac deuoran
 ti pastor eripere solet. Vt enim Dominus
 Deus fidelis in promissis haberetur &
 prophetis verax reperiretur, Israelis reli
 quia seruata sunt, sed admodum pauca
 quas Domino pro immensa bonitate con
 seruare visum fuit. Aliqui belli & capti
 uis tempore sese in regnum Iuda ad E
 zechiam receperunt. Alij vero, vt & in
 nonnulli, publica illa calamitate inuolu
 (veluti Tobias, familia eius & propinqua
 a Deo seruati sunt, ne cum impijs peri
 rent, & animum simul cum libertate ami
 terent. Dominus Deus minas suas sal
 humanitatis & consolationis condit, Ec
 clesiam suam in media cruce, vt nauis
 in medio maris vento & procellis agita
 tam, conseruat. Leoni saeuienti & qui
 deuoret quaerenti, per fidem fortes pro
 lan

sancti resistunt. Vnum aut alterum crus
& auriculæ cartilago ex ore leonis &
fauce draconis, id est tyrannorum manu
& hæreticorum versutiis seruabit Domi-
nus, nequaquam funditus delebit, sed in-
ter medias pœnas miraculose deffendet
ac diuinitus seruabit. Si fuerit populus
tuus, inquit Isaias, quasi arena maris, reli- *Isa. 10.*
quæ conuertentur ex eo, paucitas seruan- *Math. 7.*
dorum minime nos attonitos reddat. Via *Math. 20.*
stricta est quæ ducit ad vitam. Multi qui-
dem vocati, pauci vero electi. Vt enim pa-
stor interdum superueniens, insequente
suo sermone & tumultu ab ore leonis duo
crura aut extremum auriculæ ouis semi-
deuorata recuperat, ita vix tricesima pars
mundi seruanda est, veluti pauci ex Israe-
litis ab imminente calamitate seruandi
erant. Deus variis in scripturæ locis pasto-
ri confertur, qui nihil omittit, etiam si par-
uum sit, quod non seruet? aliis pastoribus
exemplum commōstrans putillum gregē
non esse contemnendum. Duo crura &
extremum auriculæ indicant saltem quale
pecus fuerit. Quoniam quidem potuis-
sent Israelitæ exittimare diuini cultus mu-
tationem & nouorum templorum ere-
ctionem Deo gratam esse, ac propterea

HOMILIA IO.

coram alienigenis à vate non exprobra- alicui
 tam, & sic suis nouis ritibus & superstitione ip-
 nibus posse Deum placare. Subdit igitur sunt
 vates: *Audite* prophetæ aut sacerdotes, au- belis
 quicumque tandem estis, quorum inter quæ a
 rest populum admonere, audite inquam sãuit,
 sententiam Domini, quam in idololatra Hono-
 Israelitas ipse per ministros suos ferat, nus tr
 que vna mecum testes estote. *Contestamini* & ido
 seu obtestamini domum Iacobæoruma Dei v
 velut testibus adhibitis & aduocatis e- tunt,
 imminente hac calamitate populum pra- bant, e
 monete, ait Dominus. Ipse inquam De- nibus
 minus exercituum Deus, cui parent om- ste pot
 nia, vt exercitus Imperatori suo, cuius im- rum d
 perium & dominationem omnia suo me priuat
 do agnoscunt. Nam tum quum Israelite in æter
 ob sua scelera puniam, nimirum ob rap- ri, & s
 nas & iniustas actiones, prædas & id g Parisij
 nus, simul etiam præstrenuè me vindic- lia eni
 turus sum de altaribus in Bethel constu- bis De
 etis, in ea quoque animaduertam: & pra- ostend
 cidentur, truncabuntur, amputabuntur- cium,
 cornua altaris (quæ quodammodo sac- tere ne
 etiora videbantur, quia sanguine asperge- etiafi i
 bantur, tum ipsorum initiatione, & cui- senti h
 immolandis hostiis concelebrabantur) p- pœnis
 que ipsa in terram sunt profus deturbat- Sodor
 da. In die enim quo Deus scelera gent

alicuius puniat, tanta seueritate vti solet, vt ne ipsis quidem locis in quibus scelera sunt, parcat. Sic maledixit terræ quæ Abelis iusti sanguinem hauserat. In ea etiam quæ ad idololatriam comparata erant desæuit, ne dum in idololatræ. Pij principes Honorius & Arcadius (vt Diuus Augustinus tradit) non tantum in hæreticos, qui & idololatræ sunt, somnia sua pro puto Dei verbo colentes, legibus animaduertunt, sed etiam in loca in quæ conueniebant, quæ in fiscum Imperatorum sanctionibus redigebantur. Nam quid valent iuste possidere, ait, inimici iustitiæ? Proditorum domus & loca publica quoque ac priuata, vna etiam cum ipsis proditoribus, in æterni opprobrii monimētum, publicari, & solo æquari ac complanari solent, vt Parisijs factitatum cōspeximus. Corporalia enim supplicia ideo sceleratis & reprobis Deus minatur, vt hisce coram mundo ostendat ac demonstret futurum supplicium, idque æternum, quod omnes pœnitere nescios in futuro seculo manet. Nam etiãsi in omnes non animaduertat in præsentem hoc seculo, quosdam tamen diuersis pœnis & supplicijs temporarijs afficit: Vt Sodomitas, Pharaonem, atque hos Israc-

*Gen. 4.**August. in
Epist. ad
Parmenia-
num.**Gen. 19.
Exod. 14.*

litas, vt cæteri discant mortem æternam tandem epilogum fore istarum ærumnarum, quæ modo sunt vt proëmium quoddam. Sunt, vt vulgo dicitur, inferiorum suburbia. Neque mirum cuiquam videri debet vatem posteriore loco ædium ad decurias magnificeque constructarum meminisse, ad exaggerationem, quasi tulissent in quietiore animo Israelitæ suarum magnificentiarum domorum vastationem, quam altarium. Nam in scisinate & religionum varietate, etiam si in principio sint aliqui partium acerrimi defensores, quam plurimum tamen *amphibios* reperiuntur, quibus neutrum ambarum partium religio curæ est, quæque amplas fortunas suas duntaxat curant. Perinde illis est de religione, modo habent eburneam domum simul & æstiuam corinthiæ eburneis superbissimis, in quibus lasciuire solent, conseruare possint. At Deus quæ huiusmodi homines lente tepideque agunt & ex vtroque latere claudicantes, quæque lasciujiis diffluunt, abominatur, tandem percutiet. Regibus enim & potentioribus geminas domos habere, præcipue in calidioribus locis, vt in Asia, moris fuit; vt ad Aquilonem expositas, refrigerii causa æstatis tempore, vt habetur Iud. 3. de

I
 gla reg
 culo fo
 co, ob
 36. de l
 li in m
 tam ta
 qui cu
 erat; c
 pauper
 magni
 istis vt
 moder
 proxim
 simus
 nobis
 Cui la
 rum.

A
 te & bi
 quia ecc
 contis, e
 apertura

glia rege Moab qui sedebat in cœstiuo cnacculo solus; alteras ad Austrum in loco aprico, ob calorem hyeme, vt habetur Hier-36. de Ioacim qui sedebat in domo hycmali in mense nono: quod quidem hîc non tam taxat vates, quam luxum & abusum, qui cum detrimento proximi coniunctus erat; quandoquidem ex fraude & rapina pauperum constructa erant ædificia adeo magnifica & sumptuosa. Alioqui externis istis vti licet cum gratiarum actione & moderatè, modo ne cum abusu & iniuria proximi fiat, atque etiam modo ne illis ita simus addicti, vt propterea regni æterni nobis per Christum parti obliuiscamur. Cui laus, honor, & gloria, in secula seculorum. Amen.

Homilia II.

AVDITE verbum hoc, vacca pingues, quæ estis in monte Samaria: quæ calumniam facitis egenis, & confringitis pauperes: quæ dicitis Dominis vestris, Afferre & bibemus. Iurauit Dominus Deus in sancto suo, quia ecce dies venient super vos, & leuabunt vos in contis, & reliquias vestras in ollis feruentibus. Et per aperturus exhibitis altera contra alteram, & projicie-

HOMILIA IO.

mini in Armon, dicit Dominus. Venite ad Beth-el, & impie agite: ad Galgalam, & multiplicare prauaricationem & offerre mane victimas, tribus diebus deas vestras. Et sacrificare de fermentato laudem: & vocare obligationes voluntarias, & annunciate: voluistis filij Israel, dicit Dominus Deus.

VENIADMODVM sciri ex Apostolo non esse potestatem nisi à Deo, & omnem magistratum summum infimum ab ipso met ordinatum, ac propterea illi parendum, nisi cum Deo bellum gerere quis velit: Sic etiam principes & magistratus vicissim sciant, quid subleuatis secundum Deum, leges & conscientiam sit tribuendum, neque gladium vltimum, quo ipsi armantur, temere gestent, neque illud in bonos, innoxios & insontes quibus debent, iniquè stringant, vt isti Israelitici procures, pauperibus ob suam potentiam formidabiles (quos vates hac noua conuisione infectatur) inhumanissime fecerunt. Audite ergo hanc in vos Domini sententiam, vacca Basan obesa, prepingues & bene pasta quæ agitis in monte Samaria, quæque pauperes opprimendo, egenos inopes exugendo & atterendo, Domini vestris hanc cantilenam perpetuo occu-

Rom. 13.

tis, di
quæsit
Cum
primo
nis &
ipsi no
doctri
& inta
brium
rum d
Basan
aration
sed la
das. M
ritum
aulico
stico, i
tur ep
pellan
gum &
gnific
catus.
sit ac p
scapha
Basan
appell
& eff
iplos v

tis, dicentes: *Adferte* quomodocumque
 quæsitæ & oblectemus nos & bibamus.
 Cum vates animaduerneret Israelitarum
 primores & potentiores, prophetiam mi-
 nis & terroribus plenam aspernari, quasi
 ipsi non essent diuino iudicio obnoxij, &
 doctrinæ prophetarum subiecti, sed sancti
 & intacti: vehementius & quasi per ludi-
 brium in ipsos insurgit, non pluris ipso-
 rum diuitias & autoritatem faciens, quam
 Basanitidis regionis pingues vaccas, non
 arationi aut culturæ, foeturæve idoneas,
 sed lanieni duntaxat aptas & accommo-
 das. Memineris imprimis vatem non ve-
 ritum fuisse tam delicatas principum &
 aulicorum aures offendere, cum tam ru-
 stico, inciuili, adeoque contumelioso vtat-
 tur epitheto, ipsos vaccarum nomine cõ-
 pellans. Pastor enim fuit, non in aulis re-
 gum & principum (quæ celebrium & ma-
 gnificorum titulorum officinæ sunt) edu-
 catus, ita vt Macedonum instar, non pos-
 sit ac plene nesciat scapham, aliter quam
 scapham vocare. *Audite verbum hoc, vacca
 Basan, &c.* Vaccas principes & consiliarios
 appellat, non tauros aut boues, molliciem
 & effeminatos eorum mores notans: &
 ipsos vaccas Basan (quæ regio feracissima

HOMILIA II.

erat, & pascuis maximè abundans, quos
 toti deliciis deliquescant, & in id tantum
 incumbant, ut cuticulam summopere cu-
 rent. Itaque bellè sese pascunt, & de pau-
 perum sudore molliter ac suauiter viuunt.
 Quibusdã Hæbræis atque Lyrano visum
 fuit vate heroinas ac primarias mulieres
 principum & magistratum vxores per-
 strinxisse quæ maritos suos perpetuo au-
 blandis & mollibus artibus, aut summo
 etiam importunitate sollicitabant, ut que-
 modocumque quæsitâ adferrent, & sic de-
 rescerent, ac suauem lautamque vitam
 degerent. Nihil rapinæ satis esse potest
 quod huiusmodi Harpyarum articulos ex-
 plere valeat, & ut illis nihil vnquam ad li-
 bidinem, fastidium, cupiditatemque explen-
 dam satis est, sic nunquam illud verbum
 intermittitur, Affer: vel ut habet Chal-
 deus interpres, regna & expoliabimur: que
 quidem consilio feminæ viros suos ad am-
 biendos magistratus impellunt, ut scilicet
 per regnandi potentiam aliena appetere
 atque auferre impune possint. Solent &
 antiquissimi poetæ feminei ingenii more
 exprimere sub vaccarum similitudine, ut
 Pindarus Iasonem inducens qui sese ex
 eadem vacca progenitum, ex qua Creteu

Pind. Od. 4.

& Sal
 Vtina
 princ
 res int
 gni ne
 vident
 testate
 tractan
 ne def
 iniuria
 & qui
 bus cõ
 dam in
 sudore
 & laut
 catuli
 rent p
 nis les
 rum d
 pellat
 proph
 stia ex
 canes
 quocq
 diuus
 nis ef
 ciuile
 stores

& Salmoneus nati fuerant, pronuntiat,
 Vtinam tales sanguifugæ malefuadæ ab
 principum aulis longe abessent. Potentio-
 res interea & primores, qui sub regibus re-
 gni negotia administrant, taxati & carpi
 videntur, vt pote qui accepta à regibus po-
 testate, subditos perquam inhumanissime
 tractant, malitiosaque iuris interpretatio-
 ne defraudant, & exhaustis per summam
 iniuriam rebus omnibus spoliant. Sunt
 & qui sacerdotes vna cum istis primori-
 bus cōpellari existimant. Erat enim quæ-
 dam inter eos collusio, vt sic ex pauperum
 sudore & laboribus vtrique ditescerent,
 & lautius quam par esset, viuerent. Deli-
 catuli nostri aulici prophetam insimula-
 rent perduellionis, siue vt dicunt, crimi-
 nis lesæ maiestatis, qui sic nullo persona-
 rum delectu habito, principes bestias ap-
 pellaret. Sed Christum ipsum omnium
 prophetarū Coriphæum & totius mode-
 stix exemplar arrectis auribus audiant, qui
 canes & porcos, impios vocat: Pharisæos
 quoque viperarum progeniem vocabat
 diuus Ioannes. Multum enim discrimi-
 nis est inter necessarias increpationes &
 ciuiles iniurias. Quæ igitur prophetæ, pa-
 stores & doctores nobis obiiciunt, patien-

*Math. 7.**Math. 3.*

HOMILIA II.

ter feramus, demusque operam vt matre resipiscamus.

Isti quos vates insectatur, iniquorum iudiciorum, oppressionis pauperum, auaritiæ & luxus, tum demum securitatis percussati arguit. Eorum intererat pro sui mutuatione, vi & violentia oppressos liberare, egenos iuuare, cum ipsi primi sunt qui vim inferant, & pauperes opprimant, auarant & conculcēt. Nec aliud curant, nisi viuia, luxum & ebrietates. Ad Reipublice consulendum prorsus sunt inutiles, ad corrigendum vero iniquo iudicio pauperes, ad inferendam egenis violentiam calumniam, ad consumendum fruges cyphos sorbilandos sunt promptissimi potentissimi. Eo vaccis deteriores, quæ hæ non bibāt nisi sitientes, & quanto opus est ad sitim extinguendam: illi vero sitim non expectantes, vt cum primū experirent, ingentia vasa corripunt & omnium potationibus ostentarent. Vt inquit Isaias qui mane consurgitis ad ebrietatem potandum & potādum vsque ad vespertinum. Et Ecclesiastes: Vt tibi terra, cuius rex potest est & cuius principes mane comedunt. Et redeamus ad illud vnde digressi sumus.

Isai. 5.

Ecl. 10.

I
vanit Do
tatem su
vel per
per sacri
hoc eu
erit, sed
superue
Tempu
cium in
beri su
Tamen
ctet ves
sunt dic
tis Deu
vates, v
Israelit
stante
Cum
rare, iu
iurand
eius pe
per ho
pora, e
pibus
plex D
isti ob
grauit
per sa

vavit Dominus in sancto suo, id est per sancti-
 tatem suam, nempe per ædem sibi sacram; *Jfai. 66.*
 vel per cœlum, quæ ei sedes sancta est: vel
 per sacrosanctam maiestatem suam, vobis
 hoc euenturum pollicens, quod non diu
 erit, sed propediem præstabit. Dies vobis
 superuenient, impendent vobis tempora,
 Tempus siquidem iam adest quo hinc pis-
 cium in morem vncis auferemini, & li-
 beri siue nepotes vestri hamis piscatoriis.
 Tametsi iam Deus dissimulet atque expe-
 ctet vestram pœnitentiam, venturi tamen
 sunt dies & breui, in quibus vsu comperie-
 tis Deum iustum esse. Facilitatem innuit
 vates, qua regis Assyriorum milites sint
 Israelitas capturi & abducturi, nihil ob-
 stante ipsorum pinguedine ac opimitate. *Hebr. 6.*
 Cum Deus non possit per maiorem se iu-
 rare, iurat per sanctitatem suam, cuius ius-
 iurandum nihil aliud est quam decretum
 eius perpetuo constans & incommutabile;
 per hoc innuens certissimè ventura tem-
 pora, quibus supplicium ab impiis princi-
 pibus & magistratu repetiturus est. Sim-
 plex Dei assertio sufficere debuerat, nisi
 isti obstupuissent, & in peccatis arctè &
 grauiter obdormiuissent. Iurat quoque
 per sanctuarium suum Deus, id est per

HOMILIA II.

templum Hierosolymitanum, in quo tunc temporis rite & legitime duntaxat à Iudæis colebatur, illud superstitiosis Ieroboami templis & omnibus excelsis opponens, in quibus Israelitæ suam superstitionem & idololatriam impunè exercebant. Videtur propheta in metaphora vel in simili suo persistere, cum dicit de superuenturos, quibus hostes tollerent vel leuarent has vaccas pingues & obefas scutis, contis, hastis, vel ut alij volunt, spiritibus & ipsorum posteritatem hamis piscatoriis, aut, ut vertit Hieronymus, ollis feruentibus, pisciculis scilicet. Postquam enim vaccæ illæ pauperum sudoribus & sanguine fuerint saginatae, hastis & lanceis leuabuntur, ut lanis sudibus & periculis (Gallice diceremus, *en des iambiers*) leuare solet vaccas, quæ in frusta diuisæ huc & illuc mittuntur. Sic fere Colligneo Gallie maris Præfecto contigit, cuius caput in aliam regionem, ut lupi cuiusdam rapacissimi, vrsi aut leonis, delatum fuit, & cuius digitum maximi emere voluit extraneus quidam, ab hiis qui cadaver ipsius ad patibulum trahebant. Sunt qui hunc locum sic interpretantur: Et auferet vos in frigoribus, & nouissima vestra in ollis piscium

Ac si
quæ
delic
& fa
regio
viatu
xime
coge
omni
tande
uis, f
re & i
nire p
mana
fungo
pict
rum
rum c
ceret
cipio
liores
tande
lupta
in pe
in vr
agge
illis, v
perpo

Ac si diceret, vos mulieres delicatissimæ quæ in amenissimis Samariæ montibus delicatè & molliter viuentes temperato & salubri cœlo fruimini, tandem in varias regiones abducemini, atque grauissimos viarum labores, & tēporum iniurias, maxime frigorum hyemisquæ vim perferre cogemini: nouissima autē vestra, hoc est, omnium laborum subleuatio piscis olla tandem erit: non amplius apparatus conuiuii, sed vilissimis piscibus & in olla temere & inculte elixis vsurq̄ estis, vt famem lenire possitis. Vult igitur vates innuere Salmanaſarem venturum, qui lanij munere fungetur, eosque in terram exteram abripiet (ad quam non sine maximis itinerum laboribus & fame peruenient) ipsorum deliciis maxime tēperaturus: quasi diceret, Deus vos lenioribus flagellis a principio perstrinxerat, sed quia iis non meliores fuistis effecti, duriora & seueriora tandem inuret, vt vita vestra deliciis & voluptatibus diffluens pauperum damno, & in peccatis securitas puniatur. Existimatis in vrbibus vestris, quæ muris, fossis, & aggeribus muniuntur, securi agere, & in illis, vt pisces in aquis, vitam voluptuariam perpetuo viuere. At spes illa vana est, quæ

HOMILIA II.

vos ludificabitur: nam instrumentis belli
 cis confrecto ciuitatis vestræ muro, vna
 quæque per rupturam, quam ante se ha
 bebant, & quæ ei primum occurreret, inuicem
 & coactæ, ô vaccæ pingues, exhibitis. Quæ
 diceret, Nihil necesse habebitis per porta
 exire: tam grauès enim murorum disturba
 tiones & conuassationes ab hostibus ci
 uitatem obsidentibus edentur, vt per ea
 erumpere possitis. Et quia tam difficilis
 fuit pauperibus ad vos aditus, cum illi ve
 decumque ad vos properatè ac prouolu
 rent, ideo vestri muri funditus labefacti
 buntur ac subruentur. Non amplius est
 triplex murus, neque ianua triplex, quæ
 pauperes arceat, quominus vestro fruatur
 colloquio. Vbi tunc erit illa frequens
 & celebritas quæ vos olim adeo delecta
 bat, cum ex vrbe ad cœnas, conuiuia, in
 hortis, in siluis, lucis que passim & tribus
 tim celebranda proficiscebamini? Exhibet
 altera contra alteram, vnaquæque è regio
 ne sui: Hoc est, singulæ per singulas aper
 turas; & alia parte mater, alia filia, alia
 soror exire coacta, alia frater productus,
 alia maritus abductus, desiderio, solitudinis
 metu atque cura distineantur, atque con
 ciantur. Ex his colligere licet munitione

valida
 niente
 mœnii
 facilio
 torii
 lem re
 melios
 primen
 admo
 Deus
 irriden
 cum id
 satis ve
 luisse,
 stro, in
 tatem
 vbi ser
 est. Stre
 stros vi
 singulo
 vestras,
 stras, f
 vestris
 hibend
 tarat I
 sua def
 vnione
 re, nec

validas & præsidia, Deo irascente & puniente, nihil prodesse. Nam Deus ciues mœniis fortissimis conclusos, inde eximit faciliori negotio, quam pisces hamis piscatoriis ex aquis trahantur: atque in hostilem regionem abducit, misere & contumeliose illos proiciens, qui pauperes opprimendo, tantis deliciis fruebatur: quem admodum hisce Israelitis contigit, quos Deus sic alloquitur, amarulenta ironia eos irridens: *Venite in Bethel, & impie agite, cum idolis lasciuiendo.* Et quoniam non satis vobis videtur in Bethel vitulum coluisse, insuper alia idola, vt Baal, more vestro, in Galgal colite, scelus scelere, impietatem impietate exaggerâtes, vt fieri solet, vbi semel a veræ pietatis cultu recessum est. Strenuos vos præbete ad colendos vestros vitulos. *Adducite quotidie mane, vel singulos diebus summo mane victimas vestras, & tertio quoque anno decimas vestras, summa nimirum diligentia idolis vestris exhibentes, quæ Domino sunt exhibenda.* Quoniam modis omnibus tentarat Dominus Deus hunc populum à sua defectione & idololatria ad Ecclesiæ vnionem & verum Dei cultum adducere, nec poterat: modo vt præfractis & ma-

læ frugis filijs laxat habenas. Ire & op
 ram date superstitioni vestræ & nouis
 pinionibus quantum libuerit. Sarcha
 mus vel ista mordax ironia & amarulent
 qua quid hostiliter & cum indignatione
 præcipitur, maxime timenda est, quia
 de multa incommoda sunt redundatur.
 Vt Ecclesiastes 11. 11. videre est, ubi dicitur
 Lætare iuuenis in iuuentute tua, & c. r. a.
 subnectitur, Et scito quod ob hæc omnia
 adducet te Deus in iudicium, ac omnia
 rationem reddes. Sunt & alia huius ph
 sis dicteria in scripturis, qualia sunt illa
 Ioan. 13. Quod facis, fac citius, in fit Cl
 stus suo proditori: Et in Apoca. 12. Q
 nocet, noceat adhuc, & qui in sordibus
 fordescat adhuc. Hæc non iubentur, sed
 Deo derelinquente & indignante permi
 tuntur. Vates ergo permissione vtitur, ne
 illa quidem quæ consilium, sed quæ in
 niam dicentis significet, qua deserti offi
 grauius illos infimulet. Hæc vobis ait
 nice præcipio, non quod talis cultus sit
 hi cordi, sed quia vobis summopere præ
 cet, & talem neglecto verbo meo elegit.
 Ob eandem rem 4. Reg. 21. Manasses
 guitur. Duo loca ista Bethel & Galgal
 Chilgal (quorum Hosea cap. 9. & 14. m
 min

Apoc. 22.

I
 minit)
 celeberr
 ad me
 lis rece
 quam a
 exercen
 lia redd
 domum
 est iniq
 Bethel
 verum
 in Ghil
 dio fue
 traieci
 sione &
 tior rec
 exempl
 ne abu
 perstiti
 & Sam
 poribu
 xentes,
 Opt. M
 nomin
 corum
 nem fa
 ratus e
 che, Pe
 min

Ite & op
 & nouis
 Sarcha
 narulene
 dignatio
 st, quia
 dundatur
 vbi dicit
 a, & c. r.
 hæc omne
 c omne
 uius ph
 a sunt il
 in fit Ch
 a. 12. Q
 ordibus
 entur, se
 nte per
 vtitur, n
 ed quæ
 ferti offi
 obis ait
 altus sit
 nopere p
 eo elegit
 Manasses
 Galgal
 o. & 14. m
 min

) sanctitatis nomine nobilissima &
 celeberrima tandiu extiterunt, quamdiu
 ad memoriam beneficiorum a patribus il-
 lis receptorum fuerunt frequentata: Post-
 quam autem his in locis impia superstitio
 exerceri cœpit, ex eo profana & execrabi-
 lia reddita sunt, & nomen Bethel, quod
 domum Dei significat, in Bethanen, id
 est iniquitatis domum, mutatum est. In
 Bethel quondam Iacob aram erexerat ad
 verum Deum piè & religiosè colendum: *Genes. 31.*
 in Ghilgal autem Archa Domini aliquã- *Josue 4.*
 diu fuerat, vbi primum Hebræi Iordanem
 traiecissent, & a secunda etiam Circunci-
 sione & Paschæ celebratione commêda-
 tion reddebatur. Veterum sane patrum
 exemplis, & sanctorum locorum nomi-
 ne abutebantur, vt suam hæresim & su-
 perstitiosam idololatriam tuerentur: quod
 & Samaritæ fecerunt Christi Domini tē- *Joan. 4.*
 poribus, Iacobi Patriarchæ factum præte-
 xentes, qui olim in monte Garizin Deum
 Opt. Max. coluerat. Hieroboamus huius *3. Reg. 12.*
 nominis primus non solum patrum & lo-
 corum sanctitate abusus est, sed ferè ratio-
 nem sacrificiorum lege præscriptam imi-
 tatus est: vnde & ternas statas ferias Pas-
 che, Penthecostes & Tabernaculorum re-

tinuerat: & eadem penè, quæ lex iubet, ob-
 ferebat. Vaser ille sciebat populum in san-
 cta & sincera religione sub piis regibus
 Dauide & Solomone nutritum & educa-
 tum, haud facile nouam religionem ac-
 cepturum, nisi auitam in multis referret.
 Simili modo hæretici versuti & callide
 Ecclesiam Christi simiarum more imita-
 ri simulant (interim semper aliquid fer-
 menti miscentes) vt astutius suum pestiferi-
 rum venenum disseminent: Simiæ tamen
 perpetuo manebunt, nec Deum (qui non
 recte & vt decet, nisi in Ecclesia Catho-
 lica colitur) vnquam pure & caste colent.
 Vt autem vates ironiam augetet, cornu
 fictam religionem, & cornutam (vt aiunt)
 deuotionem affert in medium. Nam cum
 lex iuberet post tres annos tantum decimas
 extraordinarias afferri, ipsi vt se deuotio-
 rentiores seruētiores & ardentiores in
 ipsorum apostasia & defectione ostende-
 rent, ad tres dies afferebant, in superstitionis
 sum cultum & falsos ministros impendentes,
 quæ Deo, templo & eius ministris fer-
 rent exhibenda. Hoc expressum videtur
 solemus in omnibus fere sectis, quæ in
 sumptibus nec honori, neque etiam proprio
 sanguini parcunt, vt propriam hæreticam

IN
 sim sartan
 omnia (t
 lationem
 religionis
 negligenti
 bonum e
 rant. Si p
 quam ha
 modi, cu
 mune, ill
 que reijci
 culis Sat
 mini Ter
 que æmu
 non pot
 primere,
 miscet.
 prouerbi
 purea ve
 ex suo m
 etiamsi f
 offerri o
 gratiaru
 propter
 leri adip
 ab holo
 matentu
 contra l

sim sartam tectāque tueantur. Hæc enim omnia (teste Hieronimo) quæ per æmulationem Dei facit Diabolus, non nostræ religionis superstitio, sed nostra arguitur negligentia, id nolentium facere, quod bonum esse, etiã seculi homines non ignorant. Si pagani, infideles & hæretici quicquam habuerint, vt ceremonias & huiusmodi, cum Catholicis in religione commune, illud propterea non tollendum neque reiiciendum erit. Nam omnibus seculis Sathan res diuinorum (verba Domini Tertuliani sunt) sacramentorum vti que æmulatus est. Et quoniam vt est simia non potest fingendo perfecte res sacras exprimere, semper aliquid falsi & adulterini miscet. Simia omnis semper simia, vt in prouerbio est, licet niteat ac coluceat purpurea veste. Quod Sathan semper aliquid ex suo misceat, hoc in loco videre est. Nã etiamsi super panes fermentatos lex iubet offerri oblationem תורה confessionis & gratiarum actionis, Leui. 7. haud tamen propterea permittit ex ipso fermento adoleri adipem, quæ Domino ex alijs sacrificijs ab holocaustis relinquebantur, vt tota cremarentur pro eius portione. Israelitæ vero contra legem quæ habetur Leui. 2. facien-

*Hier. 2. ad-
uers. Iouinia-
num.*

HOMILIA II.

tes in sacrificio gratulatorio & gratiarum actionis ex fermento incensum faciebant adolentes adipēs, vt Deus exprobratum cum indignatione illis præcipit: *Adolete fermento &c.* Summa est: Vult ostendere quod illi dupliciter peccent, quia & contra legem facerent, & idolis facerent, quibus etiam vota nuncupabant, & vt archæri religione eorum tenerentur, nuncupata pronuntiabant, quæ vates oblationum voluntarias appellat. Rationem subdit: *enim amastis filij Israel.* Hoc enim vobis pergratum extitit, sed tamen pœnas lueritis. Oportuit quidem legibus diuinis æquari iustis, non autem animis vestris obsequi. Pluris vtique apud Deum valuit obedientia quam sacrificium: illi igitur tota mentis & viribus obsequamur. Cui laus, honor, gloria, in secula seculorum. Amen.

1. Reg. 15.

Homilia 12.

VND E ego dedi vobis stuporem dentium in cunctis urbibus vestris, & indigentiam panum in omnibus locis vestris: & non reuerſi ad me, dicit Dominus. Ego quoque prohibeo vobis imbrem, cum adhuc tres menses superessent que ad messem: & plui super vnam ciuitatem, &

per altera
ta est, &
runt dua
berent aq
me, dicit
aurugine,
nearum v
medit eru

que flag
Domini
ctore, vt
nam fru
tur. Fui
mai orib
rit, & c
rum pop
quam cl
Opt. M
postulat
Cum au
maximi
ciuenti
instar, i
retur, ci

per alteram ciuitatem non plui: pars una complu-
 ta est, & pars super quam non plui, aruit. Et vene-
 runt dua & tres ciuitates ad unam ciuitatem vt bi-
 berent aquam, & non sunt satiate: & non redistis ad
 me, dicit Dominus. Percussi vos in vento vrente, & in
 aurugine, multitudinem hortorum vestrorum, & vi-
 nearum vestrarum, oliueta vestra & ficeta vestra co-
 medit eruca: & non redistis ad me, dicit Dominus.

CERTISSIMA reprobationis
 ac indurationis sunt argumē-
 ta atque indicia, quum nullis
 beneficijs mortales allekti, ne-
 que flagellis castigati, pœnitentia serua ad
 Dominum Deum ex animo & toto pe-
 ctore, vt par esset, non redeunt, & ad bo-
 nam frugem sanitatemque non reuocan-
 tur. Fuitne gens vlla sub cœlo, quam Deus
 maioribus vnquam beneficijs cumulaue-
 rit, & chariorem habuerit ipso Hebræo-
 rum populo? Non oculorum pupilla cui-
 quam charior extitit quam gens ista Deo
 Opt. Max. quemadmodum cum illa ex-
 postulant hac de re omnes fere Prophete.
 Cum autem apud illam parum aut nihil
 maximis illis beneficijs proficeret, imo las-
 ciuentium præ nimio pabulo, equorum
 instar, ipsa lasciuiet ac efferatior redde-
 retur; ciborum subductione, id est fame &

siti, alijsque supliciorum generibus tenta-
 uit emolire, domare, & ad meliorem fru-
 gem reducere; quod efficere non potuit
 vt per vatem hoc in loco illis exprobra-
 Et ego dedi vobis mundiciem, vel vt LXX
 stuporem, *σοφισμὸν* collisionem *dentium*
 Targum hebetationem. Obtusi redduntur
 dentes & obstupescunt ex fame. Q. dice-
 ret: Ego quidem vos ad resipiscentiam ad-
 licens, dedi vobis in cunctis vrbibus ve-
 stris dentes famelicos. Et si agros vberes &
 fertilissimos habeatis, tota interim regi-
 vestra summa laborabit penuria. Dentes
 mundiciem vocat famem, qua dentes pu-
 ri sunt & vacui, vt nihil neque panis ne-
 que carniū inter illos hæreat, vt alioque
 maximè quum carnes eduntur, hætere so-
 let. Illud potius experendum est, vt pec-
 cantes castigemur, quam vt in peccatum
 labentes nulla pœna coerceamur. Quis
 enim amat Dominus castigat, paterna
 que benevolentia argumentum est obita-
 gatio: contra omnis anima, qua admoni-
 tionis est expers, incurabilis manet. Quo-
 circa nequaquam graue est plagis affici
 sed plaga non meliorem fieri grauius &
 acerbius est. Domine, inquit Hieremia
 flagris eos cecidisti, nec doluerunt: cor-
 re-

Prout. 3.

Hier. 5. & 8.

I
 puisti
 runt. C
 quod
 dum
 atque
 tribuen
 dinarij
 vacui
 di erat
 num p
 quam
 thanæ
 ce tem
 perean
 mend
 impie
 testatu
 mus c
 ximat
 impio
 summi
 que al
 6. Far
 tes, n
 pareb
 vestra
 vni au
 næ pe

puisti eos & disciplinam accipere recusa-
 runt. Quemadmodum enim Dei altare,
 quod Hierosolimis erat, oblationibus nu-
 dum & vacuum reliquerant, idolis vero
 atque idolorum extraordinarijs ministris
 tribuentes, quod Deo & sacerdotibus or-
 dinarijs donandum fuerat; sic sane nudi &
 vacui à cibus, prout meruerunt, relinquen-
 di erant. Quæ Dei sunt & ad cultum diui-
 num pertinent, vsibus profanis haud qua-
 quam sunt accommodanda, nedum Sa-
 thanæ sacris. Sanè non dubito quin huius-
 ce tempestatis hæretici misere fame & siti
 pereant, qui sacra omnia sacrisque com-
 mendata clepserint ac rasperint. Famem
 impietatis esse supplicium non minimum
 testatur Moses Leui. 26. & Deu. 28. Legi-
 mus quoque 3. Reg. 18. factam fuisse ma-
 ximam famem Eliæ temporibus, propter
 impios cultus, quibus Achab & Iesabel
 summopere fauebant. Sub Heliseo quo-
 que alteram fuisse docet scriptura 4. Reg.
 6. Fames, cuius hoc in loco meminit va-
 tes, non in vna regionis parte tantum ap-
 parebit, sed generaliter per omnes vrbes
 vestras, per omnia oppida grassabitur. Si
 vni aut alteri ciuitati cibi inopia, & anno-
 næ penuria contigisset, profani, vt fieri so-

let, quid fortuitum esse, dicere potuiffet
 cum vero tota regio panum egestate & o
 borum penuria laboraret, illud voluntate
 Dei & consilio tribuendum, qui tanta di
 ciplinæ seueritate, non malo quidem an
 mo vitur, sed vt populum istum tandem
 castigatum, ineptiarum suarum pœnitent
 ret, qui Deum fontem viuum relinque
 do, sibi lacus contritos, aquas continere
 non valentes, turpiter & nequiter fodi
 rant. Verum res longe alium habuit ex
 tum, cum huiusmodi flagellis vsque ad
 Deum clementem & benignum ijs qui
 resipiscunt, non redierint. Sub Iehu multi
 pœnitentiam simularunt, sed ipso mortuo
 ad vomitum reuersi sunt. Dum vident he
 retici Monarchas non pro se stare, simu
 lant Catholicam amplecti doctrinam, qui
 protinus abijciunt, si tantillum senserint
 eos hæresi fauere. Vsque ad Deum non
 reuertuntur. *Vsque ad me* 177 emphati
 cum est Q. d. Et si aliquando quidem pœ
 nitentiam simulaueritis, non tamen vsque
 ad me redijstis, quia resipiscencia vestra
 facta fuit, & non seria: nunquam ex animo
 & toto pectore, vt ego postulo, pœnitent
 tiam peregistis. Quando mala nos vnde
 quaque premunt, pœnitentiam quidem

Etiar. 2.

etiam
 mus, se
 gis fla
 mus. V
 tiunt,
 omni f
 fugere
 durese
 plurim
 stantia
 sufficie
 præfra
 liorem
 tur. Na
 los clau
 ram ex
 adhuc
 tantum
 tasse q
 potuiff
 & conti
 bui imb
 totis tr
 messen
 me plu
 Nam
 sterilit
 penuri

etiam publicam indicimus & significamus, sed maxime vereor ne seria sit, & magis flagella quam Deum ipsum timeamus. Vt enim pij, quo magis iram Dei sentiunt, propius ad illum accedunt, atque omni festinatione properant: Ita impij aufugere & elabi conantur, vel flagellis obdurefcunt, vt Cain, Pharao, Saul & quam plurimi alij nobis sunt exemplo. Circumstantiæ quæ subsequuntur satis & super sufficientes erant, si non fuissent omnino præfracti & obstinati Israelitæ, vt ad meliorem & sanio rem mentem reducerentur. Nam Deus imbrem prohibuerat, cælos clauferat, ferreosque reddiderat, ne terram exaudirent, idque quum messis tres adhuc menses abesset. Si semel ac iterum tantum diuinæ iræ sensissetis indicia, fortasse quandam excusationem prætexere potuissetis, sed contra rationem temporis & consuetudinem & necessitatem *prohibui imbrem*, non vno aut altero mense, sed totis tribus continuis, toto trimestri ante messem, eo videlicet tempore quo maxime pluere solet: quod vos excitare debuit. Nam siccitatem illam sequuta est terræ sterilitas, sterilitatem ciborum penuria, penuriam annonæ caritas, tum demum

maxima fames. Hic vates causam effectui
iungit, vt clarius, ac manifestius populi
torpor & stupiditas elucescat atque appa-
reret. Ex ista imbrium penuria duplex illis
incommoditas, geminumque malum or-
tum est, vt pote agrorum ariditas & sterili-
tas, tum demum sitis, quæ famis malum
superare videtur. In illis enim regionibus
teste Hieronimo, omnes fere aquæ sunt
cisternarum, id est aquæ pluuiæ, præter
pauculos fontes, nec Iudæa insignes ame-
nes habet, excepto Iordane: Itaque vbi
est imbris inopia, certa sitis imminet. Ad
hæc montana est fere Iudæa, propterea an-
dior, nisi imbribus rigetur. Siti igitur & sic-
citate, quæ etiam, Mose teste, impietatis
pœna est, Israelitæ affecti sunt. Ne tribus
annis super terram plueret, à Deo Elias
obtinuit, vt Achabi & Iesabelis scelera pe-
nirentur, quique postea suis precibus à
Deo impetrauit vt plueret, interfectis fal-
sis prophetis. Christiani in Ecclesia pe-
mæua sæpe imbrem obtinuerunt suis sa-
ceris precibus siccitatis tempore, vt aucto-
r est Tertulianus ad Scapulam. Marcus Au-
relius ait in Germana expeditione Chris-
tianorum militum orationibus ad Deum
factis imbres in siti illa impetrauit. Quan-

Deu. 28.

3. Reg. 17.

3. Reg. 18.

do no
bus et
tur fo
sed vo
istud a
tution
causæ
potius
git mi
pluere
& plu
ram, c
rio su
vnam
nam
prodig
mean
dum,
vna, i
vt R.
Cam
non c
fundu
aresci
no fe
signu
dem a
debit

do non geniculationibus & ieiunationibus etiam siccitates sunt depulſe? Non igitur forte fortuna siccitates fieri credatis, sed voluntate & nutu diuino. Ne autem istud aſtrorum curſui, aut temporis conſtitutioni, aut naturæ aut caſui, aut alicui alij cauſæ (vt vulgo moris eſt) attribuatis, ſed potius ſcleribus veſtris aſcribatis, ſubiungit miraculum, quod ediderit. *Pluo* id eſt pluere ſoleo. (Hebraice habetur וְהִקְטַרְתִּי & pluere faciam, vt omnem rerum naturam, cauſam atque efficientiam ſuo imperio ſubiacere demonſtret) ſuper urbem vnã, & ſuper alteram, etſi forſan ei vicinã, non pluo: Imo & maius etiam non prodigium edo, vt notioſam vobis faciam meam prouidentiam, & nihil aut ſecundum, aut aduerſum caſu accidere. Portio vna, id eſt fundus, hæreditas, poſſeſſio, vel vt Rabi Sel. Iarhi. Gallice interpretatur Campagne, compluitur, & fundus alius non compluitur, imbre perfunditur, & fundus alius non compluitur, ac propterea areſcit ſterilisque redditur, vt nihil eo anno ferat. Hic diuini iudicii manifeſtum ſignum luce clariuſ apparet, quandoquidem aliquibus beneficiat (etiamſi nemini debitor ſit) eorum poſſeſſiones irrigando,

aliorum vero fundos non compluendo pertranscat. Nequè is cuius ager non fuit complutus vllam conquirendi rationem habet, quia Deus omnià iustè & æquè peragit, quem vitia & scelera nostra contra misericordiam assuetam (qua super bonos & malos pluere consuevit) cogunt vt super agrum vnum pluuiam demittat, proximus autem scaleat. Similia in Gallicis nostris partibus frequentius quam optaremus videre licet, nimirum fundum vniù grãdine tangi, vbi vicinus manet intactus: quæ cum sæpissime perspiciamus, torpescimus & neminem nostrũ serio pœnitet. Cum Deus Opt. Max. nõ nisi coactus percutiat, ait Nazazenus, quid afferri potest quin natia sua bonitate vtens indulgentem se nobis præbiturus sit, modo nosmet ipsos nostri misereat iustisque patris visceribus viam patefaciamus, in lachrymis seminemus vt in exultatione metamus. Niniuitas imitemur, non istos Israelitas qui ob tot & tanta supplicia ad Dominum non sunt reuersi. Nonne insolitum fuerat, vt incolæ urbem suam relinquerent, & ferarum more, procul aquatum, non sine magno tumultu currerent? Quis tanto miserix spectaculo diuinam non implora-

Math. 5.

Psal. 125.
Ion. 3.

I
ret mis
caretur
non a
da præ
ad Do
ruerat
conden
ptum,
extorfe
Nazare
tum po
lis princ
ipsis pri
vero cõ
inopia
cet ben
vbi aqu
Quam
rat Dor
adaqua
ro com
uertunt
paucos
& cister
turata,
iuxta cõ
nisi De
modum

ret misericordiam? quis malum non deprecaretur? quis priuata atque publica scelera non accusaret, non damnaret, non expianda prædicaret? & tamen non sunt reuersi ad Dominum. Ipsorum ebrietas, vt meruerat, iustissimè compensatur. Vinum condemnatorum id est ea pecunia emptum, quam per multas pauperi popello extorserāt, in eade deorū suorū biberant: Et Nazareos vero Deo consecratos cōtra votum potarant vino, & optimates qui in aulis principū versabantur dicere soliti erant iplis principibus, Affer vt bibamus: modo vero cōcedunt duæ vel tres vrbes aquarū inopia laborantes, vt vnā vrbē, quæ videlicet beneficio pluuiæ non fraudata fuerat, vbi aquam biberent, & non satiantur. Quamuis in illa ciuitate super quam pluerat Dominus satis aquarum fuisset, vt ipsa adaquaretur, biberet ac satiaretur: vbi vero complures aquis carentes ad illam diuertunt, non possunt exsaturari, quia infra paucos dies vniuersas aquas exhauriunt, & cisternæ exclicantur. Vel non sunt exsaturatæ, etsi alioqui satis aquarum esset iuxta cōmunem vsum vt satiari possent, nisi Dei maledictio adfuisset, quemadmodum in Aggeo. cap. 1. dicitur. Interea

ob tam stupendam siccitatem, quæ famis
 extremæ, sæpius ab alijs prophetis præ-
 nuntiata, causa fuit, non redierunt vsque
 ad Dominum: noluerunt agnoscere in
 pœnam scelerum suorum accidere, neque
 ideo vel tantillum de impietate & idolo-
 latria sua remittere. Quapropter quic-
 quid reliquum erat virens in terra, ardore
 seu vredine vel combustione venti Ori-
 entalis in illis regionibus omnia arefacientis
 & adurentis, & aurugine, percussit; om-
 nem mouens lapidem, si quo modo ad
 bonam frugem reduci possent. Duplex vi-
 tium frugibus nocentissimum notat, pri-
 mum ex ariditate oritur, flante nimirum
 orientali vento in illis terræ sanctæ parti-
 bus: Latini vredinem appellant, quæ spicas
 iam lactescentes ac tumescentes omni pe-
 nitus succo priuat, effetasque reddit. LXX.
 hîc πύρωσις. Gallice bruslure, eschaudure, &
 alibi ἀνεμοφθορίαν quasi a vento corruptionem
 nominant. Alterum vitium est aurugo,
 quæ culmum ipsum frumenti tentat,
 & armentorum etiam pabulo ineptum
 reddit: ex nimio autem humore nascitur,
 quum præ humore fruges maturescere
 non valentes in vitorem quendam seu
 flauedinem & pallorem vertuntur. Vnde

IN
 alibi ^{αυρου} ruginem
 ruginem
 carbunc
 quod qu
 bus non
 Luna. C
 que nate
 tamen f
 Dei, qu
 tos habe
 deritis f
 ne casu
 accusen
 ximequ
 notare &
 ces hort
 ta vestra
 nunqua
 houa. Il
 vestras
 Omne f
 dis & ex
 oliuetis
 Domini
 gatis at
 dem ve
 & toto

alibi ὄξειαν, hic ἰκτερον LXX. verterunt: au-
 ruginem vel si mauis robiginem vel rubi-
 ginem appellaueris. In vitibus specialiter
 carbunculum, alii æruginem nominant:
 quod quidem vitium, Plinio teste, frugi-
 bus non contingit, nisi interlunio plene
 Luna. Quod si tales frugum morbi pestes-
 que naturalibus ordinibus constent, nihil
 tamen fit, nisi nutu, consilio & voluntate
 Dei, qui capitis nostri capillos numera-
 tos habet & ipsi curæ sunt. Cum ergo vi-
 deritis fruges morbis huiuscemodi affici,
 ne casuum & temporum vicissitudines
 accusemus, sed vitia & scelera nostra, ma-
 ximeque luxû & auaritiã, quæ hic vates
 notare & reprehendere videtur. Multipli-
 ces hortos vestros, & vineas vestras, & fic-
 ta vestra, & oliueta vestra comedit eruca,
 nunquam tamen serio respquistis, dixit Ie-
 houa. Illa repetitio pronominis vestros &
 vestras emphasi non caret. Quasi diceret,
 Omne studium & operam in multiplicã-
 dis & excolendis hortis, vineis, ficetis &
 oliuetis collocatis, quû interea syncerum
 Domini cultum impiè & nefariè negli-
 gatis atque prodatis. Nam ne vnus qui-
 dem vestrum castigatus ad me ex animo
 & toto pectore per seriam pœnitentiam

3. Reg. 21.

reuolauit ac remigrauit. Verisimile est populum hunc in multiplicandis cōparandis & adornandis hortis, qui deliciarum magis & incunditatis quam diuitiarum causa comparantur, maxime addictum esse regum suorum exemplo, ad quod totus orbis componi solet. Achab enim iniquo animo ferēs, quod Naboth vineam suam non ipsi tradiderit, vt illic hortum adornaret, mortem vxoris technis pauperi Nabotho fuit. Sed frustra, ait vates, multitudinem hortorum vobis comparatis & excolitis: Nam eruca, perniciosissimum vermiculi genus, & communis omnium plantarum perniciēs, lento morſu omnia quæ sunt in hortis preciosissima abſumit, quæ non prius illinc dimouebitur, quam omnia abroſerit atque conſumpſerit. Neque etiam vinetis, ficetis, & oliuetis, quæ cum proximi damno comparatis, & pauperiorum oppreſſione auxiſtis, parſura eſt. Quare ſemper veſtri ſimiles permanetis. Si prima & altera caſtigatio caruit fructu, iſta ſaltem tertia ex alto peccatorum veſtrorum ſomno vos expergefariat. Eſtisne adeo ſtolidi & amentes, ac in ſceleribus & impietate indurati, vt non ſentiatis ventum, pluuiam, grandinem, ſiccitatē, æſtū & frigus

IN
& frigus
tumaci
pane &
mis, ſicc
quæ in
bus ſcil
rei ruſti
rea nih
nec vſc
cationib
opportu
res, hui
les, neq
ad illum
nec con
& gloria

Non re
cut ſubue
Ei eſtis q
ad me, di
rael: Poſ

& frigus Dei arma esse, quibus vestram contumaciam expugnare tentat? Non solum pane & aqua priuabimini, sed etiam pomis, ficibus, & quacunque refocilatione, quæ in hortis crescere solet. Duabus partibus scilicet utilitate & voluptate, quibus rei rusticæ summa constat, carebitis. Interea nihil de sceleribus vestris remisistis, nec usque ad me reuersi estis, quæ deprecationibus & supplicibus votis exorasse opportuerat. Ne simus Christiani auditores, huic populo stupido & indurato similes, neque flagellis Dei obdurescamus, sed ad illum serio per pœnitentiam non fictam nec commentitiam redeamus. Ipsi laus, & gloria, in secula seculorum. Amen.

Homilia 13.

MISI in vos mortem in via Aegypti, percussi in gladio iuuenes vestros usque ad captiuitatem equorum vestrorum: & ascendere feci putredinem castrorum vestrorum in nares vestras: & non redistis ad me, dicit Dominus. Subuertere vos, sicut subuertit Deus Sodomam & Gomorrham, & facti estis quasi torris raptus ab incendio: & non redistis ad me, dicit Dominus. Quapropter hæc tibi faciam Israel: Postquam autem hæc fecero tibi, preparare in

HOMILIA 13.

*occursum Dei tui Israel. Quia ecce formans montes,
& creans ventum, & annuntians homini eloquium
suum, faciens matutinam nebulam & gradiens super
excelsa terra: Dominus Deus exercituum nomen eius.*

NIVERSI CONATUS nostri
vani, inanes & irriti foret, ni-
si diuino spiritu erudiremur,
moneremur & traheremur,
& nisi etiam erudientem spi-
ritum monentem & trahentem volunta-
rie sponteque sequeremur. Nam sine me,
dicebat Christus, nihil potestis facere: Et
nemo potest venire ad me, nisi pater tra-
xerit eum. Sponsa igitur Christi Ecclesia
illo spiritu afflata, clamat in Canticis ad
sponsum suum, Trahe me post te: quasi
diceret, nisi me tua benignitate, gratia &
fauore ad te traheres & trahentem seque-
rer, frustra laborarem, vt Israelitæ, qui nec
beneficijs frangi nec flagellis emolliri po-
tuerunt. Quintum interea & vltimum ad-
monet Dominus stimulum huic populo
tardissimo, vt ipsi sibi rebusque suis tan-
dem consulere, pietatemque auitam &
diuinum cultum, iam tot malis & tanta
calamitate expergefatti, opportune repe-
terent. *Immisi in vos mortem: Hebraicè
habetur pestem in via Ægypti. Cum Is-*

Ioan. 18.

Ioan. 10.

Cant. 1.

Exod. 41.

IN
raëliræ
Ægypti
bantur
bus Do
dem far
famis fla
teritis vt
ptum al
tiam, ita
Mira res
iræ flag
mus hu
quàm po
mus. S
Ægypti
causa ad
tum fue
tales vir
ros. Me
ptus sep
colunt,
non deb
sed omni
lacta co
collocar
principe
runt, ma
serunt,

raëliarum penuria ciborum laborabant, in Ægyptum frumentandi causa proficiscebantur ut fami urgenti mederentur, quibus Dominus Deus pestem malum ne quidem fame leuius minuitur. Quasi diceret, famis flagello quo vos percutiam non poteritis utique mederi. Nam cum in Ægyptum aliquos miseritis, peste illos percutiam, ita ut in itinere infecta re morientur. Mira res ac monstri simile ut cum diuina iræ flagella sentimus, omnia potius tentamus humana media (ut hic videre est) quam per poenitentiam ad Deum redeamus. Sunt qui ista intelligunt de iis qui Ægyptum petierant implorandi auxilij causa aduersus hostem, quod à Deo vetitum fuerat, atque per Hoseam prædixerat *Hos. 7. v. 9.* tales vindicem Dei manum non euasuros. Memphis, inquit, colliget eos, Ægyptus sepeliet eos. Qui Deum Opt. Max. colunt, ad brachium carneum confugere non debent, nec in principibus confidere, sed omnem spem in Deo, iuxta illud *Psal. 36.* Iacta cogitatum tuum in Domino, id est, collocare. Græci & Vngari, qui Turcarum principem auxilij postulandi gratia adierunt, manum Dei tandem vindicem senserunt, quam seditiosi Galli Gnostici non

HOMILIA 13.

effugient, qui Germanorum hæreticorum opera in furcibus bellis ciuilibus vsi sunt. Alii iuxta viam Ægypti metaphoricè interpretantur, id est ad eum modum quo verbis in deserto egressis ex Ægypto, pestem immisi, quum manna cœli respuebatis & aspernabamini, atque carnes Ægyptias, pepones, cucumeres, cape & allia impie nefarieque desiderabatis. Dei enim munera cum gratiarum actione suscipienda sunt, & absque murmurationibus. Vnde tot pestes hac infelici & exulcerata tempestate exoriuntur, nisi ex bonorum Dei abusu? Vix, ac ne vix quidem vnquam satiamur; quod si satiari contigerit, etiam murmuramus. Possemus quoque in via Ægypti sic intelligere, more Ægyptio, id est, vt in Ægyptios quondam misi, dum illic ageretur. Quasi diceret: Vos qui populus electus quondam eratis, nunc more gentium tractabo. Cum peccatis nostris Deum laceßere non cessamus, meremur vt nobiscum agatur ac si infideles essemus. Iuuenes eorum delecti, siue frumentandi siue postulandi auxiliij gratia Ægyptum proficiscerentur, quippe qui ad negotia gerenda sunt aptiores, & hosti resistendum, si forte eis in itinere occurrisset, hostili

Num. 11.
Psal. 77.

IN
gladio
populi
in qui
Superi
quand
stra in
riit. Ec
tabat, v
batur,
occisis
uera, c
grauer
quem
quas v
obtura
rationi
bies vt
foetor
illac ex
ximæ c
tionis
non es
inueni
melius
uerit n
Catho
corum
quam

gladio sunt perempti. Differentiam huius populi punit, iuuenes ipsorum occidēdo, in quibus tota Reipublicæ spes posita erat. Superioribus annis simile nobis contigit, quando vniuersa fere Gallica pubes nostra in exitiosis bellis ciuilibus gladio periiit. Equi etiam quos lex multiplicare ue-
Deut. 17.
tabat, vestri, ait, quibus pubes uestra uehebatur, in potestatem hostium uenerunt, occisis equitibus. Occisorum autem cadauera, quæ sub dio insepulta remanebunt, grauem atque tetrum odorem spirabunt, quem ascendere faciam in nares uestras, quas vel inuitas fœtor afficiet, cum claudi obturarive non possint sine maximo respirationis detrimento. Tanta erit hostis rabies ut non sinat occisos sepeliri, quorum fœtor non solum in nares transeuntium illac exhalabit, sed & in nares uestras. Maximæ certè sunt indurationis & reprobationis indicia, cū flagellis ita acerbis quis non emendatur. Quotusquisque nostrum inuenitur, rogo, qui vitam mutauerit in melius, etiam si fame, peste & bello uisita- uerit nos Dominus, ab eo tempore quo Catholicam Ecclesiam deserentes hereticorum nouitates sumus sequuti? Nunquam Occiduum Imperium tot & tanta

mala expertum fuerat, quanta sub Lutheranismo & aliis sectis abhinc quinquaginta annis perpeſſum fuit. Sed hæc hæc hactenus. Audiamus flagellum omnium grauiſſimum & duriffimū. *Subuerți vos quemadmodum Deus olim ſubuertit Sodomam & Gomorram* : ſiquidem facti eſtis numero quàm pauciſſimi, & eualiſtis tãquam torris ex incendio ereptus. Ita deploratæ res veſtræ futuræ ſunt, vt titioni ex incendio erepto ſimiles videamini. Vix rebus veſtris conſulere poteritis, vix, inquam, miſeram tueri vitam. Quando Deus leuionibus flagellis nos emédare non poteſt, poſtrema & omnium grauiſſima admouet. *Subuerți vos*, id eſt, ſubuertam, res futuras ad vaticinij certitudinem atque conſtantiam per præteritum enuntians. Subuerſionem Iſraelitarum (qui tantis malis excitati veternum non exuerant) minatur faciendam, vt ea quæ Sodomeorum & Gomorreorum extitit. Non eſt neceſſe vt ſimilitudo per omnia quadret, & ignis deſcenderit de cœlo qui omnes Iſraelitarum regiones cõſumpſerit, & vt in lacus verſæ eſſent vt Sodoma & Gomorra, ſed vt in aliquibus teneat. Ad hæc ſcriptura hyperbolis vti ſolet ad grauiſſimam vaſtatem

I
indican
bylonis
domæ
men ig
Babylo
in prim
plum to
videlic
quiden
do De
ſuis pec
admod
ſeruati
paucos
pugnari
ret fœc
in prot
apud p
pios or
enim I
captiui
mum ſ
pto ſim
maxim
belloru
ſiones
gnatio
parari

indicandam, vt *Esaia* cap. 13. vbi grauis *Babylonis* ruina prædicitur, quæ more *Sodomæ* & *Gomorræ* euertenda foret, & tamen igne cœlitus demisso ac sulfure, nec *Babylon* nec *Samaria* euersa legitur. Fuit in primis admirandū & formidabile exemplum toties in *Scripturis* repetitum, illud videlicet quinque vrbiū incendium, quod quidem *Scriptura* proponere solet, quando *Dei* iram incutere vult hominibus in suis peccatis stertētibus & securis. Quemadmodū enim pauci ex illo incendio sunt seruati, vt pote *Loth* & filia eius: sic *Deus* paucos ex *Israelitis* seruauit, siquidem vt pugnaret cum populi malitia, & ostenderet fœdus suum non penitus irritum, & sic in promissis fidelem. Nihil sane ipsa cruce apud pios efficacius, cum eadem apud impios omnia quotidie peiora fiant. Postquā enim *Iudei* reduces facti sunt à *Babylonica* captiuitate, *Zacharias* pronuntiauit summum sacerdotem torri ab incendio erepto similem: cui *Gallia* nostra, ne dicam maxima *Christianæ* ditionis pars, post tot bellorum tumultus & barbarorum incursiones, quæ diuinam aperte in nos indignationem testantur, satis appositè comparari potest. Non dubium est quin torris

Gen. 19.

similitudine ab incendio saluati, voluerit
 superstitum paucitatem ex tantis malis &
 cladibus indicare. Qua loquendi forma
 vitur Esaias, cum duos reges, scilicet Is-
 rael & Syriæ duas titionum fumigantium
 caudas appellat. Rogandus est Dominus
 Deus ne nos in ira sua castiget, imo spiritu
 suo nos trahat, vt cladibus quas iam per-
 pessi sumus, meliores euadamus. Verendū
 est ne hortulani Euāgelici instar dicat no-
 bis Dominus, quod & vinitori; Ecce anni
 tres sūt ex quo venire soleo querens fructū
 in hac ficu, & tamen non inuenio: Succide
 ergo illam, quorsum etiam terram oc-
 cupat, & inertem reddit? Si pleno suo iu-
 re vteretur, statim seueriter in nos, qui nec
 vllis beneficiis, nec vllis flagellis meliores
 efficimur, animaduertet: sed clementer
 audit cultorem humiliter respondentem,
 Domine dimitte ficum illam & hoc an-
 no, vsquequo fodero circa eam & mise-
 ro stercus. Audiamus Dominum patien-
 ter expectantem & bona consulentem, &
 quo magis affligit, eo propius ad eum ac-
 cedamus. Si obuiauerit cruce & suppli-
 cio, occurramus fide & pœnitentia seria.
 Non enim vitamus supplicia crucem fu-
 giendo, sed obuiam corde contrito & hu-

Esa. 7.

Luc. 13.

militate
 hostem
 non a
 pœnite
 tate, vbi
 populu
 aliquid
 ad pœn
 maxim
 tia. Su
 fecero
 contes
 rael, id
 para a
 tui, ô
 omnis
 mini,
 hæc m
 tem fi
 mis m
 re nol
 tem a
 poris i
 dem t
 omnia
 inflige
 mihi
 cè, vt

miliato eundo. Quis enim vnquam vicit
 hostem terga vertendo? Pugnemus ergo
 non armis carnalibus, sed fide, precibus &
 pœnitentia. Solent enim passim prophe-
 tæ, vbi grauissima quæque minati sunt, ne
 populus in grauitate malorum desperet,
 aliquid cōsolationis miscere, quo vniuersi
 ad pœnitentiam inuitētur: in quo quidem
 maximè relucet diuina bonitas & clemē-
 tia. Subdit igitur vates. *Postquam autem hæc
 fecero tibi, quæ scilicet me facturum esse
 contestor, præparare in occursum Dei tui Is-
 rael, id est, stude redire in gratiam, & præ-
 para atque compone te in occursum Dei
 tui, ô Israel. Inuoca Dominū Deū tuum,*
 omnis enim qui inuocauerit nomen Do-
 mini, saluus erit. Ac si diceret: *Quum in
 hæc mala quæ tibi prædixi, incideris, sal-
 tem fide, pœnitentia, precibus & lachry-
 mis mihi occurras, quandoquidem redi-
 re noluisti, antequam immissem. Veniē-
 tem ad te Dominum omni animi & cor-
 poris impetu amplectaris. Et si sero, tan-
 dem tamen resipiscas. Quia ergo hæc tibi
 omnia mala videnti infligo, maiora etiam
 infligere paratus, ni resipiscas, age occurre
 mihi Deo tuo resipiscētia. Sunt qui ironi-
 cè, vt Symmachus & Aquila, hoc hemisti-*

Ioel. 2.

chium interpretantur. Quasi diceret vates: Quum hæc aduersum te decreuerit Dominus, iam resiste ei, arma te in eum, si eius in te impetum amoliri possis. Omnes pacis cōditiones tibi propositæ sunt à Domino, ex summorum & cordatorū Imperatorum more, qui belli principio mitia & leuia omnia tentāt, antequam extrema & grauiſſima quæque experiantur. Cū igitur ad pacis conditionē descendere nolueris, extrema & grauiſſima admouere cogetur. Metire interea vires tuas, copiāsque omnes expende, an par esse ad sustinēdam pugnam possis, tecum cogita. Sed quis Deo resistere potest? Melius est vt æquo animo feras crucem tibi impositam, & te præpares in occursum Dei, ex animo eius auxilium implorans, vt ne summo iure tecum agat, sed sua clementia te protegat, te reformet, fidem tribuat, qua eius promissiones toto pectore valeas amplecti. Si nosmetipsos iudicaremus, ait Apostolus, non vtique iudicaremur, id est nō puniremur, nec Dominus Deus pœnas de nobis fumeret. Ne nobis igitur parcamus, sed iudicemus, arguamus & cōdemnemus, si nos in occursum Dei nostri paratos esse velimus. Nullam prorsus excusationem

i. Cor. II.

IN
 prætex
 se in o
 præpa
 siderati
 ne con
 bitand
 pollice
 in hac
 solidiff
 mo su
 tum, re
 ac leui
 rabilis
 stiffima
 iiciat &
 catas, a
 tamen
 nat, im
 ac indi
 tio vel
 annun
 est hor
 sit, &
 Quico
 ipsius i
 occult
 quiden
 ratos h

prætexere potuissent Israelitæ, quo minus
 se in occursum Dei sui per pœnitentiam
 præpararent, cum diuinorum operum cõ-
 sideratione spem de peccatorum remissio-
 ne confirmare poterant. Nullo pacto du-
 bitandum erat, quin Deus efficeret quod
 pollicebatur, quum longe maiora fecerit
 in hac mundi compage. Ipse enim montes
 solidissimos & validissimos fecit, quos ne-
 mo suo loco mouere potest. Facit & ven-
 tum, rem maxime mobilem, tenuissimam
 ac leuissimam, miræ tamen & incompa-
 rabilis potentia & efficacia est, vt robu-
 stissima quæque & alioqui firmissima de-
 iiciat & prosternat, vt arbores altius radi-
 catas, ædificia, montes etiam ipsos. Neque
 tamen hic elatior est, vt hominem sper-
 nat, imò ad illum sese demittit, nuntians ei
 ac indicans quod sit eloquium seu cogita-
 tio vel meditatio ipsius. Hebraicè est, Et
 annuntians homini quæ cogitatio eius, id
 est homini indicat, & quid faciendum ipsi
 sit, & quid omittendum. quasi diceret,
 Quicquid ille agit, opus, negotia & totum
 ipsius institutum, quicquid denique ille
 occulte animo versat & tractat, intimos si-
 quidem humanæ mentis recessus explo-
 ratos habet & peruestigatos: quicquid de-

HOMILIA 13.

nique interius voluit ille secum. Propterea dicit, Annuntiat homini cogitata sua & institutum, per prophetas scilicet, per quos quamlibet occultata hominum acta (quæ illi forsitan ignota esse putarent) illis indicat: ea carpens, & pœnas eo nomine, ni resipiscant, prænuntians. Præuam est cor hominis, dicebat Hieremias, & inscrutabile, quis cognoscet illud? Ego Dominus scrutans cor, & probans renes. Idem ipse est qui auroram, per quam homines ad sua obeunda munia excitat, & crepusculum, vt se quieti & dulci somno tradat, facit. Ipse etiam super fastigia terræ, loca scilicet hominibus inaccessa & inuia calcans graditur, maior omni celsitudine, & omnia quæ tumuis excelsa sibi subiiciens, quicquid mundus admiratur, despicit, & conculcat pedibus. Deponit potentes de sede, & exultat humiles facili negotio, quàm cum auroram splendidissimam & lucidissimam mane ortam tenebris & nebulis repente obducit. Nomen autem ei est, si suo ipsum nomine appellare voles, *Dominus Deus exercituum*. Inferorum superiorumque exercituum copias omni ad victoriam arte instructissimas, dicto audientes, habet. Cuius superni & inferni exer-

Hier. 17.

Luc. 1.

citius,
milite
go co
tudine
ramus
submi
& glori

susciter
qua ego
& de qu
decem,
Israel:
thel, &
transib
erit inu
combur
non erit

racusa

citius, nō secus ac Imperatoris & ducis sui milites, agnoscunt imperium. Huius ergo considerata tanta potentia & magnitudine, æquū sane est, vt ei omnes occurramus, atque in ipsius occursum omni cū submissione præparemus: Cui laus, honor & gloria in secula seculorum. Amen.

Homilia 14.

AVDITE verbum istud quod ego leuo super vos planctum. Domus Israel cecidit, & non adiciet vt resurgat. Virgo Israel proiecta est in terram suam, non est qui suscitet eam. Quia hæc dicit Dominus Deus, Vrbs de qua egrediebantur mille, relinquentur in ea centum: & de qua egrediebantur centum, relinquentur in ea decem, in domo Israel. Quia hæc dicit Dominus domui Israel: Querite me & viuetis, Et nolite querere Bethel, & in Galgalam nolite intrare, & in Bersabee nō transibitis: quia Galgala captiua ducetur, & Bethel erit inutilis. Querite Dominum, & viuite, ne forte comburatur vt ignis domus Ioseph, & deuorabit & non erit qui extingat Bethel.

SI Romani Imperatores amplissimas ciuitates sibi inimicas fleuerint ruituras, antequam illas armis expugnassent, vt Marcus Marcellus Syracusas, & Titus Hierusalem, quanto ma-

HOMILIA 14.

gis vates noster perpetuam Israelis populi
 sui captiuitatem flere debuit? Charitatis
 enim lex est, vt flentibus miseris & affli-
 ctis compatiatur, & vt Apostolus dicit,
 cum flentibus conlachrymemur, & cum
 afflictis cōgemiscamus. Si verò nobiscum
 quodam necessitudinis aut familiaritatis
 aut cōsuetudinis vinculo iungantur, qua-
 lem, amabo, modū adhibemus, Abraham
 pro Sodomitis (quos cum Lotho nepote
 suo quondam à regibus hostibus vi eri-
 puerat) stirpitis perituris fleuit ac lachry-
 matus est. Nonne & Samuel fleuit, dum
 Saulem (quem in primum Hebræorum
 regem inaugurauerat) regni fastigia amif-
 surum præuidebat? Hieremias pro Iudæis
 ruituris querulas instituit Lamentationes.
 Christus à lachrymis abstinere non po-
 tuit, futuram Hierosolymæ ciuitatis am-
 plissimæ & ornatissimæ ruinam grandem,
 & vt ita dicam, tragicam prænuntians.
 Nō abs re igitur vates de populo suo qua-
 si funditus ruituro lapsuróque Lamenta-
 tionē seu lugubrem orationem instituit.
Audite, inquit, sermonem hunc, quem ego
attollo, leuo, assumo id est edo & instituo de
vobis lamentationem. Audite sententiam
hanc, quam ego lamentabilem de vobis

Rom. 12.

Gen. 3.

Gen. 18.
1. Rex. 15.

Luc. 19.

(Deo
 Sed ali
 tes? no
 siman
 bitur, t
 dictam
 diuinat
 tis exc
 quiden
 ctam, e
 ob pec
 exacue
 sed alia
 causas,
 ctus, is
 pte rea
 tur flet
 deflet, t
 tit Eze
 raone
 isto ten
 inhum
 misere
 tur? Ec
 Siccis
 quonda
 conspic
 qui illu

fendere deberent, misere spoliant, expi-
lant atque diripiunt. Hæc hæctenus. Au-
diamus rationem ob quam vates sermo-
nem adeo lugubrem instituerit. *Cecidit,
nō addet vt surgat virgo Israel.* Sic rem nar-
rat, quasi iam accidisset, præteritæ pro fu-
turis, ad maiorem certitudinem, & vt rem
magis ac magis exprimat. Virgo Israel
hæctenus inuicta & præpotens, deuince-
tur atque corruet, non amplius surrectura:
funditus enim deperdetur, humi proie-
cta ac prostrata iacebit, & nō erit qui eam
erigat. Quasi diceret, ita collapsum est &
euersum regnum Israeliticum, vt iam vl-
tra pristino splendori & statui non possit
restitui. Quum regnum aliquod dissidiis
intestinis ardet, necesse est tandem ruat.
Et cum semel à suo fastigio ceciderit, vix
ac ne vix quidē amplius erigi potest. Hoc
clarum & apertum fit ex ista Iudæorum
Republica, & Imperio Romano. Deus à
populo Christiano auertat ista dissidia,
quibus iam multos annos torquetur Ec-
clesia. Virginem, hunc populum scelera-
tum vocat, vel vt illis in mentem veniret
pristini status, nimirum, quando per ver-
bum Domini vni viro adiunctus erat, vt
vni tantum & vero Deo adhereret, quem
quidem

I
quidem
ter for
rum d
rotum
fuerat,
dum ab
vocam
tegra re
hibus q
venere
Parisi
pauca
nostra,
quum n
ris à no
uetistis
gentium
qui illa
difficul
possit. D
exilio cū
xit, No a
iicietur,
qua etia
Voca, ai
non ad
sed obli
Israelitæ

quidem relinquens post idola impudenter fornicatus est: Vel quia antea externorum dominorum tyrannidi non paruerat, totum regnum, nec subactum à quoquam fuerat, vitiandum tandem & comprimendum ab Assyriis. Rem aliquam virginem vocamus cum ipsa inuiolata, intacta & integra remansit. Sic dicere solemus de urbibus quæ in Hugnosticorum manus non venerunt: Sunt adhuc virgines, vt Lutetia Parisiorum, Tholosa, Ebrudunum & perpaucæ aliæ. Virgo quondam fuit Gallia nostra, vt Diui Hieronimi temporibus, quum monstro carebat, sed tunc temporis à nouis Vigilantiis, Berengariis, Seruetiis, & quam plurimis aliis nusquam gentium visis vitiata & constuprata est, qui illam ita deiecerunt, vt maxima cum difficultate in pristinum statum restitui possit. Decem istæ tribus non redierunt ab exilio cū aliis duabus, propterea vates dixit, No addit vt surgat virgo Israël, ita proicietur, vt caput amplius non sit erectura: qua etiam loquēdi formula vtitur Hoseas, *Hos. 1.* Voca, ait, eam absque misericordia, quia non addam vltra misereri domui Israël, sed obliuione obliuiscar eorum. Postquā Israelitæ transfati sunt in Assyriam regnā-

te Hosee filio Ela ultimo decem tribuum rege, non restitutum est regni fastigium, nec iuxta carnem restituetur. Quicquid igitur de decem tribuum reditu vaticinantur prophetae, non sunt ea quidem de externo reditu intelligenda, sed de reductione interna & spiritali per Christum, qui omnes dispersos in vnam Ecclesiam Catholicam aggregat & reducit. Præterea vates id quod dixit prius Dei autoritate & sententia confirmat. *Sic enim dicit Dominus Deus.* Vrbe educens mille bello aptos, vel ex qua mille solebant exire ad pugnam, residuos faciet centum, nongentis deperditis: Et quæ centum educere poterat, deperditis nonaginta, reliquos faciet decem domui Israel: id est tanta futura strages vt quàm paucissimi residui futuri sint. Quæ certè ruina non potest esse nisi maxima & irreparabilis. Quod si domus Israel iuxta carnem corruerit, vera tamen Israelitarum domus, id est electi tam Israelis, quàm aliarum gentium, perire non poterunt, quum eos Pater Filio tradiderit ab æterno, nec illos, vt est apud Diuum Ioannem, foras eiiciet. Quamuis dure & austerè hunc populum Deus castigaturus esset, nihilominus misericordiarum suarum

Ioan. ii.

Ioan. 6.

12
antiqua
tiam in
& indu
us, Quæ
erga ho
vos ad p
inuitat.
rendam
illum p
illi te co
to pecto
homina
rit. Quap
pulus is
tionem
poeniten
thel & C
in tribu
perabat
& vt illi
& hæret
rent; qua
interea C
quid mi
Israelitæ
templum
illicque f
ctaque f

antiquarum non obliuiscitur, ad pœnitentiam in mediis etiam flagellis obstinatos & induratos vocat. *Quoniam sic dicit Iehoua, Querite me & uiuetis.* Pro sua genuina erga homines bonitate & clemētia adhuc vos ad pœnitentiam & meliorem frugem inuitat. *Quia* vides, ô domus Israel, horrendam manum Domini proximam, ad illum per pœnitentiam seriam conuerte, illi te committas totum, verbum illius toto pectore amplectaris, ipsi inhæreas, & abominare quicquid ab eò diuersum fuerit. *Quapropter ne queratis Bethel, &c.* Populus iste pœnitentiæ veræ ac sincerae rationem ignorans, quoties ei à prophetis pœnitentiæ nomen inculcatur, ad Bethel & Gilgal & aliquândo in Berseba (quæ in tribu Iuda fuit & Simeonis) sana properabat longinquæ peregrinationis ergo, & vt illic cultus suos fictitios, scismaticos & hæreticos simulata deuotione perficerent; quasi Deus huiuscemodi placaretur: interea de fructibus pœnitentiæ dignis ne quid minimum quidem solliciti erant. Si Israelitæ recta receptum habuissent ad templum Hierosolymitanum Deo sacrû, illicque sacra, vt lex præceperat, piè sancteque fecissent, fructusque pœnitentiæ

HOMILIA 14.

dignos adiecissent, rem ipsi Deo gratissimam peregrissent. Sic semper orthodoxè de visitandis locis sacris docuit Ecclesia. Scio equidem tria loca ista celeberrima fuisse ob res ibi præclare gestas. Nam in

Gen. 28. Bethel Deus a Jacob inspectus est, & ob id locū istum sanctum, videlicet domum

Josu. 5. Dei vocavit. In Galgal, Circumcisio facta est, quæ annis quinquaginta fuerat ommissa, & ibi pascha à filis Israel celebratū. In Berseba Deus Isaac apparuit. & eam ob rē ipse arā ibi extruxit. Locorū autē istorū sanctitate & nobilitate Hieroboamus huius nominis primus Israelitarū rex abusus est ad novos cultus erigendos & religionem. Ne igitur recens & nouum videatur hæreticos & prauos homines religione & rebus sacris abuti, vt suis pessimis affectibus indulgeant: Hæc tamen non obsunt, quominus in veteri & optimè instituta Ecclesia Christiani templa & altaria erexerint in hiisce locis, quæ vel martyrum passione vel sepultura nobilitabantur, vbi sacra faciebant, votaque sua nuncupabant. Eusebius, Sozomenus, Theodoretus, Nicephorus, & omnes Ecclesiasticæ historiarum scriptores hæc passim in historiis reliquerunt. Isti cultus verbo Dei non aduersantur,

I
tur, v
rat in
vates e
eos qui
rum nu
fecto D
& non
est iniq
Ne que
num qu
tis, & p
erat in
bus ne
fatis ap
ne inter
esset trib
uum d
confinie
tate infi
uendum
tholica
Galli re
diosi ab
falsa &
non tot
lapsi fuit
principe
Sed fut

tur, vt illi quos Hieroboamus instituerat in Bethel, Gilgal & Bersæba. Et ideo vates eos qui Hieroboam erant vetat, non eos qui Hierosolymis tunc, & Christianorum nunc templis peraguntur. Illic profecto Deus in spiritu & veritate colendum, Ioan. 4. & non in Bethel, vel potius Bethanen, id est iniquitatis domo, quæ hæreticorū est. *Ne queratis Bethel*, id est vitulum Bethelinum qui ibi colitur, & *in Gilgal ne veneritis*, & *per Bersabam ne transferitis*. Bertaba erat in tribu Iuda. Monet igitur decem tribus ne vel illac transeant, quoniam iam satis apud se idolorum habebant. Notatione interea dignum censui etiam si Bersaba esset tribus Iuda, sese tamen in decem tribuum ditionem dedisse, & quia in earum confinio sita erat, facile earum demerit impie- tate infici passa est. Nobis summopere cauendum est ab istis locis, vbi vera & Catholica religio in discrimen abducitur. Si Galli rerū nouarum, plusquam decet studiosi ab istis locis abstinuissent, in quibus falsa & adulterina religio exercebatur, non tot in pestilentissimam hæresim prolapsi fuissent, nec tantas inter Christianos principes discordias miserè conseruissent. Sed futurum spero loca illa præcipua in

quibus sua pernicioſa cōſilia tractarūt, tandem aliquando ruitura vt Bethel (vel potius Bethauen, id eſt iniquitatis domus) Gilgal & Barſaba. Futurum eſt, inquit vates, vt *Gilgal migranda ſit migratura*, id eſt planè exulabit. Galgalæi omnes in perpetuam abducentur captiuitatem, & Bethel deſolabitur, euertetur, & in nihilum redigetur. Sed mirum cuiſpiam videri poſſet, quare Barſaba hīc non nominatur, quum de euerſione locorum idololatriæ addictorum vates agit. Vel hoc fit, quia in eo nomine paranomaſiā aut venuſti quippiam non inuenerit, vt in aliis. Nam pulcherrima paranomaſia & alluſio nominis ſignificationis contrariæ in iſta comminatione Hebraicè apparet *בית גלגל* vt ſi quis lingua noſtra vernacule diceret, *Paris* (quod Deus auertat) *perſiſant perira*, vel *Rouen ruinant ſe ruinera*: & *בית—אל* quod ſonat domus Dei, iam ſit *בית און* domus vanitatis & nihili, vt interdum à prophetis per contemptum appellatur. Vel ideo Barſaba non nominatur, vt placet Diuo Hieronimo, quòd ea vrbs quum ex Iuda eſſet, cum regno decem tribuum capta & euerſa non fuerit. Deus qui non purè colitur niſi in

*Harilgal
galo iugle.*

Beth auen.

II
Cathol
heretic
ergo D
& viu
domu
ta plu
per pœ
& irru
Ioseph
tius gra
ſit qui e
tio, qu
nibus q
non vi
nati era
iubet v
bet que
admo
adore
mus, A
gionib
cleſia p
honor

Catholica Ecclesia, apud schismaticos & hereticos minimè quærendus est. *Quærite ergo Dominum* vbi vult quæramus illum, & *viuetis*, alias erumpet veluti ignis in domum Ioseph, quo parente vos Erphraïtæ plurimum vobis placetis. Dominum per penitentiam præueniatis, ne permeet & irrumpat impetu summo in domum Ioseph, id est decem tribus, more ignis latius grassantis & omnia depopulantis, *nec sit qui extinguat eum in Bethel*. Hæc repetitio, qua sæpe inculcatur, vt vestigiis omnibus quærant ac cõsecrentur Dominum, non videbitur inutilis, quia surdi & obstinati erant. Nec etiam affirmatiuè tantùm iubet vt Dominum quærant, sed prohibet quoque ne idola colant. Nam quem admodum præcipitur Dominum Deum

Deut. 6.

Exod. 20.

adoremus, vetatur ne Deos alienos habeamus. Abiectis igitur omnibus falsis religionibus Deum verum & vnicum in Ecclesia piè & religiosè colamus: Cui laus, honor, & gloria in secula seculorũ. Amen.

Homilia 15.

QVI conuertitis in absinthium iudicium, & iustitiam in terra relinquitis. Facientem Ardurum & Orinem, & conuertentem in mane tenebras, & diem in noctem mutantem qui vocat aquas maris. & effundit eas super faciem terra: Dominus nomen est eius. Qui subridet vastitatem super robustum, & depopulationem super potentem affert. Odio habuerunt corripientem in porta: & loquentem perfecte abominati sunt. Idcirco pro eo quod diripiebatis pauperem, & pradam electum tollebatis ab eo: domos quadrato lapide edificabitis, & non habitabitis in eis: vineas plantabitis amantissimas, & non bibetis vinum earum. Quia cognoui multa scelera vestra, & fortia peccata vestra: hostes iusti accipientes munus, & pauperes deprimentes in porta. Ideo prudens in tempore illo tacebit, quia tempus malum est.

1. Joan. 2.

SCITE admodum probeque Diuus Ioannes Apostolus dixisse videtur, eos mendaces nec veritatem in ipsis esse, qui Deum sibi notum dicunt, & tamen eius præceptis non parent. Vates igitur noster decem tribus, quæ Deum præ omnibus aliis sibi notum esse, vt Hæresiarcharum natio factitare solet, gloriabantur, menda-

I
cij pro
Deum
pecca
opprim
ximus
nunc
quæ co
dio rec
pieban
rum op
sionem
perior
lictis i
Primu
Israelit
in absin
leratos
quod c
simum
id est a
tis, iud
uertitis
pro iur
res opp
omnis
curante
Hij qu
ciunt,

cij prorsus conuincit, quum non solum in
 Deum, sed etiam in proximos turpiter
 peccarent, quos tyrannicè iniquis iudiciis
 opprimebant. Superiori concione intelleximus se impiis superstitionibus polluisse: nunc vero de peccatis crassioribus agit, quæ contra proximum, abiecto omni studio recti & æqui, sceleratè & impiè concipiebant & admittebant, videlicet pauperum oppressionem, & iudiciorum peruersionem; summam repetens quæ in superioribus de vero Deo dixerat, quem relictis idolis summè coluisse oportuerat. Primùm iniustitiæ & iniquorum iudiciorum Israelitas accusat, cum ait, *Qui conuertunt in absinthium iudicium*, quasi diceret: O sceleratos viros, qui conuertitis iudicium, quod omnibus suauissimam & iucundissimum esse debuerat, in rem amarissimam, id est acerbissimam iniuriam commutatis, iudicium inquam in tyrannidem peruertitis, quouis absinthio amariorem, dum pro iure reddendo summa iniuria pauperes opprimitis, & iustitiam seu æquitatem, omnis humanæ felicitatis parentem nihil curantes humi prosternitis & deseritis. Hi qui a vera sinceraque religione deficiunt, & superstitiones atque hæreseōn

HOMILIA IS.

abominaciones semel amplectuntur, non hinc sistunt gradum, sed in peius utique prolabuntur, ut de omnibus sectis videre licet, quæ tandem ad atheismum usque perueniunt atque erumpunt. Quamuis enim cuncti a minimo usque ad maximum, a plebe usque ad principes variis peccatis essent obstricti, primores tamen hoc in loco præcipue taxat & carpit, a quibus tanquam a capite morbi in cætera membra diffluunt. Eorum intererat unicuique reddere quod suum erat, ut omnes in pace, qua nihil dulcius, & summa quiete vitam degerent, sed ius & æquum peruerterunt, & quouis absynthio amarius reddiderunt, his modis conuictum humanum tollentes & societatem. Si enim principes & magistratus qui iuxta ministerij sui rationem, facere iudicium & iustitiam debuerant, fontes magnanimiter (rebus etiam agitatiss) puniendo & infantes defendendo, malos ulciscendo, & bonos honoribus afficiendo, iudicia peruertunt, & æquitatem humi iacere permittunt, quid sani, quid iucundi in vita humana reperiri potest? Quid amplius regna quam sæua & impia latrocinia? Quid ciuitates liberæ quam crudelis & intoleranda tyrannis? Sciant se non

frustra gladium portare, & Dei esse ministros vt terrori sint male agentibus, laudi vero & præsidio iis qui bene & studiose agunt. Iudicent populum sine vlllo personarum delectu. Iustifica pusillum & magnū similiter (ait sapiens) quam Græci eleganter *αποσωποληΐαν* vocāt, quæ & recto iudicio aduersatur, videlicet cū iudex quispiam considerat ea quæ sunt extra rem & causam, vt Decemviri, Liuiο autore, qui in exercendis iudiciis erant non causarum sed personarum. Ne crudelitati suæ satisfaciant, imo iuxta legis præscriptum iudicent. Ne pluris faciant suas constitutiones & edicta, quam diuina mandata, alioqui æqua & iusta iudicia, quæ melle & fauo dulciora sunt, quauis amaritudine redderent amariora. Sed hæc hæctenus. Nemo igitur miretur si Deus in hunc populum tā crudeliter sæuiat, qui iudicium & iustitiam reiecerat & funditus exterminauerat. Sic viduæ, pupilli atque pauperes vniuersam consolationem amiserant, & remedium quo possent violentæ tyrannidi occurrere. Vt autem principes istos iustitiam negligentes terreret & ad meliorem frugem reduceret, Dei potentiam, magnitudinem & prouidētiam proponit in me-

*Ecclesiastic. 5.**Dent. 1. lib. 3.**Psal. 18.*

HOMILIA 15.

dium, quippe qui peccata tam grauiam non finet multa. In hunc modum poetæ, qui prophetas emulantur, diuinam potentiam scelerum vindicem pulchrè & magnificè describere solent, vt mortales ab huiusmodi flagitiis absterreant. Vult ergo vates vt Israelitæ relictis idolis Deum omnipotentem, qui amat iudicium & iustitiam sequantur. Nam ille ipse est qui כְּסִיל *arcturum*, pleiadas (vel vt Latini dicunt) vergilias, veris nuntias fecit וְכִיטָה *Ori-nem* sidus molestum & aduersum, & vt paucis dicam, in omnem cœli militiam imperium habet. Vt autem ipsius potentia magis ac magis vobis innotescat, atque eius prouidentia, qua omnia in vsum hominum & totius mundi commoditatem facit, ipse est inquam, qui *tenebras* noctis densissimas ferales & letales in clarum *mane*, id est lucem splendidam conuertit, & rursus sub vesperam nocte diem obtenebrescere facit. Qui marinas aquas salvas & amaras vocando in sublime attollit, vt vapores ex illis velut excolatos & eliquatos in terræ superficiem dulces reffudit, omnia vsibus hominum ritè accommodans. Quod si nomen eius, ipsis etiam inferis tremendum scire cupis יְהוָה: *Je-*

Psal. 32.

Chima

Chesil

I
bona e
essenti
vlla a
suis vi
tiam se
à pote
Dei po
fierint
natura
mari, &
nullum
immi
plo A
terræ
Isvalt
bur ad
volent
nes ve
potent
efficer
luerit,
rat, au
nem is
quam
sus &
Non o
datis,
ptui ha

bona est nomen eius, quod substantiam & essentiam Dei significat, neque cum re vlla alia commune habet. Principes qui suis viribus confidere solent, ad pœnitentiam seriam exhortari videtur, argumēto à potentia, magnificentia & prouidentia Dei petito. Quod si illum ipsum non quæsierint, qui rerum vices & temporum in natura & hac orbis machina, cœlo, aère, mari, & terra ita temperat, nulla potentia, nullum robur, nullæ vires possunt eos ab imminente periculo liberare, vt sunt exēplo Ægyptiorum rex Pharao, Gigantes terræ Canaan, atque cæteri alij tyranni. Is vastatori, per quem deuastabimini, robur addet aduersus robustos & rebellare volentes, ita vt velitis nolitis in munitio- nes vestras irrupturus sit. Qui enim adeo potens est, quomodo inter homines non efficeret, vt etiam imbecillior, quum voluerit, fortiorem superet à quo victus fuerat, aut alioqui vinci posse iuxta communem morem videbatur? Imbecille inquam, reffocillatur & communit aduersus & supra fortiorem, vt ei præualeat. Non est quod vestris viribus nunc præfidatis, & omnes alios præ vobis contemptui habeatis. Deridet hîc obliquè prophe

ta inanem fiduciam, qua turgebant Israelitæ, quum viderent se clausos esse munitis vrbibus, haberentque sua præsidia & opes: sed dicit hoc totum fore illis inutile, vbi Deus excitauerit robustos prædones, qui vrbes munitissimas facillime & sine negotio demolientur. Non enim existimandum est cum his qui pauperes opprimunt, omnia temerè fieri, ac si Deus rerū omnium nullam curam haberet. Nam qui vices temporum permutat, nimirum vt asperitatem hyemis sequatur veris temperies, dies noctibus succedant & tenebræ luci, peccata non sinet inulta. Quod si serio cogitarent & sæpius in animo reuoluerēt ij pauperum expilatores, non sic in humiles & abiectos insanirent, sed longe commius ac æquius & viuerent & agerent. At vt pecudum more viuunt, ne dicam turpius, pecudum quoque morte mori existimant. Discant ex miris Dei operibus iustitiam, moniti, & non cōtēnere Diuum, quādoquidem sicut diem (qui in scriptura symbolum felicitatis est vt & tenebræ aduersitatis) cito in obscurissimas tenebras, sic prosperitatem in aduersitatem commutat. Id in magno diluuiio factitatum agnoscimus, quo vates respexisse vi-

11
 detur, c
 rit, qua
 iussa ca
 lus hon
 claudit
 maxim
 sophos
 gnare,
 ex terra
 necess
 ti. Nar
 quare p
 vis Soli
 tempor
 tum, ne
 Deus e
 diuinar
 est sum
 ea, quo
 nis ver
 quos D
 vero b
 norem
 perfect
 peius c
 runt cor
 secta ab
 muri fa

detur, cum hîc etiam aquarum meminerit, quas Dominus Deus vocat & ipsius iussa capeflunt, vt cæteræ creaturæ, vbi solus homo obedire recusat. Nonne sponte claudit oculos quominus Dei per quammaxima opera contempletur? Scio philosophos quosdam pluuiarum rationes assignare, vt pote vapores attrahi vi Solis tam ex terra quàm ex mari, fateantur tamen necesse est ista non sine diuino nutu fieri. Nam quare potius hodie quàm heri? quare potius hyeme quàm æstate, quum vis Solis fortior sit æstatis quàm hyemis tempore? Terra possetne aliud elementum, nempe aquæ ex se ipsa generare, nisi Deus efficeret? Omnipotentiam igitur diuinam in effectis agnoscamus & vt par est summè reuereamur. Prophetas interea, quorum interest publica peccata diuinis verbis publicè suggillare, atq; iudices quos Deus in vindictam malorū, laudem Rom. 13. vero bonorum mittit, propter ipsum honoremus, ne cum Israelitis accusemur, qui perfecte simpliciter & candide arguentes peius cane & angue oderunt. *Odio habuerunt corripientem in porta, & loquentem perfecta abominati sunt.* Amos 5. In portis enim quæ vt muri sancti sunt, iudicia olim exerceban-

Zach. 8.

tur, sicut scriptum est, Veritatem & iudiciū pacis iudicate in portis vestris, ut sanctè iudicare ob hoc sanctitatem admonerentur ij qui illic pro tribunali sedebant. Præterea locus ille ciuibus & maxime hospilibus & agricolis extra vrbes degentibus per opportunus erat, qui ut statim & sine negotio iustitiæ locum offendentes, iniurias sibi illatas deferrent, & quamprimum ad operas suas redirēt: Locus ostendebat cito & sine dilatione iustitiam unicuique reddendam, ne differendo & procrastinando civis aut hospes totam suam substantiam insumeret, ut modo fit, in lite constituenda & defendenda. Ad quid nunc tot rabulæ forenses sanguisugæ, qui sinuosis cavillationibus ius in lōgum tempus protrahunt ut pauperum sanguinem nedum sudorem sugāt & exsorbeant? Non uorum magistratum in dies augetur numerus, inexplebili regum ac principum auaritia, apud quos omnia venalia sunt: interea nescio si ius vnquam negligentius administratum fuerit. Druides nostri semel in anno omnium Galliarum lites breui tempore componebant, causidicorum auctus prope in infinitum numerus lites interminabiles & æternas constituunt.

Ad

Ad hæ
tenti &
iniuria
geretur
tebat, q
cabant,
in porta
rebus co
diciis fre
rij veri a
uinæ sin
delectu
poetæ n
go. At
odio plu
pes prof
catum e
mur, &
atque lo
minari:
suleses
fent? Qu
cant, &
aulicis p
tur. Non
hension
nari? vsc
tas & dic

Ad hæc opere præcium erat in loco pa-
 tenti & publico exercere iudicia, vt si qua
 iniuria in fonti fieret ab omnibus constrin-
 geretur. Argui istos palã & publicè oportebat,
 qui palam & coram omnibus peccabant, ac iudicia
 peruertebãt. Arguebant in porta vel prophetæ qui
 de religionis rebus componendis inter tot
 dissidia in iudiciis frequenter perorabant,
 vel consiliarij veri ac synceri, qui pro ratione
 legis diuinæ sine muneribus aut vlllo personarum
 delectu iudicabant, quique illud Comici
 poetæ nesciebant, Aiunt, aio, negant, nego.
 At illos viros sanctos probos & pios odio
 plusquam Vatiniano Israelis principes
 prosequabantur. O quàm graue peccatum
 est odisse eum à quo reprehendimur, &
 omnem respuere correctionem, atque loquẽtem
 integrè ac syncerè abominari: infirmi qui
 medicos salubria consulentes auersantur,
 quomodo sanari possent? Qui hodie rectè
 consulunt, iustè iudicant, & liberè de negotiis
 pronuntiant, ab aulicis præcipuè læsæ
 maiestatis accusantur. Nonne istud est
 odisse in Curia reprehensionem & sincerè
 loquentem abominari? vsque adeo ab
 aulis principum veritas & dicendi
 libertas exulant. Volunt ipsi

esse sacrosancti, omnem prorsus correctionem respuunt, & quoniam omni iudicio se exemptos esse existimant & legibus solutos, imperia in tyrānidem ac effrenam licentiam conuertunt. Longe siquidem grauius & atrocius peccatum iudicatur potentum peccata reprehendere, quam quod illi in leges & Deum ipsum cōmittunt. Hinc pauperum oppressio, qui nouis oneribus, tributis & exactiōibus in dies grauantur, vectigalia iniqua grauiāque simul & vsurā multiplicātur, ex quibus potentes domos exciso atque polito quadratōque lapide sumptuosas & magnificas aedificant, atque vineas optatas & elegantes plantant & conserunt. Sed diu non degēt in his domibus, nec vinearum elegantium vinum bibent, quia tenues depredantur, & munera, vetate lege, accipiunt. Qui ex pauperum oppressione & direptione cœlatas, leuigatas, superbāsque domos, non ad necessitatem tantum, sed ad ornatum & delicias comparatas aedificant, & amœnissimas vineas plantant, earum vsu & commoditate tandem orbabūtur. Prædatores ipsi dicebat Isaias, prædæ sunt exponendi: Quis non videt diuitias, maxime si male partæ fuerunt, vagas & volubi-

*Leu. 26.**Deut. 28.**Isa. 33.*

les esse: dat, cras Hyemstantius quere cibus, quac dissipatum cōfamiliatum peris caretra ætate hanc madi præcpostqua & viole nec illis peres hantur, te, nequersus pmutire: multa imina, & tribuna se præbe mirum Sunt en

les esse? Qui hodie maximis opibus abū-
 dat, cras Hydro & Codro miserior erit.
 Hyemis tēpus ipsis diuitiis non est incon-
 stantius, quas velint, nolint avari, relin-
 quere oportet & sēpius prodigis hæredi-
 bus, qui citò omnia sibi relicta disperdent
 ac dissipabunt. Quod si huiusmodi bono-
 rum copiis male acquisitis velint suarum
 familiarum nomina in filiis & natis nato-
 rum perpetua reddere, contiget ipsos libe-
 ris carere, vel si habuerint, adhuc immatu-
 ra ætate morte præripi. Teneamus igitur
 hanc mercedem repositam esse huiusmo-
 di prædonibus & iniustis raptoribus, vt
 postquam multas diuitias vndiquaque vi
 & violentia corraferint, iis ipsis priuentur,
 nec illis Deus diu frui sinat. Quamuis pau-
 peres hæc iniurias in hoc mūdo pati cog-
 antur, nemine reclamāte nec defenden- *Ecd. 4.*
 te, neque etiam sapiens & intelligens ad-
 uersus potentium violentias & rapinas
 mutire audeat, abundè tamen nouit Deus
 multa ipsorum scelera atque grauiora cri-
 mina, & præcipue cum pauperum ius in
 tribunali acceptis muneribus peruertunt,
 se præbentes iniquos & aduersarios eis ni- *Reg. 16.*
 mirum quorum causa iustissima fuerat.
 Sunt enim Deo intimi animorum recess-

sus explorati, & penetrabilia cordium hu-
 manorum peruia: Pauperes quidē & no-
 tarios fallere possunt, Deus vero falli ne-
 quit. Is ipse est qui vt plurimū aufert pios
 syncerosque tum prophetas ac doctores,
 tum etiam iustos & æquos consiliarios, at-
 que in ipsorum locum parasiti, adultores
 & stulti sufficiuntur, qui seiplos & alios in
 extremum exitium coniciunt. Æquum
 est vt qui sanam doctrinam non sustinent,
 sed iuxta concupiscentias suas coaceruant
 sibi consiliarios & doctores, satisfaciētes
 illorum cupiditatibus, priuentur piis ac
 prudentibus viris; qua pœna grauior, vix
 rebus publicis ac regnis contingere potest,
 quum benedictione rectorum fortunetur
 ciuitas. *Prudens*, inquit, & is qui sapit tam
 periculoso tēpore, quo a deo iniqui sunt &
 corrupti iudices aliq; presertim primarij
 viri tā perditis & deploratis morib⁹, vt nul-
 lam correctionem ferant, *silebit*. Nam se
 lusurum operam videt, si eos monere per-
 gat, quos castigationis & correctionis im-
 patientes & desperatos toties expertus est.
 Non est effundēdus sermo vbi nullus pre-
 statur auditus: neque margaritæ sunt ante
 porcos proiiciendæ. Quæ enim corrigere
 non possumus, patientia & meliorum re-

2. Tim. 4.

Ecl. 32.

Math. 7.

IN
 rum ex
 letāda
 Ad hæc
 cere, qu
 tionibu
 bitur lo
 quod p
 tibus vi
 tas mit
 potentu
 gillaren
 bi viri,
 hemen
 tantum
 lia prin
 ratum, p
 filere qu
 tis disc
 doctore
 ciz aliq
 tim apu
 rium in
 Durum
 quicqu
 exulcer
 poribus
 longe s
 mentia

rum expectatione & æquitate animi toleranda molliendaque consulit Æschylus. Ad hæc cogetur prophetæ & doctores tacere, quia tyrâni eis os obstruent persecutionibus, carceribus & exiliis. Nullus dabitur locus admonitioni aut doctrinæ. Nô quod probet doctorum silētium crescentibus vitiis, quum eam ob causam propheta *Isa. 58.* mitteret, vt ipsi fortiter magnatum & potentum scelera reprehenderent ac suggillarent. Sed fuerūt nonnulli alioqui probi viri, (verumtamen non tãta spiritus vehementia præditi vt prophetæ) qui cum tantum periculum viderēt, nempe crudelia principum edicta, & seculum ita deploratum, prudentia ciuili vtentes maluerunt filere quàm sese tãtis periculis & tam apertis discriminibus obiicere. Malunt etiam doctores improborū & furiosorum audaciæ aliquãdo nonnihil cedere, vbi præsertim apud illos nihil proficitur, sed ministerium in verbi & Dei contumeliam cedit. Durum, ait Oratius, sed leuius fit patiētia quicquid corrigere est nefas. Si nostrum exulceratum tēpus cum hisce malis temporibus cōferatur, vereor ne nostrum alia longe superet. Deus sua bonitate & clementia mortalium obscæcata corda illumi-

net atque coillustret. Cui laus, honor & gloria in secula seculorum. Amen.

Homilia 16.

VERITE bonum & non malum, ut vivatis: & erit Dominus Deus exercituum vobiscum, sicut dixisti. Odite malum & diligite bonum & constituite in porta iudicium: si forte misereatur Dominus Deus exercituum reliquus Ioseph. Propterea haec dicit Dominus Deus exercituum dominator. In omnibus plateis planctus: & in cunctis quae foris sunt, dicitur vae vae, & vocabunt agricolam ad luctum, & ad planctum eos qui sciunt plangere. Et in omnibus vineis erit planctus: quia pertransibis in medio tui, dicit Dominus. Vae desiderantibus diem Domini: ad quid enim vobis? Dies Domini ista, tenebrae & non lux. Quomodo si fugiat vir a facie tenebris, & occurrat ei versus: & ingrediatur domum, & inmitatur manu sua super parietem, & mordeat cum coluber. Nunquid non tenebrae dies Domini & non lux: & caligo & non splendor in eas?

Vis Dominum Deum Opt. Max. accusare posset ac si per illum staret quominus cum ipso post peccatum in gratiam rediremus, quum tota fere scriptura eo spectet ut poenitentiam non vulgare sed singulare remedium, quo cum nobis peccatissimum

IN
facillim
bonis la
tem ta
minatu
fructus
tam pro
Deu to
cum ip
mate &
sus om
prosper
quam su
proph
blicae su
respon
ne obtu
in pron
forum t
iuran d
cuncifi
ree: No
uit in p
tum &
sius pra
vestris
nus est
respon
cura, c

facillime reddimus, quasi magna voce & bonis lateribus suadeat? Postquam per vatem tantas pœnas malè agentibus comminatus esset, modo resipiscentibus, & fructus pœnitentia dignos facientibus, vitam promittit commodissimam, utpote Deū totius boni fontem & seminarium cum ipsis habitaturum; quod ipsi in schismate & superstitionibus perstantes aduersus omnes prophetas reb^o sub Hieroboam prospere succedentibus non minus impie quam superbe iactabant. Solebant enim prophetis deuastationem & totius Reipublicæ subuersionem minantibus proteruè respondere: Quid nos vastationis nomine obtunditis? Nam Deus utique fidelis in promissis suis, qui patribus nostris & ipsorum semini post eos hanc terram iure iurando deuinxit, hostibus profanis incircuncisis vastandam ac diripiendam traderet? Nōne Dominus nos elegit & adoptauit in populum? nōne fœderis archa certum & firmum pignus est sempiternæ ipsius præsentia? Apagete cum istis odiosis vestris clamoribus. Præsto nobis Dominus est, nec alio hinc discedet. Quibus respondet vates, *Quærite bonum perpetua cura, cōstātī assiduoque studio ut viuatis.*

Studete puro & diuino cultui, pietati nauate operam, & idololatriam fugite, vt tanta pericula quæ vobis impendent, euitatis. Ac si diceret: Adest quidē Deus atque fert opem, non his qui spreta veteri & auita religione nouas & excogitatas amplectuntur, sed his potius qui relicta superstitione pietatem colunt, quique digna ac sancta filiorum Dei vocatione opera religiose exercēt. Sancti estote, dicebat, quoniam ego sanctus sum. Et si filij Abrazæ & sanctorum estis, ipsorum opera facite. Sancti quib⁹ vos genitos esse gloriimini, quaesierunt bonum & non malum: Declinauerunt à malo & bonum fecerunt: Desierunt male facere, & bene facere didicerunt. Ex his omnibus apparet inanem eorum gloriationem, qui se iactāt patres sanctos habuisse Apostolos & martyres, atque eorū pietatem & religionem colere, nisi factis ostenderint ac probauerint, nimirū quaerentes bonum, & malum fugientes. Et si enim omnes natura duce bonum appetant, in electione tamen boni hallucinantur plurimi temporalia & præsentia æternis præponentes. Quod enim statim carni adlubet, bonū esse censent, etiamsi Deus aliter sanciat, qui regnum Dei, quod spiri-

*Leui. 11.
Ioan. 8.*

*Psal. 33.
1. Pet. 3.
Isa. 1.*

IN
tale est, a
ponit. O
mortis
antiquio
nobis bo
vt illi sol
lum tam
gis profe
set cum
iam in m
sent, vt v
ti, satis di
opus ad
ter se cor
expetere
duobus d
igitur fet
exhortat
ad emph
ligite bon
nisi & bo
quando
Dominu
amorem
ad cultu
prior leg
quàm vn
colamus

tale est, ante omnia quæredum nobis proponit. *Math. 6.* O quàm magnæ insipientiæ esset, si mortis & vitæ optione proposita mortem antiquiorem eligeremus! Deus interea nobis bonum quærendum proponit, id est ut illi soli inhæreamus atque fidamus, malum tamen nescio qua vitiata natura magis prosequimur. Si vates rem non habuisset cum præfractis & pœnitere nesciis, qui iam in malis ita obduruissent & percalluissent, ut vix ac ne vix quidem possent auerti, satis dixisse videretur, *Quærite bonum, nec opus addere & non malum,* quum ad eò inter se contraria sint, ut quis non posset vnũ expetere, nisi altero reiecto. Quis potest duobus dominis contrariis seruire? *Math. 6.* Cùm igitur fere conclamatũ esset, tamen adhuc exhortationem, verbis parum immutatis, ad emphasim repetit. *Odite malum, & diligite bonum.* Non satis est malum odisse, nisi & bonum diligas & ex animo facias, quandoquidem hilarem datorem diligit Dominus. Sunt qui hoc hemistichium ad *1. Cor. 9.* amorem proximi referunt, præcedēs vero ad cultum diuinũ. Quemadmodum enim prior legis tabula malum deffinit, si alium quàm vnum & verum Deum exercituum colamus, & sic & altera malum etiam esse

Iacobus.

iudicat si iustitiam, æquitatē & fidem volumus. Sic enim inter se cohærēt vt altera sine altera stare non possit, ita vt qui in vno præceptorū peccauerit fiat omnium reus. Nunc ergo vates officium erga proximum (vbique scripturarum amor proximi exigitur) suadet, qui prius erga Deum mandauerat. *Constituite in porta*, id est, in foro *iudicium*. Pro tribunali ius dicturi, iudicate quod rectum est, & æquum. Pauperes nolite opprimere, neque ius pervertere, sed cum æquitate & iure vestra iudicia componite & coaptate. Deturbatum iam atque ex tribunalibus exclusum ius restituite. cuique quod suum est, ex diuinarum legum præscripto, tribuite, vt earatione pericula parata instantiæque euadatis, & Deum qui à verbis exulat, reuertetis, quique vos hostium victores efficiat à quibus vincēdi eratis. *Dominus Deus exercituum*, omnipotens rerum omnium moderator, pro sua genuina bonitate fortassis gratia prosequetur reliquias Ioseph. Forte regni Israelitici reliquiarum miserebitur, earum scilicet quæ post bellum Assyricum adhuc supersunt. Ioseph augendi significationem habet, reliquiæ vero diminutionis & interitus. Populus igitur Israel,

I
qui per E
tatum lig
ginem,
vix reliq
tura elen
sumptis
Assyriis
tum, qui
tuat. Q
his fort
multis fa
rio pœn
ginta tan
aduerter
epus eler
minus D
seph. Ca
re, quibu
loqui sol
difficult
resipisce
ria & ab
gnauiter
sed tatur
sennam
auerter
nam in
gruenti

qui per Ephraim à Ioseph (quod interpretatum significat augmentum) duxerat originem, non amplius diceretur auctus, ac ne vix relictus, nisi Dominus Adonai sua natura clementissimus, vobis pene iam consumptis compatiatur, & res vestras ita ab Assyriis occisas & attritas in pristinum statum, qui felicissimus quondam fuit, restituat. Quamuis hæc dubitandi particula forte fortasse, in scripturis satis frequens multis facessat negotium, quasi Deus scitio pœnitentibus non indulgeat. Septuaginta tamen scripturæ mentem & sensum aduertentes affirmatiue interpretati sunt, *επις ελεησιον ε κωσι*, & c. vt misereatur Dominus Deus omnipotens reliquiarum Ioseph. Cæterum scriptura hominum morte, quibus difficile est veniã dare, de Deo loqui solet, non quod sane ex parte Dei sit difficultas, sed potius hominum, quorum resipiscentia & pœnitentia potest non ferria & absoluta esse. Vult igitur dicere, Nisi gnauiter & strenuè ad Deum confugiatis, sed tãtum frigidè defunctoriè & per transennam, mala quæ vobis impendent, non auertet, sed interea per illum non stabit: nam in potestate vestra est vt à malis ingruentibus securi sitis; vt pote si illa legiti-

mè & iustè deprecari minime neglexeris. Sunt & alij qui recte quidem meo iudicio, illud fortasse appositum esse autumant, quod non satis certū exploratumque esset vt belli Assyriaci imminens periculum euaderēt, tamen si Deus ipsorum peccata deleret, modo serio respiscerēt. Nam etsi Deus verè pœnitentibus peccata condonet, nihilominus temporales aliquādo immittit ærumnas, vt deleto Dauidis adulterio, ipse tamen multa pro puero in extremis laborante passus est. Hac loquendi phrasi Diuus Petrus in Actis Apostolicis vsus est, dum Simoni pœnitentiam suaderet, dicēs, Pœnitentiam itaque age ab hac nequitia tua: & roga Deum, si forte remittatur tibi hæc cogitatio cordis tui. Atqui de iis satis. Textum reliquum nunc prosequamur. *Propterea sic ait Dominus Deus exercituum, ille inquam Dominus scelerū vltor, iustissimus integerrimusque iudex & potentissimus, quem nemo impune vquam contempsit: in omnibus plateis erit plangor, & in omnibus viis, quæ sunt extra domum, id est vbiuis locorum, multo cum gemitu, ex imo pectore ductis suspiriis clamabitur heu heu. Quasi diceret vbique ciuilatus & planctus erit, non intus tantum*

2. Reg. 12.

Act. 8.

IN
domi sed
cerlentq;
etum &
ex sua se
sis, quia
vel etiam
derint, v
Communi
lis hæc ca
omnia lu
Quotqu
iustam sa
Offeretu
di materi
te compo
quaque h
alios ad l
bi inuice
mentent
vmeis qu
frugifera
copiis pe
dam erat
argumen
inquit D
agros, vi
omnia po
grumpet

domi sed maxime per vicos & plateas : accersentq; scilicet urbani, agricolas ad planetum & lessam agendum, quippe quibus ex sua semente nulla est prouentura messis, quia vel agri ab hostibus vastati sunt, vel etiam quod expectationi non responderint, ut pote vitiis à Domino immisissis. Communis erit tum ciuibus tum agricolis hæc calamitas. Urbana & rustica loca omnia luctu gemituque complebuntur. Quotquot igitur lamentandi sunt periti, iustam satis habebunt plangendi causam. Offerretur vndique amplissima lamentandi materia iis qui carmina lugubria ex arte componunt. Itaque accersentur vndique huiusmodi præfici & præficæ, qui alios ad lachrymas concitent. Vndique sibi inuicem occurrent qui plangent & lamententur, singuli ob damna sua. Nam *in vineis quoque*, ut quæ steriles minimúmque frugiferæ futuræ sint, vel potius ab hostiû copiis perdendæ, *planetus erit*, ut vbi quondam erat materia lætitiæ iam sit mœroris argumentum. *Quia transibo per medium tui*, inquit Dominus. Quasi diceret, per tuos agros, vineas, omnia denique tua transibo, omnia peruastans & perdens, ut nihil integrum permaneat, veluti per terrâ Ægypti *Exod. 12*

quum nocte omnia primogenita percussit.
 De omnibus qui iniquè egerunt pœnas sum-
 ptus sum. Ex iis perspicere licet, quid-
 nam maneat illos, qui toties per verbum
 Dei admoniti non resipiscunt, quique ma-
 lum potius quàm bonum quærentes salu-
 taria consilia spernunt. Ipsi sane experti
 sunt luctum non priuatũ solum, sed etiam
 solemnem, nec in urbibus tantum, verum
 etiam ruri in agris & vineis, & in locis præ-
 cipuè in quæ ciues animi gratia conuenire
 solent, vt vbi vox lætitiæ antea sonuerat ibi
 plangor & luctus audiretur. Hæc calami-
 tates omnes per Assyrios non multis ab-
 hinc annis immisit Iehoua Deus exerci-
 tum Dominator. Tot Dei nomina seu
 epitheta (ex quibus primum ineffabile
 est, duo vero vltima diuinarum virtutum
 notationes significat) vates congescit, vt
 terrorem Israelitis incuteret, & vt magni-
 tudinem & omnipotentiam ipsi perpen-
 derent, illius inquam, quam sæpissime of-
 fenderet, & ad quem per veram & seriam
 pœnitentiam redire iubentur. Si malorum
 calamitatem in nouissimi iudicij die, quo
 vnusquisque rationem accepti & expensis
 redditurus est, nobiscum frequentissime
 expendere, ad pœnitentiam serio am-

plectend
 accinger
 de præf
 uertere
 quàm an
 spiritu ad
 insectatu
 cui sunt,
 optatis v
 tem veni
 Non erit
 dies, vt p
 ratum pl
 designan
 partis in
 dentes, p
 nuntiant
 Domini
 Veniant
 aliis repe
 clade pe
 mini (qu
 exerit, p
 ceretur,
 cap. Ag
 omnium
 quali D
 & hæc

plectendam nos diligentius & ardentius
 accingeremus, sicque diem Domini, quo
 de præfractis vindictã sumet, mature præ-
 uerteremus, quem quidẽ non minus stulte
 quàm arroganter desiderarunt hæretico
 spiritu acti Israelitæ, quos mire vates hîc
 insectatur. *Væ iis qui de die Domini tam se-
 curi sunt, vt eum desiderent.* Quorsum eum
 optatis vel ridêtes? Cur hoc vobis in men-
 tem venit? Vnde vos hæc libido incessit?
 Non erit vobis lætus, prosper & iucundus
 dies, vt putatis, imo miseriarum & calami-
 tatum plenus futurus est, quę per tenebras
 designantur. Ex victoriis sub Hieroboam
 partis insolentiores facti, vitibus suis fi-
 dentes, prophetis Assyrios venturos præ-
 nuntiantibus inculcabant, Veniet hic dies
 Domini quem perpetuo in ore habetis:
 Veniant hostes nostri, triumphos vt de
 aliis reportabimus eosque eadẽ qua alios
 clade percellamus. Cum enim dies Do-
 mini (quo ipse singulariter potẽtiam suam
 exerit, pœnas de impiis sumens) illis obii-
 ceretur, dicebãt illud quod habetur Isa. 7.
 cap. Age veniat, acceleret opus suum. Sic
 omnium prophetarum minas irridentes,
 quali Dominus nũquam populum suum
 & hæreditatem gentibus in prædam esset

Hier. 7.

traditurus. In hunc modum Iudæi templo confidentes occinebāt apud Hieremiam, Templum Domini, templum Domini. Templo suo parceret, illud violari nūquam patietur. Interea alij in varietate ac diffensione cōstituti atque à veræ religionis societate alieni erant, vtrique verò perditissimè viuebant. Et quid aliud est desiderare diem Domini, quàm peccatis & sceleribus illum accelerare? Diem Domini acceleramus, quum nec ad pœnitentiam inducimur, emēdationem & correctionem in dies prōrogātes. Sunt qui & alium sensum eruunt, inter quos est Diuus Hieronimus, nimirum, quasi diem captiuitatis optarent, vt post illā fruerentur bonis quæ promittebat Dominus per prophetas: ac si nihil esset captiuitas, præ bonorum, quæ promittebantur postea futura, amplitudine. Ad duas tribus hæc aptari possunt, quæ decem perditas summopere cupiebant, quas potius emēdatas & seruatas exoptare oportebat. Sunt qui vellent in schismate constitutos ad interneccionem deletos esse, sed nesciunt cuius spiritus sint, qui mala proximis desiderant, & eos funditus perditos cupiunt. Satius esset Deum Opt. Max. precari vt ad communem concordiam

Luc. 9.

diam i
despera
aduen
hoc est
cupieb
potius
& erun
citur, v
lis sit ill
& teme
isti. Na
to defie
do si qu
metu lo
Hoc est
gerit, e
cidat: V
piens v
inquar
se iam
piat, &
morde
& mul
tos ani
sustinu
restaur
si vis ex
homin

diam

diam ipsos reuocare dignaretur. Solent & desperabūdi prę nimis afflictionibus diem aduentus Domini summis optare votis, hoc est mortē, non fidei spiritu, vt ille qui cupiebat dissolui & esse cum Christo, sed *philip. 1.* potius desperationis animo, ac miseriarū & erumnarum pondere pressi, quibus dicitur, *Væ desiderātibz diem Domini.* Si qualis sit ille dies apprime scirēt, non ita facile & temerē ipsum optarent, quicumque sint isti. Nam talis ille dies Domini, cuius tanto desiderio tenebatur, est futurus, quomodo si quis fugiat à conspectu leonis, id est metu leonis, & occurrat ei sæuiens vrsus. Hoc est vbi se putet, leonem quum effugerit, euasisse & in tuto esse, in vrsum incidat: Vt dici solet, incidit in Scyllam cupiens vitare Charybdim: quemadmodum inquam vbi quis euaserit vrsum, putans se iam extra periculum, domum sese recipiat, & manū suam applicet parieti, atque mordeat eum serpens. Ita Dominus varios & multos modos tenet, quibus in sceleratos animaduertat. Nam si bellum vnum sustinuerint & hostis vnus discedat, statim restaurabitur bellum à nouo hoste; Quod si vis externa non grassetur, eiusdem regni homines intestinis malis sese conficient,

vel fame media aut peste interficientur.
 Nonne igitur tenebrosus atque calamito-
 sus est dies Domini minimeque lucidus
 aut iucūdus? Ille erit omnis splendoris ex-
 pers, ne tantillo quidē fulgore conspicuus,
 id est plane teter, miser & horridus, tristis
 & calamitosus, nil in eo leti & iucundi. Et
 iis liquido perspicimus eos qui in peccatis
 perstare volunt, non posse iudicia Domi-
 ni effugere, quocumque sese recipiant. Mi-
 ferrimi Iudæi Nabuchodonosorem leo-
 nem putātes euasisse, in Assuerum vsurum,
 qui sub Haman Iudæis primum fuit infes-
 tissimus, prolapsi sunt ac impegerūt. Vbi
 vero ipsi putabant sese iam tutos, & velut
 manus lassas ac fessa membra in templo
 vt domi reclinare cogitabāt, aduersus An-
 tiochum serpentem colluctari necesse ha-
 buerunt. Ecclesia primēua putans euasisse
 tyrānorum persecutiones, in sectarum au-
 tores incidit, qui tyrannis multo nocentio-
 res extitere. Nos vero à calce in carbona-
 riam collapsi sumus (vt ab Appelle ad
 Marcionem dicebat Tertulianus) id est
 Luthero ad Calvinum virorum omnium
 impudentissimum. Deus pater clemen-
 tissimus ab huiusmodi peste per Chri-
 stum filium suum nos liberet: Cui laus, ho-

non respici-
 rum, &
 tur quasi
 tie. Num
 deserto q
 tabernac
 vestros
 fecistis v
 re vos fac
 exercitum

salute f
 perat?
 atque n
 & præf
 me vti

nor & gloria in secula seculorum.

Amen.

Homilia 17.

 QUI & proieci festiuitates vestras, & non capiam odorem cœtuum vestrorum. Quod si mihi obtuleritis holocaustomata, & munera vestra non suscipiam, & vota pinguium vestrorum non respiciam. Aufer à me tumultum carminum tuorum, & canticum lyre tue non audiam. Et reuelabatur quasi aqua iudicium, & iustitia quasi torrens fortis. Nunquid hostias & sacrificia obtulistis mihi in deserto quadraginta annis domus Israel? Et portastis tabernaculum Moloch vestro, & imaginem idolorum vestrorum: sydus Dei vestri Rempham? figuras quas fecistis vobis adorare eas: que fecistis vobis. Et migrare vos faciam trans Damascum, dicit Dominus, Deus exercituum nomen eius.

 VIS satis mirari posset, viri Christiani, Deum odio habere & reiicere ea, quæ prius in procuranda hominû salute sanctè instituerat, ac strictè præceperat? Tanti ne potest mortalium malitia atque nequitia, vt quæ sua natura optima & præstantissima & ad felicitatem maxime vtilia sunt, quia à vero & summo Deo

instituta, mala, reiectitia & inutilia fiant?
 Nemo profecto ignorare potest, si à limine
 sacros libros salutauerit, festa sacrificiâque
 à iactis etiam mundi fundamentis, à Deo
 Opt. Max. fuisse piè ac sanctè sanxita, & à
 piis viris religiose curata & obseruata. Si-
 mulatque primus homo conditus est, lege
 cautum fuit vt sabbatum ipse sanctifica-
 ret. Abel ad cuius munera respexit Domi-
 nus, sanctè & purè sicut à patre edoctus
 fuerat sacrificiis numen coluit. Odoratus
 est Dominus odorem suauitatis sacrificij,
 quod Noë purè castèque obtulerat. Mel-
 chisedec summi Dei sacerdos, in quo sa-
 crificij dominici sacramentum præfigura-
 tum videmus, & cuius frequenter memi-
 nit scriptura, sacrificium Deo patri in gra-
 tiarum actionem obtulisse legimus. Ne-
 mo nescit in lege Mosis multa & varia in-
 stituta fuisse sacrificia, quibus Dominus
 Deus Aaronem eiusque filios & nepotes
 & non alios præfecit. Festa etiam & so-
 lemnitates vltra sabbatum indicebantur,
 vt solemnes illi dies festi ter singulis annis
 celebrari soliti, quos violare grâde vtique
 nefas fuit. Noster vates interea docet illa
 omnia fastidire ac odio prosequi, quia nec
 interior animi religio nec morum integri-

Gen. 4.

Gen. 8.

Deut. 16.

I
 tas cum
 bat. O
 odio p
 loco p
 solemn
 vestra
 quem
 crificia
 facio. C
 ror, qu
 iri puta
 fuerint
 tentia,
 Non su
 qui ita
 tria &
 Catho
 tria su
 quiden
 bus, &
 quam
 exprob
 uerfa r
 reicit
 nem, s
 tus eti
 tionem
 sanguis

tas cum iis consentiebat neque concine-
 bat. *Odi & proieci* siue reprobauit, id est
 odio prosequor & auersor (nam præteritis
 loco præsentium passim vtuntur Hebræi)
solemnitates vestras, neque adorabor festa
 vestra vel cœtus vestros, id est suffitum,
 quem in cœtibus vestris adoletis, & sa-
 crificia quæ in illis offerre soletis, non ol-
 facio. Quasi diceret, ista externa nihil mo-
 ror, quibus me promissum delinictumque
 iri putatis, & si à me instituta & præcepta
 fuerint, nisi adiuncta sit fides, pietas, pœni-
 tentia, vitæque integritas atque synceritas.
 Non sunt hæc mihi de manu vestra grata,
 qui ita impij sitis, quique à religione pa-
 tria & auita impiè defecistis, & ab Ecclesia
 Catholica ad sectas, quæ species idolola-
 triæ sunt, temere transuolastis. Non me
 quidem latet talia Isaiam duabus tribu-
 bus, & Dauidem vniuerso populo prius-
 quam schisma interuenisset, obiicere &
 exprobrare, sed videtur tamen alia & di-
 uersa ratione. Nam quum Dominus Deus
 reiecit apud illos victimarum multitudi-
 nem, sabbatum & solemnes alios dies, cœ-
 tus etiam & preces quæ in illis fiebant, ra-
 tionem addit: Manus enim vestræ, inquit *Isa. I.*
 sanguine extillant ac plenæ sunt. Voluit

HOMILIA 17.

tantum cum Dauide Isaias Deum non
 his placari externis si vita non emendatur
 ac corrigatur, vt in sequētibz planius de-
 monstrat. Non tamen absolute ceremo-
 nias, ritus & denique vniuersum cultum
 qui in Ecclesia Hierosolymis orthodoxe
 fiebat, damnat, vt Amos noster decem tri-
 buum alios cultus extraneos veteribus ce-
 remoniis admixtos, quos omnino auerfa-
 tur, tum quia contra Dei præceptum, tum
 quia in schismate & extra Ecclesiam fie-
 bant. Tantum abest vt huiuscemodi Deus
 delectetur ac placetur, quia sine charitate
 fiunt, imo vero magis ac magis irritatur.
 Fateor equidem, Deum tum in Ecclesia
 tum alibi coli posse, sed cultus ille non ei
 gratus est nisi in Ecclesia, vt Diuus Augu-
 stinus contra Creseruium grammaticum
 Donastitam probè disputat, Vnus Deus,
 inquit, vna fides, vnum baptisma, vna in-
 corrupta Ecclesia Catholica: non in qua
 sola Deus vnus colitur, sed in qua sola
 vnus Deus pie colitur: nec in qua sola fi-
 des retinetur, sed in qua sola vna fides cum
 charitate retinetur: nec in qua sola vnus
 baptismus habetur, sed in qua sola vnus
 baptismus salubriter habetur. Quæ sacri-
 ficia, inquit Diuus martyr Cyprianus schif-

matico
 emuli
 stum,
 extra
 les etia
 minis,
 inexpi
 nec pa
 potest
 perue
 tura el
 quilib
 tus, fe
 simiar
 auerfa
 Encra
 simula
 execra
 tuam
 Quid
 tarius
 iuniis
 cui ve
 Eccle
 cibus
 tuntu
 natur
 hit ad

maticos alloquens, celebrare se credunt æmuli sacerdotum? an secum esse Christum, cum collecti fuerint opinantur, quia extra Ecclesiam Christi colliguntur: Tales etiam si occisi fuerint in cōfessione nominis, macula ista nec sanguine abluitur inexpiabilis & grauis culpa discordiæ, nec passione purgatur. Esse martyr non potest qui in Ecclesia non est: ad regnum peruenire non poterit, qui eam quæ regnatura est, dereliquit. Ex quibus cognoscere quilibet nostrum potest, hæreticorum cœtus, festa, preces, ieiunia, & quicquid sacri, simiarū more hæ pestes æmulatur, Deum auersari. Verbi gratia, in medium afferam Encratarum cōfictum cœlibatum atque simulatam continentiam, Montanistarum execranda ieiunia, Manicheorum perpetuam à cibus supersticiosam abstinentiam. Quid dicam de Hugnosticorum voluntariis vel prædicantium iussu assumptis ieiuniis, contempta Ecclesiæ consuetudine cui veritas suffragatur: Omnia ista in odiū Ecclesiæ conficta quæ in speciem simplicibus (quorum simplicitate peruersè abutuntur) apparent bona, reicit & abominatur Dominus. Hoc nos in summam trahit admirationem, ad quid noui religionis

instauratores & restitutores, si Deo placent,
 qui ad riuum vsque sanctorum Apostolorum
 & Apostolicorum virorum traditiones
 detestantur & abominantur, nouas sar-
 cinas pauperulae turbae delusae imponunt.
 Mauult Hugnotica secula mandata & tra-
 ditiones recentes impostorum seruare,
 quam Ecclesiae Catholicae veritatis colu-
 nae vetustissimos Canones & inueterata
 Decreta. Huiusmodi praedicantium in-
 uenta non Dei sunt, quemadmodum ex-
 probrat Amos suae aetatis apostatis. *Proieci
 festiuitates vestras*, coetus vestri non sunt mi-
 hi grati. Emphaticè dicit festa vestra, coe-
 tus vestros, vel ut Graeci habent *παινησεις*
 vulgò collectas vocat. Quasi diceret, Haec
 mea non sunt, etsi olim à me instituta, sed
 vestra, quum ea prophanetis, idolis po-
 tius quam mihi seruiendo, & meris nugis
 quam veritati. *Neque holocausta*, quae pro-
 totius populi peccatis offerebantur & in
 solidum cremabantur, *accipiam*, neque vo-
 ta. Hebraicè habetur pacifica, supple sacrificia
 pinguium vestrorum, quae pro pace, id
 est salute & prosperitate obtinenda vel
 optata offerebantur, vultu placido & be-
 nigno aspiciam, quod nudè & ieiunè, alio
 etiam sine, quam ipse praescripserim, & in

I
 schism
 nis ex
 vt pro
 vaum
 gione
 mone
 & reco
 fuerat
 gratitu
 cultu
 idolis
 valde
 omniu
 occup
 charit
 taban
 officio
 de, spi
 intere
 tia, de
 ne gry
 nus ga
 tore p
 nem l
 igitur
 rum c
 tis mu
 me, in

schismate illa obruleritis: Deus enim omnis externi cultus eum finem esse voluit, ut promissi Saluatoris typos præferret, & vnumquæque sui officij tam in fide & religione quàm totius vitæ conuersatione admoneret. Cæterũ sacrificia gratiam etiam & reconciliationem significãtia iniuncta fuerant in exercitium populi, ut his suam gratitudinem testarẽtur, & ut ab idolorum cultu auocarentur, ut quæ alioqui forsã idolis erant oblaturi, ad quorum cultum valde proni erant. Israelitæ vero istorum omnium immemores nudis ceremoniis occupabantur, atque his Deo sine fide & charitate satisfieri, & peccata expiari putabant. Sunt & multi in Ecclesia qui suo officio probe functos arbitrantur, si sine fide, spiritu & deuotione sacris interfuerint: interea de vera, seria & sincera pœnitentia, de charitate erga Deum & proximum negry quidem cogitantes, quum Dominus Luc. 15. gaudiũ Angelis esse super vno peccatore pœnitentiam agente, & Apostolus finem legis charitatem esse doceant. Hæc 1. Tim. I. igitur omnia fastidit Dominus, ut & ipsorum cantica, quæ vel ore vel instrumentis musicis à Leuitis canebantur. *Aufer à me, inquit, tumultum vel strepitum cantico-*

HOMILIA 17.

rum tuorum, qui mihi peregrinè molestus est
 ut asinorum clamor delicatis auribus esse
 solet. Aufer à me multitudinem carmi-
 num tuorum: nam cantica vel concentum
 & psalmodiam nabliorum tuorum, a scau-
 larum & organorum vestrorum non au-
 diam. Quatuor millia cantorum tempore
 Dauidis extiterè, quos ipse in viginti
 quatuor classes distribuit. Is enim ordo
 gratus Deo tandiu fuit, quandiu in Eccle-
 sia purè & syncerè ipsi seruièrint, quum ve-
 ro à fide, pietate & auita religione defece-
 runt, non pluris canticorum & psalmorum
 strepitum fecit, quàm suis grunitum fa-
 ceremus. Tantundem dicemus de hære-
 ticorum psalmis rithmicis, quos Gallicè
 mixtim mulieres cantus auide, peræquè ac
 viri in suis synagogis decantare, ne dicam
 rudere solent. Hic mos patrius hæreticæ
 prauitatis utique fuit, cantiones satis ac-
 commodas ad simplicium aures demul-
 cendas componere, ut in libro de carne
 Christi notat Tertulianus, cuius verba lu-
 bens profero. Remissis psalmis, inquit, Va-
 lentini, quos magna impudètia, quasi ido-
 nei alicuius autoris interferit, ad vnâ iam
 lineam congressionem dirigamus. Diuus
 Ambrosius, Prudentius, Sedulius & Chri-

1. Para. 24.

soston
 Apoft
 rentu
 hymn
 in hoc
 Psalm
 tempo
 stissim
 dium
 Loqu
 ticus sp
 cordil
 lamus
 ceret
 autem
 ad Tr
 norum
 caneb
 olim p
 cris fo
 stica n
 fistula
 pides
 tes C
 deles
 fariè
 quæ c
 terino

solum ad Christianos retinendos ne in
 Apostatarum congregationes proficisce-
 rentur cantus syrenum dulcedine illecti,
 hymnos confecere, qui in Ecclesia vsque
 in hodiernum diem orthodoxè canuntur.
 Psalmorum, canticorum & hymnorum
 temperatus vsus inter Christianos vetu-
 stissimus est, ad incendendum pietatis stu-
 dium commodissimus. Vnde Apostolus,
 Loquētes vobismetipsis in psalmis, & can- *Ephes. 5.*
 tibus spiritualibus, cantātes & psallentes in
 cordibus vestris Domino. Sed spiritu psal- *I. Cor. 14.*
 lamus & mente, alioqui Deus nobis obii-
 ceret, Populus hic labiis me honorat, cor *Psal. 29.*
 autem illius longe est à me. Plinius iunior
 ad Traianū de Christianis scribens, hym-
 norum quos ipsi in cœtibus antelucanis
 canebant, latius meminit. Organis etiam
 olim populum ad pietatem excitare in sa-
 cris solēnioribus solebamus, Sed Hugno-
 stica rabies ex plumbo & stanno quibus
 fistulæ conflatae erant, catapultarum la-
 pides & globos conflauerunt, vt sacerdo-
 tes Catholicos, & regis Christianissimi fi-
 deles subditos, absque vlla iuris forma ne-
 fariè trucidarent. Atque canticorum loco
 quæ concinnè organis cantabantur, adul-
 terinos & recens inuentos cantus suppo-

HOMILIA 17.

fuerunt, qui Deo nauseam moueant uerius, quàm ipsum demulceant. Quapropter eis illud, quod Amos Israelitis occinamus: *Decurrat, uoluitur & delabatur sicut aqua, iudicium, & iustitia tanquam torrentis uehemens.* Iudicij nomine politicas omnes, iustitiæ uero ethicas uirtutes intelligere possumus. Quasi diceret, Si rem gratam mihi facere uelitis, in hoc toti incubite, ut quod æquum & bonum est, profluat, abundet ac diffundatur instar aquæ. Facite ut æquitas torrentis in morem errumpat, ut latissimè pateat iuris dictio, & omnibus ius reddatis. Si hæc omnia externis iunxeritis ad Ecclesiæ unitatem redeundo, me haud dubie pacatum ac reconciliatum reddetis. Si uero aliter feceritis, uniuersa illa externa abdicabo, uosque strenuè iudicabo, ita ut iudicia mea aquarum impetui & torrentum ui, cui nemo obsistere potest, recte comparentur. Patebit omnibus iudicium meum iustum in te. Ut enim aqua quod prius texerat, delabendo nudat, & patere facit omnium oculis; sic iudicium Dei, ait Hieronimus, atque iustitia quæ de suo quondam populo iudicauit, patet omnibus & feretur instar torrentis fortissimi. Quicquid arripuerit, secum trahit, & sibi

obfiste
ni me
nisi fi
facere
quom
absqu
rim be
vos be
oblatio
annos
tius, q
ximur
non si
nunqu
ex leg
do De
te Sin
culi o
princi
nis &
nond
ditate
rum r
nullo
singul
quæ de
danti
per so

obstiteret non patitur. ne autem arbitremini me sacrificia vestra sine piis moribus, & nisi fiant candido & sincero animo, tanti facere, imo vero vobis in mentem veniat quomodo quadraginta annis in deserto absque sacrificiis vos deffenderim, aliter benignissime, ac summa & plurima in vos beneficia contulerim. *An sacrificia & oblationes mihi quadraginta illos in solitudine annos obtulistis*, atque per eas placuistis potius, quam pietate & beneficentia in proximum? vocique meæ obediendo? Hæc non sic intelligenda sunt, ac si in deserto nunquam sacrificauerint, quãdoquidem ex lege oppositum constat; vt pote quando Dominus cum illis fœdus iniit in monte Sinai. In dedicatione quoque tabernaculi oblatę sunt victime à singulis tribuum principibus; & alias vt in vnctione Aaronis & eius filiorum sacerdotio. Sed quod nondum in deserto propter eius incommoditatem esset stata & ordinaria sacrificiorum ratio, & quia quod paucum est, pro nullo habetur. Item sacrificandi libertas singulis permittebatur vt pteorant, & quãdo eis licuit per carniū & vini abundantiam, quibus destituebantur quando per solitudinis vastitatem errare cœperūt.

Exod. 24.

N^{um.} 7.

HOMILIA 17.

Virtus autem & pias vbique exerceri iubetur. Doctissimus ille noster Hieronimus vim facit in pronomine mihi, quasi diceret vates, Non mihi in deserto sacrificia obtulistis, sed idolis vestris: quò Diuus Lucas Actor, 7. respexisse videtur. Vix ac ne vix quidem Israelitæ retineri potuerunt in vero ac sincero Dei cultu, sed superstitionibus nunquam non fuerunt addicti, etiam in desertis, vbi fame, siti que ita premebatur, vt singulis horis in cælum respicere debuissent. *Nam sustulistis*, inquit, *Sicut h regem vestrum*, vel umbraculū, *exivit* regis vestri, idoli, quod eximium inter cætera habuistis; cui inter reliqua cæli alstra primas datis. In pompa, loco arcæ dominicæ, humeris vestris tulistis: Et Chion (Saturnum aliqui putant) id est typum simulachrorum vestrorum: quasi dicat, simulachra vestra efficta, & pulchrè coapta ac adornata. Portastis, inquam, sidus Dei vestri, quem fecistis vobis, id est simulachrum sideris, quod pro Deo vobis fuit. Diuus Hieronimus hîc כוכב stellam exponit Luciferum, quam Sarraceni adorabant, alij Venerem, Hebræi modo Mercurium hoc nomine appellât. Quamuis hæc de Iudæis qui omni animi virtute omniq;

pietate
rum c
tantes
mus e
vnum
doctri
centiu
aureo
proph
nobis
7. in ci
Hebra
lxx. tet
terdu
ter alie
saluus
viri fan
sunt, n
nume
qua ha
subtex
tabo v
Assyri
vnde r
spes a
nis &
qua fa
tio, si

pietate profligata, siderum ac simulachro-
 rum cultum admiserāt, suis regibus assen-
 tantes, intelligantur: vult tamen Hieroni-
 mus ea referamus ad hæreticos, qui non
 vnum colunt idolum, sed pro varietate
 doctrinæ diuersos adorant Deos. Vt Vin-
 centius Lyrinensis illis exprobrat in illo
 aureo libello, quem inscripsit aduersus
 prophanas hæreticorū nouitates. Interea
 nobis nō facestat negotium, si Lucas Act.
 7. in citando hoc loco parum discrepet ab
 Hebræa veritate, quando Græcis scribens
 lxx. testimonio sit vsus, nōnulla tamen in-
 terdum aliter immutans, vt dum memori-
 ter aliquid citatur interim accidit, sensus
 saluus & integer manet: quod satis est, quia
 viri sancti & Apostoli hunc solum sequuti
 sunt, non alligati verbulis aut syllabarum
 numero. Sed perorationem audiamus, in
 qua hanc quæ sequitur pœnā subdit atque
 subtexit. *Hac de causa protrudam & depor-
 tabo vos longe quidem ultra Damascum, in
 Assyriam, in vrbes Medorū & Persarum,*
 vnde nulla in vestram regionem redeundi
 spes affulgeat. Hactenus cum Damasce-
 nis & Syris vicina & finitima regione, à
 qua facilis futura erat in patriam restituti-
 o, si quando abducerentur, bellum ges-

serant: nunc vero maius illis grauiusque
minatur exiliū, videlicet vltra Damascū.
Itaque pro his tot & tantis sceleribus &
impietate vestra abducemini captiui trās
Babylonem, vt protomartyr Stephanus
ad sensum respiciens, dicit. Nam nonnul-
li in Mediam & Persidem, quæ sunt vltra
Babylonem deportati sunt. Vel longius sa-
ne relegabimini quàm Damasceni, quum
illi in Cyrenem, vos vero vltra Babylonē
in vrbes Mediæ sitis migraturi. Quod vt
ne de meo cerebro enatum putetis som-
nium, scitote sic dixisse Dominum, cui no-
men est Dominus Deus exercituum. Quasi di-
ceret: Qui moderator est illorum exerci-
tuum cœlestium quos vos adoratis, illi ipsi
subsunt ei, & eius imperiū supra se agno-
scunt. Cur ergo non Dominum potius
quàm ministros adoratis? Cur ad simula-
chra muta conuertimini? Deum potius
cœli & terræ autorem colite, alioqui vltra
Damascum, quem inexpugnabilem fini-
gitis, & in illa tanquam in tranquillo nido
delitescere putetis, ipse vos relegabit.
Deum illum verum ambabus vlnis (vt in
proverbio est), & ex animo cum sincera
pœnitentia humiliter & demissè ample-
ctamur, eique per Filium supplicemus:

Cui

Act. 7.

I
Cui lac-
rum.

Emash m
rum, nan
minus cor
diem mal
dormitis
vestrie: Q
medio ar
David, p
cinum in
hil patieb
nunc mig
retur fact

nis mo
fuere S

Cui laus, honor & gloria in secula seculorum. Amen.

Homilia 18.

VE vobis qui opulenti estis in Sion, & confiditis in monte Samaria: Optimates capita populorum, ingredientibus prompatice domum Israel. Transite in Chalanne, & videte, & ite inde in Emath magnam: & descendite in Geth Palaestinarum, nam meliora quoque regna horum, si latior terminus eorum termino vestro est. Qui separati estis in diem malum, & appropinquatis solio iniquitatis. Qui dormitis in cubilibus eburneis, & lasciuitis in stratis vestris: Qui comeditis agnum de grege, & vitulos de medio armenti. Qui canitis ad vocem psalterij, sicut Dauid, putauerunt se habere vasa cantici bibentes vinum in phialis, & optimo vnguento delibuti: & nihil patiebantur super contritione Ioseph. Quapropter nunc migrabunt in capite transmigrantium & aufertur factio lasciuientium.

VI vitam summo degunt in otio, & securitate diuitiisque fruuntur, interea neque pauperum & afflictorum calamitatibus, neque miserorum ærurnis mouentur nec indolescunt, quales fuere Sionis ac Samariæ incolæ, diuinæ

HOMILIA 18.

maledictioni obnoxij sunt, ita vt iuste & merito istis omnibus carere mereantur, quia victorum ac si victi fuissent non sunt recordati. Illud est quod vates vtriusq; regni metropolitanis secure agentibus, dum maximam decem tribuum partem iam in captiuitatem abductam conspicerent, exprobrat. *Vae quietis in Sion, & confidentibus in monte Samariae.* Samaritanorum optimates & eorum qui Hierusalem ciuitatem munitissimam incolerant, quum viderent res populi atteri, vatum minis & praedictionibus contemptis, à communi lætitia non cessabant, imo vero plus solito, ac si flagellorum Dei forent expertes, luxui vacabant, id est deliciis & voluptatibus dabant operam, quasi pauperum miseris locupletarentur ac ornarentur. Idem sane nos sæpissimè experimur, si bello aut fame aliquod regnum prematur, diuites hinc ansam corripunt expilandi pauperes ac diripiendi, quia iniquas conditiones subire coguntur, vt & tributa extraordinaria tempore belli militibus pandant, vitamque pauperrimam tueantur & defendant. Interea ipsi diuites otiantur atque stultè securi ac confidentes in diuitiis & locis munitioribus, Dei minas impiè con-

IN

temnun
nis & S
stultan
pens. Va
bus, id e
Hierose
securis &
tibus in
cent de
scilicet e
regni If
Hierose
Iuda. V
omniur
rimi. V
lis dele
culiarer
uenistis
pulis in
optima
sistis. S
gratitue
& tant
melior
minis in
tam pra
abuteb
pte pote

remnunt. Vates igitur hac oratione Sionis & Samariæ primores arguit, ipsorum stultam securitatē, luxum & delicias carpens. Væ quietē in monte Sionis agentibus, id est in regno Iuda, cuius metropolis Hierosolyma, vbi arx Sionis : Væ inquam securis & summo otio ac felicitate fouentibus in Sione, & qui fidunt atque sibi placent de monte Samariæ, in munitionibus scilicet eius. Hęc enim vltima inter vrbes regni Israelitici capta est ; sicut & Sion arx Hierosolymæ postrema inter vrbes regni Iuda. Vos nominati, celebrati, insignes & omnium gentium primitiæ, id est celeberrimi. Vos inquam, quos præ cæteris populis delegit Dominus in populum sibi peculiarem, ad eos montes vel eas gentes deuenistis domus Israel. Septem tandem populis inde pulsis, in eorum agros, opes & optima quæque quæ habuerant, intromissistis. Summam vtriusque regni taxat ingratitude. Decebat enim eos pro tot & tantis beneficiis Deo magis gratos esse, melioresque reddi ac diligentiores ad numinis in se bonitatem considerandam, vbi tam præclaris donis ad securitatem ipsi abutebantur. Dei virtute verius quàm sua præpotentia ac robore in has regiones op-

pulentissimas peruenerant, ad quid ergo
 potentes & diuites hanc diuinam bonita-
 tem non agnoscunt? Væ iis diuitibus qui
 omni studio terrena quærunt, nihil de re-
 gno Dei & pauperibus curantes. Hanc
 Epicureorum, Ede, bibe, post mortem nulla
 voluptas, & illam impiam ac inhumanam
 & plane Cyclopicam Plauti sententiam in
 ore semper habentes. De mendico male
 merentur, qui ei dat quod edat, aut quod
 bibat: nam & illud quod dat perdit, & illi
 producit vitam ad miseriam. Sed quanto
 bone Deus & diuinius & coimus hoc est
 ut Græci loquuntur *φιλοφρονέστερον* & huma-
 nius, hoc est *φιλανθρωπότερον*, Basilius Magn^s
 in oratione de Eleemosina: Longe, inquit,
 præstabilius antiquiusque est innumere
 proles patrem concelebrari quàm infinitis
 nummis aureis loculos refertos expletosq;
 possidere, &c. Non quod diuitiæ malæ
 sint, modo ut par est, ipsis utamur. Sunt
 profecto qui multa possident, illis tamen
 toto corde abrenuntiant, & pauperes spi-
 ritu à Christo vocitantur. Maxime vereor
 ne væ istud interminetur Catholicæ reli-
 gionis, & Protestantium primoribus, qui
 se fidèles rapinis, quas bellorum ciuiliū
 temporibus, prætextu religionis suscepto-

Math. 5.

rum, ac
 securi la
 nec pac
 dunt. C
 prophet
 ad salute
 saluabit
 neplacit
 Væ his
 auxiliu
 fiducian
 Nulla si
 iudicio
 sum eru
 Chaldæ
 labantu
 tibus ob
 debebat
 illis sese
 tus didic
 possint.
 apud G
 & patric
 tati. In
 familiar
 & Rom
 xandri,
 nis vicio

rum, accumularunt, in locis munitioribus securi latitantes deliciis & luxu diffluunt, nec pauperum miseras vlllo modo attendunt. Carnalis confidentia & securitas à prophetis vbique damnatur. Fallax equus ad salutem, in abundantia virtutis sue non saluabitur. Non in tibiis & tacertis viri beneplacitum est Domino. Et apud Isaiam: Væ his qui descendunt in Ægyptum ad auxilium, in equis sperantes, & habentes fiduciam super quadrigis, quia multe sunt. Nulla siquidem potentia, nullum robur in iudicio Dei stare potest. Sunt qui hūc sensum eruunt, nimirum Rabi Selemo & Chaldæus paraphrastes: Iudæi qui appellabantur primitiæ Gentium, quique Gentibus ob felicitatem nequaquam inuidere debebant, venerunt ad illas Gentes, id est illis sese adiunxerunt, eorum mores & ritus didicerunt, ita vt inter Gentes censi possint. Sibi liberis que nomina qualia erāt apud Gentes imponunt iam biblicorum & patriorum auctorūque nominum peracti. In posterioribus temporibus Iudæis familiare fuit, sibi Gentium, vt Græcorum & Romanorum nomina assumere, vt Alexandri, Aristobuli, &c. quod & Christianis vitio verti potest. Nam paganorum &

Psal. 32.

Isa. 31.

HOMILIA 18.

Gentium nomina, potius quàm Apostolorum vel martyrum suis liberis induunt. Theodoretæ ætate, vt ipse scribit in sermone de martyribus, Christiani martyrum nomina baptismo initiatis imponebant, vt & martyres quorùm nominibus insigniti fuerant, imitarentur, & pro baptifatis orarent. Vates igitur propter abusum Iudæos & Israelitas reprehendit, etiamsi ad Israelitas propriè legatus esset. Iudæi cum vicinis claudis claudicare didicerant, qui ex Samariæ contagio, ob vicinitatem facti sunt idololatriæ & aliorum scelerum participes. Vtinam Galli qui monstris quondam caruerunt, hæreticorum vicinorum criminibus se aspergi ac infici non sinerent. Hoc vtique illis immortalis gloriæ foret. Discamus quæso aliorum exemplo prudentes esse, vt Amos noster vtrunque regnum Iuda & Israel in sequentibus monet. *Transite in Chalanne* Babyloniorum urbem præcipuam in terra Sennar, cui Numbrotus imperauit. Hæc Diui Hieronymi temporibus Ctesiphon dicebatur, quæ & Seleucia quondam vocata fuit, ex reliquiis Babylonis constructa. Eius ciuitatis præstantiam diligenter considerate, illamque perlustrate atque plane conspi-

Gen. 10.

I
cite. Pr
ab amp
appell
volunt
totiden
possed
norum,
sarrapi
quæqu
numen
vestris
ceeli te
Num a
mino?
quand
cis his
estis o
ita ter
ne, vol
vestra
perum
cunt c
tur.
minu
istis &
non a
Has v
raelit

cite. *Proficiscimini inde in Hamat magnam,* ab amplitudine, potentia & celebritate sic appellatam, quam aliqui Antiochiam esse volunt, quæ habebat 360. turres in ambitu, totidemque templa dum eam Christiani possederunt; *Et descendite in Geth Palesti-
norum,* quæ inter quinque Palestinorum satrapias potissima fuit & potentissima, quæque clarissima Oriëtis urbibus hîc annumeratur. Num meliores sint istis regnis vestris, scilicet regno Iuda & regno Israel, cæli temperie solique felicitate & natura? *Num amplior est eorum terminus vestro termino?* Vna Iudæa decem mille vrbes aliquando continuisse à Iosepho in Hebraicis historiis dicitur. Vult ergo vates; Vos estis omnium hominum ingrattissimi, qui ita terræ vbertate & finium amplitudine, vobis à Domino concessa, in delicias vestras, securitatem & oppressionem pauperû nefariè abutamini. Sicut enim crescunt dona, sic & rationes donorû augentur. Cùm igitur plura vobis bona Dominus Deus concesserit quàm ciuitatibus istis & regnis, in quibus sita erât, cur illum non agnoscitis, & ipsius prophetas auditis? Has vrbes ad quas remittit Iudæos & Israelitas amplissimas & ditissimas olim

HOMILIA 18.

fuisse constat, sed in tales angustias ipse tandem redactæ fuerunt, vt tributa exteris penderent. Quoniam igitur tot documenta diuinæ iræ in his maximis ciuitatibus & regnis apparere conspicerent, fuerunt maiorem in modum socordes, qui in suis diuitiis & munitionibus fidebant, nec aduentantis mali causas præcidere volebant. Notabimus interea summam clementiam & indulgentiam, qua erga nos utitur. Non enim simulatque deliquimus nos punit, etsi iustè facere posset, sed nos ad sua priora iudicia, quæ contra profanas gentes exercuit, mittit, vt ipsorum exemplo territi, ad bonam frugem redeamus. Nam si harum vrbium munitiones non poterint vim & impetum hostium ferre, non est, vt vos ipsi vana persuasione delusi, in vrbium vestrarum munitiones fidatis. Sed cum contrarium faciatis, quis quæso mores vestros improbos atque summam ingratitude ferat? Qui ac si profus careretis sensu, procul quidem putatis diem malum, tempus triste & aduersum, tempus scilicet captiuitatis, quod breui venturum annuntiant prophetæ. Vobis ipsis stulte persuaderis Dominum dilatorum ultionem in multos annos vel proflus

IN
nullam
ac si van
bulosa
appropin
iniquitat
iustitiæ
Longe e
minatur
datis, in
mini, iu
peres aff
menadi
gatis vo
referuat
tem, &
tis, id est
bis, vt b
ducami
vbi aspe
piendi. I
securita
supplicia
die mal
cumbit
& ne h
agitem
plicibus
tem ser

nullam; prophetarum prænuntiationes
 ac si vana terriculamenta & quædam fa-
 bulosa essent, securi contemnitis. *Propterea*
appropinquare facitis, id est adducitis *sedem*
iniquitatis, qui ad extremum violentiæ, in-
 iustitiæ & tyrannidis gradum deuenistis.
 Longe enim abesse putatis, quæ vobis cõ-
 minatur prophetæ, ideo vitam non emen-
 datis, imo vero in dies deteriores reddi-
 mini, iudicia peruertentes, & iniuria pau-
 peres afficientes. Diuus Hieronimus ha-
 menadim intransitiue exponit. Qui elon-
 gatis vos ipsos, id est qui separati estis &
 reseruati à Domino in vicinam captiuita-
 tem, & admouetis vobis solium iniquita-
 tis, id est vestris sceleribus acceleratis vo-
 bis, vt breui in Assyriam & Chaldæam ab-
 ducamini ad iniquos & violentos iudices,
 vbi asperrimè & crudelissimè sitis exci-
 piendi. Hęc enim confusio erit genuinum
 securitatis & confidentiæ carnalis vestræ
 supplicium. Alij sic interpretati sunt. A
 die malo vos separatis, id est in hoc toti in-
 cumbitis, vt in bonis ducatis dies vestros,
 & ne humanis & communibus miseriis
 agitemini, cæteris laborantibus & multi-
 plicibus ærumnis oppressis. Si vero prio-
 rem sensum sequamur, pulcherrima erit

חמנדי

antithesis. Procul repellitis diem malum,
 & appropinquatis solium iniquitatis: quem-
 admodum si diceremus, tua ingluvie accer-
 sis morbum, & tamen procul repellere putas.
 Sic ebrii sua intemperie febrem accersunt,
 quum tamen securi medicorum consilia
 contemnentes eam procul eiicere arbi-
 trantur. Quum ergo securi peccarent nul-
 lam calamitatem existimantes in propin-
 quo esse, omnibus voluptatibus deliciis &
 dissolutionibus operam dabant, nullis ef-
 feminatissimis & mollissimis nationibus
 cedentes. In lectis eburneis preciosis &
 sumptuosis distenti iacebant & in ipsis su-
 pinè stertebant luxu diffuentes. Agnos
 comedebant ex toto grege pinguiore &
 ouium lectissimos, atque vitulos è medio
 saginarij delicatissimos, id est altilis & sa-
 ginatos, vernaculè *de haulte gresse*. Maxi-
 mum indurationis & reprobationis indi-
 cium est, quum grauissima pericula vndiq;
 immineant, pœnitentiam negligere, imo
 vero omni deliciarum generi sedeuincire,
 vt illi qui aquarum diluuium non timen-
 tes, nuptiis & gulæ dabant operam, quales
 futuros paulò ante finem seculi prænun-
 ciauit Christus Dominus. Nimia vitæ lu-
 xuries semper Deo inuisa, atque homini

I
 bus ipsi
 in lecti
 lectum
 & Solo
 extrux
 habuit
 sit per
 non co
 tura D
 tempo
 quibu
 Xerop
 iusmo
 dictan
 cræ qu
 vener
 eo qu
 bona
 percip
 cipis c
 nitent
 Eccle
 temp
 Si nos
 pam v
 stiano
 agno
 petili

bus ipsis inutilis ac pernicioſa. Quamuis
 in lectis eburneis iacere, (Ahab nō ſolum
 lectum, ſed eburneam ſibi domum fecit,
 & Solomon ſoliū eburneum auro textum
 extruxit) & carnib⁹ delicatis veſci (Abraā
 habuit vitulum in grege ſaginato) non
 ſit per ſe malum: nam quod intrat per os
 non coinquinat hominem, & omnis crea-
 tura Dei bona eſt, diſtinguēda tamen ſunt
 tempora. Nam ſi in pœnitentiæ diebus (in
 quibus priores Chriſtiani humi cubantes
 Xerophagiis duntaxat utebantur) ab hu-
 iuſmodi deliciis non abſtinueris, Dei vin-
 dictam tibi accerſis: vt Hugnoſtici qui ſa-
 cræ quadrageſimæ temporibus ac diebus
 venerinis ab eſu carniū non abſtinent:
 eo quod, inquiunt, omnis creatura Dei
 bona ſit, modo cum gratiarum actione
 percipiatur. Sed tu, ô Hugnoſtice, non ac-
 cipis cum gratiarum actione, quando pœ-
 nitentiæ temporibus contra vniuerſalem
 Eccleſiæ determinationē, & in ipſius con-
 temptū carnibus veſceris delicatioribus.
 Si noſter vates cœnarū luxuriam & pom-
 pam vidiffet quæ hodie ſunt apud Chri-
 ſtianos, vbi menſæ non vitulo ſaginato aut
 agno extruuntur, ſed & piſcibus vſquam
 petilis, auibus altilib⁹, marinis terreniſque

3. Reg. 10.

2. Par. 9.

Gen. 18.

Math. 15.

1. Tim. 4.

HOMILIA 18.

animantibus atque aliis conquistissimis
 cibis, acrius credo nostros acculasset, quam
 istos Sionis & Samariæ opulentos. Ut au-
 tem ad voluptatem nihil deesset & nec ul-
 lum voluptatis genus præmitterent, au-
 res etiam organorum atque concentuum
 musicorum suavitate demulcebant. *Qui
 modulantur*, inquit, (vel ut Hæbraicè habe-
 tur, qui diminuunt, siue particularizant)
 & pulsant ad præscriptum, ad rationem &
 modum nabli: & ut David varia concen-
 tuum & organorum genera inuenit, sic illi
 se pares ei canendi peritia putantes, varia
 sibi instrumentorum comminiscuntur ge-
 nera, quum longe sint Dauidi dissimiles.
 Nam quod David instituit, ad cultum Dei
 & ipsius laudes referebat, hi vero ad deli-
 cias suamque voluptatem explēdam. Hoc
 solum in Dauide æmulabantur, ut alter al-
 terum in pulsandis instrumentis musicis
 vinceret. Cæterum Dauidis pietatem &
 eius pia exercitia flocci faciebant. Nihil
 aut diuinum, aut angelicum, aut Dauidi-
 cis meditationibus simile ad instrumenta
 musica canebant, sed omnia ad ipsorum
 mensas, carmina atque ebrietates aptabāt.
 Si qua fuerint veterum patrum exempla
 quæ videātur paulisper nostris fauere pec-

IN
 catis, st
 coram
 mus.
 damna
 est, à n
 & ut ac
 curis &
 ut male
 tumulu
 vero it
 penite
 fomen
 sissimu
 difflue
 tam ni
 lis am p
 reis cō
 lectissi
 vsus ap
 vngun
 mouer
 calami
 vices r
 in dies
 à nobis
 nem ta
 debent
 Sed au

catis, statim ea trāuerse arripimus, quasi coram Deo propterea inexcusabiles esse-
 mus. Animaduertemus interea hīc non
 damnari artem Musicæ, quæ Dei donum *Gen. 4.*
 est, à mundi principio datum hominibus,
 & vt ad pietatis studia sese erigerent, & à
 curis & molestiis leuarentur, tum demum
 vt malorum etiam demonum impetus &
 tumultus Dauidis instar sedarent. Musicæ
 vero ita esse intentum vt vitæ rationem &
 pœnitentiam negligas, vel ad libidinum
 fomenta paranda abutaris hoc periculo-
 sissimum est. Nos istis fatis fuit sic luxu
 diffluere, sed vt ad delicias & genialem vi-
 tam nihil deesset, largissime potāt in phia-
 lis amplis & magnis, iisque aureis & argē-
 teis cōcinnē fabrefactis & preciosis: atque
 lectissimis ac primariis vnguētis, quorum
 vsus apud Iudæos frequens olim fuit, sese
 vngunt, interea publica calamitate nil
 mouentur: siquidem *non sunt infirmati ob
 calamitatem Ioseph*, id est regni Israelitici
 vices minime doluerunt, quod pessum ire
 in dies conspiciebant. Et si Ecclesia Græca
 à nobis diffideat in aliquibus, ob contritio-
 nem tamen & deuastationem eius lugere
 debemus, & pro ipsa indefinenter orare.
 Sed audiamus quid futurū erit. Propterea

HOMILIA 19.

iamiam inter primos exules captiui abducentur, recedetque conuiuium superfluum, profusorum & luxuriantium. Quandoquidem optimates & primores sunt in deliciis primi comestationibus & ebrietatibus, ita primi in captiuitate erunt, alios antecedent, vt qui in triumpho captiui ducuntur. Tunc enim dissipabitur caupona, conuiuium societas & conciliabulum diffluentium luxu. Ex his omnibus discamus, quum pericula Reipublicæ Christianæ imminet, non genio indulgere, imo vero fructus pœnitentia dignos faciamus, vt sic Deum Patrem per dilectum filium suum ad misericordiam flectamus: Cui laus, honor & gloria in secula seculorum, Amen.

Homilia 19.

Irauit Dominus Deus in anima sua, dicit Dominus Deus exercituum, Detestor ego superbiam Iacob, & domos eius odi, & tradam ciuitatem cum habitatoribus suis. Quod si reliqui fuerint decem viri in domo vna: & ipsi morientur. Et tollet eum propinquus suus, & comburet eum, vt efferat ossa de domo, & dicet ei qui in penetralibus domus est: Nunquid adhuc est pœnes te. Et respondit, finis est. Et dicet ei: Tace & non recorderis nominis Domini. Quia

IN

ecce Dom
rem ruina
currere q
balis: qu
& fructu
nihil: qu
assumpsi
vot. dom
gentem: e
ad torren

storia. A
perbo &
terram
mur: q
regni fa
tremur
ceps de
reptus o
casus il
miori t
Domir
cordis,
let, vt i
buluma

ecce Dominus mandauit, & percutiet domum maiorem ruinis & domum minorem scissionibus. Nunquid currere queunt in petris equi, aut arari potest in bubulis, quoniam conuertistis in amaritudinem iudicium, & fructum iustitiae in absinthium? Quia latamini in nihilo: qui dicitis, Nunquid non in fortitudine nostra assumpsimus nobis cornua. Ecce enim suscitabo super vos, domus Israel, dicit Dominus Deus exercituum, gentem: & conterent vos ab introitu Emath, usque ad torrentem deserti.

Dominum Deum superbiam, fastum & arrogantiam semper detestatum & abominatum fuisse, vniuersa prodit historia. A Nabuchodonosore principe superbo & elato, eo quod vniuersam ferè terram suæ ditioni subicisset, exordiamur: quem cum Dominus ad summum regni fastigium euexisset, in tantam ad extremum deiecit miseriam, vt à regno præceps deturbatus, & nescio quo morbo correptus cū bestiis iret pabulatum. eò enim casus illius turpior fuit, quòd è tam sublimiori folio ipse ceciderit. Abominatio Domino, dicebat sapiens, omnis altitudo cordis, qui & superbis utique resistere solet, vt illi Haman, qui fastu turgens, patibulum Mardocheo parauerat, quia genu

Dan. 4.

Prou. 16.

Ester 7.

ante eum minime flectebat, in quo tãdem ipsemet suspensus est. Non mirum igitur si Dominus Deus iureiurando asserat se detestaturum elationem, fastum & arrogantiam Iacob. Quid enim Deo & hominibus odiosius & molestius esse potest, quàm pauperis & obscurissimi hominis superbia atque insolentia? Tres peccati species odiuit sapientis anima, Primum pauperem superbum. Cùm igitur Iacob ab initio pauper & misellus fuerit, cui fugienti à facie fratris, vix baculus ad viam suppeditabat, quis nisi molesto & iniquo animo ferret suæ posteritatis superbiam & insolentiam? *Iuravit Dominus Deus per animam suam*, id est per semetipsum, quod nõ habeat maiorem per quem iuret, *Abominor fastum Iacob*, id est decem vel potius omnium tribuum, & arces eius odi: itaque compingam in manum atque iugum hostis vrbes, atque ipsarum vrbium incolas. Ne vllam sibi felicitatem diuturnam somniarent, & vt scirent vatem seriò loqui, eiusque prædictiones certas atque cõstantes fore, Deum per animam suam iurantem ipse proponit. Rabi Selomo pro anima interpretatur, ex scientia & mente sua, quem sensum & interpretationem D. Hilarius

Eccle. 25.

IN
 larius E
 tus, sic
 Pater p
 tia & M
 qui per
 sum iur
 Patri æ
 & Mer
 Hoc arg
 lum qu
 sancto I
 no dent
 bonus v
 stituit sa
 Arriano
 de te ac
 dè dice
 cundia
 nauiter
 si quis A
 pudenti
 mus ad
 Deus per
 est, Dec
 animam
 modans
 quàm d
 cõmuta

larius

larius Episcoporum Galliae decus sequu-
 tus, sic in Arrianos argumentatur: Deus
 Pater per suam sapientiam. (Sapientia, Scien-
 tia & Mens de Filio enunciantur) iurat, at-
 qui per inferiorem non iuraret, qui per ip-
 sum iurare solet, sequitur ergo Filium esse
 Patri æqualem; quum Sapientia, Scientia
 & Mens Patris, sit Filius vnigenitus Dei.
 Hoc argumentandi genus Caluino friuo-
 lum quidem videtur, qui D. Hilarium à
 sancto Hieronimo toties laudatū genui-
 no dente rodit, vellicat & carpit. Certe ille
 bonus vir, ait, nihil aliud quàm ludibrio pro-
 stituit sanam doctrinam, cū vellet refellere
 Arrianos. O impudētissimum hominem!
 de te ac tui similibus scitè quidem ac lepi-
 dè dicebat eloquentiæ parens: Qui vere-
 cundiæ fines semel transierit, eum bene &
 nauiter oportet esse impudentem. Nescio
 si quis Arrianorū fuerit isto nebulone im-
 pudentior. Verum hæc hæctenus. Redea-
 mus ad illud vnde diuertimus. *Iurauit*
Deus per animam suam, &c. Scripturæ mos
 est, Deo corporis mēbra tribuere, ne dum
 animam, nostræ imbecillitati sese accom-
 modans. Dei iuramentum nihil aliud est
 quàm decretum eius quod variari diffingi
 cōmutarique nequit, quo immutabiliter

decreuit se magna feueritate istas minas
 exequenturum. Si prophetarum minis cre-
 dere non dignemini ô vos qui genio in-
 dulgetis & omni voluptatum genere dif-
 fluitis, saltem Deo per semetipsum iuranti
 credite. Vestram ipsam arrogãtiam quam
 ex munitionibus vestris vel ex nupera vi-
 ctoria à Hieroboamo rege vestro parata,
 concepistis, abominatur. Decem tribus vi-
 ctoriam, quam ex Hemath & Damasco
 retulerant suæ falsæ & superstitiosæ reli-
 gioni superbè tribuebant, vt omnes hære-
 tici, qui in nouis & falsis opinionibus glo-
 riantes & superbientes cõsueuerunt. Mul-
 ti Hebræorum cum Paraphraсте Chaldæo
 de templo & cultu diuino, quem purum
 retinuerant duæ tribus, intelligūt: ita enim
 in templo superbiebant vt cõtra omnium
 prophetarum vaticinia, tanquam murum
 æneum templum Domini perpetuo secu-
 ri opponerent. Illud interim abominatur
 Deus; ædes quoque ipsorum vel splendi-
 da palatia sumptibus innumeris & paupe-
 rum sanguine ædificata prosequitur odio.
 Itaque ciuitatem & plenitudinem eius, id
 est diuitias & omnem supellectilem in ho-
 stium manus tradet. Hæretici cum suis re-
 centissimè excogitatis opinionibus glo-

Hier. 7.

IN
 riantur,
 puteis ta-
 tholici
 diurnum
 magnop
 riatione
 nus, & c
 cum in
 vel belle
 prelio m
 vel dece
 vim hos
 se in vna
 ab hosti
 ste. Que
 nes, De
 etiam si
 ferint. T
 lue futu
 possint,
 ciant. N
 superlin
 corpora
 pulchra
 lus vel
 quis aut
 ob grau
 ra domo

riantur, ac si veritatem ex profundioribus puteis tandiu occultatam eruisent, & Catholicis ut qui purum cultum usque in hodiernum diem penes se retinuerint. Sed magnopere vereor ne superbiam & gloriationem utrorumque detestetur Dominus, & ciuitates nostras, quod ipse auertat, cum incolis funditus euertat & perdat, vel bello, vel peste quam istis seruatis ex prelio minatur. Nam si contingat alicubi vel decem viros ex magna multitudine, vim hostilem subterfugere abscondendo se in vna domo, nihil proficient: Nam aut ab hostibus cædentur, vel absumentur peste. Quocumque se absconderint homines, Dei manum effugere non possunt, etiam si multa ingentia pericula prius euaferint. Tanta mortuorum vel gladio vel lue futura est multitudo, ut vix reperiri possint, qui ad sepelienda corpora sufficiant. Nam non erunt filij vel fratres, qui supersint istis miseris ad sepelienda ipsorum corpora, sed ea sine funeris pompa, sine sepulchralibus ceremoniis tollet auunculus vel patruus, aut aliquis ex propinquis aut cognatis deforis, qui sibi timens ob grauitatem pestis non audebit cadauera domo efferre, sed postquam combusta

HOMILIA 19.

fuerint, educet ossa de domo. Summum calamitatis genus est, nullos post se relinquere posteros, qui infirmum vel medicamine vel consolatione curent, aut si mori contingat, non adesse qui sepeliat, qui que agat ei vespilonem, & iusta persoluat, sicut tempore pestis fieri solet. Sunt in Normania nostra quedam sodalitia charitatis nomine nuncupata, quæ grassante etiam importunissima peste in defunctorum aedes intrepidè penetrant, & eorum corpora religiose humi tradunt & iusta persolunt. Quamuis cælo tegatur qui non habet vnam, non minima tamen legis maledictio est carere sepultura & iustis exequiis, quod in miserrimis etiam ærumnis antiqui posuerunt, teste Dauide, Dederunt cadavera seruatorum tuorum escam volatilibus cæli, & non erat qui sepeliret: tanta inquam olim iudicabatur, vt lex Mosis ne publicum quidè facinorosum, in crucem suspensum insepultum remanere voluerit. Felices sane, qui post se relinquunt amicos de māmōna iniquitatis sibi comparatos, non solum ad sepelienda corpora nostra, sed etiam qui pro nobis fundant preces apud Dominum, vt pauperes pro Dorca, quos vestierat & nutrierat. In ista

*Dent. 38.**Hier. 16.**Psal. 78.**Dent. 21.**Act. 9.*

IN
sic grassa
mus est,
sternas
lamenta
quibus
nominis
dum viu
religion
interpre
Domin
dicari
gnum,
mur, eun
tanta no
mus de
ei qui iu
Domin
Tace, q
nomen
vel iniu
dere &
runt no
tamen
cum qu
tes exci
innuit.
id est, d
domum

sic grassante lue dicet qui in lateribus do-
 mus est, *tace*, ne si intēta voce clames, con-
 sternas alios ob pestis sēuitiam. Non ita
 lamentare, quando meritò hæc patiuntur,
 quibus hæc iustè acciderunt, quippe qui
 nominis Domini non fuerint recordati,
 dum viuerēt, sed superstitionibus & falsæ
 religioni potius additi fuerint. Aliqui sic
 interpretantur; Ne commemores nomen
 Domini, neque cum prædices (qualis præ-
 dicari solet) mitem, clementem & beni-
 gnū, quum nunc longè aliud experia-
 mur, cum videlicet in nos sēuissimum, qui
 tanta nos peste percellat. Diuus Hieroni-
 mus de eo qui foris erat intelligit, dicenti
 ei qui intus erat, iurare volenti per nomen
 Domini, nullum esse cadauer efferēdum.
 Tace, quia non est tibi commemorandum
 nomen Domini vt asseueres. Fidem tibi
 vel iniurato habeo. Tāto calamitatis pon-
 dere & præsentī necessitate pressi nolue-
 runt nomen Dei commemorari, ad quem
 tamen summe confugiendum erat, vt ad
 eum qui huiusmodi communes calamita-
 tes excitat, quod & vates in sequentibus
 innuit. *Nam Dominus mādabit & percutiet*,
 id est, decernet vel curabit percutiendam
 domum magnam ruinis vel confractionibus,

Et domum paruam scissionibus. Quasi diceret: Nec potentioribus parceret, nec tenuioribus, omnia vtriusque regni ædificia diruenda ac funditus euertēda, tum per Salmansarem Assyriorū regem, tum etiam per Nabuchodonosorem, curabit. Non magnificis ac sumptuosis domibus, ut nec humilioribus parceret. Per domum maiorem, regnum Israel intelligere possumus, copia & multitudine hominum regnum Iuda superās, quod ruinis percutiendum, hoc est omnino diruendum: per minorem vero duas tribus, quæ restitutionis spe non destituebantur, ideo scissuris tantum afficiendam præcinit. Huic interpretationi fauere videntur Biblia Chaldaica, quæ sic habent. Quoniam ecce Deus mandauit, & delebit regnum magnū deletione forti, & regnum paruum deletione debili. Quis autem viribus humanis auertere poterit quod Deus decreuit ac statuit? Nemo certe tātis malis obistere potest, nisi sola penitentia. At obiiciet quispiam, si Deus mandat, quomodo percutit: si percutit, quomodo mandat? Respondetur quæ per alios facit, ipse facere dicitur. Addet aliquis, si Deus curat per alios sua iudicia exercenda, quare postea in executores am-

IN
 maduer
 quàm D
 suam fa
 tiam cu
 iudican
 tur ab o
 blicum
 plodunt
 spe, & a
 quid ist
 res resp
 runt? N
 similitu
 prorsus
 bus Al
 alis præ
 maria &
 & cur
 quod e
 gnum f
 elegan
 ac si à v
 duos p
 ti. Nū
 eques
 ad cur
 sese cu
 agrico

aduertit? Quia nihil minus cogitant
 quàm Dei voluntatem exequi, sed solum
 suam satiare & explere libidinem & auari-
 tiam curant. Iudices qui fontes morti ad-
 iudicant, in pretio atque honore habentur
 ab omnibus, quia ob commune & pu-
 blicum bonum id faciunt, vbi tortores ex-
 ploduntur, quia certa quadam turpis lucri
 spe, & auaritia ducuntur. Sed audiamus
 quid isti suis munitionibus nimiùm fiden-
 tes responderent. *Num in rupibus equi cur-
 runt? Num bobus quispiam eas rupes arat?* His
 similitudinibus & belli & victoriæ copiam
 prorsus hostibus negabant. Nam equi qui-
 bus Assyrij plurimum valere, non erant
 alis præditi, vt in rupes (in quibus & Sa-
 maria & Hierusalem sitæ erant) ascendere
 & currere possent, nec in eis boues arare,
 quod expugnationis & victoriæ olim si-
 gnum fuit. Vel interpretabimur istas duas
 elegantes similitudines sine mimæsi, sed
 ac si à vate obiicerentur, vt ostenderet hos
 duos populos meritò tot & tanta mala pa-
 ti. Nū currēt in rupe alebrosa equi? Quis
 eques per petrosa saxosaque loca equum
 ad cursum incitat? An quis ferat equitem
 sese cum equo in saxa præcipitantem; vel
 agricolam, qui iunctis bobus petram suo

aratro velit proscindere? Q. d. minime. At vos tam absurdè facitis, dum ius peruertitis, quàm si quis velit rerum ordinem inuertere, & præter consueta facere. Vos etiam solitam Domini naturã & clementiam mutatis in asperitatem, perinde ac si quis contra mōrem, equum incitet per asperam rupem, aut aret bubalo, animali indomito: propterea quicquid acturi estis nisi per seriam pœnitentiam conuersi fueritis ad Dominum, non aliter vobis succedet, quam si quis per rupes equum concitaret, aut bobus araret in rupe, vel etiam bubalos indomitos arationi vellet accommodare: quod frustra & sine vllō fructu faceret. Frustratorius sane erit omnis arãdi aut currēdi labor, vbi non sunt nisi saxa & rupes: ita quando impiorum corda sunt montosa lapidea & saxosa, quicquid illic araueris seminaueris aut plantaueris, non potest altas agere radices. Fabulam est surdis canere, vt prouerbio dicitur. Populus iste quondam vinea Domini & ager, saxosus euadit, ita vt nullus apud eos Dei beneficiorum cursus, nullus amplius fructus sperandus. Iudicium enim vestrum, id est ius & fas, per quod miseris auxilium præstari oportuit, & quo in facinorosos ani-

IN
madue
& toxic
na qua
let, res
ma, in a
ritudin
uersa fo
que reg
obseru
sed vbi
impiet
corrup
& ceter
fent. P
rum in
placete
Ipsis er
robore
tionem
secund
nihil m
sibi ipsi
re nost
cornua
opes &
nibus f
parauit
& scel

maduertere debuistis, cōuersum est in fel
 & toxicum, id est in tyrannidem; & iusti-
 tia quam pax & summa quies comitari so-
 let, res omnibus dulcissima & iucundissi-
 ma, in absinthium, id est in summam ama-
 ritudinem, iniuriam & truculentiam con-
 uersa fuit. Et vt summatim dicam, in vtro-
 que regno vestro nec ius dicitur, nec leges
 obseruātur, neque equitas viget, florētque,
 sed vbique regnant violentia, tyrannis &
 impietas. Omnes ordines vitiiati sunt &
 corrupti. Similia de regno nostro Gallico
 & ceteris titulo tenus Christianis dici pos-
 sent. *Præterea de re nihili letabantur*, nimi-
 rum in suis opibus & potētia sibi nimium
 placētes, quæ breui illis extorquēda erant.
 Ipsi enim videbatur, quod suis viribus &
 robore pristini status aliquantam condi-
 tionem, sub Hieroboamo huius nominis
 secundo, sibi restitutam fuisse; quapropter
 nihil misericordiæ diuinæ tribuentes, sed
 sibiipsis, gloriabūdi dicebāt. *An non robo-
 re nostro, viribus nostris assumpsimus nobis
 cornua*, id est imperium, hanc potentiam,
 opes & rerum fastigium? Hæc omnia cor-
 nibus significantur. An non nostra com-
 parauimus industria? Hoc enim impiorū
 & sceleratorum vtique ingenium est, qui

vt in afflictionibus fremunt, indignantur
 & desperāt, sic rebus prosperis insolescūt,
 gloriātur, atque diuinæ misericordiæ obli-
 ti, fortitudini suæ ascribūt omnia. Ad hæc
 vtrumque regnum Iuda & Israelis pieta-
 tis speciem pro re ipsa obtendebant, quod
 gloriari 72 784 lo dauar de nihilo, ob non
 rem, abs re, dicit vates. Nam regnum Iuda
 in templo & cultu externo gloriatur, quod
 Dominus nihil sit factururus, neque ratio-
 nem eius habiturus, ob tantam scelerato-
 rum impietatem: Israelis vero regnum ia-
 ctitabat puriorem diuini cultus reforma-
 tionem, & quod esset ipsius Dei populus,
 velut omnes hæretici iactitare solent. Sed
 Dominus Deus tādē omnium arrogan-
 tiam retundit, quippe qui ægrē fert supra
 modum quando gloriam eius nobis ipsi
 arrogamus. Scimus enim nos nihil posse
 ex viribus nostris gratia destituti, nihilque
 habere, quod nō acceperimus à Deo. Vult
 ergo vates, Quid quæso est humana forti-
 tudo, nisi vmbra somnium, aut si quid eo
 sit inanius. Hoc satis superque visum est in
 istorum regnorū euersione, quam in textu
 sequenti minatur Deus. *Ecce ego suscito, id
 est excitabo, educam, ait Dominus exerci-
 tum, aduersus vos, ô domus Israel. gentem, ni-*

1. Cor. 4.

I
 mirum
 vos ar
 gens
 eripie
 tuitur
 Septe
 ciei se
 quibu
 est al
 merio
 qui de
 pote
 rat, in
 cund
 antea
 cap. r.
 sceno
 bello
 no pe
 nulla
 serice
 longi
 ipsu
 Cui
 lorur

mirum potentem, ferocem & sæuam, quæ vos arctabit, premet vrgebit & affliget. Illa gens cuncta rursus cum magno scœnore eripiet, ab introitu Antiochiæ (quæ constituitur vnus ex finibus terræ Israel ab ortu Septentrionali) vsque ad torrentem planicie seu campestrium, id est Nilum vt aliquibus placet, vel Arabum fluuium, qui est alter finis totius terræ Israel ab occasu meridiano. Videmus pœnam debitam his, qui de suis viribus & robore gloriantur, vt pote res quæ illis gloriabundis laudi cesserat, in ignominiam & dedecus verti. Secundus siquidem Hieroboam multa quæ antea fuerant amissa restituerat, vt 4. Reg. cap. 14. scriptum est; sed illa rursus cum scœnore Salmanasar eripit, ita vt quicquid bello comparauerant, iterum maiori damno perdant. Ne igitur viribus nostris, quæ nullæ sunt, subnitamur. Quod si Dei misericordia augeantur bona nostra, & fines longius proferantur atque propagentur, ipsum bonorum largitorẽ collaudemus: Cui laus, honor & gloria in secula seculorum. Amen.

Homilia 20.

HÆC ostendit mihi Dominus Deus: & ecce fictor locustæ in principio germinantium serotini imbris, & ecce serotinus post tonsionem regis. Et factum est cum consummasset comedere herbam terræ, dixi, Domine Deus propitius esto, obsecro: quis suscitabit Iacob, quia paruulus est? Misertus est Dominus super hoc: Non erit, dicit Dominus. Hæc ostendit mihi Dominus Deus: & deuorabit abissum multam, & comedit simul partem. Et dixi, Domine Deus, quiesce obsecro: quis suscitabit Iacob, quia paruulus est? Misertus est Dominus super hoc. Sed & istud non erit, dicit Dominus Deus.

DEVS qui postremis hisce temporibus Ecclesiæ plenè loquutus est per Filium, olim multis vicibus variisq; modis per prophetas aliquatenus propositis vmbris & certis imaginibus loquebatur, vti disertè Apostolus in principio epistolæ, quæ ad Hebræos inscribitur, docet. Erant enim tunc temporis & illius seculi homines rudes & inexculi, qui faciem Mosis nisi velatam cõspicere eamque aduersam intueri non poterant, propterea huiusmodi verborum inuolucris & propheticis spectris

Heb. 1.

2. Cor. 3.

I
opus h
aperire
ster te
comit
sis tria
famen
los sce
cere so
tura, a
in hoc
duo ex
bus, si
tus ex
Hæc v
Hæc
fracto
tam so
ne diu
mone
modo
ducere
O qu
semel
runt,
& ma
grena
iubet
copi r

opūs habuerunt, quibus Dei voluntas illis aperiretur ac elucesceret. Vates igitur noster temporī atque auditoribus sese accommodans, visionibus sibi à Deo ostensis tria calamitatum temporalium genera, famem, pestem & gladium, quibus populos sceleribus & impietati obnoxios afficere solet, super Israeliticum populū ventura, ante vltimam Assyriorū euersionem in hoc capite denuntiat. Verumtamen duo ex illis, vatis suplici oratione & precibus, sunt auersa atq; auerrūcata, vt in textus explanatione perspicue videbimus. *Hæc vel sic ostendit mihi Dominus Iehoua.*

Hactenus Dominus Deus Israelitas præfractos & rebelles hæreticos per prophetam solo verbo erudierat, nunc vero lumine diuino amplius collustratus visiones admonet, nullum non mouēs lapidem si quomodo ad saniolem mentem posset eos reducere, & ad meliorem frugem reuocare.

O quàm arduum & difficile est illos qui semel à recta fide & vera Ecclesia desciuerunt, rursus per pœnitentiam reuocari? & maxime si schismatis & hæreseos gangrena iam inueterata fuerit. Non abs re iubet Apostolus, vt Titus atque alij Episcopi reuicerent hominem hæreticum post

primam & secundam correctionem vel admonitionem (non dixit, vt animaduertit Tertulianus, disputationem) vt qui nouerant euersum esse cum qui fuerat huiusmodi, & peccare, vt qui suo pre iudicio sit condemnatus. Obtendunt siquidem scripturas, ait ille totius antiquitatis Christianæ fidus promus condus Tertulianus, & hac sua audacia statim quosdam mouent: in ipso vero congressu firmos quosdam fatigant, infirmos capiunt, & medios cum scrupulo dimittunt. Præterea hæresis non recipit quasdam scripturas, & si quas recipit, adiectionibus & detractionibus ad dispositionem instituti sui interuertit: Et vt breuiter dicam, nihil non efficiunt, vt suam hæresim defendant ac tueantur: nec beneficiis nec minis & terroribus ad vniionem, à qua se vltro diuulserunt, adduci possunt, vt de istis decem tribubus liquidò constat. *Sic* vel tale quippiam *ostendit mihi Dominus Deus*, nempe fingentem & de nouo creantem locustas, quæ prius non erant, initio videlicet posterioris herbæ vel secundæ, quàm Galli *regain*, *reignon*, Latini cordum scenum sceniscium appellant, herbisciam dicere possumus, herbam videlicet, quæ vbi resecta est, renascitur. Aliqui

I
de her
excre
tis in
immu
enim
frugib
Quoc
sector
assum
Ideo e
Deo i
cet gr
mum
deton
prima
esum
edicto
quas n
potest
domin
tõsion
regis g
ctione
vere in
bella g
rabilia
quo n
ctione

de herba tritici interpretantur, quæ primū
 excrescit in gramen luxuriās, quæque mul-
 tis in regionibus refecari solet, vel in eam
 immittūtur bestia, vt eam depascāt. Dum
 enim renascitur & in culmum succrescit,
 frugibus maximum imminet periculum.
 Quod si tunc temporis locustæ vel alia in-
 sectorum genera fruges depauerint atque
 assumpserint, certa erat expectāda fames.
 Ideo eo tempore locustas videt adduci à
 Deo in fruges absumendas, quum videli-
 cet gramen cordum demessum iam pri-
 mum repullularet atque succresceret post
 detonsiones regis, id est postquam herba
 prima detonsa & refecta fuisset in vsum &
 esum regionum iumentorum, vel publico
 edicto regio, vt de vindemiis fieri solet,
 quas non quilibet sua sponte incipere non
 potest, nisi publicè à regiis ministris vel
 dominorum fuerint indictæ. Sunt qui per
 tonsionem regiam, tempus intelligunt quo
 regis greges tondebantur: alij nouas ex-
 ctiones à rege impositas, quæ exiguntur
 vere instante, eo quod verum tempus ad
 bella gerenda, quorum prætextu intolle-
 rabilia tributa à populo reges exigūt. Quo
 modo intelligamus tonsiones aut se-
 ctiones regias, ex his colligere licebit mul-

ta esse regibus permiffa, quæ iniquo animo non ferenda funt. Ne igitur hos perduelles hereticos audiamus, qui hac facrae fcripturæ fententia perperam intellecta, Melius eft obedire Deo quàm hominibꝫ & altera, Vos eftis regale facerdotium, reges & facerdoes &c. Regibus tributa pãdere negant. Et quia fames pluribus modis accidit, videlicet aut hoftili incurfione, aut pluuiarum defeãtu, aut infeãtorum vaftatione, aut vredine, aliifque agrorum peftibus, nomen Hebræum vel potius Chaldeum eft numeri multitudinis & fignificat locuftas & exactores. Summa interea vifionis eft, Oſtēdit plagam grauiſſimam, quam merebantur Ifraelitæ & qua profus deleretur, vt locuſta abſumit omnia è terra naſcentia: vel iuxta literam dicere poſſumus, Deum locuſtas immiſiſſe, vt in Ioele legimus. Iſtæ beſtiolæ frugibus nocentiſſimæ bella & tumultus prænuntiare ſolent. Mirum tamen alicui videri poſſet Aſſyriorum exercitũ locuſtis comparari. Sed ſi attentè cõſideraueris breuem vanitatẽ ac tranſilientes ſuperborum Monarcharum pompas cũ vniuerſis ipſorum exercitibus, inuenies eos locuſtis debiliores. Eſaias habitatores terræ vocat locuſtas

*Act. 5.
1. Pet. 2.
Apo. 5.*

Ioe. 1. & 2.

Eſa. 40.

IN
ſtas, &
per iro
redeam
terant p
cas cala
riò inte
me dep
cuſta ha
id eſt qu
res frug
*dixi, Da
quomod
eum pe
vndiqua
res acci
actum h
rum ap
ſeuerus
natione
ximus n
& quò t
pulo ma
alta me
di munu
puli viti
tem: vt
ga popu
cutrãt, e*

stas, & poctæ bella & tumultus hominum
 per ironiam *βαθεγνωμομαχίαν*. Sed ad rem
 redeamus. Omnes satis & super scire po-
 terant propter scelera ipsorum illas publi-
 cas calamitates venturas, sed solus vates se-
 riò intelligit & pro ipsis auertendis sum-
 me deprecatur. Factum est ergo quum lo-
 custa herbam terræ depascere absoluisset,
 id est quum viderē omnes penè renascen-
 tes fruges à locusta vel exactoribus exesas,
dixi, Domine Deus ignosce queso, quis est &
quomodo resurget Iacob? Quis suscitabit si
eum perdidit? quia paruus est, id est, iam
undiquaque admodum imminutus & eius
res accisæ, vt leui clade accepta iam de eo
actum sit. Vates qui in arguenda Israelita-
rum apostasia & aliis sceleribus maxime
seuerus fuerat & rigidissimus, vt in expla-
natione sex superiorum capitum intelle-
ximus nunc perspiciens visionis mysterium
& quò tenderet, ad preces & vota pro po-
pulo maxime ingrato cõuertitur. Vtrumq;
alta mente reponere debent ij, qui docen-
di munus subeunt, nempe in arguendis po-
puli vitiis præstent prophetarum seuerita-
tem: vt autem Deum iratum senserint er-
ga populum sibi cõmissum, ad preces ipsi
carrat, omnium etiam iniuriarum prorsus

*
*
Exod. 32.

Rom. 9.

Ezech. 13.

Exod. 32.

Deut. 3.

immemores. Sic Moyses plurimis affectus iniuriis à suis, potius elegisset e libro vitæ deleri, quàm Dominus Deus illos perdidisset. Apostolus magis anathema & reiectitium esse cupiebat pro fratribus, quàm vt ipsi perirent, etiam si vix infensiores haberet hostes. Discamus igitur & istorum & prophetæ exemplo in populi scelera, quum res postulabit, excandescere, & stare interea ex aduerso iræ Dei, nosque opponere murum pro domo Israel, id est Ecclesia, vt apud Ezechielem scribitur. Illud est animaduersione dignum sanctos homines, nobis negligentibus multas pœnas à Deo contra nos paratas suis sacrosanctis precibus auerruncare & auertere. Vates in oratione sua Iacobi meminit, vt quondam Moses aliorum etiã patriarcharum, Esto, inquebat, placabilis super malitia populi tui. Recordare Abraam, Isaac, & Iacob seruatorum tuorum, quibus iurasti per te ipsum dicens, &c. Quodque dixit Daniel: Ne auferas à nobis misericordiam tuã, Domine Deus noster, propter Abraam dilectum tuum, & Isaac seruum tuum, & Iacob sanctum tuum. Multum enim valet apud Dominum deprecatio iusti etiamsi vita functi, vt notat Chryso-

IN
stomus.
mines o
peccato
inuenen
fugiēs,
ludit ad
regam v
David
Qui con
pia est,
bella &
lis regn
admod
Gallico
redeo a
caretur
institur
id dictu
fore, qu
mus qu
oratio &
tiam, qu
tum po
Ad vni
populi
per his
extrem
hic præ

stomus. Quando, inquit, inter viuos ho-
 mines quibus loquendi fiducia sit, quique
 peccatores restituere possit, nullos profus
 inuenerit, tunc vero ad mortuos ille pro-
 fugiēs, Per eos inquit, peccata remitto A. I.
 ludit ad id quod habetur 4. Reg. 20. Pro-
 regam urbem istam propter me, & propter
 David seruum meum. Dicit ergo vates,
Qui consistet Iacob, cuius iam minor prosa-
 pia est, quàm vt possit diu durare? Ciuilia
 bella & quæ cum vicinis susceperāt, Israe-
 lis regnum multum imminuerant, quem-
 admodum dicere possemus, & meritò de
 Gallico nostro regno. Sed hæc hæctenus,
 redeo ad textum. Cum autem hoc depre-
 caretur propheta, pœnituit Dominum sui
 instituti, huius sententiæ suæ (*αὐθιχὸν ἀδύνα-
 ῖς* id dictum esse puta) ita vt dixerit hoc non
 fore, quod visione significabatur. Videamus
 quantum possit & prophetæ studiosa
 oratio & simul summam Domini clemē-
 tiam, qui nihil non efficiat, vt tam obstina-
 tum populum reuocet, si fortè non pereat.
 Ad vnus prophetæ vocem pœnam totius
 populi remittit, & pœnitentia ducitur su-
 per his quæ per visionem minatus fuerat,
 extremam videlicet famis miseriam. Duo
 hic præcipue mihi notatu digna videntur:

Primo loco Deum mortificare & viuificare, ad inferos amandare & ab illis excitare. Nam cum res Israeliticæ à regibus Syrorum accisæ & in morem pulueris attritæ pessimè sese habuissent, & Israelis regnum penè deploratum esset & conclamatum, restituit illud sub Hieroboamo fere in pristinam gloriam, ut pij omnes, qui nondum genua coram Baal flexerant, bene sperare in aduersis discerent, & ad Dominum Deum sese cōuertere, qui felicem & prosperum exitum omnium tribulationum & afflictionum iis, qui in ipso confidunt, misericorditer tribuit. Secundo loco colligere possumus quātum valuerit prophetæ deprecatio, breuis quidem sed fide & pietate insignis, quæ Dei furorem in hunc populum pertinacem præfractum & rebellem iustè conceptum restinxit. Idem de Mose legimus, quem sic Deus alloquebatur: *Dimitte ut irascatur furor meus cōtra eos & deleam eos. Moses nihilominus deprecatus est Dominum, qui & oratione promulsus ac placatus est. Deus apud Ezechielē prophetis grauissima minatur supplicia, quia ipsius indignationem precibus non amoliti fuissent. Væ prophetis insipientius, qui sequuntur spiritum suum, &*

*Eecl. 32.**Ezech. 13.*

I
nihil vi
neque
rael, vt
Sed atte
nem &
melius f
multis v
orationi
riantes
stra affli
vt aliqu
berent
querent
malorum
licitatis
sione qu
dicat qu
supplice
mitem,
sim ait
mibi Do
rem atte
vocabat
dicand
vel in ig
suos Ar
ignem i
pestilen

nihil vident, non ascendistis ex aduerso, neque opposuistis murum pro domo Israel, ut staretis in prelio in domo Domini. Sed attendamus mortalium ingratitude-
nem & cæcitatem. Cum res Israeliticæ melius se habere cœpisset, & Hieroboam multis victoriis potitus esset prophetarum orationibus, nihilominus principes gloriantes dicebant: Nonne fortitudine nostra assumpsimus cornua? Tantum abest ut aliquid victoriæ prophetarum adscriberent orationibus, ut potius ipsos persequerentur, & finibus suis pellerent, ac si malorum regni autores fuissent, nedum felicitatis & prosperitatis. Altera tamen visione quæ prioris confirmatio videtur, indicat quanta benevolentia & fauore ob supplicem vatis orationem priori ferè similem, sit hunc populum persecutus. Rursum ait, *huiusmodi quippiam visum ostendit mihi Dominus Deus: & ecce* (hæc particula rem attentione excipiendam demonstrat) *vocabat ad iudicium*, ad iurgium siue ad vindicandum, seu ad iudicandum *per ignem*, vel in igne *Dominus Deus*: vocabat inquam suos Angelos vel alios ministros, qui per ignem iudicata exequerentur. Per ignem pestilentiam intelligimus, quæ naturam

HOMILIA 20.

quādam igneam habet, & cui vt ignis cellerrima atque efficacissima vis ineft. Atque iā ignis mihi videbatur abfumpfiffe abyffum magnam, id eſt, voraginē & magnam aquarum ſubterranearum vim. Vorauit etiam partem ſcilicet gentis Iſraeliticæ poſte conſumptam. Diuus Hieronimus templum intelligit, quę peculiaris erat Domini pars. Putat etiam priorem viſionem ad decem tribus pertinere ab Aſſyriis delendas, alteram vero ad duas euertendas igne Nabuchodonoforis & Chaldeorum. Taceo eos qui hæc ad Hazaelis Syri tempora referunt. Sunt qui vtranque viſionem de decem tribubus intelligunt, quaſi ſignificaret Dominus ſe plane & funditus decreuiſſe eas perdere: quod ne faciat ſupplicibus vatis precibus auertetur, qui dixit, *Domine Deus, deſine vel deſiſte quaſo, qualis exurget Iacob? quia paruus eſt & admodum imminutus*. Si ei rurfum tantam hanc plagam inferas, qualis & quo pacto emergere poſſit qui nūc tantillus ſit? Oneri haud dubie ſuccumbet, & calamitatis pondere opprimetur. Breuiſſimam audi orationem, quæ vix tria aut quatuor verba contineat, ſed plurima obtinet. Breuis quidem oratio eſſe debet, ſed multa & magna

IN
fide ch
qui, ait
quo, G
tio qui
vatis or
ma, qu
populu
rum ha
laceſſu
licæ tir
cam m
oraſſet
exul ap
ſtus D
rogauit
tes car
plaga
to atr
eſt. N
nituit
miferi
trem i
cemu
Cath
laus, l

fide charitate condita. Ne sitis multiloqui, ait Christus. Non enim in multiloquio, sed in multa fide & feruenti desiderio qui precatur exauditur. Ista secunda vatis oratio nihil aut parum differt à prima, quæ repetitio desiderium erga hunc populum significat. Hoc loco recentiorum hæreticorū calumnia refutatur, quæ laceſſunt mulierculas & Ecclesiæ Catholicæ simpliciores, qui orationem Dominicam multoties repetunt: quasi Daniel non orasset ter quotidie versus Hierusalē dum exul apud Babylonios retineretur. *Christus Dominus etiam in horto ter patrem rogauit eundem sermonem dicens. Bis vates eandem ferme orationem profert, vt plagam illam signatam priore longe multo atrociorē auerteret, quod & factum est. Nam & huius secundæ sententiæ prænituit Dominum patientem & multum misericordem. Assidue igitur Deum Patrem in nomine Filii charitate accensi precemur ex fide, vt impendentia Ecclesiæ Catholicæ pericula procul repellat: Cui laus, honor & gloria in secula seculorum.*

Mat. 26.

Amen.

P iij

Homilia 21.

HÆC ostendit mihi Dominus Deus,
 & ecce Dominus stans super murum
 litum, & in manu eius trulla cæmen-
 tary: Et dixit Dominus ad me, Quid tu
 vides Amos? Et dixi, Trullam cæ-
 mentary. Et dixit Dominus, Ecce ego ponam trullam
 in medio populi mei Israel, non adiciam ultra superin-
 ducere eum. Et demolientur excelsa idoli, & sanctifi-
 cationes Israel desolabuntur: & consurgam super da-
 mum Ieroboam in gladio. Et misit Amasias sacerdos
 Bethel ad Ieroboam regem Israel, dicens: Rebellauit
 cōtra te Amos in medio Israel, non poterit terra susti-
 nere vniuersos sermones eius. Hac enim dicit Amos.
 In gladio morietur Ieroboam & Israel captiuus mi-
 grabit de terra sua.

VI dies noctesque agunt in-
 somnes, qui que totum incumbunt
 ut verbo & opere hominum salutem
 procurent, quem admodum Prophetæ & Apo-
 stoli, ob inuictissimos labores in hac pro-
 uincia assumendos, cōmendatissimi apud
 omnes esse deberent. Ingratissimum ta-
 men hominum genus huiusmodi obruit
 calumniis, diem capitis dicit illis coram re-
 gibus & principibus, atque perditos maxi-
 me cupiunt, ut cum multis aliis tum etiam

IN
 hoc ex
 qui pr
 fractu
 tus fue
 & def
 leos &
 iuratio
 accusa
 visioni
 poris a
 gere n
 Domi
 Et ecce
 lxx. hal
 tas per
 pendic
 seu reg
 larem v
 in man
 pendic
 bari fo
 iudicij
 tina, r
 tis, at
 tessera
 culo m
 in eo o
 se perp

hoc exemplo docemur. Amos enim noster qui pro priore & altera plaga huic præfracto populo iustè infligenda deprecatus fuerat, & in illo promouendo, tuendo & defendendo labores plusquam Herculeos & Atlanticos insumperat, statim cōiurationis & conspirationis apud regem accusatur, vt nunc videbimus post tertie visionis explicationē, quam propter temporis angustias, superiori concione attingere non potuimus. *Sic ostendit mihi*, id est, Dominus tertio ostēdit mihi tale visum. *Et ecce Dominus stabat super murum litum*, lxx. habent adamantinum, Hebraica veritas perpendiculi, id est cōstructum ad perpendiculum & ad amussim, ad normam seu regulam latomi. murum perpendicularem vel regulare m dicere possumus. *Et in manu eius erit trulla cœmentarij*, vel perpendiculum, quo murorū rectitudo probari solet. Chaldæus paraphrastes murum iudicij vertit. Nam perpendiculum vt trutina, regula & amussis, iudicij, æquitatis, atque iustitiæ seueritatis symbola & tesserae sunt. Quemadmodum perpendiculo murus dirigitur & corrigitur si quid in eo obliquum erat, Sic inquit Dominus se perpendiculum iudicij sui adhibiturum

Isa. 28.

populo Israelitico pollicetur, ut cum eo deinceps iure agat, & eum puniat sicut eius scelera commoverunt. Non clementer ut in hodiernum usque diem, quando iuste cum illo agere non videbatur, dissimulans ad eius perditos corruptosque mores. Ponet iudicium ad lineam, dicebat Esaias, & iustitiam ad perpendicularum, id est, eos iuxta merita puniet Dominus, satis apertè declarat: quo spectaret significatio & mysterium perpendiculari. *Ecce ego positurus sum, inquit, perpendicularum in medio populi mei Israel.* Nam nunc non amplius cum transiurus sum, non dissimulabo ad eius scelera non ultra coniebo ut antehac feci. Gallicè, *Je ne luy en passeray plus, Je luy feray selon qu'il a meritè.* Quemadmodum enim latomus terminos muri perpendicularo circumscribit, ne lapides regulam transgrediantur, aut extra amissim promineant ac extuberent: Ita Dominus terminos posuit beneficiorum præstitorum Israeli, nec omitet ut eos novis afficiat, propterea quod, quò maioribus beneficiis afficiuntur, eo peiores & ingratiore redduntur. Sunt etiam qui perpendicularum, legem Dei intelligunt, quia ipse constituerat ordinem in populo suo, qui instar perpendiculari esset, quo su-

blato
pertin
facta
dici;
homi
tionu
Deus
bis pr
feme
dum
ficile
tres v
dio e
liber
beral
scrip
tam
in al
rissi
pefa
riore
ges,
& T
ta ac
da e
ima
scrip
qua

blato vniuersa Respublica peruersa est: eo pertinere videtur illud Esaiæ, Quomodo ^{Isa. 1.} facta est meretrix ciuitas fidelis, plena iudici; iustitia habitauit in ea, nunc autem homicidæ. Summa omnium interpretationum hæc esse videtur; Si hætenus vos Deus sustinuit pro sua indulgentia, ne vobis promittite eundem semper fore. Qui semel ac sæpe etiam facilem sese exorandumque præbuerat, inexorabilem se difficilemque ostendere minatur: ita vt si tres viri Noë, Daniel, & Iob fuerint in medio eius terræ, vt scribitur in Ezechiele, nō ^{Ezech. 14.} liberabit filios neque filias, sed ipsi soli liberabuntur. Sed illud posset quibusdam scrupulum iniicere, quod Deus prophetam interrogauerit quidnā videret, quum in aliis visionibus non interrogauerit. Verissimile est vatem attonitum fuisse ac stupefactum, neque hanc visionem vt superiores intellexisse. Insignes enim illas strages, quas Israelitæ à Phul Assyriorū rege, & Teglat Phelaser passuri essent, nō aperta adeo & manifesta ratione, ita vt gerendæ erant, sed obscuriori & magis arcana imagine intuebantur vates. Sunt enim in scripturis, vt in prophetia, ait Augustinus, ^{Lib. 3. de doctrina Christi. cap. 5.} quædam obscure dicta, quod diuinitus

HOMILIA 21.

permiffum est, ad edomandam labore su-
 perbiā, & intellectum à fastidio reuo-
 candum, cui facile inuestigata vilefcunt.
 Magnificè & falubriter Spiritus sanctus
 ita scripturas sanctas temperauit, vt locis
 apertioribus fami occurreret, obscuriori-
 bus autem fastidia detergeret. Enimuero
 mirari satis impudētē hæreticorum su-
 perbiā non queo, qui spiritu erroris fa-
 fcinati ac delusi obtrudunt scripturatum
 facilitatem, quas arroganter supra omnes
 Ecclesiæ proceres intelligere iactitāt. Non
 sunt illo Eunuchō, vt puto, sanctiores, neq;
 diligentiores sacræ scripturæ indagatores,
 qui patria & gazis regiis quibus præerat,
 relictis, Hierusalem adorandi gratia pro-
 fectus fuerat, & scripturas domi legere nō
 contētus, in curru etiam Isaïæ scripta per-
 auidè meditabatur, sine tamen interprete
 ea non intelligere ingenue fassus est. Non
 est cuiusuis contra Eunomianos inquit
 Nazanzenus, atque humi gradientium de
 rebus diuinis differere. Non abs re igitur
 vatem sic attonitum Dominus Deus ro-
 gârît, quidnam videret, cui respondit, per-
 pendiculum: tum subiungens Dominus
 dixit, Ecce ego ad perpendiculum deme-
 tiar populum Israeliticum. Quicquid iu-

Act. 8.

IN
 stitiam
 tinet, d
 solabun
 raelitar
 quæ in
 honore
 craria.
 lara &
 & tem
 per ea
 surgam
 gladio,
 dem ei
 bes int
 antequ
 struere
 ducere
 tium m
 scerent
 postea
 interpr
 sus, id
 constru
 illa in
 piam,
 cebant
 Quis n
 comm
 D. Au

stitiam, æquitatem & rectitudinē non ob-
 tinet, deperdetur abrogabiturque. *Nā de-*
solabuntur excelsa idoli vel Isohaq, id est Is-
 raelitarum loca edita, velut sacella & fana
 quæ in montibus & collibus erigebant in
 honorem idolorum. *Et sanctuaria* seu sa-
 craria *Israelis vastabuntur*, iacebunt deso-
 lata & habebuntur neglectui, loca scilicet
 & templa, quæ illi vt sancta habebant, ac
 per ea sese sanctificari existimabant. *Et in-*
surgam aduersus domum Ieroboam filij Ioas
gladio, nempe antequam hæc fiant: siqui-
 dem eius filius Zacharias à Sellum filio Ia-
 bes interemptus est, satis longo tempore
 antequam Israelitarū fana & delubra de-
 struerentur, & decem tribus in exilium ab-
 ducerentur: vt Israelitæ ista esse sequen-
 tium malorū præludia luce clarius agno-
 scerent, neque de aliis à vate prænuntiatis
 postea venturis dubitarent. Septuaginta
 interpretes verterunt *βωμοὶ τῶν γέλωτος* aræ ri-
 sus, id est ad risum, ad festos agendos dies
 constructæ, vel aræ ridiculæ. Loca enim
 illa in quibus schisma & religionem im-
 piam, hæreticam ac superstitiosam exer-
 cebant, ridicula vel risu digna appellat.
 Quis non rideret omnium hæreticorum
 commēta, nedum loca profanissima, quæ
 D. Augustini temporibus ab Honorio &

Archadio Imperatoribus Christianissimis
 fisco sunt adiudicata: Veteres Ecclesie pa-
 tres ipsos hæreticos simias vocant, & sic
 omnia quæ gerunt, sunt perridicula. Quo
 in loco illud observatione dignum est, im-
 pietatis loca etiam à Deo vastari, vt iræ suæ
 argumenta in conspectu versentur, & à ta-
 libus mortales absterreant. Quis non vi-
 det Paganorum & hæreticorum delubra
 vel igni assumpta haustaque, aut eversa
 atque subrupta? Quis ea instaurare, exci-
 tare, aut rediuiua recidiuave facere potuit?
 Eunuchi hîc vocari excelsa Isaac, quod illi
 praua imitatione & exemplo Isaac, quem
 Abraam iussu Dei immolare decreuisset,
 excelsa erexerint in honoré idolorum. Si
 Isaci memorias erexissent, vt Christiani
 martyrum, non eos taxasset vates. Iacob
 & Isaac metonymicôs Israelitas vocare
 videtur: quia illa patriarcharum nomina
 iactitabant, & inde volebant sanctiores
 haberi, tum quòd ab illis originem trahe-
 rent, non minus quàm Iudæi: tum quòd
 isti patres in ea terra passim erant peregrini-
 nati, & in eadem Deum purè coluerant.
 Mulier Samaritana, sicut apud D. Ioanem
 legimus, illam locorum sanctitatem tem-
 plo Hierosolymitano opponebat, patrum

I
 religio
 gionem
 excelsa
 opinat
 cinit v
 peperc
 Et si no
 deban
 consta
 minus
 insurre
 Ierobe
 rias fit
 Iehu f
 famili
 enim
 accifa
 benefi
 bant,
 nuntia
 riam,
 ptus e
 respòc
 de ger
 scitan
 tione
 suetur
 admo

religione in superstitionem & falsam religionem tuendam abutens. Omnia ea excelsa cum aliis locis, quæ sancta temere opinabatur vastanda & solo æquenda præcinit vates. Quod si sacris ipsorum non pepercit Deus, quid facturum est profanis? Et si non constant sacra, in quæ ipsi confidebant, quomodo ipsi in ea sperantes constabunt? Neque his contentus erit Dominus, sed etiam minatur se visitatum & insurrecturum aduersum regiam familiam Ieroboami gladio, ita ut filius eius Zacharias sit interficiendus (cuius occasu tota Iehu familia fuit extincta) & alius alienæ familiæ in eius locum sufficiendus. Quum enim Ieroboam filius Ioas res Israelitarum accisas & attritas ad statum meliorem Dei beneficio restituisset, in illum ipsi confidebant, propterea ipsius domo exitium denuntiat. Nam Sellum interfecit Zachariam, qui paulo post à Manahem interemptus est. Thales ille Milesius lepidè sane respondit, ut scribit Plutarchus in opusculo de genio Socratis, cuidam amicorum sci-
 feitanti quidnam noui in sua peregrinatione vidisset: Nihil, ait, tam nouum & insuetum quam tyrannum diu viuere; quemadmodum de Sellum, Phaceæ & Phacea

4. Rex. 15.

filio Romeliæ videre licet : qui ad hoc regnum Israeliticum omnes tyrannide peruenierant. Sed paucis audiamus qualem vates mercedem retulerit pro tot & tantis beneficiis, quæ huic ingrato populo exhibuerat. *Tunc misit Amasias primarius in Bethel sacerdos, flamem vel sacrificulus ad Ieroboam Israelitici populi regem* (qui forte tum abfuit à Bethel) literas vel nuntios cum his mandatis: Amos non clam aut extra regnum tuum, sed in medio domus Israel aduersum te conspirauit atque coniuuauit. Græci doctissimè reddunt *συσποράς ποσειδάων*: quod peræque est, ac si diceremus coitiones vel societates, conuenticulauit, in quibus contra maiestatem regiam concionatur. Non poterit terra ferre omnia ipsius verba, vt qui nullis inuolucris aperte dixerit, regem *Ieroboam gladio perimendum, & populum Israeliticum è sua terra in captiuitatem abducendum*. Quæ priuatis sui ipsorum nominibus agere hætenus dubitauerant, nunc publico regis nomine aperte atque diligentissimè agere incipiunt, atque vatis nomen apud regem de nouarum rerum studio, de læsæ maiestatis perfidia, de que insidiis deferunt. Sed dicit aliquis: Cur tã diu sacrificulorum collegium sustinuerit

I
sustin
sus &
ponde
obstit
Præter
& occ
modo
maiest
enim e
pi scep
quante
eam fil
euerfa
bat acc
nis Ar
faret &
lentun
comm
blicæ
dicta &
piscan
puli tu
quante
giam c
tio apu
cuiusm
re tem
reædif

sustinuerit prophetam cōtra ipsorum abu-
 sus & superstitionem alloquentem? Res-
 pondemus Deum sua diuina prouidentia
 obtitisse, quominus prophetæ nocerent.
 Præterea ipsi expectabant oportunitatem
 & occasionem, qua id suo maximo com-
 modo fieri posset, vt modo cum de regia
 maiestate extermināda differeret: Notum
 enim est quam agrè ferant reges sua abri-
 pi sceptrā, & quæcunque eo facere putāt,
 quanto studio tollant, vt vel religionem, si
 eam sibi obstare credāt, labefactatā, immo
 euersam cupiāt, vt in Ieroboamo filio Ne-
 bar accidit. hinc est vt Amasias proditio-
 nis Amos prophetam apud regem accu-
 sare & deferret. O malitosum & fraudu-
 lentum hominum genus, qui suæ potius
 commoditati studēt quam veritati, & pu-
 blicæ utilitati! Sanctissimorum virorum
 dicta & facta obseruant, tempus callidè ex-
 piscantur quo minori sua nota, minori po-
 puli tumultu noceāt: quod vt facilius exe-
 quantur, leges, religionem, maiestatem re-
 giam conseruandam prætexant. Ista desolatio
 apud regem non fuit absque calumnia,
 cuiusmodi & illa, sic dixit, Possum destrue-
 re templum hoc manufactum, & in triduo
 reedificare illud. Non potest professio

HOMILIA 21.

synceræ religionis & puri cultus his place-
 re, qui falsam tueantur. Itaque veritatis im-
 patientes sunt sathanæ & mendaciorum
 ministri, qui omni ratione conantur veri
 Dei cultus professores ac defensores la-
 befactare & extinguere, vt de Arrianis ad-
 uersus diuos Athanasium, Martinum, Hi-
 larium & alios Episcopos, & sacerdotes or-
 thodoxos videre est, tum apud Eusebium,
 Victorem, Vricensem & cæteros historie
 scriptores. Verbi comes crux semper exti-
 tit. Si hæretico semel aures Principes pa-
 tefecerint, quia ille se veritate inferior vi-
 det, ipsis adulatur, ac conatur seditionem
 religioni obtendere, vt ex verbis prophe-
 tarum & sanctorum verbi cõcionatorum
 venentur, colligant, & aucupentur quic-
 quid potest vel leuiter ad tumultum & se-
 ditionem spectare, quasi purioris cultus &
 catholicæ religionis doctores turbas, sedi-
 tiones, & proditiõem doceant. Non nouum
 est religioni veræ, synceræ & orthodoxæ
 seditionem obiici, nam Helix, Hieremia,
 Christo denique & Apostolis obiicieba-
 tur, quod populum seducerent, & Respu-
 blicas seditionibus perturbarent ac exa-
 gitarent. Verumenimvero obseruandæ
 veniunt huius sycophantæ & calumnia-

I
 voris a
 verita
 & ca
 staura
 restitu
 dat ini
 lia dol
 fuerat
 se con
 cenda
 inuerr
 tur Ier
 nom in
 subtic
 uersus
 boam
 mirum
 menda
 immif
 lum in
 nus D
 modi
 niator
 gloria

oris artes, quibus agit apud regem: non
 veritate quidem subnixus, sed mendaciis
 & calumniis. Nihil ille de religionis in-
 stauratione, neque de moribus officiõve
 restituendo, neque quicquam de sua man-
 dat iniuria, vt de regis tantum contume-
 lia dolere videatur. Ad hæc, quæ locutus
 fuerat Dominus prophetam Amos dixif-
 se commemorat, vt magis regem subac-
 cendat ad vindictam. Prophetæ siquidem
 inuertit verba, quia non dixerat, occide-
 tur Ieroboam à populo suo in tumultu, sed
 nomine Dei, quod dolose & fraudulenter
 subtricit, pronuntiarat ipsum Deum ad-
 uersus Ieroboami domum non in Iero-
 boamum ipsum, insurrecturum gladio, ni-
 mirum hostili & extero. Vt autem suum
 mendacium facilius persuaderet, aliquid
 immiscet veri, nempe quod dixerat popu-
 lum in exilium fore relegandum. Domi-
 nus Deus qui & ipse veritas est, ab huius-
 modi delatoribus sycophantis & calum-
 niatoribus nos liberet: Cui laus, honor &
 gloria in secula seculorum. Amen.

Q ij

Homilia 22.

Dixit Amasias ad Amos, qui vi-
des, gradere & fuge in terram Iu-
da: & comede ibi panem, & pro-
phetabis ibi. Et in Bethel non adiu-
cias ultra ut prophetes: quia san-
ctificatio regis est, & domus regni est. Responditque
Amos, & dixit ad Amasiam, Non sum propheta, &
non sum filius propheta: sed armentarius ego sum
vellicans sycomoros. Et tulit me Dominus Deus cum
sequerer gregem: & dixit Dominus ad me, Vade, pro-
pheta ad populum meum Israel. Et nunc audi verbum
Domini, Tu dicis, Non prophetabis super Israel, & non
distillabis super domum idoli. Propter hoc, hac dicit
Dominus, Vxor tua in ciuitate fornicabitur, & filij tui
& filie tue in gladio cadent, & humus tua suniculo
metietur: & tu in terra poluta morieris, & Israel ca-
ptiuos migrabit de terra sua.

VERI ac sinceri, orthodoxique
doctores longè grauiora seue-
rioraque mala à falsis, simulatis
fucatisq; sacerdotibus ac pseu-
doprophetis, quam à crudelissimis tyran-
nis ex omni seculorum memoria perpeffi
sunt ac pertulerūt. Exempli causa aliquos
nominemus. Iannes & Iambres plus ne-
gorij faceffiuerūt atque conflarunt Mofi,
quā Pharaonis Ægypti regis sequiffima ac
crudeliffima tyrannis. Apostolus de suo-

I
rum f
tres ap
mon
stum
nium
Achab
Pseud
Nonn
prima
quā
atque
suis au
illi fat
quod
rael,
sed pa
sed eti
tis oce
vaticin
uertat
religio
tarum
& sec
zias ag
gem f
Videns
teque
tius ho

rum symonistarū iniuriis, quos falsos fratres appellat, summopere conqueritur. Symon Magus plus nocuit diuo Petro Christum annuntianti, quàm prouinciarū omnium proconsules. Non tam atroci odio Achab Micheam prosequutus est, quàm Pseudovates Sedechias, atque socij ipsius. Nōne Amazias cultus Bethelini vituli primarius sacerdos vati exitit nocentior, quàm omnes alij? Nōne grauiori odio, atque inuidia maiori, quàm rex ipse cum suis aulicis omnibus prosequutus est? Non illi satisfuit vatem apud regem detulisse, quod ipse coniurasset in medio regni Israel, dixissetque non inuolucris verborū, sed palam & apertè, regem interficiēdum, sed etiam totis adhuc viribus nititur os vatis occludere, ne amplius apud Israelitas vaticinetur, imo vero in terram Iudæ reuertatur apud Azariam regem piissimum, religionis auitæ tenacissimum, & prophetarum obseruandissimum, ibique victiter, & securè doceat. Sic ergo vatem Amazias aggreditur, sciens quod ipse apud regem sua accusatione parum profecisset. *Videns, id est, ô vir propheta, abi & fuge, teque recipe in terram Iuda, ne si hic diutius heferis, in vitæ discrimē venias, & in te*

rex capite animaduertat, qui tam apertè in eum aduersa ominaris. *Et vescere ibi pane.* Quasi diceret, illic viue, illic victū querita, & illic vaticinare. Si pestis, fames, captiuitas oppressura sunt Israëlē, tu hæc incommoda fuge. Obseruabimus imprimis regem pseudoministro Amaziæ nullum dedisse responsum, ipsius mandata contemnens atque pro friuolis & vanis habēs, tum quia Israelis reges qui ex fæce plebis sacerdotes sibi delegerant, eos habebant contemptui, tum quia rex Hieroboam tot victoriis potitus non sibi metuebat, tum etiā quia pro nihilo ducebat prophetæ vaticinia, vt ab homine pecuario & nihili profecta: vel ipse sciens quia fauore diuino iuxta etiam Ionæ testimonium, Israelis rem restituerat, prophetam verebatur, vt quondam Herodes Ioannem Baptistam, quo audito multa ipse faciebat. non accepto igitur regis responso, vel non expectato, sacerdotalis fastigij autoritate vsus hic persuadere nititur. *heus tu vides, &c.* Cùm in literis quas ad regem scripserat, nominis Amos, cōtemptus causa, duntaxat meminisset, hîc captat beneuolētiā, vocans eum Vidētem, vt ficto studio se insinuans, ei obrepat commodius eumque decipiat;

1 N
cuiusm
verax es
non est
Vidētes
collustr
nebant
pellat, a
loco ce
suadere
cere au
ne aud
populo
Amazi
ac cœtu
serpent
uos De
frauden
autorit
& offic
atque c
regem
est, vt p
nat, qu
human
pugna
tendū
Catho
pere co

cuiusmodi illud est, Magister scimus quia
 verax es, & viam Dei in veritate doces, & *Math. 22.*
 non est tibi cura de aliquo. Prophete olim *1. Reg. 9.*
 Vidētes appellati sunt, qui lumine diuino
 collustrati futura præuidebant ac præci-
 nebant. honesto nunc nomine Amos ap-
 pellat, amicè & beneuolè illum adortus, vt
 loco cedere officiumque suum deserere
 suaderet: Non enim ei aperte iniuriam fa-
 cere audebat (inquit Hieronimus) timēs
 ne auditores læderet. A multis enim ex
 populo libenter audiebatur. vnde & regi
 Amazias retulerat eum coitiones facere,
 ac cœtus congregare. hæc est vetustissima
 serpentis fraus & deceptio sic blandè ser-
 uos Dei affari, vt cautius ipse decipiat & in
 fraudem illiciat. Fingit Amazias magnæ
 autoritatis esse apud se prophetæ munus
 & officiū, & illud velle omni studio, opera
 atque consilio iuuare atque fouere; sed per
 regem stare, cui persuaderi difficillimum
 est, vt priuatæ vitæ studio coronam depo-
 nat, quàm omnibus artibus, omni nefaria
 humani atque diuini iuris violatione pro-
 pugnandam vniuersi existimāt atque con-
 tendūt. Sathanæ ministri hodie verbi Dei
 Catholicos Ecclesiastas & populum deci-
 pere conantur dicentes, Hic est doctor

egregius, qui veritatem optimè nouit, at veretur eam palam profiteri. Hic à nobis stat, sed nondum ausus est confiteri, atque his vulpinis adulationibus cupiunt liberū verbi Dei cursum præpedire. Vel dicere possumus eum honorifico titulo per ironiam appellasse, quasi diceret, fatidicum aut fanaticum, vt Ecclesiæ doctores, magistros nostros ironicè vocant hæretici. Vafre etiam & calidè consulit propheta vt in regnum Iudæ sese reciperet, vbi viuere cōmodius & munus suum liberius maioreque cum fructu exequi posset, suæ inexplibili auaritiæ studēs. Sciebat prophetam breui suis concionibus populo misere pellecto atque seducto, in animum inducere, vt ad Ecclesiam Catholicam migraret, & auitam religionem amplecteretur. Non possum satis mirari huiusce tempestatis hæreticorum impudentiam, qui suam hæresim pestilentissimam volunt vbique locorum Catholicorum prædicari, in locis vero vbi fortiores dominantur, religionem Catholicam funditus extinguere conantur, & ipsius doctores peius cane & angue oderunt. Cum Amazia pseudoministro dieunt *in Bethel autem*, vel potius in Bethanē, *ne addas ultrà vaticinari.*

In Beth
sacratu
Roy. P
sua ipse
& voto
populo
& simu
structa
sibi rex
nis exe
presche
dicat,
Bethel
hic fan
vbi mi
ges eos
tiarint
acerrin
Ex qua
vatem
ptū est
non est
Domini
fer hor
tifex e
bus, ne
nam r
pellerē

In Bethel ne quid amplius prophetes, quia sacrarium regis est, *la sainte chappelle du Roy*. Primam Bethelicæ ædis religionem sua ipse autoritate auxit & regio nomine & voto sanctissimam atque augustissimam populo esse voluit. Non solum aris, donis & simulachris ornauit, sed regia arce constructa illustrauit. Quasi diceret, locus quæ sibi rex consecrauit, noui cultus & religionis exercendæ gratia (*le lieu dedié pour le presche*) & domus regni siue regia est. Ac si dicat, duplici nomine tibi suadeo vltra in Bethel non vaticinati: primum quod sit hic fanum regium, deinde quod sit regia, vbi minimè toleraberis. Solent enim reges eos qui certissima mala publicè denūtiarint, perinde quasi ipsi vltro attulerint, acerrimo odio atque similitate infestare. Ex qua re factum est, vt Achab rex Eliam vatem inimicissimè infestaretur, sicut scriptū est, *Viuit Dominus Deus tuus, quod* ^{3.Reg.18.} *non est gens, aut regnum quò non miserit Dominus meus te requirens. Amazias vater homo & astutus callidique consilij artifex egregius, sibi timebat, & sui similibus, ne populus persuasus auitam & paternam religionem amplecti, ipsi regno expelleretur. Nihil magis nunc timet pseu-*

doepiscopi Angli, qui ob hanc rem Catholicos sacerdotes igne & ferro persequuntur, ut patris Campionis & sociorum eius martyrium nostris temporibus satis ostendit. Vel Amazias & socij eius metuebant, ne punirentur, ut sub Elia & Iehu falsis ministris contigit, ac si diceremus (*ils craignoient vne saint Barthelemi*). Exhorrescebant diem sancto Bartholomeo sacrum, Hugnoticis nefastum. Verebantur, ne agnito priore cultu de ipsis actum esset. Hæretici vincunt in scelere & impietate Hieroboam & Amaziam. Nam Hieroboam falsi sacerdotis mandata contempsit, nec ad suggestionem eius quicquam voluit respondere. Isti autem cum multis Amaziis apostatis sacerdotibus, fame & penuria, carceribus & exiliis prophetas & sacerdotes Domini nefarie trucidarunt ac necauerunt. Nec à sacris etiam locis præcipuè à monasteriis sacrilegas manus abstinerunt, Gallico proverbio abutentes: Qui columbas omnino vult abigere, columbarium funditus euertat. Amazia prophetæ publicæ utilitatis cupidissimo & vitiorum acerrimo insectatori tantum suadebat, ut fuga se in regnum Iuda Catholicum seruaret, & ibi apud regem Azariam

religion
ret: Hug
mediis
ter docē
vniuerso
stas, null
Sed hæc
giam va
stantia r
doli & a
piditate
eámque
populi c
tur, eo c
berrima
tem pet
populari
uero om
spectam
tum eni
regiis m
gatur, qu
redditus
dicta co
poenas ip
prædici
titum e
tur. Res

religionis paternæ amantem sese recipere: Hugnosticorum vero Ministri, qui in medijs copiis classicum canunt, constanter docēt, ac vociferantur ad rauim vsque vniuersos Domini sacerdotes & Ecclesiasticos, nulla indicta causa, morte plectendos. Sed hæc hæctenus, redeamus ad apologiam vatis, qui intrepidè & magna constantia respondet Amasix, cuius oratio doli & astus plena nimiam vaticinandi cupiditatem occultè in Amoso subnotat, càmque ad ambitionem potius quam ad populi corrigendi studium referre videtur, eo quod loca frequentissima & celeberrima, vt Bethel regiam maxime ciuitatem petebat potius quàm Dan vel alia loca popularia minimeque regia. Verumenimvero omnem eam calumniam probè perspectam sapientissimè diluit Amos. Tantum enim abest vt sacerdotis fastigio ac regis minis deterritus reuocetur ac frangatur, quin potius alacrior ac constantior redditus, in suo munere perseuerans, iam dicta confirmet, & alia insuper addat. nam pœnas ipsi Amasix irrogandas peculiariter prædicit, qui ita verbum Domini & Spiritum eius extinguite pro virili conabatur. Respondit ergo Amos, dixitque Amasix,

Non propheta ego fui, ab initio scilicet,
neque prophetae filius, aut stirpe prophetica
 natus: quasi dicat; nec natura, vel institu-
 tione, vel ortu, nec successione sum pro-
 pheta. Nonnulli enim iam inde à matris
 utero deligebantur à Domino prophete,
 vt Hieremias: Alij propheticum munus
 ab ineunte ætate profitebãtur, vt Samuel.
 Erat etiam inter Iudeos prophetarum suc-
 cessio. *Sed armentarius*, inquit, *ego sum*, vel
 bubulcus, *sycomororum collector*, ei rei dare
 operam soleo vt sycomoros vellicem, atq;
 optimus sum frondator, vt boues quam
 optimè pascam; maxime autem hyeme,
 cum deficientibus herbis fronde saturan-
 da sunt armenta. Vox Hebræa *seken* signi-
 ficat arborem generis ficuum, cuius fru-
 ctu armentarij solebant boues alere: illeq;
 fructus non solebat maturefcere nisi scal-
 pendo ferreis vnguibus. Inter armenta igitur
 & caulas, magis quam in ciuitatibus,
 inter sycomoros quã inter homines enu-
 tritus fuerat vates noster: quapropter om-
 nis literaturæ nedum prophetiæ erat im-
 peritus. Neque enim propheticum munus
 à præceptore aliquo vate didiscerat, quem-
 admodum cæteri qui prophetarum filij &
 discipuli dicebantur. Istud ergo negotium

non ad hominis facultatem aut studium, sed ad diuinum potius negotium referendum est. Ex quo vocationem suam vtique docet vates, & quod non temerè ad prophetandum profilierit, qui vitæ studio armentarius hæctenus fuerit, deque innocentissima arte tenuem victum parare cōsueuerat. Vult ergo dicere vates se à Domino vocatum & coactum, imposita sibi prophetandi necessitate. Nemo hunc honorem sibi assumere debet, nisi Aaronis instar fuerit vocatus. Hieremias accusat pseudopphetas, qui non missi currebāt. Et Apostolus dicebat, Quomodo prædicabunt, nisi mittātur? Nemo sibi, ait Tertulianus, testis & professor est. Cùm autem Amos extraordinarius esset, miraculo suā probat vocationem. Nam ex bubulco tam repētè fieri vatem & ex rudi & ἀνλαβητω tam cito euadere doctum, non sine miraculo fieri potest. Cum tamen nec nouum, nec insolens fuerit, vt Deus viros ex gregibus deligat, quibus magnas res gerendas committat. Cuius rei illustra exempla in Mose atque Dauide statui possunt. Si miraculis nostrates hæretici, quod nunquam factum fuit, suam peruersam probassent doctrinam, non omnino quidem excusa-

Heb. 5.

Hier. 23.

Rom. 10.

tione carerent illi qui ab ipsis seducti sunt,
 sed cum nulla ediderint miracula nisi ea
 quæ Apostolorum miraculis aduersantur,
 quorum Tertulianus meminit de præscri-
 ptionibus, nihil in iudicio Dei prætex-
 ere poterunt. Sed ad Amosum nostrum
 redeamus, quem Dominus tulit & accepit
 ubi pecora sua pascebat, & iussit ut abiret
 atque contra Israel vaticinaretur: ad quod
 quidem negotium non ultro, ut pseudo-
 prophetæ solent, se ingessit, sed præcipienti
 Domino obtemperavit. Parem suam vati-
 cinandi autoritatem facere videtur magnis
 ac veteribus prophetis, quorum alter, vi-
 delicet Moses ex ouibus, vel se excusans
 ad educendum populum de miserrima ser-
 uitudine assumptus est: alter nimirum David
 electus est dum iret post foetas oves, ut pa-
 sccret Jacob seruum Domini, & Israel hæ-
 reditatem eius. Pastorale Ecclesiæ munus
 non multum discrepat ab eorum officio
 qui ouibus pascendis & custodiendis præ-
 sunt. Si enim oves suæ volûtati & libidini
 relinquerentur, citissimè perirent, eodem
 modo & populi nisi alieno consilio rectè
 pascerentur & gubernarentur, statim hal-
 lucinarentur & tota via aberrarent. At ve-
 ro qua fronte audebat Amasias vati inter-

Exod. 3.

Psal. 77.

IN
 dicere c
 nonne I
 diendu
 grum te
 alio se c
 officio
 quoque
 mini sa
 necessi
 professi
 neque t
 Quem
 philoso
 blicæ st
 proph
 litas eo
 legia, qu
 diebant
 cabant
 los asce
 fodaliti
 vnum c
 tertium
 pietati,
 ram, in
 ergo A
 rariæ d
 missum

dicere quod disertè iniunxerat Dominus? nonne Deo magis quàm hominibus obediendum fuit? non enim prophetae integrum fuisset dum ad Israelitas mitteretur, alio se conferre, vt Ionæ contigit, neque ab officio suo strenuè & fideliter præstando quoquomodo reuocari. Nomen autè Domini sæpe vates inculcat, vt vaticinandi necessitatè sibi imposità ostendat, etiamsi professione à principio non esset propheta, neque filius, id est discipulus prophetarū. Quemadmodū enim apud Ethnicos erāt philosophorum gymnasia, & apud nos publicæ studiorum scholæ, vbi & sacræ & prophanæ literæ docentur, ita apud Israelitas eo tempore erant studiosorum collegia, qui in diuinis rebus à prophetis erudiebantur, quos & filios prophetarum vocabant. Vnde Elias in curtu igneo ad cæ-^{4. Rex. 2.} los ascensurus visitat prius hæc studiorum sodalitia pietatisque seminaria, quorum vnum erat in Bethel, alterum in Iericho, tertium vero ultra Iordanem, vt eos qui pietati, & literis in his sodalitiis dabāt operam, in verbo Domini cōfirmaret. Negat ergo Amos in huiusmodi scholis rei literariæ dedisse operam, sed extraordinariè missum à Deo vt Israelis populo vaticina-

retur. Vt autem liberrimum atque acerrimum muneris auctoritatisque suæ propugnatores præberet, seque non esse territorium minis regiis neque sacerdotali fastigio ostenderet, contra ipsum primarium sacerdotem & ipsius domum vaticinia edit, cui tamen strictè vetitum fuerat ne stillaret super domum idoli, vel irrisiois, quam Bethel, id est domum Dei fortis Amasias honoris gratia vocauerat. Stilladi verbum ad doctrinam & reprehensionem non ineptè transfertur. Nam vt tegulæ guttatim stillantes protundunt & cauant durissimos lapides, ita verba reprehensionis, Deo suppeditante, emolliunt corda vi & assiduitate, nisi planè adamantina fuerint, & ad impietatem occaluerint. Propterea sic ait Dominus, quia ita palam & ex professo Spiritui diuino aduersaris, cōsilioque Dei per artem, dolum & calumniā ob stare reluctarique conaris, quatuor aduersis & grauissimis ærumnis afficiendus es. Ignominia primum, deinde orbitate, præterea agris & fundis, quibus filiorum patrimonium confirmatum iri speraueras, tum demum æterna captiuitate mulcendus es. *Vxor tua in vrbe scortabitur, cū hoste mœchabitur. Quasi dicat, te spectante constu-*
 prabitur,

prabitur, idque in ciuitate: nam in agro leuius fuerat, sed in vrbe palam, quæ legibus regitur, corã marito stuprari vxorem, intolerabilis marito dolor, quod & Amasæ euenit qui in scortatione spiritali populum fouerat illumque ad eam accendebat. O quam vani atque irriti sunt contra diuinum consilium humani conatus, qui quanto maiori nituntur vi, tanto grauiori casu repente ruunt. Non dixit vates, Vxor tua vi comprimetur, vt in expugnatione vrbiũ fieri solet, sed vxor tua in ciuitate fornicabitur: vt non coactum sed voluntarium stuprum indicaret. *Et filij tui & filie tue gladio cadent*, quos vna cum cæteris filiis Israel in impietate tua perdidisti atq; in eadẽ instituere perseuerasti. *Terra quoq; tua ad funiculum mensorium scilicet exigetur* atque expēdetur. Terram tuam hostes in varias partes dispartient, quia inexplebili avaritia per fas & nefas bonis parandis inhias. Et tu in captiuitatem abductus super terram immundam, pollutam & hostilem morieris, nempe in terra gentium, quæ impura dicebatur, quod in ea idola colerentur. Qui sordibus gauisus fuerat in terra Sancta, inter Gentes sordibus factabitur, & ibi peribit patria extorris, & fu-

neris pompa cariturus. Nedum ille, sed & totus Israel captiuus è terra sua abducentur, à patriis finibus relegabitur atque deportabitur, quia roties monitus non resipuerat, imo vero à sacerdote seductus in impietate & scelerib⁹ extabuerat. Atqui hoc ipsorum est supplicium, qui verbum Dei & eius prædicatores persequuntur, videlicet adulterium vxoris, liberorum neces, bonorum direptiones, exilium & procul à patria sua acerbissima mortis perpeffio. Quæ enim persequutores verbi Dei mala piis inferre conantur, ea demum in caput ipsorum recidunt ac reciduntur, vt tandem corpore & animo perdantur. Deus ipse est scelerum vindex, qui sic suos asserit: *Ipsi honor & gloria in secula seculorum. Amen.*

Homilia 23.

Cap. 8.

HÆC ostendit mihi Dominus Deus: & ecce vincimus pomorum. Et dixit, Quid tu vides Amos? Et dixi, Vincimum pomorum. Et dixit Dominus ad me, Venit finis super populum meum Israel: non adiciam vltra vt pertranseam eum. Et stridebunt cardines templi in die illa, dicit Dominus Deus: multi morientur, in omni loco proiicientur: silentium.

Dicitur a peena m bicaue uefcac, uitate ta raris & vsque p scuro o litudine primu Israeliti bus ino termino mo vire naturus ecce cop plenus: Domin dam, al fructib vncinu fructib ri super quacu

DOMINI Dei lento gradu ad
vindicam gradientis cuncta-
tione in peccatis puniendis,
nemo sibi fucum faciat. Nam
tatum abest vt mora & dilatione scelerum
pena minuatur, vt nisi resipiscamus ac no-
biscaveamus, in dies augetur atque ingra-
uescat, diuinaque ira tandem supplicij gra-
uitate tarditatem compensat, cum iniqui-
tatis & scelerum fructus ad maturitatem
vsque peruenerint, vt hoc altero non ob-
scuro ostento, & hac quarta eleganti simi-
litudine vati ostenditur, in ista concione
primum & paucis dicam de huiusce regni
Israelitici contra Dei preceptum, malis aui-
bus incæpti, deformatione, exitio, fine, &
termino, istam visionem, Deo optimo maxi-
mo vires & animum suppeditante, expla-
naturus. *Sic ostendit mihi Dominus Deus, Ecce cophinus æstatis*, id est fructibus æstatis
plenus; vel huiusmodi visum ostendit mihi
Dominus Deus, nempe canistrum quod-
dam, alij vertunt sportam, corbem, æstiuus
fructibus plenam. Vetus interpres habet
vincinum. Vincinus autem vasis genus est
fructibus continendis idoneum, angustio-
ri superius, latiori inferius spatio constans,
quacumque ex materia id, siue viminea, siue

ligna, siue linea sit. Hac imagine canistri angusti oris æstiuus fructibus pleni significare vult illam contumacem & superbam gentem ita ab hostibus coarctandã, vt ne vnus exilire possit. Ista igitur quarta visio tertiæ visionis de perpendiculo latomi cõfirmatio est. nã vtraque captiuitatē Assyriacam portendit, confirmatque castigationes paternas non amplius locum in populo Israelitico vt prius habituras. Quomodo regnum coniurationibus & tyrannide cceptum, cæde & rapinis auctum diu stare potuisset. *Sic ergo ostendit mihi Dominus, &c.* Ac si diceret: nihil temere ex cerebro meo excogito, vt pseudopropheta vniversi, sed bona fide in medium affero quæ mihi videnda monstrauit Dominus, & ideo non paruifacienda. Quemadmodum enim prophetiæ nil addendum aut detrahendum, sic neque scripturæ sub maledictionis pœna. Non quod sic intellectum velim, quasi prophetiæ & scriptura interpretatione etiam acuratissima nõ indigerent. Quo quidem in negotio Hebrææ linguæ peritia maxime necessaria est. In his enim duabus dictionibus Hebræis קַיִז Kaiz ætatem & æstiuos fructus significãs qui iam plane maturuerũt,

Dem. 4.
Apoc. 22.

IN
& quoro
tar, & y
rei cuiu
ronomat
Græca r
Illam ta
hunc loc
strum m
tu vides
ctuum m
nus: Ven
id est pop
idcirco f
do nullu
pereft. V
duarum
sob finen
& tempu
æstate S
diutius a
propinq
tempus
Deus Ir
ligat, & i
repêdat,
suram in
tar script
num De

& quorum terminus venit ut decerpantur, & $\chi\pi$ Kez quod terminum & finem rei cuiuscunque significat, est elegans patronomasia siue allusio, quam in lingua nec Græca nec Latina satis assequi possemus. Illam tamen aliquo modo expresseris, si hunc locum ita interpreteris: Ecce canistrum maturorū fructuum. Et dixit: Quid tu vides Amos? Et dixi: Canistrum fructuum maturorum. Et dixit mihi Dominus: Venit in maturitas super populū meum, id est populi mei scelera maturuerunt, & idcirco finis ac exitium illorū instat, quando nullus amplius emendationis locus superest. Vult ergo dicere vates sub istarum duarum vocum Hebræarum allusione, ut sub finem ætatis est terminus fructuum, & tempus ut colligantur, quum iam tota ætate Solis calore plane sunt percocti, nec diutius asseruari possunt: sic venit & in propinquo est tēpus à Domino finitum; tempus inquam iam præ foribus est, ut Deus Israelitarum peccata in corbes colligat, & ipsis digna factis ipsorum præmia repēdat, quum scilicet iniquitatum mensuram impleuerint, ut de Sodomitis loquitur scriptura. *Gen. 15.* Ex iis colligere licet Dominum Deum per diu expectare homines ad

pœnitentiam, nec tam cito in Respublicas
 & Regna animaduertere, sed præstolari
 quo vsque maturuerint, & suarum iniqui-
 tatum supremum gradum attigerint. Si er-
 go Deum diu differre pœnas agnoueri-
 mus, non propterea securi in peccatis tor-
 peamus, ipsius patientia & longa expecta-
 tione abusi. Nam cum primum iniquita-
 tum ac scelerum attigerimus periodum,
 vt maturos fructus metamur, vel vt ficus
 malas, quæ iam quod tempus suum præ-
 tergressæ putridæ sunt & emarcuerunt
 eluique ineptæ, in corbem malorum pi-
 scium reponamur. Similes loquendi phra-
 ses in nouo Testamēto reperiuntur, quum
 tempus quo separandi sunt pii & iusti ab
 impiis & iniquis, messem vocat scriptura;
 quæ vt monet Augustinus contra Dona-
 tistas, patienter expectanda est, quia ob zi-
 zaniam minimè relinquendus ager Do-
 minicus, neque ob malos pisces rumpen-
 da sunt retia. Vtinam huiusce tempestatis
 hæretici, qui reformationis nomen suis
 ipsis immanibus moribus prætedunt, mes-
 sis tempus, quo angeli zizania à tritico se-
 parabunt, patienti animo expectassent.
 Prudens siquidem & frugi agricola non
 decerpit poma, neque vncino fructus ex

Mat. 13.

I
 ramis a
 bus car
 ruerin
 placet,
 donec
 peruen
 ra, quo
 referua
 mus p
 intellig
 expect
 Quid t
 percip
 excite
 cui att
 terpre
 Venit j
 instat
 abduE
 filius
 ruina
 remp
 diffid
 mo ip
 Nota
 pturis
 esse. E
 neis, e

ramis arborum, summis trahit, qui manibus carpi non poterant, nisi plane maturuerint. Nostri vero restitutores, si Deo placet, placide expectare non potuerunt donec maturuissent, & ad suum gradum peruenissent malorum sacerdotum scelerata, quos puniendos sibi Dominus Deus reseruauit. Sed ipsum Dominum audiamus prophetam excitantem, ut apertius intelligat visionis sensum, & ut rei nouæ expectatione attentiores fiant auditores.

Quid tu vides Amos? Animalis homo non percipit ea quæ Dei sunt, nisi à Deo ipso excitetur & illuminetur, ut noster vates cui attento & beneuolo Deus visionis interpretationem aperire dignatus est, dicens: *Venit finis super populum meum Israel*, id est, instat plena atque integra totius populi abductio. Ut enim mortuus est Ieroboam filius Ioas, coepit Israelis regnum minari ruinam. Nam filius eius Zacharias interemptus est, & totum regnum intestinis diffidiis flagrabat, donec sub Hosea ultimo ipsorum rege in exilium abducti sunt. Notatione interea dignum censui in scripturis fructuum parabolam frequentem esse. Huc enim faciunt quęcunque de vineis, de semente, de ficibus, & aliis arbo-

Math. 3.
Luc. 3.

ribus, passim habentur. Admonent nos ista primum officij, vt nos à Deo plantatos esse cogitemus, & fructus feramus quibus delectetur. Nam vt dicebat Baptista, securis ad radicem arboris posita est. Omnis arbor non ferens fructum excidetur & in ignem mittetur: Facite ergo fructus pœnitentia dignos. Docent præterea hæ similitudines ex fructibus petiæ, Deum etsi iudicia sua aliquando differat, tamen nec scelerum nostrorum, nec iustitiæ suæ obliuisci, sed instar frugi agricolæ tempora & iustas occasiones obseruare. Vt ergo piorum fructus, qui inter huius seculi tempestates per sanctam fidei constantiam in Christo maturescunt, tandem in cœlestis regni horrea colligit, & æternis vitæ præmiis cōpensat: ita impios qui inter mundi delicias & impura carnis studia suã quoq; maturitatē cōtrahunt, immo potius computrescunt, non minus obseruat, & hos quoque collectos æternis gehennæ suppliciis exeruciandos tradit. Seruiant ergo ista piorum consolationi, ne impiorum successibus offensi sortem suam impatientius ferant. Nos præterea ad pœnitentiæ studium excitant, ne in sceleribus consenscendo exitium nobis maturemus. At quia

I
impij
tur, se
quam
dilige
templi
sic red
pli. Cl
cantic
Domini
habere
tum &
xare v
ctorias
bant, u
Hiero
rant, ve
rent, ve
rum p
semper
vel pal
rei in a
dicat:
læta ca
suas de
luctus.
plum
cem tr
captiu

impij minis ac terrore non commouen-
 tur, sed ridere solent, pergit Propheta, &
 quam infelix futura sit eorum conditio,
 diligenter exponit. *Et stridebunt cardines
 templi in die illa.* Hebraica clariora sunt quæ
 sic reddi possent, Et ululabūt cantica tem-
 pli. Chaldaicè habetur, Et ululabunt pro
 cantico in ædibus suis. Tunc temporis, ait
 Dominus, ipsa tēpli cantica, quæ lætitiā
 habere consueuerunt, vertentur in eiula-
 tum & nenas lugubres. Hic oblique ta-
 xate videtur illorum cantica, quibus vi-
 ctorias, & reliqua Dei beneficia celebra-
 bant, ne quid eorum intermitterent, quæ
 Hierosolymis in templo fieri consueue-
 rant, vel potius quod cantica noua adice-
 rent, veterum à Mose & Prophetis relicto-
 rum pertæsi, vt omnium hæreticorū mos
 semper extitit. *Et eiulabuntur cantica templi
 vel palatij, &c.* Elegāter & poeticè tribuit
 rei inanime quod est rei inanimatæ. Quasi
 dicat: in eiulatum abibunt cantiones &
 læta carmina, quibus in suis palatiis aures
 suas demulcent, atque pro lætitiā succedet
 luctus. Diuus Hieronimus, vt lxx. tem-
 plum verterunt, ita vt hīc non solum de-
 cem tribuum exilium, sed Iudæ notetur
 captiuitas & ruina; & sic comminaretur

HOMILIA 23.

Dominus cantica in templo solita concinni cum summo gaudio, in luctum conuertenda. Quemadmodum si à nobis diceretur: Nisi Dei iram pœnitentia & fructibus ea dignis præocupaueritis, cantica quæ in Ecclesiis canere solebatis festis diebus in Dei laudem & gratiarum actionem, in luctum & threnos iis lugubriores quos Hieremias edidit, vertentur. Dominus Lyranus fana idolorum nefaria intelligit, quæ genitibus & plusquam muliebri eiulatu implenda prædicit vates, & cationibus etiam quibus strepere solebāt luctū, lamentationemque successuram. Siue ergo fana intelligas, siue Palatia, siue Hierosolimitanum templum, omnia eo redeunt, vt quum hominum scelera maturerint, & ad messem vsque peruenerint, gaudij & lætitię loco luctus repentinus & tristitia irrepent. Eo enim improbi deliciis & luxui sese deuinciunt, quo propior & vicinior est eorum interitus, vt ex iis qui Noemi temporibus vixerunt, liquet, atque ex aliis quos Christus tales prædixit futuros sub finem seculi, paulo antequam ipse veniat iudicaturus viuos & mortuos. Vt autem luctus acerbiteratem clarius & apertius ostendat, addit: *Multi morientur,*

Lac. 17.

Et in omni loco proiicientur. Silentium. Hebraicè paulo facilius: Multum cadaueris in omni loco proiiciet. Tace. Omnia circumcirca plena erūt cadaueribus. Vbique sic seuiet hostis, vt nemo vsquam vel hiscere sit ausurus. Cladem minatur, quæ absque omni personarum discrimine passim sit grassatura, adeo vt nec cadauera cæforum sepelire liceat. Defunctos nullus sepulturæ honos comitabitur, sed omnia loca passim proiectis & temere iacentibus cadaueribus neque à suis neque ab hostibus sepeliendis funestabuntur. Cuius rei euentus silentium tandem imponet Amasæ pontifici malevolentissimo & astutissimo, vt ei Amos hîc minari videtur. *Tace.* Vox est eorum qui aliquid certò euenturum denuntiant: vt quando ori digitum apponimus dicēdo, tace, vel silentium: ac si diceremus, futurū est vt aliquos & breui pœniteat. Tunc videlicet quando noctū & cum silentio mortuorum corpora terræ vix demandentur. Vbi enim cum silentio humi conduntur mortuorum cadauera, maxime cladis indicium est, & tyrannidis plusquam cyclopicæ. Omnia tamen ista miserrimi Iudæi sunt experti, vt in Tobia *Tob. 4.* libro legimus, cui non licebat interdium se-

HOMILIA 23.

pelire mortuos, sed noctu & in silētio con-
 tra Iudæorum morem, qui cum honesta
 ac celebri pompa, orationibus & elemo-
 sinis publicis sepeliebant mortuos suos.
 Vnde vir sanctus filio præcipiebat vt pone-
 ret panem & vinum super sepulturam iu-
 sti, vt qui videlicet ex iis alerētur pro mor-
 tuo iusto orarent. Durat vsque in hodie-
 num diem per multas Catholicorū Eccle-
 sias in Gallia præcipuè, Parisiis & in His-
 pania hæc religio & pietas ponendi panem
 & vinum in defunctorū memoriis in vsum
 sacerdotū vt pro mortuis in Christo orēt.
 huc etiam pertinet videtur quod Apo-
 stoli constituerunt de conuiujs quæ in de-
 functorum exequijs fiebant, vbi constitu-
 tio Apostolica præcipit maxime presby-
 teris & Diaconis sobrie comedere. Illa
 etenim constitutio apud nostros vsque in
 hodiernum diem viget ac floret, atque in
 conuiuiorū sine Parochus breui cōcione
 parētes & alios qui illi adsunt exhortatur,
 vt defuncti animæ refrigerium adpostulēt
 & in prima resurrectione cōsortium. Deus
 optimus maximus nō sic in nos ob scelera
 nostra sequiat, vt cū silētio cogamur defun-
 ctorum nostrorū corpora sepelire. Ipsi sit
 honor & gloria in secula seculorū. Amen.

Tob. 4.

nuamus
 namus
 exenos
 frumen

ste pu
 Israel
 dition
 niden
 dabit
 dite ig
 vt fru
 dende
 incun
 detis,
 auari
 attenc
 occul

Homilia 24.

VDITE hoc qui conteritis pauperem, & deficere facitis egenos, dicentes: Quando transibit mensis & vendabimus merces, & sabbatum, & aperiemus frumentum. ut minuiamus mensuram & augeamus siclum, & supponamus stateras dolosas. ut possideamus in argento egenos, & pauperes pro calceamentis. Et quisquillas frumenti vendamus.

*Q*ONIAM impij & prophani solēt aduersus Dominum æquum & iustum iudicem rixari queritarique sese iniuste puniri, vates vniuersam desertoribus Israelitis tollens queritandi occasionem, ditiorum ac potētiorum auaritiam tyrannidemque proponit, ne quis tantillum subdubitaret eorum scelera maturuisse. *Audite igitur hoc qui pauperem exeditis*, atque vt frustum panis deuoratis: & qui ad perdendos ē terra miseros toto adeo pectore incumbitis. O vos omnes qui auaritiæ studetis, quique extra limites clientum salitis auari, causæ vestræ audiendæ intersitis atq; attendatis, quando non privato odio aut occultra calumnia, sed æquissimo iure cau-

sam mihi aduersus vosmetipsos agendam
 diuino iussu susceperim. Quasi dicat, No-
 lite ista surdis auribus accipere. Non ran-
 tum hæc pertinent ad plebem siue priua-
 tos homines, sed etiam ad vos opulentos,
 summosque gubernatores, quibus iustitia
 & æquitas tractanda, curanda & vindican-
 da tradita fuerat. *Audite ergo, &c.* Ista lo-
 cutio emphatica est. Solent enim auari di-
 uites in peccatis obdormiscere, vti de illo
 diuite Epicureo, qui horreis repletis &
 cella vinaria, intra se dicebat, *Requiesce*
anima mea, &c. Neque libenter audiunt
 consulentes vt bona sua pauperibus ero-
 gent: quæadmodum legitur de illo ado-
 lescente, cui consulebat Christus suas fa-
 cultates venundare vt eas pauperibus ero-
 garet. Hinc ipse Christus dicebat facilius
 esse camelum per foramen acus ingredi,
 quàm diuitem auarum in regnum celo-
 rum. Non abs re igitur tali exordio in di-
 uites auaros inuehitur propheta, qui & ac-
 cusari ægreferunt, immo vix illa in se intor-
 queri vibrarique putant, quæ publicè ad-
 uersus scelera dicuntur & perorantur. non
 quod ipsi tantum digni essent exilio, quan-
 doquidem à minimo vsque maximū om-
 nes summopere offenderant, sed quia in

Luc. 12.

Mat. 19.

Mar. 10.

IM
 primor
 ab illis
 quit, h
 & exte
 modo
 sint, de
 se veno
 dem p
 regni c
 Sed lon
 pauper
 minato
 laudi d
 batur.
 tum p
 ornam
 mant)
 Deus d
 Domi
 prono
 peres,
 esse pra
 vni ex
 quit, m
 pauper
 cti Pat
 bis par
 clesia i

primoribus semper plus residet culpæ, &
 ab illis sæpe egreditur iniquitas. *Audite, in-*
quit, hoc qui absorbetis pauperem & afflictū, *Deu. 13.*
& exterminatis pauperes terræ. His vero non
 modo attentos reddit, verum etiam quales
 sint, docet, & inanes titulos eripit, quibus
 se venditare solent. Quasi dicat: Vos qui-
 dem patriæ patres, benefactores publici,
 regni columnen & præsidium dici vultis.
 Sed longe alios vos iudicat Deus, qui vos
 pauperum deuoratores, & inopum exter-
 minatores esse dicit. Ah proh dolor! hodie
 laudi ducitur quod istis tunc vitio verte-
 batur. nam multi Rebus publicis consul-
 tum putant, si inopes publicanorum (quos
 ornamentum & florem Reipub. existi-
 mant) vsuris & imposturis profligēt, quos
 Deus commendatissimos iussit. Nonne
 Dominus Christus, qui cū diues esset *2. Cor. 8.*
 pro nobis egenus fieri voluit, vbique pau- *Mat. 26.*
 peres, quos nobiscum semper habituros
 esse prædixit, summè commēdauit? Quod *Mat. 25.*
 vni ex minimis meis feceritis, sciatis in-
 quit, mihi fecisse. Dicit in iudicio his qui
 pauperibus benefecerunt, Venite benedi-
 cti Patris mei, possidete regnum, quod vo-
 bis paratum est à cōstitutione mundi. Ec-
 clesia ipsos pauperes tempore Apostolo-

rum habuit commendatissimos, quippe
 quæ Agapæ fieri in subleuationem & re-
 creationem ipsorum pauperum publice in
 Ecclesiis constituerunt. Nunc vero maxi-
 me timeo, ne iniuste & merito nobis ob-
 iiciantur quæ noster Amos suis Israeli-
 tis obiiciebat. Audite hoc qui paupe-
 res deglubitis, & vt Chryphides & Harpyæ
 voraces absorbetis. Quoniam ne darent
 vsuram suis fratribus nève pecuniam fœ-
 nore occuparent, lege cautū fuerat, tech-
 nas subdole excogitarunt, quibus paupe-
 res circumuenirent, & eorum agros, viue-
 ta, & oliueta quam minimo, imo reiiculis
 calceis emerent. Væ aduersus huiusmodi
 clamat auaros diuinus Isaias, qui domum
 Domini adiungebant, & agrum agro co-
 pulabant vsque ad terminum loci, vel do-
 nec nil sit loci pro aliis: quasi soli ipsi ha-
 bitent in medio terræ, soli optimis qui-
 busque fruuntur, nihilque eis desit tāquam
 rerum omnium Domini. Eandem impre-
 catur maledictionem Hieremias iis qui
 domos suas ædificant in iniustitia, & cæ-
 nacula sua non in iudicio. Quas rogo frau-
 des, quos dolos auari non inuenerunt, vt
 pauperes interciperent, suæque inexple-
 bili satisfacerent auaritiæ? Iniquus Mam-
 mon

Deu. 23.

Isa. 5.

Hier. 22.

I
 mon
 tos. N
 exhibe
 modo
 geant
 dolosa
 merito
 cōpara
 & fra
 cumue
 gitat a
 mi qua
 sunt pe
 impior
 pij ven
 boni fo
 bus no
 natura
 tenta.
 quam
 teriret
 debuis
 tum, f
 Tunc
 studiū
 iuria lo
 la char
 los vige

mon nunquã suos cultores finit esse quietos. Nihil non molestiarũ suis cultoribus exhibet. Cogit enim illos, modo vt emant, modo vt vendant, modo vt precium au-geant, & mensuram imminuant, modo vt dolosa & iniqua pondera subiiciant. Auari merito cum hydropicis & febricitantibus cõparari possunt. Et quid sycophantiarum & fraudum (etsi Apostolus vetuerit cir-^{1. Tes. 4.} cum uenire fratres in negotio) non exco-gitat auri sacra fames? Crescit amor num-mi quãtum ipsa pecunia crescit. Quo plus sunt potæ, plus sitiuntur aquæ. Nequeunt impiorũ animi satiari, quiescere nequeunt: pij vero quoniam Deum habent omnis boni fontem, facile terrenis satiantur, qui-bus non vtuntur, nisi ad succurrendum naturæ necessitati, quæ modicis est con-tenta. Nil aliud isti auari in votis habebãt quam mensis vnus aut alter à messe præ-teriret! (etiã nisi unicuique diei sufficere debuisset malitia sua) vt carius frumen-tum, sili-ginem, & hordeum obducerent. Tunc enim diuitibus auaris vnicum erat studium, & vt cun-que possent iure vel in-iuria locupletarentur ac ditescerent. Nul-la charitate præditi erant, itaque apud il-los vigeat summa crudelitas & immise-

ricordia. Quotusquisque Christianorum hodie reperitur qui non studeat auaritiæ, & opes suas augere maxima pauperum iactura? Occasiones vnusquisque aucupatur, tēpora expiscatur, Astrologorum pronosticationes consulit, vt si senserit ea quæ sunt victui necessaria fore cara, asseruat & conradit ex omni parte, vt plus dimidio pauperibus vendat. Possumus & per mensem Neomeniæ festū intelligere, quemadmodum Isaias cap. i. intellexit: vel mensem pro embolismali, & sabbatum pro sabbato terræ accipere, quod erat septimo quouis anno. Sed quomodo accipiantur & mensis & sabbatum, huc respicit vates, vt eorum insatiabilem inexplebilemque carperet auaritiā. vult ergo vates dicere, hoc vnum igitur vos summis votis desideratis, non quomodo in festis & sabbatis piè & religiosè Domino Deo vestro seruiatis, vt & lege cautum & moris fuerat, sed vt statim prætereant, adueniantque dies prophani & nundinarum, vt liceat vobis frumentum vestrum vānum exponere, & merces vestras quā carissimè obtrudere. Quod si mauis per sabbatum intelligere septimum annum, quo non licebat arare, erit sensus: O auari vos abutimi.

ni illo
rat, v
collo
uatis
datis
rit, v
terea
imm
detis,
Nec
nis. M
cibus
quoc
legis
habe
& m
Ponc
Sed c
merc
ris fra
men
rum
uerb
atqu
conf
toria
trutin
terea

ni illo tempore, quod Dominus instituerat, ut in eum spem omnem & fiduciam collocaretis, & illud tantummodo obseruatis ut omne genus mercium carius vendatis: videlicet quando terra conquieuerit, ut septimo quoque anno fiebat. Præterea Ephraim, id est modium siue mensuram imminuitis, siclique pretium augere studeatis, qui viginti obolis tantum constabat. Nec hactenus iniquitatum vestrarum finis. Nam dolosis etiam stateris, aut bilancibus pauperibus imponitis, adulterina quoque subiicientes pondera. Nonne vlla legis Dominicæ recordatio vos tenet? Nō habebis in saculo diuersa pondera, maius & minus, dicit Dominus. Et Prouerb. 20. Ponderus & pondus abominatio est Deo. Sed quis est, obsecro, tunc temporis inter mercatores qui in ponderibus & mensuris fraudē non struat? Multum olim commendabatur mercatorum fides & dictorum factorumque veritas, adeo ut in proverbium abierit, ut quum fidem synceram atque constantem minimeque sublestem consignare vellemus, eam fidem mercatoriam nuncuparemus. Sed modo vitiantur trutinas, pecuniam ipsam adulterant, præterea & mēsuras, ut proximi iniuria diten-

HOMILIA 24.

tur breui, & nobilitatem nescio quam acquirant ad possidendum in argento pauperes propter duos calceos, id est villi pretio, dum interim & quisquiliis, vel cribra tritici, id est fursur non tam vendant quam obtrudant, & pauperes vi emere cogant, maiori etiam pretio vel saltem æquali cum ipso tritico. Nam ipsi annanam strangulant claustris inexorabilibus, quæ nunquam patent, nisi cum explendæ auaritiæ spes eis affulget. Certo scio nihil ipsa mercatura & antiquius & sanctius, si sine fraude & dolo exerceatur. Abraham emit agrum, quem fossa duplici vallauit, & mortuum suum in eo religiose cõdidit. Ioseph in Ægypto & suis fratrib' & Ægyptiis ipsis frumentum, quod in horrea publica & regia vbertatis & copiæ tempore vt solers negotiator congregauerat, maximo regis sui commodo vendidit. Nonne mulieris studiose solertia à Salomone plurimum in Prouerbiis laudatur, quæ sindonem siue linteum confecerat & vendiderat atque cingulû negotiatori tradiderat? Ioseph Arimatheus, vt est in Euangelio, sindonem mercatus est qua corpus Dominicum obuoluit: ac piæ etiam ac religiosæ mulieres emerunt aromata, vt illud ho-

Gen. 23.

Gen. 41.

Prou. 31.

Marc. 15.

Mar. 16.

I
norific
sime v
vêder
ximi f
perum
tione
auarit
gat, æ
vt æq
paupe
prima
tur ac
exinar
modu
Cui cu
laus &

uius un
Ægypt
in meri
minis. E
omnia c
umne do

norifice condirent, & vt moris erat sanctissime vngerent: licet igitur tuta cōscientia, vēdere & emere, si absque dolo fiat & proximi fortunis nō auari inhiam⁹, vt isti pauperum voratores, quos eleganti compositione Græci vocant *Συμβόγους*. Deus hanc auaritiæ pestem procul à sua Ecclesia abigat, æquas lances, æqua pondera restituat, vt æquitas & iustitia proximo reddatur, pauperes vi & tyrannide diuitum non opprimantur, sed benignè & amicè excipiantur ac subleuentur, non auare ac cupide exinanientur ac exhauriantur, quemadmodum in Euangelio præcepit Christus: Cui cum Patre & Spiritu sancto debetur laus & gloria in secula seculorum. Amen.

Homilia 25.

Trahit Dominus in superbiam Iacob, si oblitus fuero vsque ad finem omnia opera eorum. Nunquid super isto non commouebitur terra, & lugebit omnis habitator eius: & ascendet quasi fluius vniversus, & euicietur, & defluet quasi riuus Aegypti. Et erit in die illa, dicit Dominus, occidet Sol in meridie, & tenebrescere faciam terram in die luminis. Et conuertam festiuitates vestras in luctum, & omnia cantica vestra in planctum: & inducam super omne dorsum vestrum saccum, & super omne caput

HOMILIA 25.

*caluitium? & pœnam eam quasi luctum virginis,
& nouissima eius quasi diem amarum.*

TAnta est mortalium incredulitas, cordisque duritia vt neque diuinis pollicitationibus neq; duris cōminationibus ipsi permoueantur ac reflectantur, propterea Dominus Deus ad maiorem dictorū suorum assertionē, & ne quis de diuinis ipsius verbis tātillum subdubitet, verissimo sanctissimoque iureiurando ea quæ tum pollicetur, tum etiam minatur, confirmare solet, licet nudæ & simplices assertiones satisfuisse debuissent. *Iurauit Dominus, &c.* Subaudiendum, Audite inquam quæ dicturus sum, nempe hoc *Iurauit, &c.* Quæ enim post hæc verba, Audite istud vos, vtq; ad hæc, *Iurauit, &c.* interferuntur atque velut per parenthesis intertextuntur. Iurātem Deū sæpius inducit scriptura, vt qui simpliciter asserenti credere detrectassent, iuranti saltem crederent. Si quis enim iniurato & simplicibus verbis minime fidē adhibet, proculdubio piē sanctēque iurāti firmiter assentiri debet. Cū autem Dominum iurasse dicit scriptura, suorum verborum veritatem ostendisse certo scias, vt cum per semetipsum Abrahamo iura-

IN
uit, die
pepero
bened
se nim
nino e
& De
iuranc
randio
peria
Deus
alij qu
ierant
gustif
& suo
voca
stiani
ne pi
facere
os tu
reple
mo e
bis n
deo n
iuran
arce
Phil
didit
non

uit, dicēs, Quia fecisti verbum hoc, & non pepercisti filio tuo charissimo, benedicēs *Genes. 22.* benedicam tibi: Sunt qui à iuramento se se nimis superstitiose abstinēt, quasi omnino esset vetitum, vt Anabaptistæ, quum & Deum iurassē, & sanctos, solemni iure iurando vota & pacta confirmassē, iurisiurandique formam in sacris expressam reperiamur, quæ talis est: Hæc mihi faciat Deus, & addat: Testis est mihi Deus. Sunt *Rom. 1. Philip. 1. 2. Cor. 1.* alij qui pro re minima & futili iurāt & peierant, non veriti nomen Domini Dei augustissimū & sanctissimū in vanū sumere, & suorū mēdaciōrum veracē Deū in testē vocare atque ferire. Ne nosmetipsos, Christiani auditores, temere deuoueamus, cum ne pilum quidē vnum album aut nigrum facere possimus. Iuramento non assuescat os tuum, dicit Sapiens. Vir multum iurans *Ecl. 23.* replebitur iniquitate, & non discedet à domo eius plaga. O quàm tunc temporis nobis necessarij essent Chrysoptomi, qui a deo nefandè, blasphemè & execrabiliter iurantes ne dicam peierantes, ab Ecclesia arcerent, & sacris omnino interdicerent. Philo in explicatione secūdi præcepti prodidit homines liberaliter institutos olim non sustinuisse cuiusque boni spectatique

nomen viri in loco parum honesto proferri. Ægyptij vero capitale duxerunt nefas, regis sui nomen absque honoris significatione proferre. Quod si ita sit, quam minus religiosiores sunt Christiani ipsis tum Iudæis tum Ægyptiis, quippe qui nusquam non Dei sanctissimum nomen, & absque vlla honoris præfatione ingemināt, immo ad tertiū quodque verbū sese peierationibus obstringūt. Sed ad textus interpretationē maturē redeamus. *Iuravit Iehoua per magnificentiam Iacob*, id est per se ipsum, qui est Iacobi maiestas & magnificentia. Quū non habeat se maiorem per quem iuret, per seipsum iurat. Paraphrastes Chaldæus sic habet: Iurat Deus qui magnitudinem ipsi Iacob tribuit. Vbi Israelitarū tum ingritudinem perstringere videtur, quos cū ex stercore & fæce Deus ad summum fastigium eleuasset, post deos alienos cucurrerunt, prophetas auersati sunt, & vt frustum panis pauperes deuorarunt, tum etiam inanem eorum fiduciam arguere quam statuebant in veteribus promissionibus, adoptione & fœdere quod cum Iacob pepigerat. Lxx. cum vetere interprete habent κατ' ὑπερηγανίας per arrogantiam vestram, vel cōtra superbiam, qua scilicet

IN
pauper
quidna
si obl
facta:
Domi
quibus
buntur
postqu
peccat
miseru
remiss
vt de I
ration
Hinc p
mus: I
nostra
miseri
tur qu
uersi f
memb
ramus
mus. N
xant su
cum e
dine fo
dia app
li diui
frudere

pauperes præ vobis contemnitis. At vero quidnam iurauerit Dominus, audiamus. *si obliuiscar*, inquit, *unquam omnia eorum facta*: sed ea puniam vt commeriti sunt. Dominus Deus libros rationum habet, in quibus vniuersa sceleratorum facta scribuntur, qui in extremo iudicio aperiētur, postquā illa diu dissimulauerit. Piorū vero peccata, quæ ignorantia & infirmitate cōmiserunt, quæque pœnitentia terfa atque remissa fuerunt, nunquam recordabitur, vt de Dauidis adulterio, diui Petri abiuratione, & muliere peccatrice videre est. Hinc pœnitentes hoc modo rogare solemus: Domine ne memineris iniquitatum nostrarum antiquarum, sed anticipēt nos misericordiæ tuæ. Ob id autem non sequitur quin fructus pœnitentia dignos conuersi facere debeamus, & quēadmodum membra nostra seruire iniustitiæ exhibueramus iustitiæ & bonis operibus deuinciamus. Ne diuites auaros qui annonam vexant susque deque trahūt, referamus, quiq; cum ex animi sententia viuunt, & pro libidine scenerant, nec vlla diuinæ iræ incendia apparent, dicūt intra se instar illius mali diuitis Evangelici, Animula mea nunc fruere bonis quæ per fas & nefas compa-

*Rom. 6.**Luc. 12.*

Psalm. 13.

raſti, non eſt Deus intelligens & requirēs. Interea iurat Deus per celſitudinē Iacob, id eſt per ſemetipſum, vel per templum, quo glorioſum ſe in illo populo exhibebat, aut quo Iacobeus populus ſuperbit, nimumque ſibi placet, ſe nunquam obliuione contriturum omnia illorum facta. Nullo certe tempore committam, vt tantorum ſclerum obliuiſcar, & impunita derelinquam. Efficiam enim vt propter tanta flagitia, *terra commoueatuy*. Certe *lugabit quiſquis eam inhabitat*. Tota enim quaſi fluuio ſubmergetur, atque ab hoſtibus numeroſiſſimis conculcabitur, per quos ſic inundabitur atque opprimetur, quemadmodū Nilus ipſam inundat Ægyptum. Nam quemadmodum Nilus poſtquam Ægypti agros irrigauit, poſtea ſubſidit & quaſi abſorbetur, ita terra ipſa cum ſuis incolis tota quodammodo in nihilum redigetur, adeoque vos eiiciet alio, vt hoc tam ingrato & iniuſto pondere liberetur. Conuenit autem locus hic cum minis quæ in lege habentur, quod nimirum terra ipſos euomitura ſit, ſi Dei præcepta impie trãſgrediantur. *An non ſuper hoc, inquit, contremiſcat terra?* Vel nunquid ſuper hoc ſe commouebit terra? Ad terræ motum cuius ini-

Leu. 19. &

30.

Deut. 18.

io mer
catione
reſpic
Nolite
miniſt
tuum,
ſet, qua
lem vo
cuſate
poſtur
genus
uaſtis,
ampli
de vob
tet De
taſſe b
quoque
rioſus
ea ſun
dunt,
colitu
gantur
ritur
quæ i
plican
mult
in A
hære

tio meminerat, & qui biennio, post prædicationem suam incœptam, venturus erat, respicere videtur Amos. Quasi diceret, Nolite accusare verbum Dei, quod vobis ministerio nostro prædicatur, ac si tumultuum, bellorum & seditionum causa esset, quæ per terræmotum quasi per fecialem vobis significabuntur, sed potius accusate superstitionem vestram, fraudes, imposturas, rapinas, atque omne iniquitatis genus, quo terram polluistis, & ita aggrauastis, effectamque reddidistis ut se non amplius ferendo esse sentiat, & proinde de vobis excutiendis cogitet. Non melatet Demetrianum olim Christianis imputtasse bella, quæ crebrius insurgebant, luem quoque & famem: cui ita respondet gloriosus martyr Cyprianus, Neque quando ea fiunt, quæ iram Dei indignantis ostendunt, non propter nos fiunt à quibus Deus colitur, sed delictis ac meritis vestris irrogantur, à quibus Deus omnino nec queritur nec timetur. Quamuis hæc omnia, quæ in nouissimis istis temporibus multiplicantur mala & præcipuè bellorum tumultus, qui modo in Belgia sunt & prius in Anglia, Scotia, Heluetia, & Gallia, in hæreticos retorquere possimus, à quibus

HOMILIA 25.

Deus purè in Ecclesia Catholica nec queritur nec colitur, vsurarij tamen & sceneratores non sunt excusandi, quorum dolos & imposturas vates noster in isto sermone potissimū carpit, & propterea terram commouēdam dicit. Ad rem diuum Hieronymum scripsisse in cap. 58. Isaia, mihi venit in mētem. Æs alienum quod eiusmodi artibus conflatur in cunctis vrbibus seditionū præcipuam causam fuisse. Exempli gratia, Frequentes in Republica Romana motus, & populi à patribus secessiones non aliis ex causis fere exortas fuisse tradūt historici, quam quod obæratu diuitum & sceneratorum insolentiam ferre non possent, & proinde vel nouas tabulas vel legem Agrariam postularent. Ad Dauidem etiam concurrisse omnes qui ære alieno grauati & corde amaro fuerant sacra testatur historia. Quod si in ducem seditiosum vindictæ amanti potius quàm pacis publicæ incidissent, vt nostris temporibus in Collineum vel Auruscanum principem, Reipublicæ Israeliticæ multas excitassent tragedias. Vtinam paulo attentius Reges ac Principes Christiani ista considerarent: non immodicis, vt credo, exactiōibus ita populum grauarent, nec

IN
monop
quibus
absum
sumus.
& mise
dicit Do
in merid
Israelita
rum con
ræ, quib
& cultu
bari exi
quente
omnibu
eodem
Deus, v
bere fac
id est di
Istis loq
miliares
quam
stiam in
ceret: I
non per
admodu
& atris
& splen
fortuna

monopolarum imposturas p̄mitterent,
 quibus subditorum omnium fortunæ ferè
 absumentur. Sed redeamus vnde digressi
 sumus. *Et erit in die illa*, id est, calamitatis
 & miserix, in die captiuitatis Assyriacæ,
dicit Dominus Deus, & faciam occidere Solem
in meridie. Duo præcipuè remorabantur
 Israelitas quominus timerent propheta-
 rum comminationes, nimirum res prospe-
 ræ, quibus sub Hieroboam potiebantur,
 & cultus externi fiducia, quem Deū pro-
 bari existimabant lætis victoriis, quas fre-
 quenter de inimicis reportabant: quibus
 omnibus vates occurrit, dicēs: Est quoque
 eodem tempore futurum, ait Dominus
 Deus, vt Solē ipso etiam meridie occum-
 bere facturus sim, vtque terra clara luce,
 id est die lucido & sereno, obtenebretur.
 Istitis loquendi formulis quæ prophetis fa-
 miliares sunt, nihil aliud protendit vates
 quam calamitatem maximam & angu-
 stiam ineuitabilem demōstrare. Ac si di-
 ceret: Nolite prospera fortuna inebriari;
 non perpetuo futuri estis fœlices, sed quæ-
 admodum iubar Solis ipso meridie opacis
 & atris nubibus tegitur, ita vt nihil lucis
 & splendoris appareat, sic prospera vestra
 fortuna celeriter euanescet, quando vobis

omnia astra feliciter fulgere, & omnia pro
 votis successura videbuntur. Ne igitur
 Christiani auditores præsentī fortuna ef-
 feramur, nec in piorum successibus &
 triumphis offendamur, quandoquidem
 vt Sol in ipso meridie, eclipsim tādē ali-
 quando patientur. Attamen quid de cul-
 tu externo (in quo fiduciam omnem con-
 stituebant) sentiat vates, paucis aperiamus.
Et conuertam festiuitates vestras in luctum,
& omnia cantica vestra in planctum. Ver-
 tam festa vestra, quæ vobis assolent esse læ-
 ta & iucunda, in luctum & mœrorem, &
 omnem cantum vestrum in lamentatio-
 nem, ita vt omnes veste festiua & gaudio-
 rum posita, saccis suos lumbos circumda-
 turi sint, etiam sua capita expilaturi ac cal-
 ua reddituri. Ego efficiam vt ex festis ve-
 stris diebus lugendi vobis occasio obtin-
 gat, quæ lætitiæ publicæ causā esse debe-
 bant. Id Tobias in captiuitate Babilonica
 cum tribulibus expertus est, cui in die Pē-
 tecostes nuntiatum est Iudæum occisum
 fuisse. Sollicitantibus etiam vt canerent,
 responderunt pauperrimi exules, *Quomo-
 do cantabimus canticum Domini in terra
 aliena? Hieremias in suis Lamentationi-
 bus huiusce rei conqueritur. Huc etiam
 pertinere videtur, quod Romani Hiero-
 solymam post mortem Christi, Paschæ*

Tob. 2.

Psal. 74 ☉

137.

Thren. 2.

IN
 tempo
 lorum
 bisme
 gat, qu
 quibus
 sum fu
 Gentiu
 cantes,
 non se
 etiā su
 prænu
 fare fac
 tatem
 omnia
 calami
 caluiti
 cium:
 get se c
 omni f
 bus eor
 magis
 tarum
 rentes
 torum
 lamita
 turus e
 litarū
 ciamu
 cū Ch
 honor

temporibus obsederūt, & in Tabernaculo-
 rum festo uicinerunt. Caueamus no-
 bismetipsis ne simile aut deterius contin-
 gat, qui diebus festiuis & solemnibus, in
 quibus coram Domino piè lætari permis-
 sum fuerat, in omni licentia abutimur,
 Gentium bacchanalia postliminio reuo-
 cantes, ut diui Hieronymus & Augustinus
 non semel conquesti sunt. Huiusmodi
 etiã supplicia ab aliis Prophetis similiter
 prænuntiata fuerunt. Ut Osee cap. 2. Ces-
 sare faciam omne gaudium eius, solemnita-
 tem Neomeniam, & sabbatum eius, &
 omnia festa tempora eius. Pro crispanti
 calamistratoque crine, dicebat Isaias, erit *Isa. 3*
 caluitium, & pro fascia pectorali erit cili-
 cium: quibus consentit Ezechiel, Accin- *Ezech. 3.*
 get se ciliciis, & operiet eos formido, & in
 omni facie confusio, & in uniuersis capitibus
 eorum caluitium. Ut autem magis ac
 magis tristitiam vates exprimeret, Israeli-
 tarum terram sic afficiendam asserit, ut pa-
 rentes affici solent in suorum primogeni-
 torum obitu. Nec breuis futura est illa ca-
 lamitas, cuius supremus dies omnium fu-
 turus est amarissimus. Horum igitur Israe-
 litarum exemplo nobis opportunè prospiciamus
 & cõsulamus atque per penitentiam
 cum Christo in gratiam redeamus, cui laus,
 honor, & gloria in secula seculorum, Amen.

Homilia 26.

Ecce, dies veniunt, dicit Dominus:
& emittam famem in terram: non
famem panis, neque sitim aqua, sed
audiendi verbum Domini. Et com-
mouebuntur à mari vsque ad mare,
& ab Aquilone vsque ad Orientem: circuibunt que-
rentes verbum Domini, & non inuenient. In illa die
deficient virgines pulchræ, & adolescentes in siti. Qui
iurant in delicto Samaria, & dicunt, Viuit Deus tuus
Dan, & viuit via Bersabea, & cadent, & non resur-
gent ultra.

I famēs audiendi verbi Dei,
quo solo stant ac vigent cre-
dentium animæ, cum fame ci-
bo corporeo depellenda, qua
nihil miserius esse videtur, quæque obses-
sos in suam sequere naturam humanisque
vesci carnibus compulit, conferatur, lon-
ge omnium grauissima perniciosissimaque
apparebit. Vates igitur noster qui in supe-
rioribus externa duntaxat mala & pœnam
temporalem denuntiarat, iam nunc pœ-
nam spiritalem magis expauescendam, ni-
mirum diuini verbi pœnutiam defectumque,
id est mentis tenebras minaciter prædicit.
Ecce dies vêturi sunt, inquit, Dominus Deus,
quum

quum immittam vel emittam famem in terram, non quidem famem panis aut cibi mediam, nec sitim aqua restinguendam, sed famem & sitim audiendi verbi Dei. Quanto anima preciosior & præstantior est corpore, tanto ipsius cibus præstat corporis alimentis. Nam corporis alimēta corruptibilia sunt, fluxa & caduca, animæ vero sunt salutaria, diuina & æterna, propterea dicebat Christus, Operamini non cibum qui perit, sed qui permanet in vitam æternam. Ioan. 6. Nulla igitur pœna mortalibus damnosior obtingere posset quam verbo Dei verissimo animorū pabulo orbari. Etenim verbum Domini, sine quo acutissima etiam hebescunt ac cæcutiunt ingenia, cum sit Psal. 118. lucerna pedibus, & lumen semitis nostris, in fame cibus est, in siti potus, in paupertate diuitiæ, in morbo bona valetudo, in ignominia gloria, in luctu & tristitia gaudium & lætitia, in imbecillitate bona spes, in aduersis consolatio, & vt paucis absoluam, in morte vita. Nulla igitur famēs diuor ea quæ est verbi Dei. Nam cum homines ipsius penuria laborant, panis non nutrit, vinum non exhilarat cor hominis, non iuuant diuitiæ, sanitas non prodest, gloria vana est, gaudium euanesceit, spes

T

Hinc.

extabe scit, mors instat & vrget. Demonstrandi ergo particula $\pi\pi\eta$, En, Ecce, vtitur tanquam de re noua, stupēda atque horrenda inter Israelitas esset dicturus, apud quos vberimus antehac prophetarum fuerat prouentus, & copiæ cornu (vt sic dixerim) verbi Domini, quibus omnibus spoliari orbarique debebant. Iusto sane Dei iudicio, vt qui verbum Domini & prophetas contempserant, & in hoc vires omnes animi & corporis profunderent, vt à se repellerent & abdicatē, iam eius inopia laborent & penuria summa. Æquissimum est vt qui veritatem auersantur, mendacio credant, & qui Christum reiiciunt, Antichristum recipiant. Tempore messis frumentum colligendū est, ne nobis quod & stultis virginibus dicatur post clausam ianuam, Nescio vos. Dum lucem habemus, credamus in lucem, ne vobis vt & Iudæis dicatur, Quæretis & non inuenietis. Quæramus illum dum inueniri potest, ne cibo cœlesti & diuino tandem priuemur. Scimus enim hominem geminis coherere partibus, anima scilicet & corpore, & vtrâque cibo indigere quo sustentetur. Corpus quia ex terra originem ducit, cibo terreno alitur atque fouetur. Anima vero spi-

*Matth. 25.**Ioan. 12.*

ritus
bus in
alio c
uari
ment
quit
vel o
omn
tia &
ta: Q
Hinc
biber
tame
hanc
quu
habe
taru
pone
illos
clesia
tos &
stolis
quac
quã
cum
ptur
scrip
rant

ritus est, quam ipse Deus nostris corporibus inferit ac profundit, & proinde non alio cibo quam cœlesti & diuino conseruari ac saturari potest. Huiusce rei argumentum satis evidens est, quod satiari nequit hominum cupiditas, si vel honores, vel opes, vel carnis voluptates sectetur. De omnibus istis verè dicitur, quod de auaritia & insatiabili opum desiderio dixit poeta: Quo plus sunt potæ plus sitiuntur aque. Hinc Samaritanæ dicebat Dominus: Qui

Ioan. 4.

biberit ex aqua hac, sitiet iterum. Posset tamen quis sciscitari vbi Iudæi patiantur hanc famem & sitim audiendi verbū Dei, quum ferè vbique Gentium synagogas habeant, in quibus libri Mosis & Prophetarum per omne sabbatum leguntur. Respondemus literam quidem occidentem illos habere, spiritali vero sensu, qui in Ecclesia duntaxat reperitur, omnino destitutos & priuatos esse. Nisi sensum ipsis Apostolis Dominus aperuisset, scripturas haud quaquam intellexissent. Iactent hæretici quātum voluerint scripturarum peritiam cum Iudæis; syncerū certè & verum scripturæ sensum minime habent, sed omnes scripturas sine sensu effutiunt, deblatterant, obganniuntque ac cortici foliisque

Luc. 24.

affixi inherescunt. Et licet ipsi sæpe nobis exprobrent bonarum & politiorum literarum ignorantiam ante aliquot annos in Ecclesiagrassatam fuisse, pastorum incuria & negligentia, quorum aliqui deliciis toti diffuebant, atque liquecebant, alij inexplebilis auaritiæ æstro perciti erant: dicimus interea Ecclesiam non omnino destitutam fuisse pastoribus & doctoribus, qui nobis Christianæ religionis rudimēta traderent, & scripturas orthodoxe & Catholicè interpretarentur, vt ipsorum conciones vsque in hodiernum diem testantur. Non igitur vt Iudæi famem & sitim audiendi verbi Dei hætenus in Gallia, in qua semper, teste Hieronymo, politissimorum virorum lumina fulserūt atque splenderunt, passi sumus. Quibus in scholis cedo, vestri prædicantes, de doctioribus & prioribus loquor, literas politiores didicerunt nisi in Catholicis? Vbinam terrarum modo magis vident bonæ literæ & politiores, quam in orthodoxis & Catholicis academiis? At ex diuerticulo ad institutum redeamus, & quanta spiritalis pœna illa sit futura ex sequenti versu videamus. *Et oberrabunt à mari*, id est in captiuitatem abducti, urgente hac fame, recipient sese

I
nōnu
re ma
Aqui
nimin
pallar
Dom
nod ta
est, qu
lit, vt
in ad
nem i
vindi
na &
gēs, q
deest
popul
qui ab
temp
inter
permi
ris Bal
tētur,
quitur
baptis
qui se
flagra
suas v
exscri

nōnulli à Meridionali mari, vsque ad mare magnum, quod Occidentale est, & ab Aquilone vsque ad Orientem. Per quatuor nimirum terre angulos sursum deorsumq; pallantes cursitabunt, indagantes verbum Domini, quod licet vestigijs persequētur, nod tamen assequentur. Summa omnium est, quod verbum suum illis subducere velit, vt nec in rebus agendis consilium nec in aduersis & tentationibus consolationem inueniant. Proh Deum quam grauis vindicta est! si qua natio verbi Dei doctrina & consolatione destituatur, vt Iudæa gēs, quæ canis instar famem patitur. Cum deest prophetia, ait Salomon, dissipatur *Prou. 29.* populus. Hoc videre licet in istis populis, qui ab Ecclesia Catholica, his nouissimis temporibus desciuerunt & aberrauerunt, inter quos maior apparet confusio atque permixtio, ea quæ fuit in ædificatione turris Babel. Alij Lutheri doctrinam profitētur, Ciuichlij alij, pars vna Calvinum sequitur, altera Seruetum. Sunt etiam Anabaptistæ, Dauidiani, & libertini, quippe qui scripturarū desiderio quotquot sunt, flagrare & anxie illa querere videntur, atq; suas vanas quæstiones & inanes opiniones exscripturis, si Deo placet, constituere ac

confarcinare clamitant, cum scripturam
 deprauent, & in sensum trahant alienum,
 vt suam opinionem semel conceptam sta-
 bilitant. Sed omnes famem diuini verbi pa-
 tiuntur, nec vnquam saturabuntur nisi ad
 Ecclesiam Catholicam redierint. Mosco-
 uitas imitentur, qui in schismate nutriti fa-
 mem explere non inueniētes, ad Christia-
 norum communem matrem Ecclesiam
 Romanā sese piē & religiosē cōiungi con-
 glutinari que, vt accepi a multis, petierunt.
 Sed ad Israelitas reuertamur, quos non so-
 lum Deus cæcitate mentis afflixit, verum
 etiam corporalibus suppliciis ita excrucia-
 uit, vt virgines eorū pulcherrimæ siti ene-
 ctæ fuerint, & adolescentes, quorum flori-
 dissima alioqui ætas, emarcuerint ac fame
 interierint. Victus inopia verbi Dei con-
 temptum comitari solet, vt est apud Solo-
 monem, Egestas & ignominia eum comi-
 tantur qui respuit disciplinam. Quod si
 virgines & adolescentes quæ sunt ciuita-
 tum seminaria deficiant, quæ spes posteri-
 tatis erit? Cum ergo virgines & iuuenes
 defecisse dicuntur, tota Israelis posteritas
 à Domino abiecta & contempta signifi-
 catur. Hæc sententia perpulchrè adiuncta
 est, & parabolicos vt mihi videtur, quo

Proverb 13.

I
 magn
 mus, q
 ma c
 pleni
 Vnum
 perc
 curfic
 fame
 quæ i
 vero t
 tina c
Juratu
 profu
 tes fo
 itur.
 dent
 ex pr
 quide
 gnos
 solo i
 suos
 & re
 simu
 testa
 tos h
 ne ip
 rand
 ber.

magnitudinem famis illius inde coniectemus, qua nunc Iudæi laborant, quos maxima cæcitate constat percussos fuisse, vbi plenitudo gentium venit & ingressa est. Vnum illud extimesco ne tali cæcitate percutiatur hæretici qui ad diuersas sectas cursitant famis exsaturandæ ergo, interea fame misera tabescunt, & maxime pubes quæ in hæresi primum instituitur. Vnde vero tanta Israelitis malorum Ilias & sentina contingat, his verbis Amos ostendit.

Iurauit, inquit, *per peccatum Samariæ*, atque prorsus pendent ex vitulis, omnia precantes scelicia Deo Dan, & viæ qua Bersabah itur. Propterea ipsi perimentur, atque cadent non amplius surrecturi. Eos idolatras ex professo fuisse, à iurisiurâdi formulis liquido probat, idcirco perpetuo exilio dignos. Deus enim expressè mandauerat in solo ipsius nomine iurare, ipsi vero per deos suos fictitios iurabant: violatæ igitur fidei & religionis non temerè à vate nostro insimulantur. Porro quia iurando Deum testantur, qui & animos hominum cognitos habet, & eos punire potest, qui nomine ipsius ad fallendum abutuntur, iurandum ad fidei confessionem referri debet. Vnde Isaias de Ægyptiorum voca-

Deu. 6 & 10.

Isa. 45.

Psal. 69.

Isa. 9.

tione ad fidem vaticinans, inter alia dicit:
 In die illa erunt quinque ciuitates in terra
 Ægypti, quæ loquantur lingua Chanaam,
 & iurabunt per Dominum exercituum.
 Quid autem de Pseudochristianis dicam,
 qui assidue Ioues & Saturnos, Mineruas,
 Apollinem ac reliquam dæmonum cre-
 pant ac iñtonant familiã, cum Dominus
 externos Deos vetuerit nostris adhiberi
 iuramentis, regiusque Propheta nullam
 eorum in quotidiano colloquio mentio-
 nem facturum se, imo nec recordaturum
 vnquam dixerit? Itaque gemino scelere se
 contaminant atque inquinant, cum pro-
 pter honorem Dei in idola detortum, tum
 quia temerè frustra que iurant. interim
 eorum sententiam non probo, qui piacu-
 lum existimant, si creatura in iusiurandum
 deducatur (modo in ea nūquam non spe-
 ctetur ipsius creator) cum vel Euangelia
 vsu Christiano, vel diuos inter iurandum
 vsurpemus. Nonne Apostolus, 1. Cor. 15.
 non solum obtestatus est, sed etiam iurauit
 per Corinthiorum gloriam? Græcè habe-
 tur, *ὡς τὴν ὑμετέραν καύχασιν*, id est per gloriam
 vestram. Quamquidem iurandi formu-
 lam rectissime intellexit Augustinus: quæ
 & manifestior apparet ex lectione noui

Testam
 quàm r
 dinan
 tres, qu
 quotid
 apud I
 cundu
 prolixè
 minis
 tarum
 non ta
 autem
 triarch
 no, ac
 Multu
 randu
 lictum
 fir, vel
 crame
 doqui
 tur, qu
 laus, h
 Amen

Testamenti Siriaci, paulo aliter ordinata
 quàm nostra Latina & Græca. Sic Syri or-
 dinant: Iuro ego per gloriam vestram, fra-
 tres, quæ est mihi in Domino Iesu Christo
 quotidie morior. Est etiam locus insignis
 apud Philonem præceptum Decalogi se-
 cundum explicantem. Postquam enim
 prolixè dehortatus est ab vsurpatione no-
 minis diuini: Satius est, inquit, rerù crea-
 tarum nomina, si res patiatur, producere,
 non tamen absque numinis reuerentia. Vt
 autem istud probet inducit Iacobum Pa-
 triarcham percutiètem fœdus cum Laba-
 no, ac deierantem per timorem patris sui.
 Multum igitur est discriminis inter iusu-
 randum per Achemath somron, id est de-
 lictum Samariæ, & quod vsu Ecclesiastico
 fit, vel per Euangelia vel per sacrosancta fa-
 cramenta, vel per sanctorù gloriam, quan-
 doquidem ad Dominum Deum refera-
 tur, qui sanctorum gloria est. Ipsi debetur
 laus, honor & gloria in secula seculorum.
 Amen.

Gen. 31.

Homilia 27.

Vidi Dominum stantem super altare: & dixit, Percute cardinem, & commoveatur super liminaria: auaritia enim in capite omnium, & nouissimum eorum in gladio interficiam: non erit fuga eis: fugient, & non saluabitur ex eis qui fugerit. Si descenderint usque ad infernum, inde manus mea educet eos: & si ascenderint usque ad calum, inde detraham eos. Et si absconditi fuerint in vertice Carmeli, inde scrutans auferam eos: & si celauerint se ab oculis meis in profundo maris, ibi mandabo serpenti, & mordebit eos. Et si abierint in captiuitate coram inimicis suis, ibi mandabo gladio, & occidet eos: & ponam oculos meos super eos in malum & non in bonum. Et Dominus Deus exercituum qui tangit terram, & tabescet: & lugerunt omnes habitantes in ea: & ascendet sicut riuus omnis & defluet sicut fluuus Aegypti. Qui edificat in caelo ascensionem suam, & fasciculum suum super terram fundauit. Qui vocat aquas maris, & effundit eas super faciem terrae. Dominus nomen eius.

Icet Amos noster in mandatis praecipue haberet, vt legatione apud decem tribus fungeretur, quemadmodum ingenuè coram Amasia sacerdote & pontifice flamineque Bethel falsus fuerat: ipsorum tamen causa perorata atque sententia pronuntiata in Iudam

I
hoc cap
lum su
ex qui
blandi
niam a
confla
Ifracti
scelera
à Dom
parere
sancire
rei exp
in Iud
dam si
mum
struen
nusqu
tere pe
clusio
rando
riis vt
do co
super a
supra
gelo
vel fo
tur, i
cont

hoc capite nono & concione vltima sti-
 lum suum strinxit, tum ne videretur suis,
 ex quibus oriundus fuerat, adulari, vel eos
 blandiori oratione delinire qui ob vicini-
 am ab Israelitis plurimā corruptionem
 constarant atque cōtraxerant, tum ne ipsis
 Israelitis ex priuato affectu infensus eorū
 scelera solum corripuisse, & iisdem pœnas
 à Domino grauissimas minatum fuisse ap-
 pareret. Quoniam vero Deus vaticinia Num. 14.
 sancire visionibus solitus erat, ad maiorem
 rei expressionem voluit sententiam modo
 in Iudæos proferendam visione quasi quo-
 dam sigillo obsignare. In qua quidem pri-
 mum Iudææ euerisionem, & templum de-
 struendum prædicit ac prænūtiat: deinde
 nusquam tutos fore eos quos Deus percit-
 tere percelleréque vult. Tandem in con-
 clusione libri complura subiūgit de instau-
 rando Israele, & de sanctæ Ecclesiæ myste-
 riis vt & cæteri prophetæ. Hoc igitur mo-
 do concionem exorditur. *Vidi Dominum
 super altare.* Q. d. Vidi multa cum gloria
 supra templi aram consistentem, qui An-
 gelo cuidam iussit superum hostij limen
 vel fornicem quo limen superius tegeba-
 tur, ita concutere, vt postes ipsi simul &
 contremiscerent. Angeli sunt omnes Heb. 1.

*Pfal. 33.**I. Cor. II.**Nillus ad
Anast. Episc.
de bapt. Chri-
sti.**Iustinus.*

administratori spiritus utriusque parati Do-
mini Dei iussa exequi, nimirum qui è tem-
plo aufugerunt antequam Romani illud
deuastassent. Angelos Deus circa timen-
tes se castrametatur, qui & in templis &
in fidelium cœtibus sæpius frequentant,
ita ut Apostolus iubeat mulieres capitibus
velatas esse in Ecclesiis, propter Angelos
videlicet illic præcipue astantes quum sa-
cra Dominici corporis mysteria pertra-
ctantur & peraguntur. Hinc Chryso-
stomus teste Nillo eius discipulo, sæpe vidit,
ut perspicax erat, omni ferme tempore in
Ecclesia Angelos, sed maximè tempore
Missæ sacrificij. Quod & cum amicis di-
uino lumine afflatis seorsim communica-
bat plenus admiratione & lætitia. Zacha-
riæ diui Ioannis Baptistæ patri dum sacra
(quæ sacrificij incruenti ut & cruenti figu-
ræ & exemplaria extiterunt) faceret, An-
gelus apparuit, mirandam filij natiuitatem
annuntians. Ex iis omnibus colligere licet
hanc visionem factam fuisse in vero Do-
mini templo, non autem in apostatarum
basilicis, ne obliquè eorum superstitionem
probare videretur. Sed nec miracula fiunt
in hæreticorum fanis & conuentibus, ne
Deus hæresibus fauere crederetur. Quis

IN
illorum
De viu
ciunt,
suscitat
tur Do
iussit su
nus tem
plum se
li esset
mandat
secratur
sionibu
ut hac v
ret ab h
ut qui te
cebatur
abusi fu
manerè
destrue
Quod t
percit, p
plorum
rum Do
stica ra
tempest
rebus sa
poribus
excecrab

illorum vsquam equum claudum sanauit?
 De viuis, inquit Tertulianus, mortuos faciunt, vbi Apostoli & martyres mortuos suscitabant. sed ad rem veniamus. Vt igitur Dominus super altare stabat, Angelo iussit superliminare percutiendum quatenus templi postes quaterentur. licet templum sensus & rationis penitus expers, nulli esset sceleri obnoxium, illudque Dei mandato cōstructum esset ac pietati consecratum cum amplissimis etiam promissionibus, iussit tamen ab Angelo percuti, vt hac visione clare & manifeste ostenderet ab hostibus Assyriis destruendum, & vt qui templo & pietate, quæ in illo exercebatur, ad suam inexplebilem auaritiam abusi fuerint, discerēt quæ & quanta illos manerēt supplicia. Nam vna cum templo destruendos noster vaticinatur Amos. Quod si templo illi sacrosancto non percipit, proculdubio nec profanis. Ex templorum monasteriorum & aliorum locorum Deo sacrorū ruinis, quas ab Hugnotica rabie passa sunt, hac infelici nostra tempestate, discendum foret non amplius rebus sacris ad marsupia explenda, vt temporibus elapsis, abuti. Quid enim Deo execrabilius, quam rebus sacris iniquita-

tes proprias tegere, & sub pietatis & religionis prætextu peruerse & impie agere. Ex iis etiam intelligere possumus Assyrios suis viribus, et si maximis, non potuisse templum istud inter cætera omnia celebre destruere, nisi Domino permittente atque iubente. Mirum alicui videri posset Dominum Deum locorum sanctitate haud quam moueri, & Iudeos catholicos, demptis viris signo T. in fronte signatis, cum ipsorum templo in quo prius coli & inuocari voluerat, destructurum minari. Sed hoc neque nouum neque insolens est, à Dei domo fere incipere iudicium, quo mundi scelera punire instituit. Exigit hoc diuina iustitia, ne in suis probare existimetur quæ punit & animaduertit in aliis. Sunt etiam pii castigandi ne cum mundo pœnitere nescio condénentur ac pereant. Præterea eiusmodi exemplis mundum Deus excitat. Nam si in viridi hoc fit quid fiet in arido? Si item superliminare percutitur, quid de pavimento? Si iustus vix saluabitur, impius ubi comparebit? Si ergo Dominus Deus principibus & sacerdotibus quæ sunt totius populi capita non parcat, quomodo inferioris sortis & de fæce vulgi homines cuadere possent? Præcepit Deus Angelo,

Ezech. 9.

Luc. 23.

I
Vulner
eorum
chiele
miser
ginem
vsque
qui po
sta cor
vulgus
fugiens
si tibi p
nio fal
illos. N
qui eff
eualisti
bito p
cidium
homi
se scire
apud
manu
scend
extu
ro. Et
multa
inuen
Imo f
rint &

Vulnera eos in capite omnes, & nouissimum eorum in gladio occidam. Et, vtest in Ezech. ^{Ezech. 9.} chiele: Non parcat oculus vester, neque misereamini senem, adolefcētulum & virginem, paruulum & mulieres interficite vsque ad interneccionem. ac si diceret: Eos qui populi capita sunt, simul omnes in frustra conscindam atque discerpam, & omne vulgus occidam gladio. *Non effugiet ex ipsis fugiens, & non euadet euadens, hoc est, etiā si tibi patere effugium existiment sua opinio faller eos, quia tandem deprehendam illos.* Non erit inter eos vel vnusquispiam qui effugiat & euadere possit, imo qui iam euasisse videtur, cum spe sua exciderit subito præda fiet. Multis Iudaicæ gentis excidium vates inculcat eo quod sibi cum hominibus præfractis & induratis rem esse sciret. Quod si, inquit, in sepulchris atq; apud inferos sese defoderint, inde tamen manus mea tollet eos. Et si summum conscendant cælū, & in arcibus ad nubes vsq; extructis latitauerint, illinc eos deturbauro. Et si in Carmeli vertice supremo, vbi multa sunt saxa & latibula, sese occultent, inuentos illinc auferam atque prodam. Imo si sese in ipso maris fundo immerferint & ab oculis meis se abdiderint, illic

etiam serpenti mandabo vt eos mordeat atque corrodāt. Nec in mari quidem illi defunt arma, quibus impios persequatur ac confodiat. Habet grādia cete, habet & alios marinos serpentes, quales in mari Septentrionali reperiuntur, ac pisces venenatos, qualis pastinaca, quæ arbores enecat si earum radicibus radium supra caudam eminentem infixerit, quæque teli instar perforat arma. Addit his insuper Dei nomine vates: Si vero hostibus suis se captiuos præbeant, & bellum vel turpi deditio-
 ne vel spontaneo exilio præuenire prætertereque velint, & in terram hostilem abducantur captiui, tamen nec sic proficiant (vt nihil profecerunt qui se fuga in Ægyptum contra Hieremiæ cōsiliū seruare tentauerūt) quia illic præcipiam gladio qui eos, interimat. *Ponam oculos meos super eos in malum & non in bonum*, id est non potero illos æquis oculis aspicere, & iniq̄ior eis non esse. Antitheli vitur, & opponit hæc pristino fauori quo illos antea prosequutus fuerat. Quasi diceret: Sicuti olim mihi curæ amorq; fuistis, vosq; summo studio alui atque ornaui (quia non dormitauit neque dormiuit qui custodiu-
 it Israel) ita posthac totus in hoc ero, vt dignas

Hier. 47.

Psal. 120.

dignas scelerum pœnas à vobis reposcam. Omnibus his locutionibus, Ego vadam, ego scrutabor, ego detraham, ego præcipiam serpenti & gladio, cognoscamus omnipotentis Dei vindicem manum, quoties aliquid aduersi nobis accidit. Frustra enim effugia & latebras quærimus, cum Deum habemus iratû. Ratio quidem humana, consilia, vires & huiusmodi auxilia, nonnunquam efficiunt vt euadamus periculum, sed vt iudicium Dei euadamus, nulla creatura efficere potest. Multi pericula mirabiliter euaserunt, vt Israelitæ in exitu Ægypti, qui in desertis tamen Dei *Exod. 14.* iudicium non effugerunt. Saul Davidis monomachia belli discrimen periculumq; *1. Reg. 17.* quod cum Palestinis susceperat, euasit, qui tandem Dei iudiciû expertus est. O quàm valde falluntur, qui famis & penuriæ periculum malis artibus, vt vsuris & rapinis, luem & pestem ignobili fuga, bellum iniquis conditionibus vel proditione declinare amoliriq; & auertere conantur. Si *Psal. 138.* ascendero in cælum, dicebat David, tu illic es, si descendero ad infernum, ades. Si Ionas in ventre cæti potuit euadere manum Domini, tu sane & poteris. Sed quonam pacto effugies? Sola pœnitentia & vera

HOMILIA 27.

conuersione ad Deum, ad quem Niniuite ipsius Ionæ concionibus conuersi, misericordiam consequuti sunt. Vt autem magis ac magis huic præfracto populo timorem Vates incuteret, & nec inania terriculamēta esse quis existimaret, per exaggerationem addit: *Et Dominus Iehoua exercituum percutiet terram & contremiscet: & lugebunt omnes habitantes in ea, & ascendet sicut fluminis tota, & submergetur sicut à fluuio Aegypti.* Vel vt paraphrasticos dicere possumus: Dominus autem Deus exercituum tanta virtute est & potētia, vt ad eius contactum terra diffluat ac dilabatur: ita vt quotquot eam inhabitant, lugeant & ingemiscant. Tota itaque veluti fluuio quodā, calamitatibus submergetur, neque id leuiter & summa tātum superficie, verum profundē adeo, vt vel cum Nilo Aegypti rapidissimo flumine, de profunditate certare poterit. Non ergo impossibile videri debet quod minatur: *Ille est qui ædificat in cælo ascensiones suas*, id est climata vel spheras nouem cælestes & septem planetarum stellas, quæ aliæ aliis sublimiores, & ceu gradibus quibusdam à seinuicem distant. *Præterea fasciculum super terram fundat.* Fasciculū vocat (idque per extenuationem,

vt D
elem
aqu
bo c
fugia
est c
nam
men
rursū
uere
mon
quot
Deu
facil
igitu
per p
& fr
Don
hon

D
aculi
illud

vt Dei potētiam amplificet) quatuor ista
 elemēta quæ sub cælo sunt, ignem, aërem,
 aquam, terram, & quicquid sublunari glo-
 bo continetur. Quis quæso hunc subter-
 fugiat & lateat? *Iehoua est nomen eius*. Ille
 est qui cælos palmo metitur, & vt corti-
 nam extendit, aquas maris vola manus suę
 mensurat, quas male salvas sursum ducit,
 rursúmque dulces in terram refundit. Pul-
 uerem terræ tribus digitis complectitur,
 montes & colles in bilance appēdit. Isthæc
 quotidie oculis nostris perspicimus vt
 Deum omnipotentem agnoscamus, qui
 facillime quod minatur exequi potest. His
 igitur non inanibus minis & terroribus
 per pœnitentiam seriam eamus obuiam,
 & fructus pœnitētiæ dignos per Christum
 Dominum nostrum faciamus: Cui laus,
 honor & gloria in secula seculorū. Amen.

Homilia 28.

Nunquid non vt filij *Æthiopum* vos
 estis mihi filij *Israel*, dicit Dominus?
 Nunquid non *Israel* ascendere feci de
 terra *Ægypti*: & *Palæstinos* de
Cappadocia, *Syros* de *Cyrene*? Ecce
 sculi Domini Dei super regnum peccans, & conteram
 illud à facie terræ: verumtamen conterens non con-

HOMILIA 28.

teram domum Iacob, dicit Dominus. Ecce enim mandabo ego, & concutiam in omnibus gentibus domum Israel, sicut concutitur in cribro: & non cadet lapillus super terram. In gladio morientur omnes peccatores populi mei: qui dicunt, Non appropinquabit & non veni t super nos malum.

Hactenus vates crebris & frequentibus tum exhortationibus, tum minis & terroribus vtramque Ecclesiam, Israelis nimirū & Iudæ ad sanio-rem mentem reuocare, non absque summo labore & contentione tentauit, sed nihil profus ipsi mouebantur, imo prophetis vsque obiciebant pactum diuinum, promissiones, vetera beneficia, externum cultum, Ecclesiæ titulum & alia eiusdem generis innumera, quibus Deus huic populo sese obstrinxerat, quasi fœdus quod cum patribus & ipsorum semine inierat, seruare non potuisset, si de huiusce gētis sceleribus commeritas pœnasumpsisset. Dicebant enim, Quī fieri potest, vt è terra illa expellamur atque eiiciamur, cum Dominus eam dederit Israel in hæreditatem, & gentes tam validas & potentes in gratiam nostri funditus deleuerit? Quibus vanis & inanibus persuasionibus iam se opponit dicēs, Non-

ne v
Ind
ni,
& a
cific
neq
Hic
Ho
los a
adm
feci
re in
dici
pell
etia
ben
se g
ipso
Det
omn
tyra
intr
per
mur
vt v
cæt
Pal
ros a

ne velut filij Æthiopum estis mihi filij Israel?

Indigni estis vt filij sanctorum appellemini, sed potius Æthiopum, Amorreorum & aliorum infidelium, quippe qui Circūcisionem in præputium vertistis. Chanaños vocat eos, & parentibus Amorreis &

Ezech. 12. 16.

Hicheis prognatos in aliis Prophetis dicit.

Hoc in loco non temere Æthiopicibus illos æquat, vt ostendat se hæctenus in illis admonendis & corrigendis non plus profecisse, quàm si quis Æthiopem dealbare instituat: quod apud Hieremiã clarius

Hier. 13.

dicit his verbis, Num mutabit Æthiops pellem suam & pardus maculas suas? tunc etiam vos, qui malo assueti estis, discetis benefacere. Gloriabantur interim securè se gētem esse sanctam atque vati exitium ipsorum & interitum minanti obiiciebant, Deum non sic eos miraculosè ac præter omnium spem seruasse ex Ægyptiorum tyrannide ac in terram lac & mel fluētem introduxisse, eiectis incolis, vt illos tãdem perderet ac radicitus deleret. At illa soli mutatio, inquit, non oberit neque efficiet, vt vestri rationem potius habeam quàm cæterarum nationum. *Nam nunquid non Palestinos de Caphtor vel Cappadocia & Syros de Cyrene ascēdere feci vt & vos de Aegy-*

HOMILIA 28.

pto filij Israel? Pauci sunt qui $\chi\delta\upsilon\upsilon\omicron\pi\alpha\acute{\iota}\sigma\iota\epsilon\varsigma$ id
 est terræ quam incolunt filij vel indigenæ,
 vt Athenienses se iactitabāt. Nam Roma-
 ni à Romulo aduena & profugo propaga-
 ti sunt, Franci, Burgundi, Lombardi, &
 Normani sedes antiquas relinquentes, no-
 uas quas nunc incolunt, quæsierunt. Nul-
 lam ergo gloriandi ansam reliquit Iudæis
 Deus (imo eo magis obstricti erant Altissi-
 mo, quo potiora ab eo beneficia accepe-
 rant) eo quod ex Ægypto liberatis sedes
 nouas habitarint, quum & cæteris natio-
 nibus id commune sit & vulgare, vt de Pa-
 lestinis & Syris ostendit. Nulla est apud
 Deum gentium discretio, ita vt quæcūq;
 illum timuerit & iustitiam fecerit, grata sit
 ei, siue à Patriarchis, siue ab Aethiopibus
 traxerit originē. Ipse creator est omnium,
 cunctas gentes de eodem finxit luto, &
 æquali sorte produxit. Non Iudæorum
 Deus tantum, sed etiam Gentium, vt Ioe-
 lis testimonio probat Apostolus, Omnis
 qui inuocauerit nomen Domini saluus
 erit. Id ipsum diuo Petro apud Ioppem in
 visione demonstratum est, cui Dominus
 prohibuit ne commune & immundum
 diceret quod ipse sanctificauerat, nimirū
 gentes ipsas super quas Spiritus Sanctus

Act. 10.

Rom. 10.

Ioel. 2.

Act. 10.

visib
 secu
 fuer
 ac F
 tem
 Eua
 pella
 audi
 le A
 tia v
 nam
 tiau
 pes
 & a
 per
 ne i
 lij I
 AE
 est
 AE
 Ch
 Ap
 Eua
 re e
 pib
 AE
 Ec
 AE

visibiliter descenderat, vt & super eos, qui secundum carnem à Patriarchis propagati fuerāt. Æthiopum insuper multi profeliti ac Hebræorum sacris initiati fuere, ab eo tempore quo regina Æthiopiſſa, quam *Mat. 12.* Euangelistæ reginam Sabba & Austri *Luc. 11.* appellant, inuisit Solomonē vt eius sapiētiam *Act. 8.* audiret: cuius rei faciet fidē Eunuchus ille Æthiops, qui Hierusalem adorandi gratia venerat, quemque Philippus Christianam legem docuit, atque Christi sacris initiavit. Vsq̄ue in hodiernū diem Æthiopes Christianam religionem, vt pro focis & aris, aduersus impiam Mahumetis superstitionem tuentur ac defendunt. Nonne igitur vt filij Æthiopum estis mihi filij Israel? Et Dauid sic olim præcinuerat, Æthiopia præueniet manus eius Deo, id est Euangelium recipere properabit: nam *Psal. 67.* Æthiopes primi populorum fuerunt qui Christi Euangelium susceperē, vt in Actis Apostolicis, apud Abdiam Babylonium, Eusebium & diuum Hieronymum videre est. Extāt & in Psalmis alia de Æthio- *Psal. 71.* pibus vaticinia, vt, Coram illo. procident Æthiopes & inimici eius terram lingent, Ecce alienigenæ, & Tyrus & populus *Psal. 86.* Æthiopum: hij fuerunt illic. Sunt qui sic

interpretantur : O stirps Israelitica nonne
 vt A Ethiopes ac vilissima vos potui habe-
 re mancipia, vt quos è terra A Egypti, gra-
 uissima nimirum seruitute eduxi? An sic
 redemi Palæstinos è Caphtor, & Syrios ex
 Cyrene? quos in vestri gratiam non sum
 dignatus reuocare atque illinc reducere.
 Vt autem vtraque Ecclesia sciret nullum
 personarum delectû esse apud Deû, vates
 subiungit : *Ecce oculi Domini super regnum
 peccans.* Nulla sane cuiuscûque regni præ-
 rogatiua perpetuum illud reddere potest,
 nisi Dei legem custodierit: nam ecce ocu-
 li Domini super omne regnum peccans,
 & auferet illud à facie terræ. Nullis regnis,
 vel regionibus parceret, nullæ gètes manum
 ipsius effugient. Nihil profuit illis Dau-
 dis pietas, nec Solomonis peritia, neque
 aliorum regum piorum præclara fascino-
 ra: quemadmodum nec nobis Caroli Ma-
 gni pietas, nec sancti Ludouici religio,
 neque aliorû Christianissimorum regum
 pius affectus, nisi ipsorû fidem, bona opera
 & pietatem æmulati fuerimus, & quoti-
 dianis dictis, factis, & institutis retuleri-
 mus atque representauerimus. Non enim
 respicit Dominus in iudicio suo quantum
 quis beneficiorum acceperit ab ipso, sed

quanta gratitudine & fide illa acceperit, quam diligens obseruator mandatorum suorum extiterit, quātam in operibus suis fidem & iusticiam præstiterit. Nam teste Apostolo, Circūcisio nihil est, neque præputium, sed obseruatio mandatorum Dei: imo Tyro & Sydoni remissius & tolerabilius erit in die iudicij quā Corazinis & Bethsaidensibus. At piorum consolationem paucis audiamus, *Propterea non delendo delebo domum Iacob, dicit Iehoua*, id est nō prorsus ad interneccionem domum Iacob conteram ac elidam. Nisi enim Dominus Deus qui prius tyrannum, carnificem & tortorem egisse videbatur, paternas consolationes inter minas sparsisset, pii qui genua ante Baal non curuauerant, animum despondissent. Paterne igitur illos spiritales Israelitas quasi per transennam monet se non prorsus deleturum domum Iacob, vt sic pios in pietatis officio retineret. *Calamum quassatum non solet pœnitens infringere, neque lignum fumigans extinguere. Cauillis etiam hypocritarum respondet ac satisfacit, quibus videbatur ne vllum Ecclesiæ seminariū restare, si Deus hanc gentem in exilium truderet, & vt digna erat supplicio afficeret. Subiungit et-*

Gal. 5. & 6.

Math. 11o

Esa. 42.

go: *Ecce enim ego mandabo & concutiam in omnibus gentibus, vel quolibet gentium dispergam domum Israel. Concutiam inquam illam sicut concutitur in cribro, & non cadet capillus super terram: id est qui vllius ponderis siue probitatis fuerit, non omnino peribit. Ecclesia & piorū cœtus quocunq; ducatur illꝑsus & incolumis in medio inimicorum suorum permanebit, vt de Daniele & sociis eius constat, de Tobia, Mardocheo & quamplurimis aliis in illo duro, sæuo & crudeli exilio. Deus qui vtraque manu tenet cardines terræ, quasi cribrum huc illucque concutiet, vt paleis ac fordibus peccatorum in terram cadentibus purum frumentum remaneat, quod condatur in horrea, paleas vero igni comburet inextinguibili. Quid paleis ad frumentum in Hieremia dicit Dominus. Hodie Iudæos infelices & miseros vbique terrarum vagari videmus, instar frumenti quod in cribro versatur & agitatur. Vtinam suæ visitationis tempus agnoscerent. Nulla sibi conquerēdi ansa relinquitur, ac si cum eis summo iure & rigidius duriusque quam par esset, ageretur. Nam si Dominus Deus qui corda & renes intuetur, animaduertit in omnium regnorum scelera, etiam si vo-*

Hier. 23.

Iustitiam suam non ita per Moysen & Prophetas illis aperuerit, ut & ipsis, quomodo non funditus deleter eos quibus iudicia sua manifestauit, & nihil eorum quæ ad resipiscentiam illos adducere poterant prætermisit. Poterat Dominus sic eos affari: Vultis ne ut ego qui æquus iudex mundi sum propter vos de iustitiæ mee, quam in omnes gentes exercui, laude periclitet? An super his non visitarem, ut habet Hieremias, & gentem huic similem ^{Hier. 5.} non ulscisceretur anima mea. Absit. Anima quæ peccauerit, ipsa morietur. Ut autem triturationis & ventilatio solas paleas reiiicit, tritico autem adeo non obest, ut hoc potius à sordibus repurgatum in horrea recondatur: ita etsi afflictiones piis cum impiis communes esse videantur, longe tamē diuersus est illorum affectus. Pios autem Deus in cribro suo, id est sua iusta protectione seruat, fidem illorum fouet ac confirmat, ut tandem exploratos & omnibus malis superiores factos in regni sui cælestis horrea colligat. Quis ergo non videt necessarium nedū utile frumētum vanno purgari & à paleis secerni? Quis non recte factum iudicet frumentum in horrea colligendum, prius paleas ad ventum proii-

HOMILIA 28.

ciendas, vt huc atque illuc dispergantur? Sed vt Deus in promissis fidelis inueniretur, remansit vtique purum & putum granum excussa palea, etiamsi parum aut fere nihil discriminis in trituratione & ipsa extritione apparet. Colligamus interea ex præteritis iudiciorum Dei exemplis, quid nobis eueniet. Sibiipsi semper constat in iudiciis suis, nec ea nunc probat quæ illi quondam displicuerunt. Puniuit olim diluuiio homines impios & luxuriæ deditos. Flammis adiudicauit Sodomeos, & Ægyptios plagis multis affecit. Non ergo melior erit fors eorū, qui hodie talia committunt & illos imitantur. Vnusquisque apud semetipsum cogitet quæ furoris sui exempla Deus in schismaticos, hæreticos, adulteros, fœneratores, homicidas, ebrios ediderit, & magnam sibi offerri pœnitentiæ occasionem experietur. Ne præstolemur triturationis & excussionis tempus fratres charissimi, vel saltem ne paleæ simus sed potius triticum, alias vt isti apostatæ, gladio moreremur, vt Dominus per prophetam minatur eis. *Gladio morientur omnes peccatores populi mei.* Ac si diceret: Omnes qui in populo meo fascinatori atque præfracti apostatæ sunt, & nihilomi-

nus p
fese p
quina
cunt:
nos ma
los n
clade
Talis
Isaian
te, & c
lum i
niet a
est no
fanti
lerum
tur, qu
honor

quias Ia
nome m
ce dies r
tor mess
sillabur

nus populi mei & Ecclesiæ restitutæ ciues sese profitentur, gladio interibunt. Et mox quinam illi sint, docet, nempe illi qui dicunt: *Non accedet neque anteuertet propter nos malum.* Sibi persuadebat Deum in illos nullam immisurum, illaturumque cladem ac perniciem propter sua scelera. Talis eorum confidentia fuit, qui apud *Isa. 28.* Isaiam dicunt, *Pepigimus fœdus cum morte, & cum inferis pactum fecimus. Flagellum inundans cum transierit non perueniet ad nos.* Deploratæ enim impietatis est nota, cum Dei irati signa ob oculos versantia quis non agnoscit, sed secure in scelerum luto volutabroque in dies volutatur, quod à nobis auertat Deus: Cui laus, honor & gloria in secula seculorū. Amen.

Homilia 29.

In illa die suscitabo tabernaculū Dauid, quod excidit: et reedificabo aperturas murorū eius, & ea quæ corruerāt instaurabo, et reedificabo eū sicut in diebus antiquis. Et possideāt reliquias Idumæa & omnes nationes, eo quod inuocati sūt nomē meum super eos: dicit Dominus faciens hæc. Ecce dies veniunt, dicit Dominus & comprehendet arator messorem, & calcator vva mittentem semen, & stillabunt montes dulcedinem, & omnes colles culti

HOMILIA 29.

erunt. Et conuertam captiuitatem populi mei Israel:
 & edificabunt ciuitates desertas, & inhabitabunt:
 & plantabunt vineas, & bibent vinum earum: &
 facient hortos, & comedent fructus eorum. Et planta-
 bo eos super humum suam, & non euellam eos ultra
 de terra sua quam dedi eis, dicit Dominus Deus tuus.

Rigidissimum acerrimumque
 legis censorem ac veteris disci-
 plinæ & seueritatis magistrum
 egisse Vate nostrum in supe-
 rioribus concionibus clarius luce conspe-
 ximus: nunc vero Euangelistæ persona
 indutum de Optimi Maximique Messia
 summo fœlicissimoque atque æterno im-
 perio tandiu expectato ac summe deside-
 rato differentem arrectis auribus audia-
 mus. Nisi enim in tam minacis prophetiæ
 epilogo siue peroratione gentem He-
 bræam pauidam & consternatam, conso-
 lationibus in Christo tandem aliquando
 obtinendis sustentasset ac recreasset, quis
 animum non despondisset, ac in tam gra-
 ui tentationum lucta non secubuisset? Id-
 circo post tot grauissimas comminatio-
 nes per totum ferevaticinium sparsas, Va-
 tes mitissimo atque ad subministrandam
 spem idoneo sine duriores ac seueriores
 actiones concionesque leniendo atque

mulo
 sit: v
 ran
 mæ &
 perci
 & in
 bus p
 de irr
 stinu
 nas p
 culu
 dum
 Huiu
 & ill
 cens
 mid. N
 plora
 tribu
 minu
 rare
 quod
 felici
 ra, v
 Iesse
 gente
 illa, a
 suam
 Apol

mulcendo sapienter & consideratè clausit: vt pij viri qui à religione non defecerant, in promissiones de Christo, quæ firmæ & ratæ sunt, intuentes, consolationem perciperent. Nam ipse solus erat qui verè & integrè Davidis regnum dissentionibus primum & diuortiis dissipatum, deinde irruptionibus omnino deiectum ad pristinum splendorem reuocaturus erat, ruinas perfectè instauraturus atque tabernaculum rursus ædificaturus, quemadmodum in diebus seculi & antiquis fuerat. Huius restitutionis negotium magnifico & illustri principio Amos exorditur, dicens: *In die illa suscitabo tabernaculum David.* Notum enim & certum planèque exploratū fuerat omnibus Prophetis & Patribus tempus aliquid affuturum, quo hominum collapsæ res renouarentur: instaurarentur, & in integrum restituerentur: quod quidem instaurationis tempus faustè felicissimèq; diei nomine vocat Scriptura, vt in Isaiam videre est. In illa die radix *Isa. 21.* Iesse, qui stat in signum populorum, ipsum gentes deprecabuntur, &c. Et erit in die illa, adiiciet Dominus secundo manum suam, vt possideat reliquias populi sui. Apostolus post Esaiam illud nuncupat *2. Cor. 6.*

tempus acceptabile & diem salutis. Ne autem illius regni Dauidici restitutionem & generis humani redemptionem & salutem cuiusquam referremus acceptam nisi Deo auctori, dicit: *In die illa suscitabo tabernaculum* vel cum tabernaculo Dauid id etiam quod cecidit. Tabernaculi nomine Ecclesiam ac eius in hoc seculo conditionem vates exprimit, vt & in Psalmis quondam Dauid cecinerat: Quam dilecta tabernacula tua Domine virtutum! Huius tabernaculi fundamentum constans, firmum & stabile Christus est, super quo Prophetæ, Apostoli & quotquot à constitutione mundi seruari sunt, ædificarunt. Quemadmodum in bene constructo ædificio omnium lapidum mirabilis quidam ordo, & certa vniuscuiusque collocatio communi & mutuo officio opus totum conseruat, sic in sacrosancta Ecclesia multorum generum & ordinum consensus communi fide & dilectione compactus fieri Dei templi ædificium construit: sicut scriptum est, Templum enim Dei sanctum est quod estis vos. Porro in tabernaculis milites sæpe agunt, hinc inde sedibus vagantes vt qui ciuitatem non habeant permanentem & quibus militia per-

petua

Psalm. 83.

1. Cor. 3.

petua
bus m
stiano
sus m
les Iu
qui p
debu
noua
perfe
duci
que l
is inst
rauit
temp
pro v
Perfi
les ac
Rom
roder
dæos
igitu
regno
cessa
is ips
auth
susci
clarit
rat, &

petua sustinēda sit. Sic permanentē & quibus militia perpetua sustinēda sit. Sic Christi *Tob 7.* stianorū vita militia est super terrā aduersus mundū, peccatū, & Sathanam. Animales Iudæi literæ cortici nimium inherētes, qui prius nucē frangere quā nucleum esse debuissent, hanc tabernaculi Davidis renouationem, restitutionēmque plenam, perfectam & integram Zorobabeli eorū duci ac regulo audacter tribuunt, qui neque Idumæos neque cæteras nationes, ut is instaurator, cuius vates meminit, superauit: imo vicinæ gentes illi infensissimæ, templi secundi & ciuitatis ædificationem pro viribus sunt auersatæ. Ad hæc Medis, Persis, Ægyptiis & Syriæ regibus vectigales ac stipendiarij fuere atque tandem à Romanis deuicti, regem Idumæum Herodem susceperunt, qui sæuissimam in Iudæos exercuit tyrannidem. De Christo igitur Davidis filio & domino, ac ipsius regno, quod est Ecclesia, vaticinium necessario intelligendum est. Nam Christus *Gen. 49.* is ipse est Schilo, fœlicitas siue fœlicitatis author, qui post ablatū de Iuda sceptrum suscitaturus erat illud regnum pulchrius, clarius, & augustius quàm vnquam fuerat, & à legis sarcina & onere ipso Æterna

grauiori (quàm ne vlli quidem omni memoria portare potuerunt) simul etiam liberaturus. Propterea addit, *Sicut in diebus sæculi*, id est pristinis & antiquis, videlicet ante Moysen, in quibus Ecclesia non fuit legis importabili onere grauata. Christus enim Dauidici Tabernaculi restitutor ab hoc legis maledicto, pro nobis factus maledictus, absoluit: is Idumæorum quoque reliquias, cæterasque nationes vniuersas, supra quas inuocandum erat nomen Domini, vel quæ ex nomine Dei censendæ, & à Christo Christianæ vocandæ, sine aliquo personarum ac gentium delectu, sibi, non auro vel argento sed pretiosissimo sui ipsius sanguine comparauit. Re vera Idumæorum reliquiæ ad Christi regnum accesserunt, quando sub Constantino Magno sanguinarium illud totumque rubens & cruentum martyrum sanguine Romanum Imperium Euangelii iugo collum submitit. Præterea duæ præcipuæ sacrosanctæ Ecclesiæ columnæ Petrus & Iacobus in illo œcumenico, celebri & vere Apostolico Concilio Hierosolymis celebrato hanc Vatis prophetiam, tanquam maximæ authoritatis & ponderis, in medium attulerunt, vt probarent gentes sine

2. Cor. 5.
Gal. 4.

1. Pet. 1.

circu
Chr
se. Er
vatic
Aud
dictu
natio
quit,
& da
sui,
æter
sing
parte
dem
ideo
Tab
pari
min
mur
vide
dum
Mes
radi
post
non
dica
que
tis I

circuncisione & sabbati obseruatione ad Christi regnum, vt Iudæi, admittendas esse. Et vt magis ac magis perspicuum sit hoc vaticinium ad Christi regnum spectare: Audiamus Angelum Gabrielem ad Vatis dictum alludentem, dum filij Dei incarnationem Virgini nuntiauit. Hic erit, inquit, magnus & filius altissimi vocabitur: & dabit illi Dominus sedem Dauid patris sui, & regnabit super domum Iacob in æternum, & regni eius non erit finis. Sed singulas huius perorationis propheticæ partes penitius inspiciamus, quandoquidem insigne vaticinium est de Christo, ideo diligentius expendendum. Primum Tabernaculi Dauidis instaurâdi, simulque parietinarum & subuersionum eius meminit, vt non desperandum doceat, si domum Dauidis collapsam ac conuulsam videant. *Nam sceptrum de Iuda auferendum erat, vt Iacob prædixerat. Et Isaias* Gen. 49.
Isa. ii. Messiam nasciturum vaticinatus fuerat de radice seu trunco Iesse, id est, de Dauidis posteritate: ita contempta, vt salus ex ea non magis quàm ex trunco arboris eradicato & arefacto fructus aliquis sperari queat. Quæ omnia temporibus Natiuitatis Dominicæ probè conueniunt. Nam

Luc. 27

vix Ioseph & Virgo Maria qui ex stirpe
 Dauidica prognati erāt, in ipsa Bethleem
 stabulum reppererunt, vt hospitio exciperentur. Tabernaculum igitur Dauidi eo
 modo deformatum ac dirutum Christus
 fuscitaturus erat gloriosum, rimas eius op-
 pleturus ac ruinas restauraturus. Sunt lupi
 sub pelle ouina simulātes oues, qui de Ec-
 clesiae restitutione & reformatione gar-
 riunt multa, quasi per Christum, Apосто-
 los, & Apostolicos viros non fuisset planē
 & absolutē restituta, vt in hac vltima con-
 cione docet Amos noster. Quod si dissi-
 dia ab eo tempore intercesserint, & abu-
 sus aliquot irrepererint, comitiis, collo-
 quiis, sessionibus, ac patrum concilio com-
 posita ac reformata sunt. Id faciendum
 nos edocuerunt Apostoli qui ad compo-
 nendum dissidium propter legis ceremo-
 nias & gentium receptionem ortum, hanc
 vatis sententiam in Synodo Hierosoly-
 mis protulerunt. Sed quid futurum sit ex
 ipsius tabernaculi per Christum restituti-
 one ac per ipsius Apostolos, quorum so-
 nus prædicationis in omnem terrarum or-
 bem exiuit, ex sequentibus intelligamus.
*Ecce, dicit Dominus, dies veniunt, vel futu-
 rum est tempus, quo erit fertilitas, vt simul*

quis e
 dum
 tiber
 tate
 pus
 mise
 App
 vind
 men
 fatu
 fund
 quot
 diss
 huiu
 calta
 eruc
 hypo
 cum
 beat
 præf
 om
 tum
 nibu
 ced
 bus
 nes
 dict
 ius

quis & aret & metat: vuas ad exprimendum vinum calcet, atque conferendis vitibus semen portet. Tantam frugum vberitatem, innuit vt illis colligendis vix tempus sufficiat. Hoc Dominus in lege promiserat iis qui mandata eius custodirent. Apprehendet, dicebat, messium tritura vindemiam, & vindemia occupabit se-
Leu. 1. 26.
mentem, & comedetis panem vestrum ad saturitatem. Ad hæc montes pro aqua effundent mustum: stillabunt dulcem liquorem: & omnes colles præ pinguedine diffluent lacte. Et quoniam promissiones huiusmodi apud nos maxima cum difficultate fidem inueniunt, præcipue dum cruce exercemur, istis metaphoricis & hyperbolicis locutionibus solet scriptura cum paruulis balbutiens, populo rudiori beatum & prosperum statum polliceri: præfagiens simul Christi regnum modis omnibus scælix, & ex omni parte fore beatum. Nam sub iis temporariis benedictionibus, quæ sæpius timentibus Deum conceduntur, spirituales intelligendæ sunt, quibus per Christum benedicendæ erant om-
Ephes. 1.
nes gentes, qui benedixit nos omni benedictione spirituali in cælestibus, & de cuius plenitudine omnes accepimus. Vitæ
Ioan. 1.

*Col. 2.**2. Cor. 6.**Isa. 65.**Mat. 6.**Mat. 19.**1. Tim. 4.*

præsentis benedictiones præ spiritualibus nihil sunt, cum spiritualium dumtaxat sint quasi adumbrata simulachra: præterea cū infidelibus illas cōmunes habemus. Tametsi enim omnium rerum egestate pij aliquando afficiantur, quia tamen Christum tenent & fide amplectuntur, in quo omnes thesauri scientiæ & sapientiæ reconduuntur, montes alioqui steriles & infrugiferi, mustum abundè fundent, & colles alioqui squallidi infœcundi atque horretes, lactiscopiam proferent ac fundent. Nihil, inquit Paulus, habentes, & omnia possidentes. Et Esaias: Ecce serui mei comedent, & esurietis. Ecce serui mei bibēt, & vos sitietis. Ecce serui mei lætabuntur, & vos confundemini. His promissiones Euangelicæ conueniunt, nimirū, Quærite primū regnum Dei & iustitiam eius, & omnia adiicientur vobis. Vos qui reliquistis omnia & sequuti estis me, centuplum æcipietis & vitam æternam possidebitis. Pietas ad omnia utilis est, promissionem habens vitæ quæ nunc est, & futuræ. Rectius tamen, vt diximus de spiritali benedictione, & charismatum abundantia, hæc omnia interpretabimur, nec in eundem lapidem cum piliastis impinga-

mu
toti
lic
cep
los,
cul
præ
fere
in I
tur.
ex p
nor
mu
gio
ex t
tes
do
alti
lij
no
in
cer
qu
cto
pi
&
su
A

mus. Sub Christi enim aduentu ager ille totius orbis terrarum ad messem Euangelicam vberriamam flavescente & albescere cœpit. Misit autem in illam Deus Apostolos, qui & agricolæ fuerunt vt agrestia incultaque mortalium pectora Euangelij prædicatione proscinderent, & iisdem infererent verbi cœlestis semina, ex quibus in Dei filios per sacramenta renascerentur. Illi ipsi vvas saluberrimas calcarunt, & ex prophetarum oraculis obscuris & antea non planè intellectis liquorem dulcissimum elicuerunt, quo animæ piæ & religiosæ refocilari & recreari solēt. Denique ex Christi beneficio fit, vt Ecclesia montes & colles habeat, pastores nimirum & doctores, qui in regni cœlestis cognitionē altius euecti saluberrimum illud Euangelij mustū destillant, quod non nisi in vtres novos recondi potest: infirmis vero adhuc in Christo & paruulis lac propinant syncerum, prima videlicet fidei rudimenta, in quibus etiam ipsi tandem in viros perfectos adulescant. Pastores illos & doctores pios & Catholicos, quales fuere Iustinus & Cyprianus gloriosi martyres, Ambrosius, Basilius, Nazianzenus, Hieronymus, Augustinus, Gregorius & alij quamplu-

Hier. 2.

rimi, in Ecclesia orthodoxa & Catholica diligenter & attentè audiamus. Extraordinarios vero schismate & hæresi infectos vt pestem fugiamus, ne nobis exprobre- tur aut obiiciatur quod olim Iudæis per Hieremiam: Dereliquerunt me fontem vinum, & sibi foderunt cisternas pertusas, quæ aquam continere non poterant. Ne autem de restitutione in integrum quis dubitaret, addit: *Reducam captiuitatem populi mei Israel*, id est, reducturus sum è populo meo Israelitico captiuos qui iam vltra Assyriam in Arsareth agunt: qui vrbes desolatas reædificent, atque pulchrè reparatas securi inhabitent. Plantabunt vineas & earum vinum bibent: facient item hortos omni deliciarum genere resectos, quorum voluptatem percipient nimirum fructus eorum esuri. Summæ pacis & tranquillitatis nullum maius atque efficacius argumentum esse potest, quam agriculturæ exercitatio & vsus, quod in tabernaculi cõpleta reædificatione hoc in loco pollicetur Dominus. Quamuis hæc iam ex parte sint impleta, cum ex captiuitate reduces facti sunt, ac Iudæi modo superstites vltimo tempore vana sibi expectatione promittant carnaliter implenda, nos

tamen qui non occidentem literam sed spiritum sequimur viuificantē, iam in Ecclesia conuincimus expleta, & quotidie impleri in singulis, qui ruentes per peccatum, reædificantur per pœnitentiam: & hoc Christi beneficio, qui miseros mortales ex diaboli & peccati seruitute afferuit in libertatem filiorum Dei, per totum orbem Ecclesiam constituens, in qua ceu vineis & hortis fertilissimis Christiani studiorum suorum fructu, tranquillo animo & quieto fruuntur. Quod autem ad Christum & ipsius Ecclesiam ista pertineant, docet in hunc modum cōcludens. *Et plantabo eos super terram suam, & non euellentur amplius è terra sua, quam dedi illis, dicit Dominus Deus tuus.* Ac si diceret, *Plātabo eos in terra sua, altum adeo, & tam firmè actis radicibus, vt non amplius è terra sua, quam eis dedi, euellendi sint, aut suis sedibus deturbandi.* Nulla nobis sane alicubi firma & stabilis habitatio nisi manu Dei plantata & firma fuerit. Constat interea Iudæos post reditum ex Babylone per Romanos denuo excisos, & in totum orbem dispersos fuisse. Nunc vero toto orbe vagantur, nullam certam & fixam aut propriam sedem habent, nullos obtinent

HOMILIA 29.

neque colunt agros, vel vineas, vel hortos.
 Omnes eorum fortunæ in nummis & pro-
 mercali suppellectili consistit, vt ad quam-
 libet migrationem promptiores sint & ex-
 peditiores. Loquitur ergo Vates de spirita-
 li plantatione, quæ Ecclesiam Christo in-
 seuit, ita vt portæ inferi aduersus eam nun-
 quam sint præualituræ. Quod vt persuasif-
 simum habeatis, scitote sic dixisse Domi-
 num Deum nostrum, qui vt mentiri non
 vult, ita nec potest. In illo totam nostræ
 spei anchoram configamus. Non patietur
 oues suas à lupis discerpi. Frumentum fir-
 mum & solidum cribro diu agitatum, pa-
 leis in auram volâtibus, in horreum suum
 congregabit ac diligenter seruabit. Ipsi
 debetur honor & gloria in secula seculo-
 rum. Amen.

Quadrati Homiliarum in Amos
 Finis.

Math. 16.

QVADRATI VSIN AMOS

I

Ac
 si
 Ac
 n
 Ac
 Ac
 Af
 A

INDEX ALPHABETI-

*cus, isdémque locupletiss. in perdoctas
has Amos Prophetę Homilias H.
M. N. Quadrati, opera F. M. I.
Cenom. H. editus: in quo a paginã
priorem, b posteriorem, utraque vel
neutra utramque designat.*

A

- A**braham ruinam
Sodomæorũ
desleuit. 71. b.
Achilles Hectõ-
ris à se occisi corpus da-
ri sepulturæ concessit.
22. b.
Aedificantium pauperum
sumtibus præfagiũ. 8 1. b.
Aequus in iustitiã & be-
nignitate Dominus. 22. a
Aeschili conciliũ. 82. b.
83. a.
Aethiopes cur vocet Is-
raëlitas Deus. 154. 155.
156.
Afflictis compati charita-
tis est munus. 7 1. b.
Aγαπῆ temporib. Apo-
stolor. 136.
Amazias pseudominister
callidus & vt cæteri,
astutus. 123. b. 124. 125.
126.
Amazie pseudoprophe-
tæ punitio. 129. a.
Amicitie fœdera vt plu-
rimũ prosperitatis
tempore stabilia 15. a. b.
Ammonite & Moabite
Lothi propagine. 20. b.
Ammonitarũ inauditum
facinus. 20. b.
Amos ad Propheticum
munus assumptus est vt
Pseudopphetæ con-
demnarentur. 5. b.
Amos non Hierusalem, si

I N D E X.

- Thecæa protulit. 2. a.
 Amos Propheta extraordinarius miraculo suâ probat missionem. 127. a.
 Amos Deum pro populo deprecatur. 113. a. b.
 Amos ex opitione in Prophetam assumptus. 1. b. 2. a. 126. b. 127. a. b.
 Amos hoc tempore perduellionis reus habetur. 53. a.
 Amos pastoricijs similit. vitur. 5. a.
 Amos Philosophiæ scopus. 5. a.
 Amos sub quibus regibus vaticinatus est. 3. b.
 Amos decem tribubus destinatus, reliquas obiter perstringit. 3. b.
 Amos missus ut insolentiam magnorum comprimeret. 3. b.
 Amos Prophetiam magni fecerunt Apostoli. 1. b.
 Anabaptistæ superstitiosè à iuramento abstinent. 140. a.
 Angeli è Hierosolimitano templo aufugerunt priusquam à Romanis vastaretur. 150. b.
 Angelor. de hominibus cura. 150. a. b.
 Angeli Christianorum factis adsunt. 150. b. 151. a.
 Angli cuiusdam è Gallia profligati apophtegma. 31. b. 32. a.
 Animæ cibus præstat cor-poreo. 145. a.
 Anno 7. carius frumenta vendebant Iudæi. 138. a.
 Apostoli Amos Prophetiam magni fecerunt. 1. b.
 Aquas maris salsas, dulces refundit in terram Deus. 78. b.
 Aquæ Deo obediunt, cû id solus homo detrectet. 80.
 Arrogantiam Dominum detectari exemplis patet. 104. a. b.
 Ars musicę Dei donum. 103.
 Arx Hierosolimæ Sion postrema inter vrbes Iuda capta est. 98. a.
 Astrologorum pronosticationes ad quid consulunt auari. 137.
 Atheismus sectarum periodus. 77. b.
 Auari hydropticis similes. 137. a.
 Auaror. diuitum consuetudo. 135. b.
 Authoritatem in malis puniendis, & clementiam in bonis seruandis adiungit Deus. 48. a.
 Azza vrbs regia Palæstina. Samsonis morte celebris, igni deuota. 13. b.

I N D E X.

B

- Baccanalia gentium à
plerisque reuocantur.
144.a.
- Basilij de pauperibus su-
bleuandis præclare di-
ctum. 98.b.
- Bella quædam iusta, alia
omnino exitiosa sunt.
11.a.
- Bellor. ciuiliũ exstinguen-
dorum modus. 26.a.
- Beneficentię obliuisci ne-
quissimum est. 31.a.
- Beneuolentię argumen-
tum est obiurgatio &
correctio. 59.b.
- Bestiæ gratitudinis me-
mores. 31.a.
- Bethel in Bethauen mu-
tatur. 57.a.
- Bonum omnes appetunt,
in cuius electione hal-
lucinantur multi. 84.b.
- Breuis Amos oratio plu-
rima, eaque optima im-
petrauit. 115.b.
- Bruta in sui generis raro
sæuiunt animantia.
19.a.

C

- Caluino impudentiss. B.
Hilarij argumentum
friololum est. 105.a.
- Catholicę religionis pro-
fessores plura ab hære-
ticis quam à tyrannis

- perpeffi sunt. 122.b. 123.a.
- Catholici malè audiunt
apud Turcas ob hære-
ticor. supra. 29.b.
- Cain septies puniendũ,
quomodo. 9.b.
- Calamum quassatum non
confringit Deus. 157.a.
- Cantica noua eaque pro-
fana cantabant Iudæi
spretis hymnis sacris.
133.a.
- Cantor. 4000. Dauidis
tempore.
- Carmeli montis olim fer-
tilitas. 7.a.
- Carnalis securitas vbique
damnatur. 99.a.
- Carnes etsi semper bonæ,
non tamen semper li-
citæ vsui. 102.
- Ceremonijs nudis colen-
tes Deum Iudæi argu-
untur. 93.a.
- Charitatis mœnium affli-
ctis compati. 71.a.b.
- Christum incarnandum
Adamo, Abrabæ, Da-
uidi prenunciatũ. 44.a.
- Christus futurã Hieroso-
lime ruinã desleuit. 71.b.
- Christiani quomodo ex
inimicis vtilitatem ca-
piunt. 23.b.
- Ciuitates virgines quæ
appellentur. 73.a.
- Clementia sua bonos ab
impiorum interitu præ-
seruat Deus. 48.a.b.
- Cognitione patriæ nulla

INDEX.

- propior. 19.b.
 Colit quilibet quod supra Deum amat. 18.a.
 Collignei putidum cadauer in frusta concisum. 54.b.
 Comminationes pijs illatae diuersę à minis factę impijs. 14.a.b.
 Comminationes Prophetar, cur non timebant Iudæi. 143.a.
 Conatus nostri vani nisi Deus aspiret. 65.b.
 Condeï & Collineï præclare gesta. 28.a.
 Consolationem terroribus permiscere solent prophete. 69.
 Contingere quid soleat alienorum rapacibus. 20.b.
 Corporalia nulla proderunt, Christo ad iudicium properante. 34.
 Correctio est beneuolentiz argumentum. 59.b.
 Corripï graue non est, sed correctione non emendari. 59.b.
 Creaturam an liceat in iuramento assumere. 148.b. 149.a.
 Cruce apud pios nil efficacius. 68.a.
 Crux veri comes semper extitit. 121.b.
 Culpe remissionem non semper extitit. 121.b.
 Culpe remissionem non semper comitatur pena absolutio. 86.b.
 Cultus exterior ad quid institutus. 93.a.
- D
- Damasco cur supplicia minitetur Dominus. 8.a.
 Decemviri in iudicijs exercendis erant non causarum sed personarum. 78.a.
 Dei tolerantia nos ad penitentiam inuitat. 4.a.
 Deus per os Prophetarū loquutus. 2.b.
 Deus nos non nisi coactus percutit. 62.b.
 Deus non est accept. person. 1.b.
 Deus cultus sui contemptum vleiscitur. 4.b.
 Deus ijs potiss. succedet quibus plura beneficia contulit. 37.b.
 Diem Domini desiderare quid sit. 88.b.
 Dies inscript. symbolum felicitatis. 79.b.
 Discretio nationum nulla apud Deū. 155.b. 156.a.
 Disputationibus cum hereticis non congregandum. 27.a.
 Disserere de reb. diuinis cuius non licet. 118.b.
 Diuitię seipsis non sunt male. 98.b.
 Diuitum auaror. c. uosue-

INDEX.

- tudo. 135. b.
 Doctissimor. quorund. in
 heresim lapsus vnde.
 25. b.
 Doctores orthodoxi plu-
 ra à pseudoprophetis
 quam à tyrannis sauiſſ.
 perpeſſi ſunt. 122. b. 123.
 a.
 Doctrina cœlestis in vatis
 fictilib. reposita. 2. a.
 Doctrina vera non ex ho-
 minibus sed à Deo pē-
 det. 2. a.
 Druides ſemel in anno o-
 mnium Galliarū lites
 componebāt. 11. b. 80. b

E

- Ecclesia nuſquam Doctori-
 rib. egregijs deſtituta.
 146. b.
 Ecclesia euadens tyran-
 nor. perſecutiones in
 ſectarios incidit 89. b.
 Ecclesia acerba paſſa eſt
 à ſubdolis fratribus. 16. b
 Ecclesia vnica eſt, in qua
 ſola Deus purè colitur.
 6. a.
 Ecclesia & literis pollen-
 tes, & piſcat. habet, 1. b.
 Eccleſiaſtes animum non
 deſpondeat, etſi pau-
 cos caſtigatos ſentiat.
 35. a.
 Eccleſiæ nihil conducibi-
 lius quàm doctos ha-
 bere & Spiritu Sancto

- afflatoſ prædicatoſ.
 32. a.
 Eccleſiæ cum materiali z-
 dificio cōparatio. 160. b.
 Eccleſiæ paſtoſes ſpecu-
 latoſes ſunt. 42. a.
 Eſau conceptum in Iacob
 odium perpetuum cō-
 ſtitit. 18. b.
 Euangeliſtæ perſonam tā-
 dem aſſumpſit Amos.
 159. b.
 Exemplis priſcor. abute-
 bantur Iudæi. 57. a.
 Exercituum ſe Dominū
 appellat Deus. 70. b.
 71. a.
 Exordio acri cur vſus ſit
 Propheta. 5. a.
 Externus cultus ad quid
 inſtitutus. 93. a.
 Exulat à curia veritas.
 81. a.

F

- Famem verbi Dei vt Iu-
 dæi patiuntur heretici.
 146. b. 147. a. b.
 Fames impietatis ſuppli-
 cium. 60. a.
 Fides ex hominibus non
 æſtimanda 8. b.
 Filius Dei Patris, Sapien-
 tia, Scientia & Mens
 dicitur. 104. b. 105. a.
 Flagella addit grauiſſim.
 Deus, leuioribus non
 correptis 67. b.
 Flagellis corripit. 59. a. b.
 67. a.

I N D E X.

- Flagellati effugia quarimus, nec tamen cōuertimur. 66.a.
- Fleuerunt quidam Rom. Imperatorum super à se obseſas vrbes. 22. b.
- Fœnerat. imposturas taxat Amos. 142. b.
- Fons veritatis in sola Ecclesia catholica. 6.a.
- Fortasse dictio in script. sacra cur ponitur, 86.a. b.
- Francisci 2. cor Aureliæ sepultum Hugnoſtici frixerunt. 23.a.
- Fructus hæreticę reformationis. 27. b. 28.a.
- Frugibus duplex vitium nocentiss. 63. b.
- Frugum carissima peccatis nostris ascribenda. 64. a.
- Frustrum verbi Dei messis tempore colligendum. 145. b.
- Frustraneę similitates fouentium preces. 20. a.
- pauce, & quæ, 73.a.
- Gallos, Angli, Germani, &c. bella ciuilia & religionis cathol. dispēdia passi, prudentiores reddere oportet. 18. b.
- Gall. hoc regnū qui propugnare deberent, diripiunt. 72.
- Gallorum cupiditatis punitiono. 21. a.
- Gentes idololatræ Caluinates mille mortis generibus damnarēt. 47. a.
- Gloria patrum filios habere sapientes. 32. b.
- Græca Ecclesia etiā à nobis dissideat. pro eo tamen orandum. 103.
- Græci nunc coguntur sectam Mahometi perspicere. 3. a.
- Grauitas doctrinę ex personę vilitate non minuitur. 8. b.

H

- Galaad regio vbi sita. 9. a.
- Galli qui doctores Cathol. contempserunt, apostatas, exules, & infideles susceperunt. 3. a.
- Gallię regnum perturbationib. quatitur quousque hærescōn pestis radicitus euellatur. 27. b.
- Galliar. ciuitates virgines
- Hamat magna putatur esse Antiochia. 100. a.
- Heresiarchę solos se Deū nosse iactauit. 76. b.
77. a.
- Heresis non est primum peccatum. 25. b.
- Heretici reb. secundis offeruntur. 3. b.
- Heretici post tertiam admonitionem defugiendi. 11. b.
- Heret.

I N D E X.

- Heretici quantum doctis
 pariter & indoctis ob-
 sint. 111. b.
 Heretici miraculis debue-
 runt suam testare mis-
 sionem. 127.
 Heretici simiar. more ac
 tholicos imitantur ri-
 tus. 57. b.
 Heretici à se deceptos
 compellunt stare ne-
 quitè promissis. 28. b.
 Hereticor. simulatio cùm
 persequutionib. atterù
 tur. 60. b.
 Hereticor. conuentus a-
 uersatur Deus 92. a.
 Hereticorum discipuli à
 præceptorib. dissident.
 39. a.
 Hereticorum ingenium.
 12. a. mores. 28. b.
 Hereticor. de scripturar.
 facilitate impudens
 iactantia. 118. b.
 Hereticorum cœtus mera
 sunt lupanaria. 6. b.
 Hereticorum horrenda
 supra. 29. a. b.
 Hereticor. ædes profanæ
 ab Honorio Imp. fisco
 adiudicatæ. 119.
 Hereticor. psalmi rithmi-
 ci Deo inuisi. 93. b.
 Hereticor. doctrina exa-
 rescit, Domino per Do-
 ctiores clara verbi sui
 buccina personante.
 6. b.
 Hieremias rulturam Hie-
 rusalem lamentatus est
 71. b.
 Hieroboam in idoloma-
 nia disseminanda calli-
 ditas. 57. a. b.
 Hierosolimis internè coli
 volebat Dominus in-
 ternè vbique. 6. a.
 Hymnos metricos cur æ-
 diderint S. S. Patres. 93.
 b. 94. a.
 Hyperbolica loquutione
 quando vtatur scriptu-
 ra. 67. b. 68. a.
 Hyram summa amicitia
 Dauidem coluit. 15. a.
 Hominis vtraque substā-
 tia cibo indiget. 145. b.
 Hortortum cura. 64. b.
 Hostis terga vertendo nō
 superatur. 69. a.
 Hugnostici malunt Calui-
 ni quàm Apostolor. dc-
 creta seruare 92.
 Hugnosticor. in mortuor.
 corpora furor. 22. b.
 23. a.

I

- Iannes & Mambres Moy-
 si multum negotij fa-
 cesserunt. 122. b.
 Idumæi & Israelitæ co-
 gnatione affines. 17. b.
 Idumæor. vastationē Ab-
 dias & Ezechiel depin-
 xerunt. 18. a.
 Idumæor. in Israelitas si-
 multas. 18. b. 19. a.

Y

I N D E X.

- Ignis nomine vindicta
diuina subintelligenda
20. a.
- Imbrem sæpius Christiani
precibus impetrarunt. 61. b.
- Increpariones necessariz
longè à ciuilib. iniuriis
distant. 53. a.
- Iniuria nec bonis nec ma
lis fienda. 23. a. b.
- Ioseph augmentum signi
ficat 85. b. 86. a.
- Israelis imperiũ qui flo
ruit. 4. a.
- Israelitarum simul & Sy
ror. cur pœne inferenda
prænuuntentur. 8. b.
9. a.
- Israelitæ in quibus Idu
mæis cõsentiebant. 9. b.
- Israelitæ à dieb. Hieroboã
idolis non valefecerũt
27. a.
- Ironia mordaci vitur
propheta. 56. b.
- Iudæa gēs quæ olim Deo
chariss. 59. a. b.
- Iudæa quondam decem
mille vrbes continuit
100. a.
- Iudæa est montana. 61. b.
- Iudæi dũ Sacerdotes re
spuerũt, pecuarios au
dire sunt coacti. 3. a.
- Iudæi Nabuchodonozorẽ
effugisse rati, in Af
suerum inciderũt. 89. b.
- Iudæi modò vbique vagi
& profugi, 157. b.
- Iudæi auctor. nominum
pertæsi, gentium sibi
nomina arrogabãt. 99. a.
- Iudex non immutata for
mula in omnib. sen
tentiis vti solet.
17. a.
- Iudices & Consules ciui
ratum vctes. 11. a.
- Iudicia olim in portis fie
bant 80. a. b.
- Iudicium à domo Dei in
cipere consuevit. 151. b.
- Iudicium diuinum nulla
creatura potest euade
re. 152. b. 153. a.
- Iudicium colorib. viuus
Ierro vitam depinxit.
11. a. b.
- Iudicum & tortor. varia
æstimatio. 108. a.
- Iuramentis non assuefi
endum. 140. a.
- Iuramentum diuinũ quid
sit. 54. a.
- Iurat per semetipsum
Deus cur. 54. a.
- Iurat Deus per Sanctua
rium suum. 54. a. b.
- Iurare qui liceat per crea
turam. 148. b. 149. a.
- Iurans Deus per Filium,
per coæqualem iurat.
105. a.
- Ixionis ingrati labes à
poetis arguitur. 31. a.
- L
- Latomi similitudine vti
tur Dominus. 117.
- Laruis terreri leonem,

I N D E X.

- quid signet. 7. b.
 Legis cōcio rugitui leon.
 comparatur, Euangelij
 verò suauiss. doctrina. 5.
 b. 6. a.
 Leo in supplices clemen-
 tiss. ira concitatus ferox
 5. b.
 Leonis rugituj ministeriū
 prophetar. comparatū.
 40. b.
 Litera tantum occidente
 potiuntur Iudæi, viuif-
 cante spiritu destituti.
 146. a.
 Locor. sanctor. nominibus
 heresim velabant Ihero
 boanitz. 57. a.
 Locustæ frugibus exitio-
 sissimæ. 111. b. 112. a. b.
 Lōganimis Dominus. 100
 b. 131. a.
 Luctus pascuor. metapho-
 ricos quid notet. 7. a.
 Ludouici 11. corpus Hug-
 nostici è sepulchro ex-
 tractum immaniter cō-
 busserunt. 23. a.
 Lugent pij & impij, sed di-
 uersa ratione. 72. a.
- M
- Magistratu sublato sola
 superest reipub. vassa-
 tio. 24. b.
 Magistratus omnis à Deo
 constitutus. 51. b.
 Magistratus est in fontes
 animaduertere. 23. b.
 Magistratum laruatum pe-
 cuniæ amor efficit. 25. a.
 Magistratum nouor. exi-
 tiosè in dies augetur co-
 pia. 86. b.
 Mali cuiusmodi author
 sit Deus. 42. b.
 Malum damni duplex.
 43. a.
 Malum pœnæ publicum,
 semper ob scelus inflig-
 gitur, priuatum nō itē.
 43. a.
 Malum duplex delicti &
 supplicij. 42. b.
 Mammon cultores suos
 nūquam sinit esse quie-
 tos. 137. a.
 Martyr esse nō potest qui
 in Ecclesia non est. 92.
 a.
 Martyrum nomina olim
 Christianis imponebā-
 tur. 99. b.
 Medicor. more nobiscum
 agit Deus. 17. b. 38. a.
 Melchisedeco, sacrificiū
 Dominicum præsigna-
 tum. 90. b.
 Membra cur Deo soleat
 scriptura tribuere. 105. a
 Mercatorum in ponderi-
 bus fraus. 138. a.
 Mercatura nil sanctius, si
 fideliter exerceatur,
 138. b.
 Minę diuinę non contem-
 nendę, vt nec frustandę.
 40. a. b. 41.
 Minę per prophetas de-

I N D E X.

- nunciatę euanidę nō sunt
5.b.
- Miraculis missionem suam
quam extraordinariam
dicunt, probare debue-
runt heretici. 127.a.b.
- Miracula hereticor. sunt
viuentes mortificare, vi-
dentes excęcare, &c.
151.a.
- Misericordia apud omnes,
non pluris habetur cru-
delitatę verō omnes de-
testantur. 14.b.
- Miseror. non miserantes iu-
stę miseria afficiuntur.
97.b.
- Moabitariū in demortuorū
reliquias furor. 22. b. 23.
a.b.
- Moses pro populo idolo-
latria deprecatus. 113.b.
- Moyfi plus negotij face-
serunt Iannes & Mābres
quā Pharaō. 122.
- Monachis piis, ac doctis
Ecclesia his tēpestatib.
non caruit. 33.a.
- Monachor. incestus nefan-
dos excusare conantur
heretici. 33.b.
- Morte placida non defun-
guntur tyrāni: exempla.
24.a.
- Mortem impatienter fla-
gantib. vę imprecatur.
89.a.
- Mortuor. sanctor. suffragia
proficua. 113.b. 114.a.
- Moscholatria exilij Israe-
litici causa. 5.a.
- Muliercular. desolationes
in transmigr. Salmana-
zar. 55.
- Munera diuina cum gra-
tiar. actione excipienda.
66.b.
- Munitiones validę Deo
irascēte corruunt. 55.b.
56.a.
- Musicę disciplina donum
Dei ad quid datū. 103.a.
- N
- Nilus Ægyptum irrigans
pręterfluit. 141.b.
- nnn. nomen substantiam
Dei significans. 78. b. 79.
a.
- Nomina SS. Martyrum o-
lim Christianis in sacro
fonte dabantur. 99.b.
- Normanorum quorund.
pia in de sanctos cura
106.b.
- Nosse Dei quid complecta-
tur. 36.b.
- Numero ternario & qua-
ternario vsus propheta
quid insinuet. 9.b.
- Nutui diuino nil nō acce-
dere. 9.a.
- O
- Obscurę dicta quędam cur
in scripturis 118.
- Obstinatorum supplicia
sunt inferorum subur-

I N D E X.

bia. 50. a. b.
 Obniandum Deo corripi-
 pienti, fide & pœnitētia.
 68. b.
 Odiffe corripientem grā-
 de peccatum. 81. a.
 Opem quibus ferat Deus
 84. b.
 Oppressio pauperum, &c.
 vnde 81. b.
 Oratio prophetæ, brevis
 plurima eaque optima
 obtinuit. 115. b.
 Oratio qualis debeat esse.
 115. b. 116. a.
 Organis olim etiam po-
 pulus ad pietatem exci-
 tabatur. 94. a.
 Ozias successu rer. elatus
 sacerdotale munus vsur-
 pauit, ideoque lepra per-
 cussus est. 4. b.
 Ozia regis tempore pro-
 phetauit Amos. 3. b.

P

Palæstinor. quinque præci-
 puę ciuitates quę 13. b.
 Panem super mortuor. se-
 pulturam ponere. 134. b.
 Parabolæ fructuum multi-
 plices in scripturis 132. a.
 Paranomasia figura dictio-
 nis 75. b.
 Parisij & Galliar. vrbes in
 pauperes misericordia
 affectę. 15. a.
 Pars malè, malè dilabū-
 tur. 47. b. 48. a

Paucitas saluandorū. 49. a.
 Pauperes nil habent quod
 querantur de Deo. 2. a.
 Pauperum prædones iudi-
 ces arguuntur. 52. a. b.
 Peccati author non est
 Deus. 43. a.
 Peccator. dimissor. pœnis
 tentia obliuiscitur Deus
 141. a.
 Pecuarios euehit ad mu-
 nus propheticum Deus,
 1. b.
 Pœna dilata augetur. 130.
 a.
 Pœna grauiſſ. sibi ipsi ho-
 minem relinqui, nec à
 Deo erigi. 10. a. 11. b.
 Pœnas differt Deus quo-
 usque completę fuerint
 iniquitates peccat. 10. a.
 Pœnę externę sunt Dei a-
 mantis virga & baculus.
 12. a.
 Pœnitentia sola malis im-
 minētibus obſistere po-
 test. 107. b. 108. b.
 Pœnitentiam negligere
 ingruētib. periculis re-
 probationis argumentū
 101. b. 102. 103.
 Periculosum pluries eod.
 peccati relabi. 10. b.
 Peregrinationes Iudæor.
 vanę. 74. a.
 Philippus Imper. publicę
 pœnitentię addictus. 24. b.
 Philosophor. rationes de
 pluuia non sufficiunt.
 80. a.

I N D E X.

- Pij & impij diuersa ratione lugent. 72. a.
- Pior. & impior. in flagellis sustinendis varia actio. 61. a.
- Plauti inhumana de pauperibus sententia. 98. b.
- Pluuię rationes philosophor. insufficiētes. 80. a.
- Poetę prophetar. æmulatores. 76. b.
- Posterios nullos relinquere summum calamitatis genus est. 106. b.
- Potestate non vitur Deus contra suam volūtatem: 43. a.
- Prædo prædę exponetur. 47. b.
- Preces sanctor. valde vtilis. 113. b.
- Præteritū pro futuro vt quid in prophetis ponitur. 72. b.
- Procas Sylius quo tempore Romanis imperauit. 4. b.
- Proditor. domus solo æquantur. 50. a.
- Prophetę cur dicendis prætermittant. Hęc dixit Dominus. 8. b.
- Prophetę nil non à Deo acceptū proponunt. 38. b.
- Prophetar. est publica scelerata publicè suggillare. 80. a.
- Prophetar. ministerium leonis rugitus comparatur. 40. b.
- Prouidentia diuina quo usque extendatur. 36. b.
- Psalmi rithmici hæreticor. Deo inuisi. 93. b.
- Pseudo. ministror. hodiernor. fraus. 124.
- Pseudoprophetę secū & cum veritate pugnant. 38. b.
- Pugnandum cum Deo fide, precib. & pœnitentia. 69. a.

R

- Rabab ipsa est Philadelphia. 21. a.
- Rebus prosperis insolescunt, & aduersis desperant impij. 109. b.
- Reges sua scepra abripi ægrè ferunt. 121. a.
- Regię libidinis reprimendę ratio. 24. b.
- Regnum dissidiis ardens necessū est ruere. 72. b.
- Regnum nullū vlla prærogatiua perpetuum potest reddere nisi legē Dei custodierit. 156. b.
- Regnum Dei quale. 84. b. 85. a.
- Regum in malor. prænuncios consuetudo. 125. a.
- Reuelat Deus Ecclesię per prophetas futura bona & mala. 44. a.
- Rom. Imperatores ruituras sibi inimicas fleuer. vrbes. 71.
- Romuli imperium. 4. b.
- Ruben cur primogenitu-

INDEX.

- ræ prærogatiua orbatus
 29.a.
- Rugitum cur de Sione se
 editurū prænunciet Do
 minus.6.a.40.a.
- S
- Sacra prophanis nō sunt
 accommodanda vsibus.
 60.a.
- Sacramentarij variè om
 nino interpretatur, Hoc
 est corpus meum.39.a.
- Sacrificia Iudæis cur præ
 cepta.93.a.
- Saluatorum paucitas.
 49.a.
- Samariæ mons vltimò vr
 bium Israelitici regni
 captus est.98.a.
- Samaritè exemplo Iacobi
 abutebantur.57.a.
- Samuel Saulis reprobationem
 defleuit.71.b.
- Sanctior. preces quantum
 profint.113.b.
- Sarchasmus mordax iro
 nia.56.b.
- Sardanapalus quādo Af
 syriis imperauit.4.b.
- Sathan semper res diui
 nor.sacrament. est emu
 latus.58.a.
- Scapham nesciuit Amos
 aliter quā scaphā vo
 care.52.a.
- Scholę apud Iudæos erāt
 prophetar.128.a.
- Schismaticor. culpa nec
 sanguinis effusione la
 uatur.92.a.
- Scripturas quasdam om
 nes reiciunt hæretici.
 111.b.
- Scripturæ sensum peruer
 tunt hæretici.112.a.b.
- Scripturę non addendum
 aut detrahendum.130.b.
- Secretum diuinum nec
 magi nec mathematici
 assequi possunt.43.b.
- Sectar. vltimus finis atheis
 mus.77.b.
- Seditio sinceræ religioni
 vt plurimū obicitur.
 121.b.
- Seditiones tumultus in
 fontiu cædes, vnde.25.a.
- Sennaar vrbs ipsa est Cte
 siphon & Seleucia di
 cta.99.b.
- Sepultura carere maledi
 ctionis loco habitum
 est.106.b.
- Sermo diuinus nec fallit,
 nec fallitur.8.b.
- Sermo effundendus non
 est, vbi negatur auditus
 82.b.
- Simiar. more catholicos
 ritus imitantur hæreti
 ci.57.b.
- Simultates eorū qui Chri
 sto nomen dederunt.
 19.a.
- Sitis famis malum supe
 rat.61.b.
- Sodomæ horrendum in
 cendium.67.b.68.a.
- Sodomæor. ruinā defle
 uit Abraham.71.b.

I N D E X.

Solennitates Iudæor. homicidiis pollute. 143. b.

144. a.
Spiritus sanctus doctor veritatis. 2. b.

Spiritus Sanctus sibi ubique consentiens. 13. b.

Succensus rer. perniciosus. 3. b. 4. a.

Superbiam Deum auersari exemplis patet. 104. a. b.

Supplicior. excogitatores tyrannis etiam inuisi. 9. a.

T

Tempora distinguenda in quibusdam faciendis vel omittendis. 102. a. 103.

Temporum vices permutat Deus. 79. b.

Thecoa vicus ignobilis. 2. a.

Theodosius à B. Ambrosio sacris exclusus. 24. b.

Timendum nobis paries cum proximus ardet. 18. a.

Tyrif multorum damnatur criminum. 15. 16.

Tyrif violati fœderis arguuntur. 15. a.

Tyrani vix morte placida defunguntur. 24. a.

Tyrannum diu viuere insolitum. 120. a.

Tyrannis etiam inuisi qui noua excogitarunt supplicia. 9. a. b.

Tortorum & Iudicum diuersa æstimatio. 108. a.

Turca odij Græcor. in Latinos vindex. 20. b.

Turcæ hereticos Caluinares perduellionis diuini & humani sunt conuicturi. 46. b.

Turcos furores nostra ætate superarunt heretici. 16. b. 18.

V

Vaccarum præpinguium typo heroinæ arguuntur. 52.

Vaticinia prophetar. de restitutione Iudæor. quomodo intellig. 73. b.

Væ diuitibus terrena omnino querentibus. nec pauperum sollicitis. 98. b.

Verbi diuini multiplices iique optimi effectus 145. a.

Verbo Dei orbari pœna grauior. 145. a. b. 146. 147

Verbo Dei solo stant & vigent animæ. 144. b.

Verbum Dei à carnalibus contemnitur ob præconis cohumilem conditionem. 35. b.

Verbum Dei ad omnes æquo spectat 36. a.

Verecundiæ qui transferit fines, eum bene oportet esse impudentem. 105. b.

Veritas.

I N D E X.

Veritas à Cupia exulat. 81.a. Victus inopia cōtemptum verbi Dei comitari so- let. 147.b. Videntes olim nuncupati prophetę. 133.a. Villagagne⁹ eques Rhod. de Calvinianis sensus. 38.b. 39.a. Vindicta diuina bipertitè considerari potest 72.a. Virgines ciuitates quę di- cantur. 73.a. Virgo appellatur gens Iu- dęa. 72. b. 73a.	Visitatio diuina quid quã doque noter. 37.a.b. Vocationem suam mira- culo probat Amos. 127.a Voci diuinę plus reuerẽ- tię & tremoris debetur quã tubę classicum perfonanti 41. b. Vota obseruanda eorum- que violatio execran- da. 33.a. Vox Dęi alia Abrahamo alia decem tribub. 6.b Vrbes decem mille quon- dam continuit Iudęa. 100.a.

F I N I S.

Z

Errata quæ lectorem remorari possent, sic corrigantur.

Fol. 4. a. linea 6. lege Ionam. fol. eod. lin. 16. lege tolerā-
tia. f. eod. lin. 17. leg. inuitare. f. eod. b. lin. 20. leg. multū.
f. 6. a. lin. 20. leg. perfluat. f. eod. b. lin. 11. & 12. leg. Amos.
f. 7. a. l. 18. leg. ridere. f. 8. b. lin. 25. leg. prænuntiasset. f. 20.
a. lin. 17. leg. Theman. f. 21. a. lin. 25. leg. prælisis. f. 12. a. lin.
22. leg. iustissime. f. 24. b. lin. 5. leg. magistratu. f. 25. a. lin.
9. leg. in fontium. f. eod. b. lin. 6. leg. Non. f. 39. b. lin. 5. leg.
rugiet. lin. 6. se habebit. f. 47. a. lin. 16. leg. Israelitarum.
f. 51. a. lin. 1. l. cœnaculo. f. eod. lin. vlt. leg. operturas. f. 56.
b. lin. 14. leg. inquit. f. 57. a. lin. 8. leg. Bethauen. f. 66. a. lin.
1. leg. Israelitæ. f. 707. a. lin. 8. leg. addicti. f. 110. b. lin. 27
leg. non. f. 124. b. lin. 27. leg. dicunt. f. 143. a. lin. 7. le. remo-
rabantur.

erā-
lū.
nos.
f.20.
lin.
lin.
leg.
um.
f.56.
lin.
n.27
mo-

¶ QVADRAGESIMA AMOS

